

အရေးပေါ်အငြိအနေများတွင်

ပညာသင်ကြားခြင်းအတွက်

အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များ

(မူကြော်)

မာတိကာ

နိဒါန်း

အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပညာသင်ကြားခြင်းအတွက် အနိမ့်ဆုံး
လိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ ၁

၁။ အမျိုးအစားအားလုံးအတွက် ဘဏ္ဍားသော အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့်
စံသတ်မှတ်ချက်များ ၂

ရပ်စွာလူထု မူးပေါင်းပါဝင်မှု (မူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် ရင်းမြစ်များ) ၁၄

ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်း (စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်း၊ တုံးပြန်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်
လေ့လာခြင်းနှင့် တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်း) ၁၉

နောက်ဆက်တွဲ ၁။ စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာ မူဘောင် ၃၅

နောက်ဆက်တွဲ ၂။ အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် စီမံကိန်းချမှတ်ခြင်း၊ အခြေအနေ
ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်း အတွက် စစ်ဆေးစာရင်း ၃၇

နောက်ဆက်တွဲ ၃။ သတင်းအချက်အလက် စုဆောင်းခြင်းနှင့်
လိုအပ်ချက်များ စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ရန်ပုံစံ ၄၂

၂။ တက်ရောက်သင်ယူနိုင်မှုနှင့် သင်ကြားမှုပတ်ဝန်းကျင် ၅၁

နောက်ဆက်တွဲ ၁။ လူမှုစိတ်ပညာဆိုင်ရာ စစ်ဆေးချက်စာရင်း ၆၅

နောက်ဆက်တွဲ ၂။ ကျောင်းတွင် အစားအစာကျွေးမွေးခြင်းအစီအစဉ်အတွက်
စစ်ဆေးချက်စာရင်း ၆၈

၃။ သင်ကြားမှုနှင့် သင်ယူမှု ၇၃

၄။ ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြားပညာရေးဝန်ထမ်းများ ၈၉

နောက်ဆက်တွဲ ၁။ အပြုအမှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များ ၉၉

၅။ ပညာရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒနှင့် ညီနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု ၁၀၀

နောက်ဆက်တွဲများ ၁၁၁

နောက်ဆက်တွဲ ၁။ ဝါဘာရရှင်းလင်းချက် ၁၁၂

နိဒါန်း -

အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပညာသင်ကြားခြင်း အတွက် အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်

အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပညာသင်ကြားခြင်းအတွက် အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များ (MSEE) သည် လက်စွဲစာအပ်တစ်ခုပ်ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ကျယ်ကျယ်ပြန်ပြန် မူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ဖြင့် ဖော်ထုတ်ရရှိလာသော ကတိကဝ်တိကို ဖော်ပြခြင်းလည်းဖြစ်သည်။ ငါးကတိကဝ်မှာ ကလေးများ၊ လူငယ်များနှင့် လူကြီးများအားလုံးသည် အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပညာသင်ယူခွင့်ရှိသည်ဟုသော အချက်ဖြစ်သည်။ ထိုစံသတ်မှတ်ချက်များသည် Sphere Project ၏ အနက်ရှိုင်းဆုံး ယဉ်ကြည်ချက်များဖြစ်သည့် ဘေးခုက္ခာဆိုးများနှင့် ပဋိပက္ခများကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာသည့် လူသား၏ ခုက္ခာများကို လျှော့ချေပေးရန် ရနိုင်သမျှနည်းလမ်းအားလုံးဖြင့် ဆောင်ရွက်ကြရမည်ဟုသော အချက်နှင့် ဘေးခုက္ခာနှင့် ကြိုတွေကြရသည့် လူများသည် ဘဝကို ဂုဏ်သိက္ခာပြည့်ဝစာဖြင့် နေထိုင်နိုင်ရန် အခွင့်အရေးရှိသည်ဟုသောအချက်များကို ထင်ဟပ်ဖော်ပြနေသည်။

ဗွမ်းခြဲလေ့လာခြင်း:

လူတိုင်းလူတိုင်းသည် ပညာသင်ကြားရန် အခွင့်အရေးရှိကြသည်။ ဤအခွင့်အရေးကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူအခွင့်အရေးကြညာစာတမ်း (၁၉၄၈)၊ ခုက္ခာသည်များ၏ အခြေအနေဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (၁၉၅၁)၊ စစ်ပွဲကာလအတွင်း အရပ်သားပုဂ္ဂိုလ်များအား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းဆိုင်ရာ ရှိနိုင်းသဘောတူစာချုပ် (၄)၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများသဘောတူစာချုပ် (၁၉၆၆)၊ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (၁၉၈၉)၊ လူတိုင်းအတွက် ပညာရေး သဘောတရားကို မြှင့်တင်ပေးခဲ့သည့် ဒါကားကမ္မာပညာရေးဆွေးနွေးပွဲ – လက်တွေလုပ်ဆောင်ရန် အညွှန်းဘောင် (၂၀၀၀) တို့ အပါအဝင် နိုင်ငံတကာသဘောတူညီချက်များနှင့် စာရွက်စာတမ်းများစွာတွင် အတိအလင်းဖော်ပြထားသည်။

အရေးပေါ်အခြေအနေများ၊ ရေရှည်အကျပ်အတည်းများနှင့် ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေး အစောပိုင်းကာလကြိုးပမ်းမှုများအတွင်း ပညာသင်ကြားခြင်းသည် အသက်ဘေးမှ ကယ်တင်နိုင်သကဲ့သို့ အသက်ရှင်သန်ရပ်တည်ရေးအတွက်လည်း အထောက်အကြပ်နိုင်သည်။ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းနှင့် ဘေးအန္တရာယ်တို့မှ ကာကွယ်ပေးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အသက်ရှင်သန်ရန် အဓိကကျသည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ဖြန့်ဝေပေးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း မြေမြှုပ်စိုင်းနှင့် အိတ်ချုပ်အိုင်ဗွဲ့/အော်ခိုင်ဒီအက်စ်ရောဂါတို့ကဲ့သို့သော ဘေးအန္တရာယ်များမှ အသက်များကို ကယ်တင်နိုင်သည်။ အကျပ်အတည်းကာလအတွင်း အထူးသဖြင့် ကလေးများနှင့် ဆယ်ကျော်သက်များ၏ အနာဂတ်အတွက် တည်ဆောက်ပုံး၊ တည်းပြုမှုနှင့် မျှော်လင့်ချက်တို့ကို ပေးကမ်းခြင်းဖြင့်

အသက်ရှင်သန်ရပ်တည်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပညာသင်ကြားခြင်းသည် ဆိုးဝါးသည့် အတွေအကြံများမှ ရရှိလာသည့် ဒေသနာကို ကုစားပေးခြင်း၊ ကျွမ်းကျင်မှုများ ပိုးထောင်ပေးခြင်း၊ ပဋိပက္ခဖြေရှင်းခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ခြင်း စသည်တို့၏ အထောက်အကူပြနိုင်သည်။

မကြာသေးမီနှစ်များအတွင်း အရေးပေါ်အခြေအနေများ၏ ကျောင်းပြင်ပသင်ပညာရေးနှင့် ကျောင်းသင်ပညာရေးအစီအစဉ်များနှင့်ပတ်သက်သည့် လိုအပ်ချက်ကို ပိုမိုသတိပြုမိလာခဲ့ကြသည်။ ကလေး၊ လူငယ်နှင့် လူကြီးသန်းပေါင်းများစွာတို့သည် ပညာရေးဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များ၊ ဒေသခံနှင့် နိုင်ငံတကာ လူသားချင်းကူညီထောက်ပံ့ရေး အဖွဲ့အစည်းများ၏ ကြိုးပမ်းမှုများမှ အကျိုးကျေးဇူး ခံစားခဲ့ကြရသည်။ ပညာရေးကို ပိုမိုအလေးပေးလာသည်နှင့်အမျှ အရေးကြီးသည့် အချက်နှစ်ချက် ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။

- ၁။ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီသည် အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ငှင့်တို့၏ ပညာသင်ကြားရန် အခွင့်အရေးကို မစွမ်းလွှာတ်ကြကြောင်းနှင့် ပညာရေးသည် လူသားချင်းကူညီထောက်ပံ့ရေးဆိုင်ရာ ပင်မဆွေးနွေးမှုနယ်ပယ် ၏ 'ပြင်ပ'တွင် မရှိသင့်ဘဲ ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည့် လူသားချင်းကူညီဆောင်ရွက်ပေးမှုတစ်ခုအဖြစ် ရှုမြင်သင့်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြုလာကြခြင်း။
- ၂။ အကျပ်အတည်းအခြေအနေတွင် ပညာသင်ကြားခြင်းအတွက် အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် အရည်အသွေး၊ တက်ရောက်သင်ယူနိုင်မှုနှင့် တာဝန်ယူမှုတို့ အာမခံပေးရန် ကျယ်ကျယ်ပြန်ပြန် လိုလားလာကြခြင်းနှင့် ကတိကဝဝတ်ပြထားခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

ငှင့်ကို တို့ပြန်ဆောင်ရွက်သည့် အနေဖြင့် အရေးပေါ်အခြေအနေများ၏ ပညာသင်ယူခြင်းအတွက် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များကို ဖော်ထွက်သတ်မှတ်ရနှုံး အထောက်အကူဖြစ် စေရန် လုပ်ငန်းအဖွဲ့တစ်ခုကို ၂၀၀၃ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ထိုအစပြုလုပ်ဆောင်ချက်ကို အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပညာသင်ကြားခြင်း ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းပေါင်းစုံ လွမ်းခြားကြောင်းရှုမ်းခြားကြန်ရက် (INEE) အတွင်း၌ လက်ခံဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ငှင့်ကွန်ယက်မှာ ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ အလှုံရှင်များ၊ ကျွမ်းကျင် ပညာရှင်များ၊ သုတေသနများနှင့် ဘေးဒုက္ခခံစားနေရသည့် ပြည်သူများအတွင်းမှ လူပုဂ္ဂိုလ်များ စုပေါင်းစွဲစည်းထားသည့် ပွင့်လင်းသော ကွန်ယက်တစ်ခုဖြစ်ပြီး အရေးပေါ်အခြေအနေများနှင့် အကျပ်အတည်းနောက်ပိုင်း ပြန်လည်တည်ဆောက်မှု ကာလများတွင် ပညာသင်ယူခွင့်ရရှိရေးအတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နေကြခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုကွန်ယက်သည် ကောင်းမွန်သောအလေ့အထများ၊ လက်တွေ အသုံးချနည်းလမ်းများနှင့် သုတေသန တို့ကို ရှာဖွေစွဲဆောင်းရေးနှင့် ပြန်လည်ဖြန့်ဖြူးရေး၊ အရေးပေါ်အခြေအနေများ၏ ရိုက်ခတ်မှုဒဏ်ခံရသည့် ပြည်သူများအား တိုက်တွန်းအားပေးခြင်းဖြင့် ငှင့်တို့၏ ပညာသင်ယူရန် အခွင့်အရေးကို မြှုင့်တင်ပေးရေး၊ ငှင့်၏ အဖွဲ့ဝင်များနှင့် မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများအကြား သတင်းအချက်အလက်များ ပုံမှန်ဖလှယ်မှုပြုစွေ ရေးတို့အတွက် တာဝန်ရှိသည်။ INEE သည် ရင်းမြစ်များ အတွင်း လိုအပ်ချက်များကိုလည်း ရှာဖွေသတ်မှတ်ပေးပြီး ထိုရင်းမြစ်များကို ဖော်ထွက်ရန် INEE အဖွဲ့ဝင် အဖွဲ့အစည်းများဖြင့် စုစည်းထားသည့် လုပ်ငန်းအဖွဲ့များအား တိုက်တွန်းအားပေးသည်။

အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပညာသင်ကြားခြင်းအတွက် အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များကို ဖော်ထွက်ရန် ကျယ်ကျယ်ပြန်ပြန် ညီနှိုင်းတိုင်ပင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ရလဒ်အနေဖြင့် ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည့် တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင် အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များကို ဤလက်စွဲစားအုပ်တွင် တင်ပြထားသည်။ ၂၀၀၃ ခုနှစ်မှ စတင်၍ သက်ဆိုင်သူများနှင့် ကျယ်ကျယ်ပြန်ပြန် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များသတ်မှတ်ရေးဆိုင်ရာ INEE လုပ်ငန်းအဖွဲ့

(WGMSEE)သည် စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ အညွှန်းကိန်းများနှင့် လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရေး တွင် ပုံပိုးကူညီပေးခဲ့သည်။ အဆိုပါ စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ အညွှန်းကိန်းများနှင့် လမ်းညွှန်မှတ်စုများသည် အရေးပေါ်အခြေအနေများအတွင်းနှင့် ပြန်လည်ဆောက်မှု အစောပိုင်းကာလများတစ်လျှောက် ရရှိရမည့် တက်ရောက် ပညာသင်ယူနိုင်မှုနှင့် သင်ကြားပို့ချပေးမှုဆိုင်ရာ အနိမ့်အဆုံးအဆင့်ကို အတိအကျ သတ်မှတ်ပြု၍သုတေသန်းပေးသည်။ ဤသို့ သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်သည့် ဖြစ်စဉ်၏ အဓိကအစိတ်အပိုင်းများမှာ နိုင်ငံအဆင့်၊ ဒေသခွဲအဆင့်နှင့် ဒေသအဆင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများ၊ INEE list-serve မှတစ်ဆင့် အွန်လိုင်းဖြင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ချင်း ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ အဆင့်တစ်ဆင့်စီတွင် စုဆောင်းရရှိခဲ့သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို လုပ်ငန်းစဉ်၏ နောက်တစ်ဆင့် အတွက် သတင်းအချက်အလက်ပေးရန်အတွက် အသုံးပြုသည်။

အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရေးအတွက် နိုင်ငံပေါင်း ၅၀ ကျော်မှ လူပုဂ္ဂိုလ်ပေါင်း ၂၂၅၀ ကျော် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ ၂၀၀၄ ခုနှစ် နောက်ရှိလနှင့် မေလအတွင်း WGMSEE သည် အဖရိကာ၊ အာရာ၊ လက်တင်အမေရိကာ၊ အရှေ့အလယ်ပိုင်းနှင့် ဥရောပတို့ လွှမ်းခြားပါဝင်သည့် ဒေသအဆင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှု လေးခက္ခာ ပုံပိုးကူညီဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။ ဒေသအဆင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများသို့ တက်ရောက်ခဲ့ကြသည့် ကိုယ်စားလှယ် ၁၃၇ ဦးတွင် နိုင်ငံပေါင်း ၅၁ နိုင်ငံမှ ဘေးဒုက္ခခံစားနေရသည့် ပြည်သူများ၊ နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသခံ အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရများနှင့် ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့၊ အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်သည်။ ဒေသအဆင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများ မတိုင်စီ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် INEE အဖွဲ့ဝင်များသည် နိုင်ငံပေါင်း ၄၇ နိုင်ငံတွင် မြို့ချာအဆင့်၊ နိုင်ငံအဆင့်နှင့် ဒေသခွဲအဆင့် တိုင်ပင် ဆွေးနွေးမှုပေါင်း ၁၁၀ ကျော် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရများ၊ ကုလသမဂ္ဂမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ အလှူရှင်များ၊ ပညာရှင်များနှင့် ဘေးဒုက္ခခံစားနေရသည့် ရပ်စွာလူထုတွင်းမှ ကျောင်းသားများ၊ ဆရာများနှင့် ပညာရေး ဝန်ထမ်းများအပါအဝင် ကိုယ်စားလှယ် ၁၉၀၀ ကျော်ထံမှ သတင်းအချက်အလက်နှင့် အကြံပြုချက်များကို စုဆောင်းရယူခဲ့သည်။ ဒေသအဆင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများတွင် ကိုယ်စားလှယ်များသည် မြို့ချာအဆင့်နှင့် နိုင်ငံအဆင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများမှ ဖော်ထုတ်ရရှိလာသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ အညွှန်းကိန်းများနှင့် လမ်းညွှန်မှတ်စုများ အပြင် INEE list-serve မှ တုံ့ပြန်ပြောဆိုမှု ၁၀၀ ကျော်အပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ဒေသအဆင့် အနိမ့်ဆုံး လိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များကို ဖော်ထုတ် သတ်မှတ်ခဲ့ကြသည်။ ၂၀၀၄ ခုနှစ် စွဲရာသီအတွင်းက ကျင်းပြုလုပ်ခဲ့သည့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ချင်း ပြန်လည် သုံးသပ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ကျမ်းကျင်သူ ၄၀ ကျော် ပါဝင်ခဲ့ပြီး ၄၈းတို့က ဒေသအဆင့် စံသတ်မှတ်ချက်များကို ပိုင်းခြားသုံးသပ်ပြီး တစ်ခုတည်းသော ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာစံသတ်မှတ်ချက်များအဖြစ် ပေါင်းစည်းပေးခဲ့သည်။

ရရှိလာသည့် အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များသည် ကလေးသူငယ်များ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် (CRC)၊ ဒါကားလူတိုင်းအတွက်ပညာရေး (EFA) အညွှန်းဘောင်၊ ကုလသမဂ္ဂထောင်စုနှစ် ဖွံ့ဖြိုးရေးရည်မှန်းချက်များ (MDG)နှင့် Sphere Project ၏ Humanitarian Charter တို့ပေါ်တွင် အခြေခံ တည်ဆောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ CRC၊ MDG နှင့် EFAတို့က အရေးပေါ်အခြေအနေများနှင့် ကြံ့ကြွောင်းဖော်ပြထားသည်။ ထိုအခွင့်အရေးကို ရရှိနိုင်ရန်အတွက် အနိမ့်ဆုံးအဆင့် တက်ရောက် ပညာသင်ယူနိုင်ခွင့်နှင့် သင်ကြား ပို့ချပေးခြင်းတို့ကို ရရှိစေရေး ကြံ့ပမ်းဆောင်ရွက်ချက်များတွင် ဤလက်စွဲစာအုပ်ကို အသုံးချနည်းလမ်း တစ်ခုအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်။

Sphere Project၏ Humanitarian Charter နှင့် ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် လူသားချင်းအကူအညီပေးသည့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကြက်ခြေနှင့် လခြမ်းနှင့် စတင်ခဲ့သည့် ဘေးဒုက္ခက္ခာ ကို တို့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များတွင် ထိုသို့ ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ကြံတွေ့နေရသည့် ပြည်သူများသည် လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှ အကူအညီများမှ မည်သည့်အရာများကို မျှော်လင့်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးရှိကြောင်း အတိအလင်း ဖော်ပြထားသည်။ Sphere လက်ခွဲစာအုပ်တွင် Humanitarian Charter နှင့် အဓိက ကဏ္ဍများဖြစ်သည့် ရေရှိရေး နှင့် သန်ရှင်းရေး၊ အစားအစာဖူလုံမှု၊ အာဟာရနှင့် အစားအစာထောက်ပုံမှု၊ နေထိုင်ရန်နေရာ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများအတွက် အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များ ပါဝင်သည်။ ပညာရေးဝန်ဆောင်မှုများကိုမှ ထည့်သွင်းထားခြင်းမရှိပါ။

Humanitarian Charter ကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု ဥပဒေ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူအခွင့်အရေးဥပဒေ၊ ဒုက္ခက္ခာ ကို အန္တရာယ်ကယ်ဆယ်ရေး ဆောင်ရွက်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကြက်ခြေနှင့် လခြမ်းနှင့် စတင်ခဲ့သူများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများအတွက် အပြုအမှ ဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များ၏ အခြေခံမှုများနှင့် ခွင့်ပြချက်များပေါ်တွင် အခြေခံထားသည်။ Charter တွင် လူသားချင်း စာနာထောက်ထားသော လုပ်ဆောင်ချက်များကို ထိန်းချုပ်ထားသည့် အဓိကမူများကို ရှင်းလင်းလင်း ဖော်ပြထားပြီး အရေးပေါ်အခြေအနေနှင့် ကြံတွေ့ရသည့် ပြည်သူများသည် ကာကွယ်ပေးမှုနှင့် ကူညီပေးမှုတို့ကို ရပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း အခိုင်အမာပြောဆိုသည်။ ထိုပြင် ငှါးက ဘေးအန္တရာယ် ခံစားနေရသည့် ပြည်သူများသည် ဂုဏ်သိက္ခာရှိသည့် ဘဝများကို ရပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်းကိုလည်း အခိုင်အမာပြောဆိုသည်။ နိုင်ငံများနှင့် စစ်မက်ဖြစ်ပွားနေကြသည့် အပိုစုများသည် ကာကွယ်စောင့်ရောက်မှုနှင့် အကူအညီရရှိပိုင်ခွင့်ကို အာမခံရန် ဥပဒေကြောင်းအရ တာဝန်ရှိကြောင်း ကိုလည်း Charter က ထောက်ပြထားသည်။ သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များသည် ငှါးတို့၏ တာဝန်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် မတတ်နိုင်ပါက သို့မဟုတ် ဖြည့်ဆည်းပေးရန် မလိုလားပါက လူသားချင်းကူညီထောက်ပုံရေး အဖွဲ့အစည်းများအား လူသားချင်းကာကွယ်စောင့်ရောက်မှုနှင့် ကူညီမှုတို့ကို ထောက်ပုံပေးကမ်းရန် ခွင့်ပြရမည်ဖြစ်သည်။

အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များကို မည်သည့်အချိန်တွင် အသုံးပြုမည်နည်း

အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပညာသင်ကြားခြင်းအတွက် အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ (MSEE) ကို အရေးပေါ် တို့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုတွင် အသုံးပြုရန် ရည်ရွယ်ပြစ်ထားခြင်းဖြစ်ပြီး အရေးပေါ်အခြေအနေအတွက် ကြံတွင်ပြင်ဆင်ထားခြင်းနှင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အကြံ့သာက်ပေးခြင်းတို့တွင်လည်း အသုံးဝင်နိုင်သည်။ ငှါးတို့ကို သဘာဝဘေးဒုက္ခက္ခာ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ အပါအဝင် ကျယ်ပြန်သည့်အခြေအနေ မျိုးစုံတို့တွင် အသုံးပြုနိုင်သည်။ ဤလက်ခွဲစာအုပ်တွင် ‘အရေးပေါ်အခြေအနေ’ ဟူသည့်အသုံးအနှစ်းကို ယောဂျာသော်ဖြင့် သုံးစွဲထားပြီး ငှါးတွင် ကျယ်ပြန်သည့် အမျိုးအစားနှစ်ခု ပါဝင်သည်။ ငှါးတို့မှာ ‘သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ’နှင့် ‘ရွှေတွေ့သော အရေးပေါ်အခြေအနေများ’ဖြစ်ကြပြီး ငှါးတို့ကို အောက်တွင် အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြထားသည်။

- သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ။ ။ ငှါးတို့တွင် ဟာရီကိန်းနှင့် တိုင်ဖွန်းမှန်တိုင်းများ၊ မြောက်လျင်များ၊ မိုးခေါင်မှုများ၊ ရေကြီးမှုများနှင့် အခြားအရာများ ပါဝင်သည်။ မြောက်လျင်ကဲသို့သော အချို့သဘာဝဘေးဒုက္ခက္ခာ လူသားသည် ကြံတွင် သတိပေးချက်မရှိဘဲ ဖြစ်ပွားနိုင်ပြီး ထို ဒေသအတွင်း

နေထိုင်သူများအတွက် အလွန်ကြီးမားသည့် သက်ရောက်မှု ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။ မိုးခေါင်မှုကဲ့သို့သော အခြား ဘေးဒုက္ခများမှာ ပို၍နေးကွေးစွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော်လည်း သက်ရောက်မှုမှာမှ အလားတူ ဆိုးဝါး ပြင်းထန်နိုင်သည်။

- ရှုတ်ထွေးသည့် အရေးပေါ်အခြေအနေများ။ ။ ငင်းတို့မှာ လူဖန်တီးသည့် အခြေအနေများဖြစ်ပြီး အများအားဖြင့် ပဋိပက္ခများ၊ လူမှုရေးမြှုပ်သက်မှုများကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ် တစ်စုံတစ်ခုကျရောက်လာပါက အခြေအနေ ပို၍ဆိုးရွားသွားနိုင်သည်။ ထိုကဲ့သို့သော အခြေအနေများတွင် ဘေးအန္တရာယ်၊ လူဖန်တီးသည့် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခစသည့် အကျပ်အတည်း ဖြစ်ပေါ်သေသည့် အကြောင်းတရားမျိုးစုံကြောင့် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်သူတို့၏ အသက်အိုးအိမ်များ၊ လုံခြုံမှု၊ ကျွန်းမာပျော်ရွင်မှုနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာတို့မှာ ခြိမ်းခြောက်ခံရ တော့သည်။

ဤလက်စွဲစာအုပ်တွင် ပါဝင်သည့် သတင်းအချက်အလက်များမှာ မဖြစ်မနေလိုက်နာရန် ညွှန်ကြားချက်များ မဟုတ်ပါ။ အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များကို အဆင့်ပေါင်းစုံရှိ သက်ဆိုင်သူများ (ဥပမာ-မိသားစိဝင်များနှင့် ရပ်စွာလူထုများ၊ မြို့ရွာအောင်များ၊ ဝန်ကြီးဌာနမှ တာဝန်ရှိသူများ၊ ငွေကြားထောက်ပံ့ရေး အဖွဲ့အစည်းများ၊ အကောင်အထည်ဖော်သူများ စသည်တို့) က ဖော်ထုတ်ပြုစွာထားခြင်း ဖြစ်ပြီး တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ အရေးပေါ်အခြေအနေနှင့် ပြန်လည်တည်ဆောက်မှု အစောင့်ငါးကာလ ပတ်ဝန်းကျင်များမှ အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုစံသတ်မှတ်ချက်များက နိုင်ငံအစိုးရများ၊ အခြားအာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံအဆင့်နှင့် နိုင်ငံတကာအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများသည့် အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပညာသင်ကြားခြင်းဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များကို မည်သို့တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မည်။ မည်သို့တည်ထောင်မည်ဆို သည်ကို လမ်းညွှန်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုစံသတ်မှတ်ချက်များကို ရပ်စွာလူထုများ၊ အစိုးရများ၊ အခြားအာဏာပိုင်များနှင့် လူသားချင်းကုညီထောက်ပံ့ရေး လုပ်သားများက ပညာရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရာ၌ အနီးဆုံးရှိ ပြည်သူများက သတ်မှတ်ပေးလိုက်သည့်အတိုင်း အသုံးပြနိုင်စေရန် ရည်ရွယ်ပြုစွာထားခြင်းဖြစ်သည်။

အချိန်ပေါ်မှု

အနိမ့်ဆုံးစံသတ်မှတ်ချက်များကို အသုံးပြုသည့် အချိန်ပေါ်မှု သည် ဆက်စပ်အခြေအနေပေါ်တွင် အမိက အားဖြင့် မူတည်နေသည်။ ငင်းတို့သည့် အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် စောစီးစွာ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုမှုစွဲ ပြန်လည်တည်ဆောက်မှု အစောင့်များအထိ အရေးပေါ်အခြေအနေ ပုံစံမျိုးစုံတို့တွင် အကျိုးဝင်ပြီး ကြွားခြားနားသည့် အသုံးပြုသူမျိုးစုံတို့က သုံးစွဲနိုင်သည်။ ဤလက်စွဲစာအုပ်တွင် ပါဝင်သည့် အညွှန်းကိန်းများအနက် များကို အခြေအနေတိုင်းအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ သုံးစွဲသူတိုင်းအတွက်သော်လည်းကောင်း တစ်ပြီးညီ အသုံးပြနိုင်မည်တော့ မဟုတ်ပါ။ သတ်မှတ်ထားသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် အညွှန်းကိန်းများအနက် အချို့ကို ပြည့်မိနိုင်ရန် သီတင်းပတ်ပေါင်းများစွာ၊ သို့မဟုတ် လပေါင်းများစွာ၊ သို့မဟုတ် နှစ်ပေါင်းများစွာပင် ကြာမြင့်နိုင်သည်။ အချို့အခြေအနေများတွင် အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် အညွှန်းကိန်းများကို ပြင်ပူ အကူအညီပင် မလိုအပ်ဘဲ ပြည့်မိနိုင်ပြီး အချို့အခြေအနေများတွင်မူ ငင်းတို့ကို ပြည့်မိရန် ပညာရေးဌာန အာဏာပိုင်များနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု လိုအပ်နိုင်သည်။ ထိုစံသတ်မှတ်ချက်များနှင့်

အညွှန်းကိန်းများကို အသုံးပြုသည့်အခါ သက်ဆိုင်သည့် ဆောင်ရွက်သူအားလုံးက အကောင်အထည်ဖော်ရန် အချိန်ဖေားနှင့် ရလဒ်များရရှိရမည့် အချိန်ဖေားကို သဘောတူညီမှုရရှိ အရေးကြီးသည်။

အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များကို မည်သို့အသုံးပြုမည်နည်း

နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အနိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများက ရေးဆွဲပြုစုစုံသည့် လက်စွဲစာအုပ် များနှင့် အသုံးချနည်းလမ်းများစွာရှိပြီး ငှါးတို့သည် အရေးပေါ်အခြေအနေများနှင့် ပြန်လည်တည်ဆောက်မှု အစောပိုင်း ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများတွင် လုပ်ကိုင်နေကြရသည့် ပညာရေးလုပ်သားများအတွက် လက်တွေကျ သည့် လမ်းညွှန်မှုကိုပေးသည်။ ထိစာအုပ်များသည် သင်ယူမှုနှင့် လူမှုစိတ်ပညာဆိုင်ရာ လူပ်ရှားဆောင်ရွက်ချက် များ၏ ကဏ္ဍာပေါင်းစုံနှင့် ပတ်သက်ပြီး ရေးသားထားသည်။ အဆိုပါအဖွဲ့အစည်းများ၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန များနှင့် အခြား ပညာရေးဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများသည် အရည်အသွေးမီ ပညာရေးအစီအစဉ်များကို ထူထောင် ရန်နှင့် ထိန်းသိမ်းထားရန် လမ်းညွှန်များနှင့် မူဝါဒများကို ရေးသားပြုစုကြသည်။ ဤလက်စွဲစာအုပ်တွင် လုပ်ငန်းခွင့်းပေးသွေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်ရမည့် မဟာဗုဒ္ဓဘာများနှင့် အစီအစဉ်များကို အသေးစိတ် ရှင်းလင်းရေးခြင်း မပြုပါ။ သို့သော်လည်း ဤစာအုပ်တွင် အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ အိုကအညွှန်းကိန်းများနှင့် လမ်းညွှန်မှတ်စုံများကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပြီး ငှါးတို့က ပညာရေးအစီအစဉ်များ စတင်သတ်မှတ် ဖော်ထုတ်သည်မှစ၍ ငှါးတို့ကို အကောင်အထည်ဖော်ပြီး ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သည်အထိ အနိုးရနှင့် ရပ်စွာလူထု၏ ထောက်ခံအားပေးမှုအပါအဝင် ပညာရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် လူသားချင်းစာနာ ထောက်ထားသော လုပ်ဆောင်ချက်များအတွက် သတင်းအချက်အလက်များ ထောက်ပံ့ပေးသည်။ အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များကို အမျိုးအစားငါးခုခွဲလျက် အောက်တွင်ဖော်ပြထားသည်။

■ အမျိုးအစားအားလုံးအတွက် တူညီသော အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ

ဤအခန်းသည် လက်စွဲစာအုပ်တွင်ပါဝင်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များကို အသုံးချရနှင့် မရှိမဖြစ်အရေး ပါသော အပိုင်းများဖြစ်သည့် ရပ်စွာလူထု ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် မြို့စွာအေးသတွင်းရှိ ရင်းမြစ်များ အသုံးပြုမှုတို့ကို အမိကထားလေ့လာသည်။ ထို့ပြင် အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် ပညာရေးဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ချက်များသည် ကနိုးစံဆေးအကဲဖြတ်ချက်ပေါ်တွင် အခြေခံထားကြောင်းနှင့် ငှါး၏နောက်တွင် သင့်လျော့သည့် တုံ့ပြန်မှုနှင့် အဆက်မပြတ် လေ့လာစောင့်ကြည့်ခြင်းနှင့် တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းတို့ကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ကြောင်း သေချာအောင်ဆောင်ရွက်ရသည်။

■ တက်ရောက်ပညာသင်ယူနိုင်ခြင်းနှင့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်

ငှါးသည် သင်ယူမှုအခွင့်အလမ်းများ ရယူအသုံးပြုနိုင်မှုနှင့် ကျွန်းမာရေး၊ ရေနှင့်သန်းရှင်းရေး၊ စားနပ်ရိရာ့၊ အကူအညီ/အာဟာရဓာတ်နှင့် နေထိုင်ရန်နေရာကဲ့သို့သော ကဏ္ဍာပေါင်းစုံနှင့် ဆက်စပ်မှု များကို မြှေ့ငွေ့တင်ရန်၊ လုံခြုံရေး၊ ရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ အသိဉာဏ်ဆိုင်ရာနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာတို့တွင် ကျွန်းမာသုခနှင့် ပြည့်ဝမှုကို တိုးမြှေ့ငွေ့ရန် မိတ်ဖွဲ့ဆောင်ရွက်ခြင်းများပေါ်တွင် အမိကထားလေ့လာသည်။

■ သင်ကြားမှုနှင့် သင်ယူမှု

ငှါးသည် ထိရောက်သည့် သင်ကြားမှုနှင့် သင်ယူမှုကို မြှေ့ငွေ့တင်ပေးသည့် အလွန်အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်းများဖြစ်သည့် ၁။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း ၂။ လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးခြင်း ၃။ သင်ကြားခြင်းနှင့် ၄။ စံဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းတို့ အပေါ်တွင် အမိကထားလေ့လာသည်။

■ ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြားပညာရေးဝန်ထမ်းများ

င်းသည် ဝန်ထမ်းရွေးချယ်ခန့်ထားခြင်း၊ ဝန်ဆောင်မှုအခြေအနေများနှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်းနှင့် အထောက်အကူပေးခြင်းတို့ အပါအဝင် ပညာရေးနယ်ပယ်တွင် လူသားအရင်းအမြစ်များကို အပ်ချုပ်ခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းတို့အပေါ်တွင် အဓိကထားသည်။

■ ပညာရေးမူဝါဒနှင့် ညီးနှင့်ဆောင်ရွက်မှု

င်းသည် မူဝါဒရေးဆွဲချမှတ်ခြင်းနှင့် ဥပဒေပြခြင်း၊ စီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် ညီးနှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့အပေါ်တွင် အဓိကထားလေ့လာသည်။

စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် အညွှန်းကိန်းများအကြား မြားနားချက်

ဘေးဒုက္ခခံစားနေရသည့် ပြည်သူများသည် ဘဝကို ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ နေထိုင်နိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟူသည့် မူပေါ်တွင် အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များကို အခြေခံထားသည်။ ထိုစံသတ်မှတ်ချက်များသည် လူသားချင်းစာနာ ထောက်ထားမှုဖြင့် ကူညီထောက်ပံ့သည့် အခြေအနေတွင် အနိမ့်ဆုံးအဆင့်အနေနှင့် ရရှိရန်လိုအပ်သည့် တက်ရောက် ပညာသင်ယူနိုင်ခြင်းနှင့် ပညာသင်ကြားပို့ချခြင်းတို့ကို အတိအလင်းဖော်ပြထားသည်။ ငါးတို့သည် သော့သဘာသာဝအားဖြင့် အရည်အသွေးပိုးစားပေးဖြစ်ပြီး နေရာတိုင်းမြို့ တစ်ပြီးသို့ဖြစ်စေရန်နှင့် မည်သည့် ပတ်ဝန်းကျင်မှု အသုံးပြနိုင်စေရန် ရည်ရွယ်သည်။ စံသတ်မှတ်ချက်တစ်ခုစီအတွက် အဓိက အညွှန်းကိန်းများမှာ ထိုစံသတ်မှတ်ချက်ကို ပြည့်မိခြင်းရှိမရှိ ပြသသည့် သက်တဗ္ဗားဖြစ်သည်။ ငါးတို့သည် အရည်အသွေးပိုးစားပေးဖြစ်စေ အစီအစဉ်များ၏ သက်ရောက်မှု (သို့မဟုတ် ရလဒ်) နှင့် အသုံးပြသသည့် လုပ်နေးစဉ် (သို့မဟုတ် နည်းလမ်းများ) ကို တိုင်းတာရန်နှင့် ဆက်သွယ်ပြောဆိုရန် ကိရိယာများအဖြစ် လုပ်ဆောင်ကြသည်။ အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များသည် အဓိကအညွှန်းကိန်းများ မပါရှိပါက ကောင်းမွန်သောရည်ရွယ်ချက်ရှိ အဆိုပြု ဖော်ပြချက်များသက်သက်သာ ဖြစ်နေမည်ဖြစ်ပြီး လက်တွေလုပ်ဆောင်ရန် ခက်ခဲမည်ဖြစ်သည်။ အခန်းတစ်ခန်းစီတွင် ပါဝင်သည့် လမ်းညွှန်မှတ်စုများသည် စံသတ်မှတ်ချက်များကို ကွဲပြားခြားနားသည့် အခြေအနေများတွင် အသုံးပြသသည့်အခါ စဉ်းစားသင့်သည့် အချက်အချို့ကို ရည်ညွှန်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ ငါးတို့သည် ဦးစားပေး အစီအစဉ်ဆိုင်ရာ ပြသနာများအတွက် သော်လည်းကောင်း၊ လက်တွေကြံ့ရသည့် အခက်အခဲများကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရာ၌သော်လည်းကောင်း အကြံ့သော်ပေးသည်။ ထို့ပြင် ငါးတို့သည် လောလောဆယ် သိရှိထားသည့် ဘေးကျပ်နံကျပ် ပြသနာများ၊ အငြင်းပွားဖွယ်များနှင့် လစ်ဟာချက်များကိုလည်း ဖော်ပြပေးသည်။ လမ်းညွှန်မှတ်စုများသည် အဓိက အညွှန်းကိန်းများနှင့် ဆက်စပ်နေပြီး စာအုပ်ထဲတွင် ငါးတို့အကြား ချိတ်ဆက်မှုကို သက်တဖို့ဖြင့် ဖော်ပြထားသည်။ အဓိကအညွှန်းကိန်းများကို သက်ဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်မှတ်စုများဖြင့် အမြဲတစေ အတူယှဉ်တဲ့ ဖတ်ရှုသင့်သည်။

သတိပြုရန်မှာ အခန်းအားလုံးသည် အပြန်အလှန် ဆက်စပ်နေပြီး အခန်းတစ်ခုတွင် ဖော်ပြထားသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များကို အခြားအခန်းများတွင် ဖော်ပြထားသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် တွေ့ဖက်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ကြောင်းဖြစ်သည်။ လမ်းညွှန်မှတ်စုများသည် အခြားဆီလျှော့သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ အညွှန်းကိန်းများ သို့မဟုတ် လမ်းညွှန်မှတ်စုများနှင့် ချိတ်ဆက်မှုများကို သင့်လျှော့သလို သတ်မှတ်ဖော်ပြပေးသည်။

အပြန်အလုန်သက်ရောက်နေသော ကိစ္စရပ်များ

အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များ ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရာတွင် အရေးကြီးသည့် ကိစ္စရပ်များစွာကို သတိထားပြီး ထည့်သွင်းစဉ်းစားဆောင်ရွက်ပြီးဖြစ်သည်။ ထိုကိစ္စရပ်များတွင် လူအခွင့်အရေးနှင့် ကလေးသူငယ်၏ အခွင့်အရေးများ၊ ကျား/မကိစ္စ၊ ပြည်သူများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန်အခွင့်အရေး၊ အိတ်ချုပ်ဖို့/အောအိုင်ဒီအက်စ်၊ မသန်မစွမ်းဖြစ်ခြင်းနှင့် ထိခိုက်ခံစားလွယ်ခြင်းတို့တို့ပါဝင်သည်။ ထိုအကြောင်းအရာများကို သီးသန့်အခန်း တစ်ခန်းဖြင့် မတင်ပြား သက်ဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များအောက်တွင် ထည့်သွင်းဆွေးနွေးထားသည်။

အတိုင်းအတာနှင့် အကန့်အသတ်များ

ကွဲပြားစြားနားသည့် အခန်းတစ်ခုစီအတွက် စံသတ်မှတ်ချက်များသည် သီးစြားရပ်တည်နေခြင်းမဟုတ်ဘဲ အပြန်အလုန်ဆက်စပ်မှ ရှိနေသည်။ သို့သော်လည်း နေရာတိုင်းတွင် တစ်ပြီးညီဖြစ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ ကို ရေးဆွဲသတ်မှတ်ရေးနှင့် ငှုံးတို့ကို လက်တွေ့အခြေအနေတွင် အသုံးချိန်ရေးတို့အကြား အားပြုင်မှုတို့သည် မလွှဲသာမရောင်သာ တည်ရှိနေသည်။ ဆက်စပ်အခြေအနေတိုင်းသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ကွဲပြားစြားနားမှုရှိနေ သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ထိုစံသတ်မှတ်ချက်များကို ရေးဆွဲချုပ်ရန် အသုံးပြုသည့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ကွဲပြားစြားနားသည့် ဒေသ၊ နိုင်ငံနှင့် မြို့ရာအဆင့် ဆက်စပ်အခြေအနေပေါင်းစုံမှ လူသားချင်းကူညီထောက်ပံ့ရေးလုပ်သားများ၊ ပညာသင်ကြားပေးသူများ၊ အစိုးရများ၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များ၊ အရပ်ဘက်လူအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဘေးဒုက္ခရာတွင် ပြည်သူများ ကျပ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပါဝင်နိုင်စေရန် အသေအချာ ဆောင်ရွက်ပေးရသည်။

အချို့ဖြစ်ရပ်များတွင် မြို့ရာဒေသအဆင့်ရှိ အကြောင်းတရားများသည် အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များကို ပြည့်မိနိုင်ပြီး အပိုကအညွှန်းကိန်းများကိုမှ မပြည့်မိဘဲ ဖြစ်စေသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ပွားသည့်အခါ လက်စွဲစာအုပ်အတွင်း ဖော်ပြထားသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ အညွှန်းကိန်းများနှင့် လက်တွေ့တွင် ရရှိနိုင်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ အညွှန်းကိန်းများအကြား ကွာဟာချက်ကို ဖော်ပြရမည်။ ထိုပြင် ထိုသို့ကွာဟာရသည့် အကြောင်းရင်းများနှင့် စံသတ်မှတ်ချက်များပြည့်မိရန်အတွက် ပြောင်းလဲရန်လိုအပ်သည့် အရာများကိုလည်း ရှင်းလင်းတင်ပြရမည်။

အနိမ့်ဆုံးစံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် Sphere Humanitarian Charter တို့သည် ပညာရေးဆိုင်ရာ တံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှု ပြဿနာအားလုံးကိုမှ ဖြေရှင်းနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ သို့သော်လည်း ငှုံးတို့သည် လူသားချင်းကူညီထောက်ပံ့ရေး အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများအား ပညာရေးဆိုင်ရာ အကူအညီများ၏ ထိရောက်မှုနှင့် အရည်အသွေးတို့ကို တိုးမြှုပ်နှံနိုင်ရန် အသုံးချနည်းလမ်းတစ်ခုကိုတော့ပေးကမ်းမည်ဖြစ်သည်။ ဤနည်းအားဖြင့် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ကြံတွေ့ခံစားခဲ့ရသည့် ပြည်သူများ၏ ဘဝတွင် သိသာထင်ရှားသည့် ပြောင်းလဲမှတ်ရပ်ကို ပေါ်ပေါက်စေမည်ဖြစ်သည်။

၁။ အမျိုးအစားအားလုံးအတွက် ဂူညီသော အနိမ့်ဆုံးစံသတ်မှတ်ချက်များ

နိဒါန်း

ဤအခန်းတွင် လက်စွဲစာအုပ်စီးပါရီသည် အမျိုးအစားတစ်ခုစီအတွက် အဓိကနေရာရာမှ ပါဝင် နေသည် အခြေခံအကျဆုံး လုပ်ငန်းစဉ်စံသတ်မှတ်ချက် ခြောက်ခုက္ခာ အသေးစိတ် ဖော်ပြ သွားမည်ဖြစ်သည်။ ထိုစံသတ်မှတ်ချက်များမှာ (၁) ရပ်စွာလူထု ပူးပေါင်းပါဝင်မှု၊ (၂) မြို့ခြား ဒေသတွင်ရှိ ရင်းမြစ်များ၊ (၃) ကနဦးစစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်း၊ (၄) တုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်မှု မဟာဗျာဗျာ၊ (၅) စောင့်ကြည့်လေလာခြင်းနှင့် (၆) တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းတို့ ဖြစ်ကြ သည်။ ငှင့်တို့ကို ရပ်စွာလူထု ပူးပေါင်းပါဝင်မှု (ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် ရင်းမြစ်များ) နှင့် ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်း (ကနဦးစစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်း၊ တုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်မှုမဟာဗျာဗျာ၊ စောင့်ကြည့်လေလာခြင်းနှင့် တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်း) ခေါင်းစဉ်များအောက်တွင်အပ်စွဲနဲ့နှစ်ခုဖြင့် တင်ပြထားသည်။ ဤအခန်းတွင် ဖော်ပြထားသည် စံသတ်မှတ်ချက်များကို အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းဖြင့် လူသားခြင်းကူညီ ထောက်ပံ့ရေး လူပ်စွားဆောင်ရွက်သူများနှင့် ရပ်စွာလူထုမှ ပြည်သူများသည် ပညာသင်ယူနိုင်မှ နှင့် သင်ကြားမှုပတ်ဝန်းကျင်၊ သင်ကြားမှုနှင့် သင်ယူမှု၊ ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြားပညာရေး ဝန်ထမ်းများ၊ ပညာရေးဆိုင်ရာမှုဝါဒနှင့် ညီးနှင့်ဆောင်ရွက်မှုစသည် ကဏ္ဍများတွင် စံသတ်မှတ်ချက်များ ပြည့်မီစေရေးအတွက်လည်း အထောက်အကူပြုနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတကာ ဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ချိတ်ဆက်မှု

လူတိုင်းလူတိုင်းသည် ဘဝကို ဂုဏ်သိက္ခာရှိစွာ နေထိုင်နိုင်ခွင့်နှင့် ပညာသင်ကြားနိုင်ခွင့် အပါအဝင်ဖြစ်သော ငှင့်တို့၏ လူအခွင့်အရေးများကို လေးစားခံပိုင်ခွင့်ရှိကြသည်။ လူသားချင်းကူညီထောက်ပံ့ရေး လူပ်စွား ဆောင်ရွက်သူများသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူအခွင့်အရေး၊ လူသားချင်းကူညီထောက်ပံ့ရေးနှင့် ဒုက္ခသည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများတွင် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်၊ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းမပြုလုပ်ခွင့်၊ သတင်းအချက်အလက် ရရှိပိုင်ခွင့်တို့ အပါအဝင် လူအခွင့်အရေးများနှင့် ကိုက်ညီသည့် ပုံစံဖြင့် ကူညီထောက်ပံ့ပေးရန် တာဝန်ရှိသည်။ Sphere Project ၏ Humanitarian Charter နှင့် ဘေးအန္တရာယ် ကယ်ဆယ်ရေး ဆောင်ရွက်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကြက်ခြေနှီးအဖွဲ့များနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း များအတွက် အပြုအမှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များတွင် လူသားချင်းကူညီထောက်ပံ့သည့် အဖွဲ့အစည်းများသည် ငှင့်တို့ ကူညီထောက်ပံ့ပေးမည့်သူများအား တာဝန်ခံ လုပ်ဆောင်ကြပြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ တူညီသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များသည် ပညာရေးဆိုင်ရာ ကူညီထောက်ပံ့မှုကို ပေးကမ်းရှုံးကျင့်သုံးရမည့် အဖွဲ့အစည်းများ နှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်များ၏ တာဝန်ဝါယာရားများကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပေးသည်။

အမျိုးအစားအားလုံးအတွက် တူညီသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ၏ အရေးကြီးမှ

ပညာရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာကို ရှင်းပြထားသည့် သက်ဆိုင်ရာအခန်းကို မဖတ်ရှုမိ ရပ်စွာလူထု ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်းတို့ ပါဝင်သည့် ဤအခန်းကို ပထမဆုံးဖတ်ရှုရန် အလွန်အရေးကြီးသည်။ အကြောင်းမှာ ဤအခန်းတွင် ဤငြင်ဖော်ပြထားသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များသည် အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ အားလုံးပါဝင်သည့် လွမ်းခြေစနစ်တစ်ရပ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းထား၍ဖြစ်သည်။ ပညာရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက် များကို စုဆောင်းခြင်းနှင့် ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်းသည် အရေးပေါ်အခြေအနေတစ်ရပ်၏ အဆင့်တိုင်းအတွက် အရေးကြီးသည်။ အကျပ်အတည်းတစ်ခု စတင်ဖြစ်ပွားချိန်တွင် အစီအစဉ်များကို ရေးဆွဲပုံဖော်ရန်နှင့် ရင်းမြစ်များကို သင့်တော်မှန်ကန်စွာ ဦးတည်ပို့ဆောင်ပေးရန်အတွက် ရင်းမြစ်များ၊ လိုအပ်ချက်များနှင့် လစ်ဟာချက်များကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရမည်။

ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ကြံ့တွေ့နေရသည့် ပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးမည့် အရေးပေါ်အခြေအနေ၌ ပညာသင်ယူရေးဆိုင်ရာ ထိရောက်သည့် အစီအစဉ်များသည် ဆက်စပ်အခြေအနေကို ရှင်းလင်းစွာ နားလည်သောပေါက်မှုအပေါ်၌ အခြေခံရမည်ဖြစ်သည်။ ဘေးဒုက္ခခံစားနေရသည့် ပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်များ၊ ထိနိုက်ခံစားလွယ်မှုများနှင့် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့် ဝန်ဆောင်မှုများ၌ လစ်ဟာချက်များကို ပိုင်းခြားသုံးသပ်ပြီး တစ်ချိန်တည်းတွင် ငှါးတို့၏ စွမ်းဆောင်ရည်များနှင့် ရရှိအသုံးပြုနိုင်သော မြို့ခြားသော အတွင်းရှိ ရင်းမြစ်များကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ပေးရမည်။ အစီအစဉ်များကို ပိုမိုထိရောက်စေရန် အရေးပေါ်အခြေအနေ၌ ပညာသင်ယူရေးဆိုင်ရာ ပိုင်းခြားသုံးသပ်မှုများတွင် ဘေးဒုက္ခခံစားတို့၏ ပိုင်းဆိုင်ရာ ရပ်စွာလူထုများသာမက ဒေသအဆင့်အစိုးရများနှင့် ပညာရေးနှင့် ပညာရေးမဟုတ်သည့် ကိစ္စများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေကြသည့် လူသားချင်းကူညီထောက်ပံ့ရေး လှပ်ရှားဆောင်ရွက်သူများလည်း ပါဝင်သင့်သည်။ ပိုင်းခြားသုံးသပ်မှုများသည် ပြည်သူများ၏ အစိတ်အပိုင်းအားလုံးအတွက် ကျောင်းသင်ပညာရေးနှင့် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေးနှင့် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။ ပညာရေးကို အခြားကဏ္ဍများမှ သီးခြားခွဲထုတ်ပြီး စဉ်းစားရှုမရသကဲ့သို့ စီးပွားရေး၊ ဘာသာရေးနှင့် အစဉ်အလာကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုများ၊ လူမှုရေးဓလ္ထုထုံးစံများ၊ နိုင်ငံရေးနှင့်လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ အကြောင်းတရားများ၊ အဆင်ပြုအောင် ကျင့်သုံးနိုင်မည့်နည်းလမ်းများ သို့မဟုတ် မြှုပ်လင့်ထားသည့် အနာဂတ်ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုများနှင့် သီးခြားကင်းကွာလျက် စစ်းစားနိုင်ပါ။ အရေးပေါ်အခြေအနေ၏ အကြောင်းအရားများနှင့် သက်ရောက်မှုများကို ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်းသည် အလွန်အရေးကြီးသည်။ အကယ်၍ ပြသုနာကို မှန်ကန်စွာ ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်နိုင်ခြင်းနှင့် နားလည်သောပေါက်ခြင်း မရှိပါက သင့်လျော်မှန်ကန်စွာ တုံ့ပြန်နိုင်ရန် လွန်စွာခဲယဉ်းမည်ဖြစ်သည်။

တုံ့ပြန်မှုသည်လည်း အကြောင်းတရားများစွာပေါ်တွင် မူတည်နေသည်။ ငှါးတို့တွင် လုပ်ဆောင်သူများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်၊ ကျွမ်းကျင်မှုနှင့်ယ်ပယ်၊ အသုံးစရိတ်ကန်းသတ်ချက်၊ ဒေသ သို့မဟုတ် အခြေအနေနှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှာ ဝန်ထမ်းများနှင့် သင်ယူသူများအတွက် လုံခြုံမှုအခြေအနေတို့ ပါဝင်သည်။ ဤအခန်းတွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသည့် တုံ့ပြန်မှုစံသတ်မှတ်ချက်များသည် ‘မည်သူက မည်သည့်အချိန်တွင် မည်သည့် ကိစ္စကို လှပ်ဆောင်ရမည်ကို’ ရှင်းလင်းစေရန် ရည်ရွယ်ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။ သင့်လျော်သည့် တုံ့ပြန်မှုတစ်ခုကို ဆုံးဖြတ်ပြီးသည်နှင့် လုပ်ဆောင်သူများက ဘက်မလိုက်၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိဘဲ အကူအညီကို လိုအပ်ချက်အလိုက် ပေးကမ်းနိုင်စေမည့် ဦးတည်ချက်သတ်မှတ်ရေး နည်းလမ်းများကို စတင်ချမှတ်သင့်သည်။

သတင်းအချက်အလက်များကို စုဆောင်းခြင်း၊ ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်း ပြုလုပ်မည့် စောင့်ကြည့်လေ့လာရေး စနစ်များကို လုပ်ငန်းစဉ်၏ အစောပိုင်းတွင် စတင်ချမှတ်သင့်သည်။ သို့မှသာ တိုးတက်မှုများကို ဦးတည်ချက်များနှင့် အဆက်မပြတ် နှိုင်းယူဉ်တိုင်းတာနိုင်မည်ဖြစ်သလို ဖြစ်ပေါ်ပြောင်းလဲနေသည့် ဆက်စပ်အခြေအနေများနှင့် အစီအစဉ်များ ကိုက်ညီဆီလျော်မှုရှိမရှိ စစ်ဆေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ တုံ့ပြန်မှု တစ်ခုအတွင်း၌ သို့မဟုတ် အဆုံး၌ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သည့် အကဲဖြတ်ခြင်းများကို အစီအစဉ်၏ ကြာမြင့်မှုပေါ်မှုတည်၍ ပုံမှန်အချိန်အပိုင်းအခြားဖြင့် ပြုလုပ်သင့်ပြီး ငှါးတို့သည် အစီအစဉ်၏ အလုံးခုံး ထိရောက်မှုကိုလည်း ဆုံးဖြတ်ပေးနိုင်ရမည်။ သင်ခန်းစာများကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ပေးခြင်းဖြင့်လည်း အနာဂတ်တွင် ပြုလုပ်မည့် အလားတူအစီအစဉ်များကို ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေမည်ဖြစ်သည်။ သက်ဆိုင် သည့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများနှင့် သင်ယူသူများသည် အကဲဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် တက်ကြစွာ ပါဝင် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းတို့၏ လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာများနှင့် ရလဒ်များသည် ထင်သာမြင်သာရှိပြီး အကျိုးကျေးဇူးခံစားရသူများနှင့် အခြား သက်ဆိုင်သူများအကြားတွင် ကျယ်ကျယ် ပြန်ပြန် ဖြန့်ဖြုံးပေးသင့်သည်။ သို့သော ထိုသို့ဖြန့်ဖြုံးရာတွင် ပါဝင်ပတ်သက်သူများ၏ လုံခြုံမှုကိုမှ ထိခိုက် နစ်နာစေခြင်း မရှိသင့်ပါ။ အချို့အခြေအနေများတွင် သတင်းအချက်အလက်များသည် နိုင်ငံရေးအရသော်လည်းကောင်း၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအရသော်လည်းကောင်း အတိမ်းအစောင်းမခံသည့်အတွက် စုဆောင်းရရှိထားသည့် သတင်းအချက်အလက်များကို သတိကြီးစွာဖြင့် ကိုင်တွယ်အသုံးပြုရန် လိုအပ်သည်။

အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပညာသင်ကြားခြင်းဆိုင်ရာ ထိရောက်သည့် အစီအစဉ်များသည် အကျပ် အတည်းနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည့် ရပ်စွာလူထုအပေါ် ကောင်းစွာသဘောပါက်နားလည်မှုနှင့် အစီအစဉ် ရေးဆွဲမှုတွင် ငှါးတို့၏ တက်ကြစွာပါဝင်ပတ်သက်မှုအပေါ် အခြေပြုထားခြင်းဖြစ်သည်။ ‘ရပ်စွာလူထု ပူးပေါင်းပါဝင်မှု’ ဟူသော ဝေါဟာရသည် ဘေးဒုက္ခခံစားနေရသည့် ပြည်သူများ၏ ပြောဆိုချက်များကို သိရှိနိုင်ရန် လမ်းဖွဲ့ပေးထားသည့် လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် လူပ်ရှားဆောင်ရွက်ချက်များ နှစ်ခုလုံးကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် တစ်စိတ် တစ်ပိုင်း ပါဝင်လာစေရန် ငှါးတို့ကို လုပ်ပိုင်ခွင့် အပ်နှင့်ထားလိုက်ခြင်းဖြစ်ပြီး ပညာရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စ များတွင်လည်း ငှါးတို့ကိုယ်တိုင် တိုက်ရိုက်အရေးယူဆောင်ရွက်လာနိုင်စေသည်။ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုဆိုရာတွင် အသွင်သဏ္ဌာန်မှု ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် အပြည့်အဝပါဝင် ဆောင်ရွက်ခြင်း စသည် ဖြင့် အဆင့်များစွာရှိသည်။ ကျွေနှင့်တို့လုပ်ဆောင်ရသည့် အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် အပြည့်အဝ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းကို ရရှိနိုင်ရန် ခက်ခဲလေ့ရှိသော်လည်း တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းသည် အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပညာသင်ကြားခြင်းအတွက် အနိမ့်ဆုံးသတ်မှတ်ချက်ဖြစ်ပြီး ဦးတည်ချက်မှာမ အားလုံး ပါဝင်သည် အပြည့်အဝ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုဖြစ်သည်။

အတွေ့အကြံများအရ အသွင်သဏ္ဌာန်မှု ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် လက်လွတ်ဆုံးရှုံးသွားသည့် အခွင့်အလမ်း တစ်ခုဖြစ်ပြီး အရည်အသွေးပြည့်ဝပြီး ရေရှည်တည်တဲ့သည် အစီအစဉ်များဆောင်ရွက်ရာတွင် ထိရောက်မှု နည်းပါးသည်။ ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်း၊ အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် တုံ့ပြန်မှုများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းတွင် ထိခိုက်ခံစားလွယ်သည့် အုပ်စုများအပါအဝင် အရေးပေါ်အခြေအနေနှင့် ကြံ့ကြွေ့နေရသည့် ရပ်စွာလူထုများ ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းကို အမြင့်မားဆုံးဖြစ်အောင် မြှင့်တင်ပေးသင့်သည်။ သို့မှသာ ဘေးအွန်ရာယ်ကိုတုံ့ပြန်ရာ၌ သင့်လျော်မှုန်ကန်မှု၊ ထိရောက်မှုနှင့် အရည်အသွေးတို့ ရရှိရန် သေချာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ရပ်စွာလူထု၏ တက်တက်ကြွေ့ကြွေ့ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုက ရပ်စွာလူထုအလိုက် ပညာရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များနှင့် ငှါးတို့ကို ဖြေရှင်းရာ၌ ထိရောက်မှုရှိမည့် မဟာဗျာဗျာဗျာ

များကို ဖော်ထဲတ်သတ်မှတ်ရာ၌ လွယ်ကူစေမည်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ရပ်ရွာလူထဲ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုကို ရပ်ရွာလူထဲအတွင်းရှိ မြို့ရွာအေးသအဆင့် ရင်းမြစ်များကို ဖော်ထဲတ်သတ်မှတ်ပြီး အသုံးချရ၍လည်းကောင်း ပညာရေးအစီအစဉ်များအပေါ် အများသဘောတူညီမှုနှင့် ထောက်ခံအားပေးမှုကို ရယူရှုံးလည်းကောင်း မဟာဗျူဟာတစ်ခုအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ ရပ်ရွာလူထဲ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုတွင် စစ်မှန်ပြီး ရေရှည်တည်တဲ့သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အပ်နှင့် စွမ်းဆောင်ရည် ပြုစုံပျိုးထောင်ပေးမှုတို့ ပါဝင်ရမည်ဖြစ်ပြီး ရရှိထားပြီးဖြစ်သည့် ကြိုးပမ်းအားထဲတ်မှုများပေါ် အခြေခံတည်ဆောက်ရမည်လည်းဖြစ်သည်။

တုံ့ပြန်လုပ်ဆောင်မှုတွင် ပါဝင်ပတ်သက်သူများအားလုံးအကြား အသိပညာနှင့် သတင်းအချက်အလက်များကို စနစ်တကျမျှပေါ် အသုံးပြုခြင်းသည် ပြဿနာများကို တူညီစွာ နားလည်းသောပေါက်ရေးအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ အဖွဲ့အစည်းများအကြား ထိရောက်စွာ ညီးနှိုင်းဆောင်ရွက်ရာ၌ သော်လည်းကောင်း အခြေခံကျသည့်အချက်ဖြစ်သည်။ စံသတ်မှတ်ထားသည့် စနစ်များ၊ နည်းလမ်းများကို အသုံးပြု၍ အချက်အလက်များကို စုဆောင်းရယူခြင်းနှင့် ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်းတို့ကိုလည်း မြှင့်တင်ပေးသင့်သည်။ ဤနည်းအားဖြင့် သတင်းအချက်အလက်ကို လွယ်ကူစွာ မှတ်တမ်းတင်ထားရှိနိုင်၊ မျှဝေအသုံးပြုနိုင်၊ ဖြန့်ဖြူးနိုင် စေမည်ဖြစ်သည်။

အနိမ့်ဆုံးစံသတ်မှတ်ချက်များ။ ၍၄၈းတို့မှာ ပင်ကိုသဘာဝအားဖြင့် အရည်အသွေးသောဆန်ပြီး ပညာရေးဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်လုပ်ဆောင်မှု ပြုလုပ်ရာတွင် ရရှိရမည့် အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် အဆင့်များကို သတ်မှတ်ပေးသည်။

အဓိကအညွှန်းကိန်းများ။ ၍၄၉းတို့မှာ သတ်မှတ်စံသတ်မှတ်ချက်ကို ပြည့်မီခြင်းရှိမရှိ ဖော်ပြသည့် ‘သက်္ကား’ ဖြစ်ကြသည်။ ၄၅းတို့သည် အစီအစဉ်၏ သက်ရောက်မှ သို့မဟုတ် ရလဒ်ကို လည်းကောင်း၊ အသုံးပြုသည့် လုပ်ငန်းစဉ် သို့မဟုတ် နည်းလမ်းကိုလည်းကောင်း တိုင်းတာရန်နှင့် ဆက်သွယ်ပြောဆိုရန် နည်းလမ်းတစ်ခုကို ထောက်ပံ့ပေးသည်။ အညွှန်းကိန်းများသည် အရည်အသွေးသောသောသော်လည်းကောင်း ဆောင်နိုင်သည်။

လမ်းညွှန်မှတ်စုများ။ ၍၅၀းတို့တွင် စံသတ်မှတ်ချက်နှင့် အညွှန်းကိန်းများကို ကွဲပြားခြားနားသည့် အခြေအနေများတွင် လက်တွေအသုံးပြုသည့်အခါ စဉ်းစားရန် သီးသန်အချက်များ၊ လက်တွေရင်ဆိုင်ရသည့် အခက်အခဲများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်လမ်းညွှန်နှင့် ဦးစားပေးကိစ္စရပ်များအတွက် အကြံ့ဗြားစာသည်တို့ပါဝင်သည်။ ၄၅းတို့တွင် စံသတ်မှတ်ချက် သို့မဟုတ် အညွှန်းကိန်းများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အလွန်အရေးကြီးသော ကိစ္စရပ်များလည်း ပါဝင်နိုင်သကဲ့သို့ လက်ရှိသိရှိထားသော အချက်များတွင် သေးကျပ်နဲ့ကျပ်အခြေအနေများ၊ အငြင်းပွားဖွယ်ကိစ္စများနှင့် လစ်ဟာမှုများကိုလည်း ဖော်ပြနိုင်သည်။ နောက်ဆက်တဲ့ J တွင် ဤအခန်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ယော့ယျာ ကိစ္စရပ်များနှင့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ သီးသန်ကိစ္စရပ်များ နှစ်မျိုးလုံးနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက် ရင်းမြစ်များကို ညွှန်းဆိုထားသည့် ရည်ညွှန်းစာရင်း ပါဝင်သည်။

ရပ်စွဲလူထု
ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု

စံနှုန်း ၁
ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း

အရေးပေါ်အခြေအနေ ကျေရောက်နေသည့်
ရပ်စွဲလူထု အဖွဲ့ဝင်များသည် ပညာရေး
အစီအစဉ်များကို အကဲဖြတ်ခြင်း၊
အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်
ဖော်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့်
တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းတို့တွင် တက်ကြစွာ
ပါဝင်လုပ်ဆောင်သည်။

စံနှုန်း ၂
ရင်းမြစ်များ

ပညာရေးအစီအစဉ်များနှင့် အခြား
သင်ယူမှုဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်များကို
အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဖြော်ဆောင်ခြင်း
အတွင်းရှိ ရင်းမြစ်များကို သတ်မှတ်
ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ အသင့်ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့်
အသုံးပြုခြင်းတို့ ပြုလုပ်သည်။

နောက်ဆက်တဲ့ ၂။ ရည်ညွှန်းစာအုပ်စာတမ်းများနှင့် ရင်းမြစ်လမ်းညွှန်း
ရပ်စွဲလူထု ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုအခန်း

ရုပ်စွဲလူထု ပူးပေါင်းပါဝင်မှု စံသတ်မှတ်ချက် ၁။ ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်း

အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြံတွေ့နေရသည့် ရပ်စွဲလူထုသည် ပညာရေးအစီအစဉ်ကို စစ်ဆေး အကဲဖြတ်ခြင်း၊ စီမံချက်ရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ အကဲဖြတ်ခြင်း တို့တွင် တက်ကြွား ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သည်။

အဓိကအညွှန်းကိန်းများ (၄င်းတို့ကို လမ်းညွှန်မှတ်စုများနှင့် အတူယှဉ်တဲ့ ဖတ်ရှုရန်ဖြစ်သည်။)

- အရေးပေါ်အခြေအနေနှင့် ကြံတွေ့နေရသည့် ရပ်စွဲလူထုသည် ပညာရေးအစီအစဉ်ကို ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် (ပညာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်းနှင့် စီစဉ်ခြင်းတို့တွင်) ရွေးချယ်ထားသည့် ငါးတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်များမှတစ်ဆင့် ပါဝင်လုပ်ဆောင်သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများနှင့် ၁-၅ ကို ကြည့်ပါ။)
- ကလေးများနှင့် လူငယ်များသည် ပညာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို ဖော်ထုတ်ရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေးတွင် ပါဝင်လုပ်ဆောင်သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများနှင့် ၆ ကို ကြည့်ပါ။)
- ရပ်စွဲပညာရေးကော်မတီသည် ပညာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများနှင့် အသုံးစရိတ်များကို ပြည်သူများကိုယ်စားပြု စာရင်းစစ်ဆေးရန်အတွက် အများပြည်သူဆိုင်ရာ အစည်းအဝေးများ ကျင်းပပြုလုပ်သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများကို ကြည့်ပါ။)
- ပညာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို စီမံခန့်ခွဲနိုင်စေရန် ကလေးများနှင့် လူငယ်များအပါအဝင် ရပ်စွဲပြည်သူများအတွက် သင်တန်းပို့ချပေးခြင်းနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်ပြုစုံပျိုးထောင်ပေးခြင်း အခွင့်အလမ်းများ တည်ရှိနေသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများကို ကြည့်ပါ။)

လမ်းညွှန်မှတ်စုများ

၁။ ပညာရေးအစီအစဉ်များတွင် ရုပ်စွဲလူထုအား ကိုယ်စားပြုခြင်း။ အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များအားလုံးတွင် ‘ရပ်စွဲလူထု ပညာရေးကော်မတီ’ ဟူသည့် ဝါဘာရသည် ရပ်စွဲလူထုအဖွဲ့အစည်း တစ်ခု၏ ပညာရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရန်နှင့် ဖြည့်ဆည်းပေးရန် အတွက် မိဘများ၊ မိဘဆရာအသင်းများ၊ ဒေသခံအဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဘက်လူအဖွဲ့အစည်းများ၊ ရပ်စွဲလူထုအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူငယ်နှင့် အမျိုးသမီးအဖွဲ့များ၊ ဆရာများ၊ ကျောင်းသားများ၏ ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် တည်ထောင်ထားသည့် ကော်မတီကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည်။ ရပ်စွဲလူထု ပညာရေးကော်မတီတွင် ဆပ်ကော်မတီများ ပါဝင်နိုင်ပြီး ထိုဆပ်ကော်မတီများ၏ အဖွဲ့ဝင်များသည် လည်း ကော်မတီ၏ဖွဲ့စည်းမှုတွင် ကိုယ်စားပြုပါဝင်ကြသည်။ အချို့ဖြစ်ရပ်များတွင် ရပ်စွဲလူထု ပညာရေးကော်မတီသည် ပညာရေးအစီအစဉ်တစ်ခုတည်းအတွက်သာ တာဝန်ရှိပြီး အခြားဖြစ်ရပ်များတွင်မှ အရပ်ဒေသတစ်ခုရှိ ပညာရေးအစီအစဉ်များစွာအတွက် တာဝန်ရှိသည်။

သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်အား ဖော်ဆောင်ရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေးတွင် မိဘများ၊ အုပ်ထိန်းသူများ ပါဝင်ပတ်သက်စေခြင်းဖြင့် အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် မိသားစု၊ ရပ်စွဲလူထုနှင့် ကျောင်းတို့၏

ချိတ်ဆက်မှုများသည် ပိုမိုခိုင်မာလာသည်။ မိသားစု၊ ရပ်စွာလူထုနှင့် ကျောင်းတို့၏ ချိတ်ဆက်မှုများအတွက် အခြေခံတည်ဆောက်ပုံများကို ပူးပေါင်းပါဝင်သော၊ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးသော ပုံစံဖြင့် ဖော်ထုတ်ပေးသင့်သည်။ ဤအချက်သည် ရပ်စွာလူထု ပညာရေးကော်မတီများ၊ မိဘဆရာအသင်းများ၊ စသည်တို့ကို ဖော်ထုတ်ရှု၍ သာမက ဒေသတွင်းအခြေအနေများနှင့် ပြဿနာများ (ဥပမာ-ကလေးက အိမ်ထောင်ဦးစီးသော မိသားစု) နှင့် အဆင်ပြုစေရန် လိုအပ်သည့် အထူးဆောင်ရွက်ချက်များအတွက်လည်း အကျိုးဝင်သည်။ ရပ်စွာလူထုအခြေခံသည့် ချဉ်းကပ်ပုံနည်းလမ်းသည် အခြေခံတည်ဆောက်ပုံများကို (အကယ်၍ မရှိသေးပါက) ကုည်ဖန်တီးပေးမည်ဖြစ်ပြီး ဒေသတွင်းယဉ်ကျေးမှုများနှင့် ပညာရေးဆိုင်ရာ အစဉ်အလာများကို လေးစားတန်ဖိုးထားသည့် တည်ရှုပြီး ဖြစ်သော တည်ဆောက်ပုံများကိုလည်း ပိုမိုခိုင်မာစေသည့်အပြင် ဒေသတွင်းရှိ အဆင်ပြုအောင်ကျင့်သုံးရေးနည်းစနစ်များကိုလည်း ရယူအသုံးပြနိုင်စေမည်ဖြစ်သည်။

JII ရပ်စွာလူထု ပညာရေးကော်မတီ။ ။ ကိုယ်စားပြုခြင်းသည် ဒေသခံ အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဘာသာရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ အစဉ်အလာခေါင်းဆောင်များ၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ အထူးလုံအပ်ချက်များ ရှိနေသည့် အုပ်စုများ၊ ပစ်ပယ်ခံထားရသော အုပ်စုများ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးငယ်များ၊ မျိုးနွယ်စုများ၊ အသက်အရွယ်လိုက် အုပ်စုများ စသည့် အုပ်စုများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများအားလုံး ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်သော ကိုယ်စားပြုခြင်းမျိုး ဖြစ်သင့်သည်။ ကိုယ်စားလှယ်များအား ဒီမိုကရေစိကျေသည့် နည်းလမ်းမျိုးဖြင့် ရွေးချယ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ပြန်လည်တည်ဆောက်မှု အဆင့်တွင် ရပ်စွာလူထု ပညာရေးကော်မတီကို တရားဝင် အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် လုပ်ဆောင်နိုင်စေရန် ဥပဒေကြောင်းအရ အသိအမှတ်ပြုထားပြီး ဥပဒေနှင့်အညီ မှတ်ပုံတင်ထားသင့်သည်။ တူညီသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် တာဝန်ဝါဒရားများရှိသည့် ရပ်စွာလူထု ပညာရေးကော်မတီများ တည်ရှုပြီး ဖြစ်ပါက စင်ပြိုင်အဖွဲ့အစည်းများမဖြစ်စေရန် ငင်းတို့ကို ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲပေးရန်လိုသည်။

ရပ်စွာလူထု ပညာရေးကော်မတီသည် အများပါဝင်ပြီး ဘက်ညီမျှတသည့် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ရန် လိုအပ်ပြီး ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ကြံတွေ့နေရသည့် ပြည်သူများအကြား ကျား၊ မ၊ အသက်အရွယ်၊ လူမျိုး၊ ဘာသာရေးနှင့် လူမှုရေးအား အမျိုးမျိုးအဖုံ့ဖုံး ကွဲပြားမှုကိုလည်း ထင်ဟပ်ဖော်ပြနေသင့် သည်။ အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများ ရပ်စွာလူထု ပညာရေးကော်မတီများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရှု၍ တန်းတူရည်တူရှိမှုကို တိုးမြှေ့ပေးခြင်းနှင့် သေချာစေခြင်းဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတွင် အဆင့်တူ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ ဖြစ်လာအောင် ထောက်ခံအားပေးရန် အရေးကြီးသည်။

၃။ အဓန်းကဏ္ဍများနှင့် တာဝန်များ။ ။ ရပ်စွာလူထု ပညာရေးကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်များ၏ အဓန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်များကို ရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ်ထားပြီး ရပ်စွာလူထုအတွင်း အလွယ်တကူ သိရှိနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ထားသင့်သည်။ ငင်းတို့တွင် အောက်ပါအချက်များ ပါဝင်သော်လည်း ငင်းတို့ချဉ်းသက်သက်တော့ မဟုတ်ပါ။

- အလေးဂရပြုသင့်သည် ကိစ္စရပ်များကို ဆွေးနွေးရန်နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရန် ပုံမှန်တွေ့ဆုံးခြင်း။
- အစည်းအဝေးမှတ်တမ်းများ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့် ရပ်စွာလူထု၏ ငွေကြေးနှင့် ပစ္စည်းများလှုံးခြုံမှု တို့ကို ထိန်းသိမ်းမှတ်တမ်းတင်ခြင်း။

- ယဉ်ကျေးမှုအရ သင့်လျော့မှန်ကန်သည့် ချဉ်းကပ်နည်းများကို ပေးကမ်းခြင်း (ဥပမာ-အလွယ် တကူ ပြုပြင်ပြောင်းလဲနိုင်သော ကျောင်းစာသင်ချိန်များ၊ ရပ်စွာလူထု၏ ဆက်စပ်အခြေအနေကို ထင်ဟပ်နေဖြီး ရပ်စွာပြည်သူများကိုလည်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေသည့် ပညာရေးအစီအစဉ် သင်ရှိုးများ) နှင့်
- ပညာရေးအစီအစဉ်နှင့် ရပ်စွာပြည်သူများအကြား ဆက်ဆံရေး တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန် ရပ်စွာလူထု၊ ပညာရေးအစီအစဉ်များ၊ နိုင်ငံအဆင့်နှင့် မြို့စွာအဆင့် အဘဏာပိုင်များနှင့် ဆက်သွယ် ပြောဆိုခြင်း။

၄။ ပညာရေးဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်မှုများကို ပုံစံရေးဆွဲသတ်မှတ်ရာ၌ ရပ်စွာလူထု ပါဝင်ဆောင်ရွက် မှု။ အစိုးရနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများအားလုံးသည် ပညာရေးဆိုင်ရာ တုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်ချက်များကို ပုံစံရေးဆွဲသတ်မှတ်ရာ၌ ရပ်စွာလူထု ပူးပေါင်းပါဝင်မှု ရှိစေရန် လုပ်ငန်းစဉ် များအပေါ် သဘောတူညီမှုရရှိလျက် ချမှတ်ထူထောင်ထားသင့်သည်။ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်များသည် ပထမဆုံးနေ့မှစ၍ ချက်ချင်းလက်ငင်း တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ချက်များ၏ အမိက အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်သင့်သည်။ ထိုပြင် အောက်ပါတို့ကို အလျင်အမြန်သတ်မှတ်နိုင်ရန် ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေသည့် နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုသင့်သည်။

- ကွဲပြားခြားနားသည့် အုပ်စွဲများ (ကလေးများ၊ လူငယ်များနှင့် လူကြွေးများ) ၏ ပညာရေး ဆိုင်ရာ လတ်တလောလိုအပ်ချက်များ
- ရရှိအသုံးပြုနိုင်သော လူသားစွမ်းဆောင်ရည် အချိန်၊ ငွေကြေးနှင့် ရပ်ဝါးပစ္စည်းများဆိုင်ရာ ရင်းမြစ်များ
- ဘာသာစကားအုပ်စွဲများ အပါအဝင် အုပ်စွဲများအကြား လုပ်ပိုင်ခွင့်ခွဲဝေမှု
- လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ကန်သတ်ချက်များ
- ပညာရေးသင်ကြားပို့ချိန်ရန် လုံခြုံသောအရပ်ဒေသ
- ပတ်သက်ဆက်စပ်မှုရှိပြီး အသက်ဘေးမှ ကယ်ဆယ်နိုင်သည့် ပညာရေးဆိုင်ရာ သတင်းစကားများကို အရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေး၏ ကဏ္ဍအားလုံးတွင် ပေါင်းစည်းထည့်သွင်းနိုင် စေမည့် မဟာဗျာဟာများ။

(စာမျက်နှာရှိ ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်းစံသတ်မှတ်ချက် ၂၊ လမ်းညွှန်မှတ်စွဲ ၅၊ စာမျက်နှာရှိ ရှိ ပိုင်းခြား သုံးသပ်ခြင်းစံသတ်မှတ်ချက် ၃၊ စာမျက်နှာရှိ ပညာရေးမှတ်အဆင့် ညီးနှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း စံသတ်မှတ်ချက် ၂ တို့ကို ကြည့်ပါ။)

၅။ မြို့စွာဒေသအဆင် ပညာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ရွက် အစီအစဉ်။ ရပ်စွာလူထုနှင့် ရပ်စွာ လူထုပညာရေးကော်မတီသည် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ကြံ့တွေ့ရသည့် ပြည်သူများ အထူးသဖြင့် ထိခိုက် ခံစားလွယ်သည့် အုပ်စွဲများ၏ လိုအပ်ချက်များ၊ ပူပင်သောကများနှင့် တန်ဖိုးများကို ထင်ဟပ်ပြီး အောက်ခြေအဆင့်ကို ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ပေးသည့် စီမံကိန်းရေးဆွဲမှုဖြစ်စဉ်ဖြင့် ပညာရေး ဆောင်ရွက်ချက်များကို ဦးစားပေးအဆင့် သတ်မှတ်ခြင်း၊ အစီအစဉ်ချမှတ်ခြင်းတို့ ဆောင်ရွက် နိုင်သည်။ ဤစီမံကိန်းရေးဆွဲမှု ဖြစ်စဉ်၏ ဂလဒ်မှာ ရပ်စွာလူထုအခြေပြုသည့် ပညာရေးဆိုင်ရာ

လုပ်ဆောင်ချက် အစီအစဉ်ပင်ဖြစ်သည်။ ဤအစီအစဉ်သည် ကျောင်းသင်ပညာရေးနှင့် (သို့မဟုတ်) ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေး ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် အစီအစဉ်များ၏ အရည်အသွေးကို တိုးတက်စေရန် မှာဘာင်တစ်ခုကို သတ်မှတ်ပေးသည်။

ပညာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုတွင် ဦးတည်ချက်များစွာ ရှိနိုင်သည်။ ဣုင်းတို့တွင် အောက်ပါတို့ အပါအဝင်ဖြစ်နိုင်သည်။

- သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်သည် မည်သို့ဖြစ်လာနိုင်ကြောင်း လုပ်ဆောင်သူများအကြား တူညီသော အမြင်ကို လုပ်ဆောင်ချက်များ၊ အညွှန်းကိန်းများ၊ ရည်မှန်းချက်များဖြင့် အတိအလင်း သတ်မှတ်လျက် ဖော်ထုတ်ခြင်း။
- သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်ရှိ အချို့သောအခြေအနေများကို တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်အတွက် ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်ရန် အစီအစဉ်များအပေါ် လုပ်ဆောင်သူများအကြား သဘောတူညီချက် နှင့် တူညီသော ကတိကဝတ် ရရှိခြင်း။
- သတ်မှတ်ထားသည့် အချို့န်အတွင်း ပြီးမြောက်အောင် သက်ဆိုင်သူမျိုးစုံတို့က လုပ်ဆောင် ရမည့် တိကျသော လုပ်ငန်းတာဝန်များနှင့် ဝတ္ထုရားများပါဝင်သည့် လုပ်ငန်းစီမံချက်ကို အတိအလင်း ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ခြင်း။ သို့မှာသာ အစီအစဉ်ထဲတွင် သတ်မှတ်ဖော်ပြထားသည့် ရည်မှန်းချက်များကို ပြီးမြောက်အောင်မြင်နိုင်မည်ဖြစ်ခြင်း။

မြို့စွာအောင် ပညာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစီမံချက်များသည် အထောက်အကူပေးသည့်အဖွဲ့များ၊ ရပ်စွာလူထုပညာရေးကော်မတီများနှင့် ပညာရေးအစီအစဉ်တွင် သက်ဆိုင်သူများအပါအဝင် အားလုံး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် အခန်းကဏ္ဍများကို သတ်မှတ်ပေးရမည်။ လုပ်ငန်းစီမံချက်တွင် ရပ်စွာလူထုကို ပုံမှန်စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းတို့ ပြုလုပ်နိုင်စေမည့် အပြုအမှု ဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များ ပါဝင်သင့်သည်။ ထိုပြင် ရပ်စွာလူထု ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရေရှည် ပါဝင် ဆောင်ရွက်နိုင်စေမည့် ပါဝင်ပတ်သက်မှု အလေ့အထတစ်ရပ်ကိုလည်း ကူညီထူထောင်ပေးရန် လိုအပ်သည်။ ဤအလေ့အထတွင် အစီအစဉ်ချမှတ်ခြင်း၊ ကလေးသူငယ်ကာကွယ်စောင့်ရောက်ခြင်း၊ မိန်းကလေးများနှင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ထိနိုက်ခံစားလွယ်သော အပိုစုများမှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု ကို မြှင့်တင်ပေးခြင်း၊ သင်ကြားမှုနှင့် သင်ယူမှု လုပ်ဆောင်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊ ဝန်ထမ်းများအား ကြီးကြပ်ကွပ်ကြခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ ရင်းမြစ်များကို ဖော်ထုတ်အသုံး ချခြင်း၊ ဝန်ထမ်းစုဆောင်းခြင်းနှင့် လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးခြင်း၊ အခြေခံအဆောက်အအုံများ ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် တည်ဆောက်ယူခြင်း၊ ပြင်ပမှ သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညီးနှိုင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် သင့်လော်သည့် နေရာတွင် ကျန်းမာရေး၊ တစ်ကိုယ်ရောသန်ရှင်းမှု၊ အာဟာရ ပြည့်ဝှု၊ ရေရှိမှန်နှင့် သန်ရှင်းမှုတို့ကို ပေါင်းစပ်းထည့်သွင်းခြင်းတို့ ပါဝင်နိုင်သည်။ ရပ်စွာလူအဖွဲ့ အစည်းဝင် အားလုံးသည် သတင်းအချက်အလက်ကို ရရှိနိုင်ရန် အရေးကြီးသည်။ သို့မှာသာ ငှင်းတို့သည် ငှင်းတို့၏ ပညာရေးကော်မတီအား ပညာရေးအစီအစဉ်များကို မည်သို့ ထိထိရောက်ရောက် စီမံခန့်ခွဲမည်ကို အကြံပြနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ (စာမျက်နှာ ၆၇ ရှိ ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြား ပညာရေးဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းများအတွက် စံသတ်မှတ်ချက်များ ၂ နှင့် စာမျက်နှာ ၇၇ ရှိ ပညာရေးမှုဝါဒနှင့် ညီးနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု စံသတ်မှတ်ချက်များ ၃ ကို ကြည့်ပါ။)

please check red page numbers

- ၆။ ပညာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများတွင် ကလေးများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း။ ကလေးသူငယ် များ၏ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂသဘာတူစာချုပ် အပိုဒ်(၁၃) က လူလားမြောက်လာချိန် တွင် ရရှိလာမည့် တာဝန်ဝေါယာများအတွက် ပြင်ဆင်ပေးသည့်အနေဖြင့် ကလေးများအား ငြင်းတို့၏ဘဝများအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသည့် ကိစ္စများတွင် ပြောဆိုပိုင်ခွင့်ပေးအပ်ထားသည်။ ဤအပိုဒ်သည် ရေရှည်အကျပ်အတည်းများနှင့် ပြန်လည်တည်ဆောက်မှု အစောပိုင်းကာလများ အပါအဝင် အရေးပေါ်အခြေအနေအားလုံးရှိ ကလေးငယ်အားလုံးအတွက် အကျိုးဝင်သည်။

သင်ယူသူများ အထူးသဖြင့် လူငယ်များနှင့် အရွယ်ရောက်သူများသည် ငင်းတို့အတွက် ပညာသင်ကြားမှုစစနစ်ကို ရေးဆွဲပြုစုစွဲခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းတို့တွင် ပါဝင်သင့်သည်။ ကလေးများအား ငင်းတို့ကိုယ်တိုင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ရပ်ချွဲလူထုအတွင်းရှိ အခြားကလေးများကိုသော်လည်းကောင်း ကာကွယ်ပေးမည့် အလေ့အကျင့်များကို သင်ကြားထားပေးရမည်။ သင်ကြားလေ့ကျင့်ပေးရမည့် အပြုသဘော ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပြီး အပြုသဘောပြောင်းလဲမှုများကို အစပြုဆောင်ရွက်နိုင်စေမည့် (ဥပမာ – ကျောင်းတွင်း လုပ်ဆောင်ချက်များကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေမည့် အကြံပြုချက်များပေးခြင်း၊ သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်အတွင်း မတရားပြုလုပ်မှုများကို တိုင်ကြားခြင်းနှင့် ကာကွယ်ပေးခြင်း) ငင်းတို့၏ အရည်အချင်းအပေါ်တွင် အလေးကရှုပြုရမည်။ (စာမျက်နှာ ၄၅ ရှိ တက်ရောက်ပညာသင်ယူနိုင်ခြင်းနှင့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင် စံသတ်မှတ်ချက်များ ၂၁၉၆ စာမျက်နှာ ၆၈ ရှိ ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြား ပညာရေးဝန်ထမ်းများ စံသတ်မှတ်ချက် ၃ တို့ကို ကြည့်ပါ)

အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပေါ်ပေါက်လာသည့် လုပ်ငန်းတာဝန်များ (ဥပမာ-ကလေးများနှင့် လူငယ်များအတွက် အပန်းဖော်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ ပုံပိုးပေးခြင်း) ကို အသုံးပြု၍ ရပ်စွာလူထု အတွက် အရေးကြီးသည့်လုပ်ငန်းများတွင် လူငယ်များ အထူးသဖြင့် ကျောင်းမနေသူများ ပါဝင် စေရန် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ ဤနည်းအားဖြင့် ရာဇ်ဝတ်မှုများ၊ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ စသည် တို့၏ အဖျက်သဘော လွှမ်းမိုးမှုများနှင့် ကြံ့တွေ့နေရစဉ်တွင် အပြုသဘော ရွှေးချယ်စရာများကို ရရှိစေမည်ဖြစ်သည်။

- ၇။ ပြည်သူများမှ စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းများ။ ။ ငင်းတို့သည် ပညာရေးအစီအစဉ်အပေါ် ရပ်စွာလူထူ
အခြေပြုသည့် တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းများ ဖြစ်သည်။ ပညာရေးအစီအစဉ်များ၏ လူသားဆိုင်ရာ၊
ငွေကြေးဆိုင်ရာနှင့် ရပ်ဝတ္ထဲပစ္စည်းဆိုင်ရာ သွင်းအားစုများကို အကဲဖြတ်ရန်၊ လိုအပ်နေသေးသည့်
အရာများနှင့် အမှန်တကယ် ရရှိနိုင်သည့်အရာများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရန်နှင့် အစီအစဉ်၏
ထိရောက်မှုကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရန် စသည့်ကိစ္စရပ်များအတွက် ဤတန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းများကို
ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

အရေးပေါ်အခြေအနေတစ်ခု စတင်ကျရောက်ချိန် သို့မဟုတ် ငှါး၏ ကြားကာလအဆင့်များတွင်
ပြည်သူများမှ စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းကို ဆောင်ရွက်ရန် အမြဲတစေ ဖြစ်နိုင်မည်မဟုတ်ပါ။
သို့သော်လည်း အရေးပေါ် အခြေအနေသည် တည်ဌာမ်မှုရရှိသွားသည်နှင့် တစ်ပြီးနက် (ဥပမာ-
ရေရှည်အကျပ်အတည်း သို့မဟုတ် ပြန်လည်တည်ဆောက်မှု အစောင့်းကာလများတွင်)
ပြည်သူများမှ စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းသည် ရပ်စွာလူထုများအား ငှါးတို့၏ ပညာရေးအစီအစဉ်များ
အပေါ် ပိုမိုထိရောက်စွာ စောင့်ကြသုံးလေ့လာနိုင်မည့် အရသုံးအချင်းများ ပြုစုပိုးဆောင်နိုင်မည့်

please check red page members

(မြဲကြည့်ပါ)

အခွင့်အရေးကိုပေးသည်။ (စာမျက်နှာ J7 ရှိ ပိုင်းခြားသုံးသပ်မှု စံသတ်မှတ်ချက် င ကိုလည်းကြည့်ပါ။)

၈။ စွမ်းဆောင်ရည် ပြုစုံပျိုးထောင်ပေးခြင်း။ ရပ်စွာလူထုအဖွဲ့ဝင်များတွင် သင့်လျော်သည့်လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးမှုနှင့် ဦးဆောင်လမ်းညွှန်မှု အလုံအလောက်မရှိဘဲ ပညာရေးဆိုင်ရာလုပ်ဆောင်ရွက်များကို စီမံခန့်ခွဲခိုင်ရန်နှင့် ပိုင်ဆိုင်ရိုင်ရန် အတတ်ပညာပိုင်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်ရှိလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ထားခြင်းမှာ သဘာဝကျပါ။ လေ့ကျင့်သင်ကြားရေး အစီအစဉ်များသည် ရပ်စွာလူထု၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို အကဲဖြတ်ပေးပြီး သင်တန်းဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များနှင့် လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို သတ်မှတ် ဖော်ထွက်ပေးရန်လိုသည်။ ပညာရေးအစီအစဉ်များသည် ရပ်စွာလူထုပညာရေးကော်မတီ အဖွဲ့ဝင် များအတွက် စွမ်းဆောင်ရည်ပြုစုံပျိုးထောင်ပေးခြင်းအပြင် ပညာရေးအစီအစဉ်များတွင် ရပ်စွာလူထုများပါဝင်စေသင့်ပြီး ငှါးတို့၏ ထောက်ခံအားပေးမှုကို အရည်အသွေးဖြင့်တင်ရန်နှင့် ရေရှည်တည်တဲ့စေရန် သင်တန်းများ ပို့ချပေးသင့်သည်။

ရပ်စွာလူထု ပူးပေါင်းပါဝင်မှု စံသတ်မှတ်ချက် J။ ရင်းမြစ်များ:

ပညာရေး အစီအစဉ်များနှင့် အခြားသင်ယူမှုအခွင့်အလမ်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် မြို့ဌာနေသအဆင့်ရှိ ရပ်စွာလူထု၏ ရင်းမြစ်များကို ဖော်ထွက်သတ်မှတ်၊ အသင့်ပြင်ဆင်ပြီး အသုံးပြုရမည့်ဖြစ်သည်။

အမိကအညွှန်းကိန်းများ: (ရင်းတို့ကို လမ်းညွှန်မှတ်စုံများနှင့် အတူယူဉ်တဲ့ ဖတ်ရှုရန်ဖြစ်သည်။)

- ရပ်စွာလူထု၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းများနှင့် သင်ယူသူများသည် ရပ်စွာလူထုအတွင်းရှိ ပညာရေးဆိုင်ရာ ရင်းမြစ်များကို သတ်မှတ်ဖော်ထွက်သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုံ ကိုကြည့်ပါ။)
- တက်ရောက်ပညာသင်ကြားနိုင်မှု၊ ကာကွယ်စွောင့်ရောက်မှုနှင့် ပညာရေးအစီအစဉ်၏ အရည်အသွေးကို အားကောင်းစေရန်အတွက် ရပ်စွာလူထုအတွင်းရှိ ရင်းမြစ်များကို အသင့်ပြင်ဆင်ပေးသည်။
- သက်ဆိုင်သူများသည် ရပ်စွာလူထု၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို အသိအမှတ်ပြုပြီး ထောက်ခံအားပေးရမည်။ ထိုပြင် ပညာရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲမှုသည် မြို့ဌာနေသတွင်းရှိ ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်များကို အပြည့်အဝအသုံးချိန်းအောင် စီစဉ်ရေးဆွဲထားသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုံ င နှင့် ၅ ကိုကြည့်ပါ)

လမ်းညွှန်မှတ်စုံများ:

- ၁။ ရပ်စွာလူထုအတွင်းရှိ ရင်းမြစ်များ။ ၂။ ရင်းတို့တွင် ရပ်စွာလူထုအတွင်း လက်ရှိတည်ရှိနေသည့်လူသားဆိုင်ရာ၊ အသိဉာဏ်ဆိုင်ရာ၊ ငွေကြေးဆိုင်ရာနှင့် ရပ်ဝယ်ပစ္စည်းများဆိုင်ရာ ရင်းမြစ်များပါဝင်သည်။ ရင်းမြစ်များကို အသင့်ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်၏ အရည်အသွေးတိုးမြှင့်ပေးခြင်းတို့ကို တွဲဖက်ဆက်စပ် ပေးထားရမည်။ ထိုသင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်တွင် ရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ

ပတ်ဝန်းကျင် (ဥပမာ-ကျောင်းတည်ဆောက်မှု)၊ ထိန်းသိမ်းမှုနှင့် ပြုပြင်မှုတို့အတွက် ဆောက်လုပ်ရေးပစ္စည်းနှင့် လုပ်အားထည့်ဝင်ခြင်း) နှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ခံစားချက်ဆိုင်ရာ ပတ်ဝန်းကျင် (ဥပမာ-ကျောင်းသားများနှင့် ဆရာ/ ဆရာမများ၊ သင်ကြားပို့ချပေးသူများအတွက် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အားပေးထောက်ခံမှု၊ သို့မဟုတ် ကာကွယ်စောင့်ရောက်ခြင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းပေးခြင်း) တို့ ပါဝင်နိုင်သည်။ ထင်သာမြင်သာရှိမှုနှင့် တာဝန်ယူမှုတို့ကို မြှင့်တင်ရန်အတွက် မှတ်တမ်းများကိုလည်း ထားရှုသင့်သည်။ (စာမျက်နှာ ၄၅ ရှိ တက်ရောက်သင်ယူနိုင်မှုနှင့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင် စံသတ်မှတ်ချက်များ ၂ - ၃ ကို ကြည့်ပါ။)

- J။ တက်ရောက်သင်ယူနိုင်မှုနှင့် လုပြုမှုတို့ကို မြှင့်တင်ခြင်း။** ထိခိုက်ခံစားလွယ်သော အပ်စုများမှ ကလေးများအား ကျောင်းအပ်ရန်နှင့် ကျောင်းမှန်မှန်တက်စေရန်အတွက် ကူညီပေးခြင်း ကိစ္စား အချိန်နှင့် ရင်းမြစ်များကို မြှုပ်နှံလုပ်ဆောင်စေရန် ရပ်စွာလူထုအဖွဲ့ဝင်များအား အသင့်ပြင်ဆင် ပေးသင့်သည်။ ဥပမာ - အဆင်းရဲခုံးမိသားစုများမှ ကလေးများအား သင့်တော်သည့် အဝတ်အစား များထောက်ပံ့ခြင်း သို့မဟုတ် ကလေးက အိမ်ထောင်ဦးစီးဖြစ်သည့် မိသားစုများအား အစားအစာ ထောက်ပံ့ပေးခြင်းကို အမျိုးသမီးအဖွဲ့များ၊ လူငယ်အဖွဲ့များမှ အစပျိုးလုပ်ဆောင်ခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးများသည် စာသင်ခန်းများတွင် လက်ထောက်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အနောင့်အယုက် ပေးခြင်းမှ ကာကွယ်တားဆီးပေးခြင်းတို့ဖြင့် မိန်းကလေးများ ကျောင်းသို့ရောက်ရှိလာစေရန် အထောက်အကူပေးနိုင်သည်။ ထိုပြင် လိုအပ်ပါက ရပ်စွာလူထု အဖွဲ့ဝင်များသည် ကလေးများ ကျောင်းသွားကျောင်းပြန်တွင် လိုက်ပါစောင့်ရောက်ရန် အချိန်ပေး ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ (စာမျက်နှာ ၄၅ ရှိ တက်ရောက်သင်ယူနိုင်မှုနှင့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင် စံသတ်မှတ်ချက်များ ၂ - ၃ ကို ကြည့်ပါ။)
- ၁။ ရေရှည်တည်တဲ့နိုင်မှုကို တည်ဆောက်ယူခြင်း။** သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်ကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ရင်းမြစ်များကို အသင့်ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ရေရှည်တည်တဲ့နိုင်မှု (ဥပမာ-အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများကို ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ထိခိုက်ခံစားလွယ်သင့် ကျောင်းသားများအား ပါဝင်နိုင်စေရန် အထူးအထူးဖြင့်သော်လည်းကောင်း ဖော်ပြထားသော သတင်းအချက်အလက်များ ပါဝင်သင့်သည်။ ရပ်စွာလူထုမှ အင်တိုက်အားတို့က် ထည့်ဝင်ဆောင်ရွက်ထားခြင်းသည် ငင်းတို့၏ ကတိကဝ်တဲ့နှင့်အစီအစဉ်များ ရေရှည်တည်တဲ့နိုင်မည့် အလားအလာတို့ကို ရည်ညွှန်းဖော်ပြန်သည်။
- ၂။ ရပ်စွာလူထု၏ ဆောင်ရွက်ချက်များကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း။** အလှုံရှင်များအား အစီရင်ခံရာ တွင် ရပ်စွာလူထု၏ ထည့်ဝင်ဆောင်ရွက်ချက်များအား အရေအတွက်အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အရည်အသွေးအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း ဖော်ပြထားသော သတင်းအချက်အလက်များ ပါဝင်သင့်သည်။ ရပ်စွာလူထုမှ အင်တိုက်အားတို့က် ထည့်ဝင်ဆောင်ရွက်ထားခြင်းသည် ငင်းတို့၏ ကတိကဝ်တဲ့နှင့်အစီအစဉ်များ ရေရှည်တည်တဲ့နိုင်မည့် အလားအလာတို့ကို ရည်ညွှန်းဖော်ပြန်သည်။
- ၃။ မြို့ရာဒေသအဆင့် စွမ်းဆောင်ရည်။** ဝင်ရောက်ဖြေရှင်းမှုတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် အကျပ်အတည်း အခြေအနေ ကျေရောက်နေချိန်တွင် လူများ၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် မျှော်လင့်ချက်တို့ကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်သည်။ အစီအစဉ်များကို မြို့ရာဒေသအဆင့် စွမ်းဆောင်ရည်ပေါ်တွင် အခြေခံရေးခွဲတည်ဆောက်သင့်ပြီး လူအများ၏ ကျော်လွှားရပ်တည်နိုင်သည့် မဟာဗျာဟာများ အားနည်းစေမည့် ကိစ္စများကို ရောင်ရှားသင့်သည်။

ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်း

စံသတ်မှတ်ချက် ၁ ကန်္ဂါးအကဲဖြတ်ခြင်း

အရေးပေါ် အခြေ
အနေ၏ ပညာရေး
အပေါ် အချိန်ကိုက်
ဆောင်ရွက်သည့်
အကဲဖြတ်ခြင်းကို
တစ်စုတစ်စည်း
တည်းရှုပြီး ပါဝင်
ဆောင်ရွက်မှုရှိသည့်
ပုံစံဖြင့် ဆောင်ရွက်
သည်။

စံသတ်မှတ်ချက် ၂ တုံ့ပြန်မှုမဟာဗျာဗျာ

ပြဿနာကို ရှင်းလင်း
ပိုပြင်စွာ ဖော်ပြမှန်နှင့်
ရေးသားပြုစုထား
သော လုပ်ဆောင်ရန်
မဟာဗျာဗျာ အပါ
အဝင် ပညာရေး
ဆိုင်ရာ တုံ့ပြန် လုပ်
ဆောင်မှု တစ်ခု
အတွက် မူဘောင်
တစ်ခုကို ဖော်ထုတ်
သည်။

စံသတ်မှတ်ချက် ၃ စောင့်ကြည့် လေ့လာခြင်း

သက်ဆိုင်သူ အားလုံး
သည်ပညာရေးဆိုင်ရာ
တုံ့ပြန်မှု လုပ်ဆောင်
ချက် အားလုံးနှင့်
ဘေးအဆွဲရာယ် ကျ
ရောက်နေသည့်
ပြည်သူများ၏
တိုးတက် ဖြစ်ပေါ်လာ
သော ပညာရေး ဆိုင်
ရာ လိုအပ်ချက် များ
ကို ပုံမှန် စောင့်ကြည့်
လေ့လာသည်။

စံသတ်မှတ်ချက် ၄ တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်း

ကျင့်သုံးမှုကို တိုးတက်
ကောင်းမွန် စေရန်နှင့်
တာဝန်ယူမှုကို မြင့်
တင်ပေးရန် ပညာရေး
ဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်မှုကို
စနစ်တကျနှင့် ဘက်
မလိုက်ဘဲ တန်ဖိုးဖြတ်
သည်။

နောက်ဆက်တွဲ ၁။

အကဲဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာ မူဘောင်

နောက်ဆက်တွဲ ၂။

အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် စီမံကိန်းချုပ်ခြင်း၊ အခြေအနေ ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်း
စစ်ဆေးချက်စာရင်း

နောက်ဆက်တွဲ ၃။

သတင်းအချက်အလက် စုဆောင်းခြင်းနှင့် လိုအပ်ချက်များ အကဲဖြတ်ရန်ပုံစံ

နောက်ဆက်တွဲ ၄။ ရည်ညွှန်းစာအုပ်စာတမ်းများနှင့် ရင်းမြစ်လမ်းညွှန်း

ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်းအခန်း

ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်း စံသတ်မှတ်ချက် ၁။ ကန်ဦး စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်း

အရေးပေါ်အခြေအနေ၏ ပညာရေးအပေါ် အချိန်ကိုက်ဆောင်ရွက်သည့် စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းကို
တစ်စုတစ်စည်းတည်းရှိပြီး ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုရှိသည့် ပုံစံဖြင့် ဆောင်ရွက်သည်။

အဓိကအညွှန်းကိန်းများ (၄၄းတို့ကို လမ်းညွှန်မှတ်စုများနှင့် အတူယူဉ်တဲ့ ဖတ်ရှုရန်ဖြစ်သည်။)

- အလျင်အမြန်ဆောင်ရွက်သည့် ပညာရေးဆိုင်ရာ ကန်ဦးစစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းကို လုပ်ချေးနှင့် ဘေးအ္နာရာယ် ကင်းရှင်းရေးတို့ကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားလျက် တတ်နိုင်သမျှ အစောဆုံး ဆောင်ရွက်ရမည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၁ - ၃ ကို ကြည့်ပါ။)
- မည်သည့်အချက်အလက်များ စုဆောင်းမည်ကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ အညွှန်းကိန်းများကို ပြုစုဖော်ထုတ်ခြင်း၊ အမို့ယ်ဖွင့်ဆိုခြင်းနှင့် ပိုမိုကောင်းမွန်အောင်ပြုပြင်ခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက် စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ဖြန့်ဖြူးခြင်းတို့တွင် အဓိကသက်ဆိုင်သူများကို ပါဝင်စေရမည်။
- ကွဲပြားခြားနားသည့် အဆင့်အမျိုးမျိုးနှင့် ပညာရေးပုံစံအမျိုးမျိုးတို့အတွက်၊ ထို့ပြင် အရေးပေါ်အခြေအနေကျရောက်သည့် အရပ်ဒေသအားလုံးအတွက် ပညာရေးလိုအပ်ချက်များနှင့် ရင်းမြစ်များအပေါ် ပြီးပြည့်စုံသည့် စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ချက်အား အဓိကသက်ဆိုင်သူများ၏ ပါဝင်မှုဖြင့် ဆောင်ရွက်ပြီး အချိန်မှန်မှန် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲပေးသည်။
- ပညာရေးသည် နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လုပ်ချေးဆိုင်ရာ ပတ်ဝန်းကျင်များ၊ လူဦးရေ စစ်တမ်း၊ ရရှိနိုင်သော ရင်းမြစ်များ စသည်တို့၏ အချက်အလက်များကို ကောက်ယူသည့် ကဏ္ဍ ပေါင်းစုပါဝင်သော စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်း၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်ပြီး ဘေးဒုက္ခန္တာရေသည့် ပြည်သူများအတွက် မည်သည့်ဝန်ဆောင်မှုများ လိုအပ်သည်ကို ဆုံးဖြတ်ပေးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၆ ကို ကြည့်ပါ။)
- စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းသည် သင်ယူသူများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုအပေါ် လက်ရှိနှင့် နောင်ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် ခြိမ်းခြောက်မှုများကို ပိုင်းခြားသုံးသပ်သည်။ ထိုသို့သုံးသပ်ရာ၌ ပုံစံတကျ တည်ဆောက်ထားသည့် စွန်းစားရမှု စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းကို အသုံးပြု၍ ခြိမ်းခြောက်မှုများ၊ ထိခိုက်ခံစားလွယ်မှုများနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်များကို ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၇ ကို ကြည့်ပါ။)
- သင်ယူမှုနှင့် ပညာရေးအတွက် ဒေသအတွင်းရှိ စွမ်းဆောင်ရည်များ၊ ရင်းမြစ်များနှင့် မဟာဗျာဗျာများ ကို အရေးပေါ်အခြေအနေမတိုင်မိန့် အရေးပေါ်အခြေအနေအတွင်းသုံးပါ သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်သည်။
- စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းသည် ပညာသင်ကြားမှု၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ ဦးစားပေးလိုအပ်ချက်နှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များအပေါ် ဒေသတွင်းမှ ရှုမြင်ပုံများကို သတ်မှတ်ပေးသည်။

- စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ချက်ခြင်းမှ တွေ့ရှိချက်များကို မျှဝေပေးရန်နှင့် ပညာရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို သိမ်းဆည်းရန် စနစ်တစ်ရပ်ကို ထူထောင်ထားရှိသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၈ ကိုကြည့်ပါ။)

အမိကအညွှန်းကိန်းများ (ငှါးတို့ကို လမ်းညွှန်မှတ်စုများနှင့် အတူယူဉ်တဲ့ ဖတ်ရှုရန်ဖြစ်သည်။)

- အလျင်အမြန်ဆောင်ရွက်သည့် ပညာရေးဆိုင်ရာ ကန်းတိုးစစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းကို လုံခြုံရေးနှင့် ဘေးအဲန္တရာယ် ကင်းရှင်းရေးတို့ကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားလျှက် တတ်နိုင်သမျှ အစောဆုံး ဆောင်ရွက်ရမည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၁ - ၃ ကို ကြည့်ပါ။)
- မည်သည့်အချက်အလက်များ စွဲဆောင်းမည်ကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ အညွှန်းကိန်းများကို ပြုစုဖော်ထုတ်ခြင်း၊ အမို့ယုံဖွင့်ဆိုခြင်းနှင့် ပိုမိုကောင်းမွန်အောင်ပြုပြင်ခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက် စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ဖြန့်ဖြူးခြင်းတို့တွင် အမိကသက်ဆိုင်သူများကို ပါဝင်စေရမည်။
- ကွဲပြားခြားနားသည့် အဆင့်အမျိုးမျိုးနှင့် ပညာရေးပုံစံအမျိုးမျိုးတို့အတွက်၊ ထို့ပြင် အရေးပေါ် အခြေအနေကျရောက်သည့် အရပ်ဒေသအားလုံးအတွက် ပညာရေးလိုအပ်ချက်များနှင့် ရင်းမြစ်များအပေါ် ပြီးပြည့်စုံသည့် စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ချက်အား အမိကသက်ဆိုင်သူများ၏ ပါဝင်မှုဖြင့် ဆောင်ရွက်ပြီး အချိန်မှန်မှန် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲပေးသည်။
- ပညာရေးသည် နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ပတ်ဝန်းကျင်များ၊ လူဦးရေ စစ်တမ်း၊ ရရှိနိုင်သော ရင်းမြစ်များ စသည်တို့၏ အချက်အလက်များကို ကောက်ယူသည့် ကဏ္ဍ ပေါင်းစုံပါဝင်သော စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်း၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်ပြီး ဘေးဒုက္ခန္တာကြံတွေ့နေရသည့် ပြည့်သူများအတွက် မည်သည့်ဝန်ဆောင်မှုများ လိုအပ်သည်ကို ဆုံးဖြတ်ပေးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၆ ကိုကြည့်ပါ။)
- စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းသည် သင်ယူသူများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုအပေါ် လက်ရှိနှင့် နောင်ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် ခြိမ်းခြာက်မှုများကို ပိုင်းခြားသုံးသပ်သည်။ ထိုသို့သုံးသပ်ရာ၌ ပုံစံတကျ တည်ဆောက်ထားသည့် စွန်းစားရမှု စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းကို အသုံးပြု၍ ခြိမ်းခြာက်မှုများ၊ ထိခိုက်ခံစားလွယ်မှုများနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်များကို ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၇ ကိုကြည့်ပါ။)
- သင်ယူမှုနှင့် ပညာရေးအတွက် ဒေသအတွင်းရှိ စွမ်းဆောင်ရည်များ၊ ရင်းမြစ်များနှင့် မဟာဗုဒ္ဓဟာများကို အရေးပေါ်အခြေအနေမတိုင်မီနှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေအတွင်း၌ပါ သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်သည်။
- စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းသည် ပညာသင်ကြားမှု၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ကျိုးကြောင်းဆီးလျော်မှု၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ ဦးစားပေးလိုအပ်ချက်နှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များအပေါ် ဒေသတွင်းမှ ရှုမြင်ပုံများကို သတ်မှတ်ပေးသည်။
- စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ချက်ခြင်းမှ တွေ့ရှိချက်များကို မျှဝေပေးရန်နှင့် ပညာရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို သိမ်းဆည်းရန် စနစ်တစ်ရပ်ကို ထူထောင်ထားရှိသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၈ ကိုကြည့်ပါ။)

လမ်းညွှန်မှတ်စုများ:

၁။ စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းများကို လုပ်ဆောင်သည့် အချိန်ကာလ။ စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းများကို လုပ်ဆောင်သည့် အချိန်ကာလတွင် စစ်ဆေးအကဲဖြတ်အဖွဲ့နှင့် ဘေးဒုက္ခခံစားနေရာသည့် ပြည်သူများ၏ လုပ်ခြောက်နှင့် ဘေးအနီးရာယ်ကင်းရှင်းရေးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်သည်။ သွားရောက်နိုင်မှု အခြေအနေတွင် အကန့်အသတ်များရှိနေပါက တစ်ဆင့်ခံရင်းမြစ်များ၊ ဒေသအဆင့် ဦးဆောင်မှု၊ ရပ်စွာလူထု ကွန်ယက်များစသော် အခြားရွေးချယ်နိုင်သည့် မဟာဗျာဟာများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်သင့်သည်။ သွားရောက်နိုင်မှုအခြေအနေ တိုးတက်လာပါက ပထမ အကဲဖြတ်ခြင်းကို အဆင့်မြှုင့်တင်သင့်ပြီး ပိုမိုများပြားကျယ်ပြန်သည့် စုဆောင်းရရှိလာသည့် သတင်းအချက်အလက်များအပေါ်တွင် အခြေခံသင့်သည်။ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းမှရရှိသော အချက်အလက်များ၊ အစီအစဉ် အောင်မြင်မှုများအပေါ် ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်နှင့် ပြည့်မီခြင်းမရှိသည့်လိုအပ်ချက်များဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံလျက် စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းကို အချိန်များနှင့် (အနည်းဆုံး သုံးလတစ်ကြိမ်) ဖြည့်စွက်ပြင်ဆင်ပေးသင့်သည်။

၂။ စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာအချက်အလက်နှင့် သတင်းအချက်အလက်စုဆောင်းမှု။ ပညာရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များ၊ စွမ်းဆောင်ရည်များ၊ ရင်းမြစ်များနှင့် လစ်ဟာချက်များကို နားလည်စေရန်အတွက် အကဲဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်နှင့် သတင်းအချက်အလက်စုဆောင်းမှုကို စိစောင်းနှင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းများ ပြုလုပ်သင့်သည်။ ပညာရေးအမျိုးအစားအားလုံးနှင့် အရပ်ဒေသအားလုံးတို့ အကျိုးဝင်သည့် အလုံးစုံအကဲဖြတ်ခြင်းကို တတ်နိုင်သမျှအစောဆုံးပြီးဆုံးအောင် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ သို့သော်လည်း ငှုံးသည် ချက်ခြင်းဆောင်ရွက်ရန် ကိစ္စများကို သတင်းပေးပို့နိုင်စေရန်အတွက် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း အကဲဖြတ်ခြင်းများအား အလျင်အမြန်ပြင်ဆင်ခြင်းကိုမှ မနောင့်နေးစေသင့်ပါ။ ဖြစ်နိုင်ပါက ကွဲပြားခြားနားသည့် ပညာရေးထောက်ပံ့ပေးသူများ၏ ကွင်းဆင်းသွားရောက်မှုများကို ညီညွှန်းဆိုင်းဆောင်ရွက်သင့်သည်။ သို့မှသာ အရေးပေါ်တွဲပြန်ဆောင်ရွက်ရေး ဝန်ထမ်းများကို အနောင့်အယုက်မဖြစ်စေရန်အတွက် အည့်သည်များ အဆက်မပြတ်လာရောက်နေခြင်းမှ ကာကွယ်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အရည်အသွေးဆိုင်ရာနှင့် အရေအတွက်ဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်ခြင်း နည်းလမ်းများသည် နိုင်ငံတကာ စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ အားလုံးအတွက်ပညာရေး ရည်မှန်းချက်များနှင့် အခွင့်အရေးအခြေပြုလမ်းညွှန်ချက်များနှင့် ညီညွှတ်မှုရှိရန် လိုသည်။ ဤအချက်က ဖြောဒေသတွင်းရှိ ရပ်စွာလူထုကို ကမ္မာလုံးဆိုင်ရာ အစပျိုးလုပ်ဆောင်မှုများနှင့် ချိတ်ဆက်နိုင်ရန် ကူညီပေးပြီး ဖြောဒေသအဆင့်ရှိချိတ်ဆက်မှုများအား ကမ္မာလုံးဆိုင်ရာ မူဘောင်များနှင့် အည့်န်းကိန်းများအဆင့်သို့ မြှုင့်တင်ပေးသည်။ အဖွဲ့အစည်းအချင်းချင်းဆိုင်ရာ အဆင့်မြှုံး စီမံကိန်းများ ညီညွှန်းဆောင်ရွက်မှုကို အထောက်အကူပြုစေရန်နှင့် သတင်းအချက်အလက် ထောက်ပံ့ပေးသူများအပေါ် တောင်းဆိုမှုများကို အနည်းဆုံးဖြစ်စေရန်အတွက် အချက်အလက်ကောက်ယူရေးပုံစံများကို နိုင်ငံအတွင်း၌ တစ်ပြီးညီသတ်မှတ်ထားသင့်သည်။ ဖြောဒေသအဆင့်/ရပ်စွာလူထုမှ ဖြောကြားသူများက အရေးကြီးသည်ဟု ယူဆသည့် နောက်ထပ်သတင်းအချက်အလက်များကို ဖြည့်သွင်းနိုင်ရန် ပုံစံများတွင် နေရာချုပ်ပေးထားသင့်သည်။

လူသားချင်းစာနာထောက်ထားသော တုံ့ပြန်လုပ်ဆောင်မှုတွင် မည်သည့်ပုံစံဖြင့် အချက်အလက် ကောက်ယူ စုဆောင်းမှုမျိုး၌မဆို ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ကိစ္စများသည် မရှုမဖြစ် အရေးကြီးသည်။ စောင့်ကြည့် လေ့လာခြင်း၊ အကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် တုံ့ပြန်လုပ်ဆောင်ခြင်းများ အပါအဝင် မည်သည့်ကိစ္စ အတွက်မဆို သတင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူစုဆောင်းခြင်းသည် လူများကို ဘေးအဆွဲရှုယ် နှင့် ကြံ့တွေ့နှင့်စေသည်။ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ ကောက်ယူစုဆောင်းသည့် သတင်းအချက်အလက် များ၏ အလွန်အတိမ်းအစောင်းမခံသော သဘာဝကြောင့်သာမဟုတ်ဘဲ လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင် ဆောင်ရွက်ရုံးမှုဖြင့် လူများကို ပစ်မှတ်သဖွယ် ဖြစ်လာစေနိုင်သကဲ့သို့ ဘေးအဆွဲရှုယ်နှင့်လည်း တွေ့ကြံ့လာစေနိုင်သည်။ အခြေခံမှုများဖြစ်သည့် လေးစားခြင်း၊ အဆွဲရှုယ်မပြခြင်း၊ ခွဲခြားဆက်ဆံ မှုမပြခြင်းတို့ကို အမြဲမှတ်သားထားရမည်ဖြစ်သည်။ သတင်းအချက်အလက် စုဆောင်းကောက်ယူ သူများသည် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများ၏ အခွင့်အရေးများကို အသိပေးပြောကြားရန်နှင့် ကာကွယ် စောင့်ရောက်ပေးရန်လည်း တာဝန်ရှိသည်။ (စာမျက်နှာ ----- ၆) နောက်ဆက်တဲ့ J မှ ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်းဆိုင်ရာ ရည်ညွှန်းချက်များပါ Making Protection A Priority: A Guidebook for Incorporating Protection into Data Collection in Humanitarian Assistance အမည်ရှိ စာရွက်စာတမ်းအား ရည်ညွှန်းချက်ကို ကြည့်ရှုပါ။

၃။ ပိုင်းခြားသုံးသပ်သည့် နည်းစနစ်များ။ ။ ဘက်လိုက်မှုအနည်းဆုံးဖြစ်စေရန်အတွက် ပိုင်းခြား သုံးသပ်စဉ်အတွင်း ကောက်ချက်ချုခြင်းများ မပြုလုပ်မဲ ရင်းမြစ်ပေါင်းဆုံးမှ အချက်အလက်များကို သုံးဖက်ညီဖြစ်စေရန် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ သုံးဖက်ညီပြုလုပ်ခြင်းဆုံးသည့်မှာ အချက်အလက်များ ရယူစုဆောင်းခြင်းနှင့် ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်းတို့တွင် ထပ်နေသော်လည်း ရှုထောင့်ကွဲပြားသည့် အချက်အလက်များကို တိုင်းတာနိုင်ရန်အတွက် နည်းလမ်းစုံ ပေါင်းစပ်ထားသည့် ချဉ်းကပ်နည်း တစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ထိုမျှသာမက အရည်အသွေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ၏ မှန်ကန်မှုကို အာမခံနိုင်စေရန် ဖြစ်ရပ်တစ်ခုအပေါ် ကွဲပြားခြားနားသည့် ရှုထောင့်ပေါင်းဆုံးမှ လေ့လာခြင်းဖြင့် ပိုမိုနားလည်သောပေါက်မှု ရရှိစေသည့် ဆောင်ရွက်ချက်ဖြစ်သည်။ ပိုင်းခြားသုံးသပ်ချက်တွင် ဒေသတွင်း ရှုမြင်ပုံများကိုလည်း ထည့်သွင်းထားသဖြင့် ပြင်ပမှရှုမြင်ပုံများနှင့် ဦးစားပေး အစီအစဉ်များကို လုံးဝအခြေခံထားသည့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက် မှုမျိုးကို ရှောင်ရှားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

၄။ သက်ဆိုင်သူများ ပါဝင်စေခြင်း။ ။ သက်ဆိုင်သူများတွင် ဘေးဒုက္ခခံစားနေရသည့် လူအုပ်စုများ မှ လူပုဂ္ဂိုလ်များကို တတ်နိုင်သမျှ အရေအတွက်များများ ပါဝင်စေရမည်။ စာရင်းအင်း သတင်းအချက်အလက်များကို ကောက်ယူစုဆောင်းခြင်း၊ ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက် စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ဖြန်းဖြူးခြင်းတို့၌ သက်ဆိုင်သူများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုသည် ကနဦးစစ်ဆေး အကဲဖြတ်ခြင်းများတွင် အကန့်အသတ် ရှိကောင်းရှိနေမည်ဖြစ်သည်။ သို့စေကာမူ နောက်ပိုင်းစစ်ဆေးအကဲဖြတ်ချက်များ၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းများတွင် တိုးမြှေ့င့်ဆောင်သင့်သည်။

၅။ စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းမှ တွေ့ရှိချက်များ။ ။ စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းမှ တွေ့ရှိချက်များကို တတ်နိုင်သမျှအမြန်ဆုံး အခြားသုံးများ ရရှိနိုင်အောင် ပြုလုပ်ပေးသင့်သည်။ သို့မှသာ လုပ်ဆောင်မှု များကို ကြိုတင်စီစဉ်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ (ဥပမာ- အာဏာပိုင်များ၊ အစိုးရမဟုတ်သည်

အဖွဲ့အစည်းများ၊ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားသော အသိင်းအဂိုင်းရှိ အထူးပြုအဖွဲ့များနှင့် ဒေသအဆင့် ရပ်ရွာလူထုများမှ ဆောင်ရွက်သော) ပညာရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များနှင့် ရင်းမြစ်များ ကို သတ်မှတ်ဖော်ထွက်ပေးသည့် အကျပ်အတည်းမှတိုင်းမီ အချက်အလက်များနှင့် အကျပ်အတည်း နောက်ပိုင်း စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းများကို လုပ်ဆောင်သူများအားလုံး အဆင်သင့်ရရှိနိုင်ရန် ဖန်တီးပေးရမည်။ ဤအချက်သည် အရေးပေါ်အခြေအနေအတွင်း လုပ်ဆောင်သူများက ထိုအရပ်အောင်သို့ မသွားရောက်နိုင်သည့် အခြေအနေမျိုးတွင် အထူးသဖြင့် အသုံးဝင်သည်။

၆။ အထွေထွေ အရေးပေါ် စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ချက်များ။ ။ အထွေထွေ အရေးပေါ် စစ်ဆေး အကဲဖြတ်ချက်များတွင် ပညာရေးဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် ကလေးငယ် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်တစ်ဦးကို အရေးပေါ်အဖွဲ့၏ ထည့်သွင်းထားသင့်သည်။ သို့မှာသာ ပညာရေး ဆိုင်ရာနှင့် ကလေးသူငယ် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များ၊ ရင်းမြစ်များနှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များကို ကောက်ယူနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ အဖွဲ့အစည်းများသည် ထိုလုပ်ဆောင်ချက်များကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ရင်းမြစ်များကို မြှုပ်နှံအသုံးချခြင်း၊ ဝန်ထမ်းများနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

၇။ ဘေးအန္တရာယ် ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်း။ ။ ပညာရေးသည် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုပေးသော အကြောင်းတရားဖြစ်သကဲ့သို့ ဘေးအန္တရာယ်ပေးသော အကြောင်းတရားလည်း ဖြစ်နေသရွှေ ကလေးငယ်များနှင့် လူငယ်များ၏ ကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးကို ထိခိုက်စေ နိုင်သည့် အခြေအနေတစ်ရပ်၏ ရှုထောင့်ပေါင်းစုံကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အရေးကြီးသည်။ စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းတွင် ဘေးအန္တရာယ်များကို စာရင်းပြုလုပ်လျက် (ဘေးအန္တရာယ် မက်ထရ်) ထည့်သွင်းထားသင့်သည်။ ထိုစာရင်းတွင် ကွဲပြားခြားနားသည့် အသက်အရွယ် အပ်စုအလိုက်နှင့် ထိခိုက်ခံစားလွယ်သည့် အပ်စုများအတွက် သဘာဝဘေးဒုက္ခများ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဘေးအန္တရာယ်များ၊ မြေမြှုပ်မိုင်းများနှင့် မပေါ်ကဲကွဲသေးသည့် လက်နက်ခဲယမ်းများ၊ အဆောက် အအုံများနှင့် အခြားအခြေခံ အဆောက်အအုံများအတွက် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းမှု၊ ကလေးသူငယ် များအား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုနှင့် လုံခြုံရေး၊ စိတ်ပိုင်းနှင့် ရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးအပေါ် ခြိမ်းခြားကဲမှုများ၊ ဆရာ/ဆရာမများ၏ အရည်အချင်းဆိုင်ရာ၊ ကျောင်းအပ်နှုန်းမှုဆိုင်ရာနှင့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းဆိုင်ရာ ပြဿနာများနှင့် အခြားသက်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ စသည် အကြောင်းတရားများနှင့် ပူးတွဲတည်ရှိနေသည့် ဘေးအန္တရာယ်များကို ထည့်သွင်းဖော်ပြသင့်သည်။ (ရှင်းလင်းလွယ်ကူသည့် ဘေးအန္တရာယ် မက်ထရ်အတွက် MSEE စီမံချမှတ်ကို ကြည့်ရှုပါ။)

စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းသည် သဘာဝအလျောက်ဖြစ်ပေါ်သည့် သို့မဟုတ် လူသားပယောဂကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သည့် အလွန်ဆိုးဝါးသော သဘာဝဖြစ်ရပ်များအတွင်း အရေးပေါ်အခြေအနေများနှင့် ဆက်စပ်သည့် ကာကွယ်ရေး၊ လျှော့ချရေးနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်တို့အတွက် လိုအပ်သည့် ဘေးအန္တရာယ် စီမံခန့်ခွဲမှု မဟာဗျာဗျာများ (အသင့်ပြင်ဆင်ပြီးဖြစ်ခြင်း၊ တုံးပြန်မှု၊ ပြန်လည် တည်ဆောက်မှုနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်မှု) ကို ဖော်ပြသင့်သည်။ ဤသို့ပြုလုပ်ရန်အတွက် အချို့အခြေအနေများတွင် ပညာသင်ကြားရေးဌာန တစ်ခုချင်းစီသည် အရေးပေါ်အခြေအနေများကို ကြိုတင်ကာကွယ်ရန်နှင့် တုံးပြန်လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် ကျောင်းအလိုက် ကြိုတင်အစီအမံများနှင့် လုံခြုံရေးအစီအစဉ်များ ချမှတ်ထားရှိရန် လိုအပ်ကောင်းလိုအပ်နိုင်သည်။ လိုအပ်ပါက ပညာ

သင်ကြားရေးဌာန တစ်ခုချင်းစီသည် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော ခြိမ်းခြောက်မှုများကို ဖော်ပြထားပြီး ငှုံး၏ ထိခိုက်ခံစားလွယ်သည့် အခြေအနေကို အထူးပြုဖော်ပြထားသည့် ကေးအန္တရာယ်ပြမော့ တစ်ခုကို ပြစ်ထားသင့်သည်။

၈။ စစ်ဆေးအကဲဖြတ်မှုမှ တွေ့ရှိချက်များကို မျှဝေခြင်း။ ။ ဤအချက်ကို မြို့ရွာဒေသအဆင့် သို့မဟုတ် နိုင်ငံအဆင့် သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များက ပေါင်းစည်းညီနှင့်ပေးသင့်သည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းရှိသော အာဏာပိုင်များ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းများ မရှိပါက ကုလသမဂ္ဂ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ညီနှင့်ရေးရုံး (the United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs - OCHA) ကဲ့သို့သော နိုင်ငံတကာအဆင့် ဦးဆောင်လှပ်ရှားသူတစ်ဦးအား သတင်းအချက်အလက်များ ပေါင်းစည်းညီနှင့်ပေးခြင်းနှင့် မျှဝေ ပေးခြင်း စနစ်တစ်ခုကို ဦးဆောင်ရှုန် တာဝန်ပေးအပ်သင့်သည်။ အကဲဖြတ်မှုမှ တွေ့ရှိချက်များကို မျှဝေခြင်းသည် ကိန်းကောန်းအချက်အလက်များဆိုင်ရာ မူဘောင်တစ်ခုကို အလျင်အမြန် စတင်ကျင့်သုံးရန် ဦးတည်သွားစေနိုင်ပြီး သက်ဆိုင်သူများအားလုံး အသုံးပြန်မည့် အချက် အလက် ထုတ်လုပ်ပေးမှုကိုလည်း ဖြစ်ပေါ်လာစေနိုင်သည်။ (စာမျက်နှာ --- ရှိပညာရေးမှတ်အနေ့ ပေါင်းစည်းညီနှင့်ရေးစံသတ်မှတ်ချက် ၃ ကို ကြည့်ပါ။)

တုပြန်မှုမပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်းစံသတ်မှတ်ချက် ၂။ တုပြန်မှုမဟာဗျာဟာ

ပြသာနာကို ရှင်းလင်းပါပြင်စွာ ဖော်ပြမှုနှင့် ရေးသားပြုစုထားသော လုပ်ဆောင်ရန်မဟာဗျာဟာ အပါအဝင် ပညာရေးဆိုင်ရာ တုပြန်လှပ်ဆောင်မှုတစ်ခုအတွက် မူဘောင်တစ်ခုကို ဖော်ထုတ်သည်။

အမိကအညွှန်းကိန်းများ (ငှုံးတို့ကို လမ်းညွှန်မှတ်စုများနှင့် အတူယှဉ်တဲ့ ဖတ်ရှုရန်ဖြစ်သည်။)

- အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပညာသင်ကြားခြင်းဆိုင်ရာ တုပြန်ဆောင်ရွက်မှု မဟာဗျာဟာများသည် အချက်အလက် အလုံးစုံကို ရှင်းလင်းစွာနားလည် သဘောပေါက်ထားကြောင်း ထင်ဟပ်ဖော်ပြန်သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၁ - ၂ ကိုကြည့်ပါ။)
- ကလေးကယ်များ၊ လူကယ်များနှင့် ရပ်စွာလူထု တစ်ရပ်လုံးအပေါ် ပညာရေးဆိုင်ရာ တုပြန်ဆောင်ရွက်ချက်များ၏ သက်ရောက်မှုကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရန် မှန်ကန်ခိုင်မာသော တိုင်းတာမှုများနှင့် အညွှန်းကိန်းများကို သတ်မှတ်ပေးသည်။
- ကနဦးစစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းမှ ကောက်ယူရရှိသော သတင်းအချက်အလက်များကို ဆက်လက် လုပ်ဆောင်နေသည့် အစီအစဉ် အကောင်အထည်ဖော်မှုအကြောင်း ရှင်းလင်းပြောပြသည့် အချက်အလက်အသစ်များဖြင့် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲပေးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၂ ကိုကြည့်ပါ။)
- ပညာရေးဆိုင်ရာ တုပြန်လှပ်ဆောင်မှု မဟာဗျာဟာများသည် ထိခိုက်ခံစားလွယ်သူများနှင့် အထူးပညာရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး လိုအပ်ချက် ရှိသူများအပါအဝင် ကလေးများနှင့် လူကယ်များအားလုံး၏ ဘေးကင်းလုံခြုံရေးနှင့် ကျန်းမာပျော်ရွှေ့ငြုပ်ရေးကို ဦးစားပေးဆောင်ရွက်သည်။

- ပညာရေးဆိုင်ရာ တုံးပြန်လုပ်ဆောင်မှု မဟာဗုဒ္ဓဘာများသည် အားလုံးအကျိုးဝင်ပြီး အရည်အသွေး ပြည့်မီသည့် ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အရေးပေါ်အခြေအနေနှင့် ကြံတွေ့နေရသည့် ပြည်သူများ လိုအပ်ချက်များကို တိုးမြှင့်ဖြည့်ဆည်းပေးပြီး အမျိုးသားပညာရေးအစီအစဉ်များကို ပိုမိုခိုင်မာစေရန် ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ပေးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု - ၆ ကို ကြည့်ပါ။)

လမ်းညွှန်မှတ်စုများ

- ၁။ တုံးပြန်လုပ်ဆောင်မှုအတွက် အဆိုပြုချက်များ။** တုံးပြန်လုပ်ဆောင်မှုအတွက် အဆိုပြုချက်များ တွင် ယခုဖော်ပြထားသည့် အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ ပြည့်မီစေရန် လုံးလောက်သည့် ငွေကြားထောက်ပုံမှန်င့် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များအတွက် အသုံးစရိတ် သတ်မှတ်ပြီးဖြစ်ကြောင်း သေချာအောင်ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ အဆိုပြုချက်များသည် မည်သည့် ပညာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်များကို မည်သည့်နေရာတွင် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရန် ရည်မှန်းထားကြောင်းဖော်ပြရမည်။ ထိုသို့ဖော်ပြရရာတွင် ကွဲပြားခြားနားသည့် ပညာသင်ကြားရေးအဆင့်များနှင့် အမျိုးအစားများအတွက် စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ထားသည့် လိုအပ်ချက်များ၊ ဖြည့်ဆည်းနိုင်မှုအဆင့်ကို ခန့်မှန်းတွက်ချက်ရန်နှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများသည် ကျေန်လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် ဦးတည်လုပ်ဆောင်နောက်ခြင်းရှိမရှိ ရည်ညွှန်းဖော်ပြရန်ဖြစ်သည်။ ပညာရေးအတွက် အမှန်တကယ် လိုလားချက်သည် မျှော်လင့်ထားသည်ထက် ပိုမိုကြီးမားပါက ငှါးကို တုံးပြန်ရန်အတွက် တတ်နိုင်သမျှ ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ် ရှိရန်လိုအပ်သည်။ အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် ပညာသင်ကြားခြင်းဆိုင်ရာ အသုံးစရိတ် အဆင့်များနှင့် အမျိုးအစားများ (ဥပမာ-လုပ်လေစာ၊ ကိရိယာတန်ဆာပလာများ စသည်တို့အတွက်) ကို သတ်မှတ်ရာတွင် အဖွဲ့အစည်းများအကြား စဉ်ဆက်မပြတ် လုပ်ဆောင်နိုင်မှန်င့် သဟာတာဖြစ်မှုတို့ကို မြှင့်တင်ပေးရန် ကြိုးစားဆောင်ရွက်သင့်သည်။
- ၂။ အချက်အလက်စုများနှင့် ပြုစုံခြင်းအတွက် စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ခြင်း။** အဆိုပြုချက်များတွင် ဝန်ထမ်းများ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံသားဝန်ထမ်းများအတွက် အခြေခံအချက်အလက် ကောက်ယူခြင်းနှင့် ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းတို့အတွက် စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ပေးခြင်း ပါဝင်သင့်သည်။ ငှါးတို့ကို အဆိုပြုတင်ပြသည့် လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း အပြည့်အဝ ထည့်သွင်းစဉ်းစားလေ့ မရှိကြပါ။
- ၃။ မဟာဗုဒ္ဓဘာများကို ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲခြင်း။** အရေးပေါ်အခြေအနေများနှင့် ပြန်လည်တည်ဆောက်မှု အစောပိုင်းကာလများအတွက် တုံးပြန်လုပ်ဆောင်ရန် အဆိုပြုချက်များအား ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲခြင်းတို့ကို အနည်းဆုံး သုံးလတစ်ကြိမ် ပြုလုပ်သင့်သည်။ ငှါးအဆိုပြုချက်များတွင် ယနေ့အချိန်အထိ ရရှိခဲ့သည့် အောင်မြင်မှုများ၊ အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် ပြောင်းလဲမှုများနှင့် မပြည့်ဝသေးသော လိုအပ်ချက်များအပေါ် လက်ရှိခန့်မှုန်းတွက်ချက်မှုများကို လည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။ ဦးတည်ချက်မှာ အရည်အသွေးနှင့် လွမ်းခြားမှုတွင်သာမက ဖြစ်နိုင်ပါက စဉ်ဆက်မပြတ် ရေရှည်တည်တံ့နိုင်မှုတွင်ပါ ဆက်တိုက်တိုးတက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်နေစေရန်အတွက် ဖြစ်သည်။

- ၄။ အလူ၍ရှင်၏ တုံးပြန်မှု။** အလူ၍ရှင်များသည် ထိခိုက်ခံစားလွယ်သော အုပ်စုများမှ သင်ယူသူများ အား ကျောင်းအပ်စေရေးနှင့် ဆက်လက်တက်ရောက်နေစေရေး အပါအဝင် အရေးပေါ်အခြေအနေ တွင် ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ တုံးပြန်မှုများ၏ အရည်အသွေးနှင့် လွမ်းပြီးမြဲနှစ်ခုလုံးကို ပုံမှန် ပြန်လည်သုံးသပ်သင့်သည်။ ငှါးတို့သည် အရေးပေါ်အခြေအနေ ကျေရောက်နေသော ဒေသများစွာ တွင် ပညာသင်ယူနိုင်သော အခွင့်အလမ်းများ ရရှိနိုင်စေရန် စီစဉ်ပေးရမည်။ ဒုက္ခသည်များ သို့မဟုတ် ပြည်တွင်း၌ ရွှေပြောင်းခံရသူများကို လက်ခံထားရာ အရပ်ဒေသများရှိ ဒေသခံပြည်သူ များကို ပေးအပ်သည့် ပညာရေးသည် အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်ချက်များကို ပြည့်မိမှုရှိစေရန်ဖွေကြား ထောက်ပံ့မှုများကို ပြုလုပ်သင့်သည်။ (စာမျက်နှာ --- ရှိ တက်ရောက်ပညာသင်ကြားနိုင်မှုနှင့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင် စံသတ်မှတ်ချက် ၁၊ လမ်းညွှန်မှတ်စု ၈ ကိုကြည့်ပါ။)
- ၅။ နိုင်ငံအဆင့် အစီအစဉ်များကို ပိုမိုခိုင်မာစေခြင်း။** အထူးသဖြင့် ရွှေပြောင်းနေရာချထားခြင်း မခံရသည့် ပြည်သူများအတွက်နှင့် ပြန်လည်တည်ဆောက်မှုကာလများအတွင်း ဆောင်ရွက်သည့် အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ တုံးပြန်ဆောင်ရွက်မှုသည် နိုင်ငံအဆင့် ပညာရေးအစီအစဉ်များနှင့် သဟောတဖို့ပြီး ထိုအစီအစဉ်များကို ပိုမိုအားဖြည့်ပေးရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ ထိုနိုင်ငံအဆင့် ပညာရေး အစီအစဉ်များတွင် နိုင်ငံအဆင့်နှင့် မြို့သွာဒေသအဆင့် ပညာရေးအစီအစဉ်ချမှတ်ခြင်းများ၊ အပ်ချပ်မှုရေးရာများ၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းများနှင့် လက်ရှိသင်ကြားဆဲ ဆရာ၊ ဆရာမများအား သင်တန်းပို့ချခြင်းနှင့် အထောက်အကူပေးခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။
- ၆။ အဖွဲ့အစည်းများ၏ တာဝန်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကန့်အသတ်များကို ကျော်လွှားခြင်း။** တာဝန်ပိုင်းတွင် အကန့်အသတ်ရှိသော (ဥပမာ-တာဝန်ပေးအပ်ချက်ကို ကလေးများအတွက်သာ ကန်သတ်ထားခြင်း၊ သို့မဟုတ် ဒုက္ခသည်များကို အောင်မြင်စွာ ပြန်လည်ပို့ဆောင်ပေးရေးခြားသာ ကန်သတ်ထားခြင်း) အကူအညီပေးရေး အဖွဲ့အစည်းများသည် ငှါးတို့၏ ပညာရေးဆိုင်ရာ တုံးပြန်လုပ်ဆောင်မှုများမှာ အစိုးရ၏ တုံးပြန်မှုနှင့် သော်လည်းကောင်း တာဝန်ပေးအပ်ချက်ပိုမိုကြီးမားသည့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ တုံးပြန်မှုနှင့်သော်လည်းကောင်း တွဲဖက်ဆက်စပ်နေစေရမည်။ သို့သော် ပညာရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များအားလုံးကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ဘေးအဆွဲရာယ်ကျေရောက်နေသည့် ဒေသတစ်ခုဗီအတွက် ပညာရေးဆိုင်ရာ မဟာဗုဒ္ဓဟာများသည် ကလေးငယ်ဘဝ အစောပိုင်းဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များအတွက်သော်လည်းကောင်း လူငယ်များ၏ လိုအပ်ချက်အတွက်သော်လည်းကောင်း ဖြည့်ဆည်းပေးသင့်သည်။ ထိုလိုအပ်ချက်များတွင် အထက်တန်းပညာရေး၊ အဆင့်မြင့်ပညာရေးနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပညာရေး၊ ဆရာ၊ ဆရာမများအား လုပ်ငန်းခွင်မဝင်မီ လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးခြင်းနှင့် သင့်လျော်သည့် အခြားပညာရေးများ ပါဝင်သည်။ ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက် ဖြေရှင်းပေးသည့်လုပ်ငန်းများ (ဥပမာ- ဒုက္ခသည်များအား ပြန်လည်ပေးပို့ရေးနှင့် ကန်းပြီး ပြန်လည်ပေါင်းစည်းပေးရေး) ဆောင်ရွက်ရာတွင် အချိန်အကန့်အသတ်ရှိနေသော လူသားချင်းကူညီထောက်ပံ့ရေး အဖွဲ့အစည်းများ၏ အကူအညီဖြင့် ဖော်ထုတ်ထားသည့် အစီအစဉ်များအား ရေရှည်အထောက်အကူပြုပေးရန်ဟူသည့် အချက်ကိုလည်း ပြန်လည် ဝင်ရောက်လာသူများအား လက်ခံကြိုဆိုသော ဒေသများ၏ ပညာရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု မဟာဗုဒ္ဓဟာများတွင် ထည့်သွင်းသင့်သည်။

ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်း စံသတ်မှတ်ချက် ၃။ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း

သက်ဆိုင်သူအားလုံးသည် ပညာရေးဆိုင်ရာ တို့ပြန်မှု လုပ်ငန်းအားလုံးနှင့် ဘေးအဆွဲရာယ် ကျရောက် နေသည့် ပြည့်သူများ၏ ဖြစ်ပေါ်လာသော ပညာရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို ပုံမှန်စောင့်ကြည့် လေ့လာ သည်။

အမိကအညွှန်းကိန်းများ (လမ်းတို့ကို လမ်းညွှန်မှတ်စုများနှင့် အတူယှဉ်တဲ့ ဖတ်ရှုရန်ဖြစ်သည်။)

- အရေးပေါ်အခြေအနေများနှင့် ဝင်ရောက်ဖြေရှင်းခြင်းများအား အဆက်မပြတ် စောင့်ကြည့်လေ့လာ ခြင်းအတွက် စနစ်များသည် တည်ရှိနေပြီး လည်ပတ်လုပ်ဆောင်လျက်ရှိနေသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၁-၂ ကိုကြည့်ပါ။)
- ဘေးဒက္ခာကြံ့ရာသည့် အပ်စုများအားလုံးမှ အမျိုးသမီးများ၊ အမျိုးသားများ၊ ကလေးများနှင့် လူငယ်များ အား ပုံမှန်တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပြီး စောင့်ကြည့်လေ့လာသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များတွင် ထည့်သွင်းထား သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၂-၂ ကိုကြည့်ပါ။)
- ပညာရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို စနစ်တကျနှင့် အချိန်မှန်မှန် ကောက်ယူစုဆောင်းသည်။ ထိုသို့ကောက်ယူရာတွင် အခြေခံသတင်းအချက်အလက်များနှင့် စတင်ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် ဖြစ်ပေါ်သည့် အပြောင်းအလဲများနှင့် ဦးတည်ရာလမ်းကြောင်းများကို ဆက်လက်လိုက်လုပ်ဖို့တော်သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၂-၄ ကိုကြည့်ပါ။)
- အချက်အလက်များအပေါ် ယုံကြည်အားထားနိုင်စေရေးနှင့် ပိုင်းခြားသုံးသပ်မှုသည် စစ်ဆေးခံနိုင်ပြီး ယုံကြည်ဖွှုပ်ဖြစ်စေရေးအတွက် တာဝန်ရှိသူများအား အချက်အလက်ကောက်ယူစုဆောင်းပုံ နည်းစနစ်များနှင့် ပိုင်းခြားသုံးသပ်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ သင်တန်းပို့ချထားသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၅ ကိုကြည့်ပါ။)
- ပညာရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ကြိုးတင်သတ်မှတ်ထားသည့် ပုံမှန်ကာလအပိုင်းအခြား များတွင် ပိုင်းခြားသုံးသပ်ပြီး သက်ဆိုင်သူများနှင့် မျေဝေအသုံးပြုသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၃ ကိုကြည့်ပါ။)
- ဦးတည်ရာလမ်းကြောင်းသစ်များကို ထင်ဟပ်စေရန်နှင့် သိရှိနားလည်လျက် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခြင်းများကို စွင့်ပြုပေးရန်အတွက် မှတ်ချက်ပြန်လည်ပေးပို့မှုပေါ် မူတည်၍ စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးစနစ်များနှင့် အချက်အလက် အစုအဝေးများကို ပုံမှန်ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲပေးသည်။
- အပြောင်းအလဲများ၊ ဦးတည်ရာလမ်းကြောင်းသစ်များ၊ လိုအပ်ချက်များနှင့် ရင်းမြစ်များအား ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ပေးသည့် အချက်အလက်များကို ပညာရေးအစီအစဉ် စီမံခန့်ခွဲသူများအား ပုံမှန်ထောက်ပုံ ပေးသည်။
- စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၏ ရလဒ်အဖြစ် အစီအစဉ် ကိုက်ညီမှုများကို လိုအပ်သည့်အချိန်တွင် လုပ်ဆောင်သည်။

လမ်းညွှန်မှတ်စုံများ:

- ၁။ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း။** ။ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းသည် ပြည်သူများ၏ ပြောင်းလဲနေသော ပညာရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကိုသာမက ငင်းလိုအပ်ချက်များကို အစီအစဉ်များက ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သည့်အတိုင်းအတာကို ထင်ဟပ်သင့်သည်။ သို့မှသာ ထိုအစီအစဉ်များသည် ကျိုးကြောင်း ညီညွတ်မှုရှိပြီး တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်နိုင်ကာ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေမည့် အလားအလာများကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ အချက်အလက် အားလုံးကို တူညီသည့်အကြိမ်အရေအတွက် ဖြင့် ကောက်ယူရန်မလိုပါ။ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း ပုံစံသည် အမျိုးအချက်အလက် အမျိုးအစားများ အား လိုအပ်ချက်ပေါ်မှုတည်၍ မည်မျှအကြာတွင်တစ်ကြိမ် ကောက်ယူသင့်ကြောင်း၊ အချက်အလက်ကောက်ယူစွာဆောင်းမှုနှင့် တွက်ချက်မှုအတွက် ရင်းမြစ်များအသုံးပြုမှ စသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ပါဝင်မည်ဖြစ်သည်။ သတင်းအချက်အလက် အမျိုးအစားများစွာကို ကျောင်းများနှင့် အခြား ပညာရေးအစီအစဉ်များမှ နမူနာအနေဖြင့် ကောက်ယူရရှိနိုင်ပြီး လိုအပ်ချက်များနှင့် ပြဿနာများကို အလျင်အမြန် ရည်ညွှန်းဖော်ပြန်မည်ဖြစ်သည်။ (ဥပမာ—ကျောင်းအပ်နှုန်းဆိုင်ရာ၊ တစ်ပိုင်းတစ်စ ကျောင်းထွက်ခြင်းဆိုင်ရာ၊ ကျောင်းမတက်မီ အစာစားလာခြင်းရှိမရှိ၊ ဖတ်စာအုပ် အရေအတွက်၊ ရရှိနိုင်သော သင်ကြားမှုနှင့် သင်ယူမှုအထောက်အကူပြုပစ္စည်းများစသည့်အချက်အလက်များ ဖြစ်သည်။) ကျောင်းပြင်ပတွင်ရောက်ရှိနေသည့် ကလေးများနှင့် ငင်းတို့ကျောင်းမနေသည့် သို့မဟုတ် ကျောင်းမတက်သည့် အကြောင်းရင်းများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရန်အတွက် ရွှေးချယ်ထားသည့် အရပ်ဒေသများမှ နမူနာမိသားစု အနည်းငယ်ထံ သွားရောက်လည်ပတ်ခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ရပ်စွာလူထူ အပ်စုများနှင့် တွေ့ဆုံးခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။
- ၂။ စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုတွင် ပါဝင်သူများ။** ။ ဘေးအွန်ရာယ်နှင့် ကြံ့တွေ့နေရသည့် ပြည်သူများ အတွင်းရှိ လူအပ်စုအားလုံးထံမှ သတင်းအချက်အလက်များကို ယဉ်ကျေးမှုအရ လက်ခံ နိုင်ဖွယ်ရှိသည့် ပုံစံဖြင့် ကောက်ယူစွာဆောင်းနိုင်သူများကို ထည့်သွင်းသင့်သည်။ လက်ခံနိုင်ဖွယ် ရှိသည့် ပုံစံဟုဆိုရ၍ အထူးသဖြင့် ကောက်ယူသူ၏ ကျား/မဖြစ်ခြင်းနှင့် ဘာသာစကားဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှ တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။
- ၃။ ပညာရေး စီမံခန့်ခွဲမှု သတင်းအချက်အလက်စနစ် (အီးအမ်အိုင်အက်စ်)။** ဤစနစ်သည် အရေးပေါ် အခြေအနေကြောင့် ပျက်စီးကောင်း ပျက်စီးသွားနိုင်သည်။ ဌာနအချင်းချင်းအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ နိုင်ငံအဆင့် အာဏာပိုင်များအား အထောက်အကူပေးခြင်းတို့ဖြင့် အကြခံ အချက်အလက်ကောက်ယူမှုနှင့် ရှိုးရှင်းသည့် တွက်ချက်လုပ်ဆောင်မှုတို့ကို ဦးစားပေးအဖြစ် ပြန်လည်တည်ဆောက်ယူသင့်သည်။ အမျိုးသားအဆင့် အီးအမ်အိုင်အက်စ်ကို ပြုစုဖော်ထုတ်ခြင်း၊ စုဆောင်းခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ အဓိပ္ပာယ် ဖွံ့ဖြိုးခြင်း၊ လက်တွေ့အသုံးချခြင်းနှင့် ဖြန်ဖြူးခြင်းတို့ ပြုလုပ်ရန် နိုင်ငံအဆင့်၊ ဒေသအဆင့်နှင့် မြို့ရွာဒေသ အဆင့်များတွင် စွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက်ယူခြင်းနှင့် ရင်းမြစ်များ လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။
- အီးအမ်အိုင်အက်စ်၏ အလွန်အရေးပါသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုမှာ သဟာဇာဖြစ်သည့် ဆော်လဲဖြစ်သည်။ နိုင်ငံအဆင့်နှင့် ခရိုင်အဆင့် ပညာရေးရုံးများနှင့် အခြားပညာရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍခွဲများ

(ဥပမာ-နိုင်ငံအဆင့် လေကျင့်သင်ကြားပေးရေးဌာနများ) သည် သတင်းအချက်အလက် ဖလှယ်မှု ကို ပိုမိုလွယ်ကူချောမွှေ့စေရန်အတွက် သဟာဓာတ္ထဖြစ်သည့် အချက်အလက်အစုအဝေးများကို တည်ထောင်ရန် အပြန်အလှန် အထောက်အကူပြုသည့် ဆော်ပဲများ ရှိရန်လိုအပ်သည်။

၄။ သင်ယူသူများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း။ ဤစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းကို ဖြစ်နိုင်ပါက သင်ယူသူများ သင်တန်းပြီးဆုံးသည့်အခါတိုင်း သို့မဟုတ် သင်တန်းမှ ထွက်သွားသည့်အခါတိုင်း ပြုလုပ်သင့်သည်။ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းတွင် စာရေးစာဖတ်နှင့် သချာဆိုင်ရာ ကျမ်းကျင်မှုများကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်း ထားနိုင်ခြင်းနှင့် စာတတ်မြောက်ပြီးနောက် ဖတ်စရာစာအုပ်စာတမ်းများ ရရှိနိုင်မှုတို့ ပါဝင်သင့်သည်။ လုပ်ငန်းခွင်ပညာရေးတွင်မှ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများနှင့် သင်တန်းသားဟောင်းများ၏ လုပ်ငန်းခွင်ကျမ်းကျင်မှုများအား အသုံးချမှုကို တာဝန်ပေးအပ်ထား သည့် ဝန်ထမ်းမှ ထပ်မံသွားရောက်ကြည့်ရှုခြင်း၊ လိုက်လံလေ့လာမှတ်သားခြင်းတို့ဖြင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာမှတ်သားခြင်း သည် အစီအစဉ်ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်းအတွက် အလွန်တန်ဖိုးရှိသည့် တုံ့ပြန်ပြောကြားချက်များကို ရရှိစေသည်။ (စာမျက်နှာ --- ရှိသင်ကြားခြင်းနှင့် သင်ယူခြင်း စံသတ်မှတ်ချက် င ကို ကြည့်ပါ)

၅။ အချက်အလက်များ၏ မှန်ကန်မှု။ ပိုင်းခြားသုံးသပ်မှုအားလုံးတွင် အောက်ပါတို့ကို ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည့် စာရွက်စာတမ်းများ ပါဝင်သင့်သည်။ – (၁) အညွှန်းကိုန်း အမိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက် (၂) အချက်အလက်ရင်းမြစ် (၃) ကောက်ယူစုံဆောင်းပုံနည်းလမ်း (၄) အချက်အလက်ကောက်ယူစုံဆောင်းမှု (၅) အချက်အလက် ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်း လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်။ အချက်အလက်များကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ကောက်ယူခြင်း၊ ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်းများ ပြုလုပ်စဉ် ပေါ်ပေါက်လာနိုင်သည့် သွေဖည်မှုများကိုလည်း မှတ်သားထားသင့်သည်။ ရင်းမြစ်များကို အဖြင့်ဆုံး ရရှိရန် မျှော်လင့်ထားသည့် (ဥပမာ-ကျောင်းအပ်နှံမှု သို့မဟုတ် တက်ရောက်မှုကို ပိုပြထားခြင်း) သို့မဟုတ် အပြစ်တင်ခြင်းကို ရောင်ရားလိုသည့် တုံ့ပြန်ဖြေကြားသူများကြောင့် အချက်အလက် များသည် ပုံပျက်ယွင်းမှု ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည်။ အချက်အလက်မှန်ကန်မှုကို တိုးတက်ကောင်းမွန်စွေရန် ဝန်ထမ်းများအား လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးမှုကို ရောင်တစ်သွားရောက်စစ်ဆေးမှုများဖြင့် ဖြည့်စွက် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်း စံသတ်မှတ်ချက် င။ တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်း

ကျင့်ဆုံးမှုကို တိုးတက်ကောင်းမွန်စွေရန်နှင့် တာဝန်ယူမှုကို မြှင့်တင်ပေးရန် ပညာရေးဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်မှုကို စနစ်တကျနှင့် ဘက်မလိုက်ဘဲ တန်ဖိုးဖြတ်သည်။

အမိကအညွှန်းကိုန်းများ (ငှုံးတို့ကို လမ်းညွှန်မှတ်စုံများနှင့် အတူယှဉ်တဲ့ ဖတ်ရှုရန်ဖြစ်သည်။)

- မူဝါဒများ၊ အစီအစဉ်များနှင့် ဝင်ရောက်ဖြေရှင်းခြင်း၏ ရလဒ်များအား တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းကို သင့်လျော် သည့် အချိန်ကာလ အပိုင်းအခြားမျိုးစွဲ လုပ်ဆောင်သည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် အလုံးစုံတုံ့ပြန်မှု မဟာဗျာဟာများ၊ တိုကျသည့်ပညာရေးနှင့် ကလေးသူငယ် ကာကွယ်စောင့်ရောက်ခြင်းဆိုင်ရာ

ဦးတည်ချက်များနှင့် အနိမ့်ဆုံး စံနှစ်းများနှင့် နှိုင်းယူဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၁ ကိုကြည့်ပါ။)

- ဝင်ရောက်ဖြေရှင်းမှု၏ မရည်ရွယ်သော သက်ရောက်မှုများဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို ရှာဖွေရယူသည်။
- ဘေးအဲန္တရာယ်နှင့် ကြံတွေရသည့် ပြည်သူများနှင့် အခြားကဏ္ဍမှ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ အပါအဝင် သက်ဆိုင်သူအားလုံးထံမှ သတင်းအချက်အလက်ကို ထင်သာမြင်သာရှိပြီး ဘက်လိုက်မှုကင်းသည့် ပုံစံဖြင့် ကောက်ယူစုံဆောင်းသည်။
- ပစ်ပယ်ခံထားရသည့် အပ်စုများ၊ ရပ်စွာလူထု ပညာရေးကော်မတီများ၊ နိုင်ငံအဆင့်နှင့် မြို့ရာအဆင့် ပညာရေးအရာရှိများ၊ ဆရာ/ဆရာမများနှင့် သင်ယူသူများကို တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်မှု များတွင် ထည့်သွင်းထားသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၂ ကိုကြည့်ပါ။)
- သင်ခန်းစာများနှင့် ကောင်းမွန်သောအလေ့အထများကို ပိုမိုကျယ်ပြန်သည့် နိုင်ငံအဆင့်နှင့် မြို့ရာ ဒေသအဆင့် ပြည်သူလူထုများ၊ လူသားချင်းကူညီထောက်ပုံရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကျယ်ကျယ် ပြန်ပြန်၊ မျှဝေသည်။ ထိုပြင် နိုင်ငံအဆင့်နှင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ပညာရေးရည်မှန်းချက်များတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေရန် အရေးပေါ် အခြေအနေနာက်ပိုင်း အကြံပေးခြင်း၊ အစီအစဉ်များနှင့် မူဝါဒ များတွင် ငှါးတို့ကို ထည့်သွင်းအသုံးပြုသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၃ ကိုကြည့်ပါ။)

လမ်းညွှန်မှတ်စုများ

၁။ တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းများ။ ။ ပြီးပြည့်စုံသည့် မြင်ကွင်းတစ်ခုလုံးကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်အတွက် တန်ဖိုး ဖြတ်ခြင်းများသည် အရည်အသွေးဆိုင်ရာနှင့် အရေအတွက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်နှစ်မျိုးလုံးကို ကောက်ယူသင့်သည်။ အရည်အသွေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များသည် ဆက်စပ်သတင်းအချက် အလက်များကို ပုံပိုးပေးပြီး ကောက်ယူရရှိသည့် ကိန်းကဏ္ဍးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ရှင်းပြပေးသည်။ အရည်အသွေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို တွေ့ဆုံးမေးမြန်းခြင်းများ၊ စူးစမ်းလေ့လာခြင်းများနှင့် ရေးသားထားသော စာရွက်စာတမ်းများမှတစ်ဆင့် ကောက်ယူရရှိနိုင်သည်။ အရေအတွက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကိုမူ စစ်တမ်းကောက်ယူမှုများနှင့် မေးခွန်းလွှာများမှ တစ်ဆင့် ကောက်ယူရရှိနိုင်သည်။

တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းများသည် လူသားများ၊ ရပ်ဝါယာပစ္စည်းများနှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ သွင်းအားစုများ၊ သင်ယူသူ၏ တက်ရောက်ပညာသင်ကြားနိုင်မှ၊ ဆက်လက်သင်ယူခြင်း၊ ငှါးအား ထည့်သွင်းခြင်းနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရောက်ပေးခြင်း၊ သင်ယူမှုဖြစ်စဉ်များကို သင်ကြားပေးခြင်း၊ သင်ယူခြင်းကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့် သက်သေခံလက်မှတ်ထုတ်ပေးခြင်း၊ လက်ရှိတာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့ ဆရာ/ဆရာမများအား လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးခြင်း၊ ဆက်လက်ပညာသင်ကြားမှုနှင့် အလုပ်အကိုင်ရရှိမှု အတွက် အခွင့်အလမ်းများအပါအဝင် သင်ယူသူတစ်ဦးချင်းအပေါ် သက်ရောက်မှုနှင့် ပိုမို ကျယ်ပြန် သည့် ရပ်စွာလူအဖွဲ့အစည်းအပေါ် သက်ရောက်မှုတို့ကို ပြီးပြည့်စုံသည့် တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်း ပြုလုပ်နိုင်ရမည်။

- J// တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းဖြင့် စွမ်းဆောင်ရည်တိုးမြှင့်ခြင်း။ တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်း အသုံးစရိတ်တွင် တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာ သဘောတရားများကို မိတ်ဆက်ပေးရန်၊ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုပေါ် အခြေခံသည့် တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာ မူဘောင်နှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဖော်ထုတ်ရန်နှင့် တွေ့ရှိချက် များအား အတူတက္ခ ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်နှင့် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရန်အတွက် သက်ဆိုင်သူများနှင့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများကျင်းပခြင်းကို ထည့်သွင်းထားသင့်သည်။ ပညာရေးအစီအစဉ်တစ်ခု၏ ဝန်ထမ်းများကို တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်စေခြင်းသည် အထူးအကျိုးရှိသည်။ ဤသို့ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ငှုံးတို့အား နောင်တွင် “ပိုင်ဆိုင်မှု”နှင့် အကြံပြုချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် သဘောတရားဆိုင်ရာအခြေကို မွေးမြှု တည်ဆောက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ စီမံကိန်းမှ အကျိုးကျေးဇူးခံစားရသူများ ဥပမာ- ဆရာ/ ဆရာမများနှင့် အခြားပညာရေးဝန်ထမ်းများသည် ငှုံးတို့ကြံ့တွေ့ရသည့် လက်တွေ့အခက်အခဲများနှင့် အချို့သော အကြံပြုချက်များ၏ နောက်ဆက်တဲ့ရလဒ်အဖြစ် ကြံ့တွေ့လာနိုင်သည့် အခက်အခဲများကိုလည်း ထောက်ပြနိုင်သည်။
- ၃// တွေ့ရှိချက်များနှင့် ရရှိခဲ့သော သင်ခန်းစာများကို မျှဝေခြင်း။ တန်ဖိုးဖြတ်သူများအား ငှုံးတို့၏ အစီရင်ခံစာတွင် အများပြည်သူ ကြည့်ရှုနိုင်သည့် ပထမပိုင်းနှင့် အခြားသူများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန် မျှဝေမည်မဟုတ်သည့် လျှို့ဝှက်သတင်းအချက်အလက်များ သို့မဟုတ် အတွင်းလူများသာ သိရှိနိုင်သည့် တွေ့ရှိချက်များပါဝင်သော ဒုတိယပိုင်းဟူ၍ ခွဲခြားတည်ဆောက်ရန် ပြောဆိုသင့်သည်။

အမျိုးအစားအားလုံးအတွက် တူညီသော အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များ
နောက်ဆက်တဲ့
နောက်ဆက်တဲ့ (၁)။ အကဲဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာ မူဘောင်

ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း

(ရပ်စိုင်း၊ ဥပဒေကြောင်းအရနှင့် ရပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းအကဲ)/လူအခွင့်အရေး/ဥပဒေစိုးမိုးမှု

သေဆုံးမှု					
နာမကျိန်းမှု			အာဟာရအဆင့်အတန်း		
သောက်သုံးရေ	အခြေခံ	အစာ	အမိုးအကာ	ကျိန်းမာရေး	သန့်ရှင်းမှု
ရရှိနိုင်မှု	ကျိန်းမာရေး၊	စားသုံးမှု	အလုံ	နှင့်ညီညွတ်	အဆင့်များ
အာဟာရနှင့် လူမှု			အလောက်	သောအလွှာ	
စိတ်ပညာဆိုင်ရာ			ရရှိမှု	အထများ	
ဝန်ဆောင်မှုများ			ကျိန်းမာရေး၊ အာဟာရနှင့် လူမှုစိတ်ပညာ		
အစားအစာဖူလုံမှု			ဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ၊ ဆောင်ရွက်မှု		
မိသားစုများ၏	ပညာရေး		လူမှုရေးနှင့်		မည်မြှုမှုများ
စီးပွားရေးနှင့်			ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ		
ဈေးကွက်ဆိုင်ရာ			ဆက်စပ်အခြေအနေ		
ဆက်စပ်အခြေအနေ					

နိုင်ငံအဆင့် ဆက်စပ်အခြေအနေ

ଫିନ୍ଦଂରେଃ । ତିଃପୁଃରେଃ । ଯଭିନ୍ଦଃଗ୍ରାନ୍ଦଃ । ଲ୍ୟାମୁରେଃ ।
ଆଧିଃରଣ୍ଜୀ ଦ୍ଵାରା ଶୋବନ୍ତି । ଆପ୍ରେତମାନକାରୀଙ୍କ ଅଳ୍ପାକ୍ଷରିତିରେ
ଦାର୍ଢିତମ୍ବୁରୁଷାଃ । ପତନରୀତିରେ । ରାତ୍ରିରେ ପାଦରୁଷାଃ ।
ଆପ୍ରେତମାନକାରୀଙ୍କ ଅଳ୍ପାକ୍ଷରିତିରେ ।

နိုင်ငံအဆင့်ဖွေးကွက်များ

ଲଭ୍ୟ ପତ୍ର ଲୁବ୍ଦ ଶୋଇନ୍ ଲୁଗ୍ନ କ୍ରି ହୋ
 (ଭୂଷି ଫ୍ରେଣ୍ ପ୍ରିନ୍ ପାଗ୍ଲ ଅନ୍ତି ମଧ୍ୟ
 ଅର୍ପଣା) ଏଥୁ ମହୁର୍ଦ୍ଵ
 ମୃଦୁଃଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷାଣ୍ ଲଭ୍ୟ ପତ୍ର
 ଲୁବ୍ଦ ଶୋଇନ୍ ହୋ

ଦ୍ୱାରି:ଶେଷଶିଳ୍ପ ଜ୍ଞାନବିଧିରେ ଅନୁମତି ପାଇଲୁଛି । ଏହାର କାରଣରେ ଏହାର ଉପରେ ଅନୁମତି ପାଇଲୁଛି । ଏହାର କାରଣରେ ଏହାର ଉପରେ ଅନୁମତି ପାଇଲୁଛି ।

အကဲဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာ မူဘောင်ကို ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်းအတွက် အခြေခံအဖြစ် အသုံး ပြုသည်။ ငှင်း၏ ရည်မှန်းချက်မှာ သတ်မှတ်ပြည်သူ အပ်စုတစ်စု၏ လိုအပ်ချက်များအပေါ် တူညီသည့် နားလည် သဘောပေါက်မှုကို ရရှိစေရန်ဖြစ်သည်။ ဤပိုင်းခြားသုံးသပ်မှုသည် သက်သေအထောက်အထားနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်တို့ကို ပေါင်းစည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ အကဲဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာ မူဘောင်တွင် အမျိုးအစားများ ပါဝင်သည်။ ငှင်းအမျိုးအစားများသည် လိုအပ်ချက်များ မဟုတ်သော်လည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်လိုသည့် အရေးကြီး အကြောင်းအရာများဖြစ်သည်။ မူဘောင်သည် အမျိုးအစားများအကြား ကျိုးကြောင်းဆက်နှယ်မှုကို ရည်ညွှန်းသော်လည်း ထိုကဲ့သို့ အတိအလင်းဖော်ပြသည်တော့ မဟုတ်ပါ။ ထိုပြင် အကဲဖြတ်ရေးအဖွဲ့များ အတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေရန် အသုံးချုနည်းလမ်းများအား အသေးစိတ်ထပ်မံရှင်းလင်းရန် လိုအပ်သည်။ ထိုကဲ့သို့သော အသုံးချုနည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်ပြီးမှသာ အဖွဲ့များသည် ကျိုးကြောင်းဆက်နှယ်မှုအား မည်သို့ရင်းလင်းမည်ကို ရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ မူဘောင်သည် အကျပ်အတည်းအခြေအနေများကို လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဖြင့် တုံ့ပြန်ရာ၌ ဦးစားပေးအစီအစဉ် ချမှတ်လုပ်ဆောင်ရန် ရည်မှန်းချက် ထားရှိပြီး သတင်းအချက်အလက်များကို မျှဝေရာ၌ ပိုမို၍ ရှေ့နောက်ညီညာပြီး ထင်သာမြင်သာ ရှိလာစေ သည်။ မူဘောင်၏ အဆင့်အသီးသီးတွင် အလေးထားဖွယ်ကိစ္စများ ထက်အောက်အစီအစဉ်ဖြင့် တည်ရှိနေ သော်လည်း ငှင်းအစီအစဉ်အတိုင်း ဦးစားပေးသတ်မှတ် တုံ့ပြန်ရမည်ဟု မဆိုလိုပါ။ ကွဲပြားခြားနားနားသည့် အမျိုးအစားများသည် အပြန်အလှန်အမြှီးသဲပြေနေပြီး ထိုအတိုင်းပင် သဘောထားရမည်ဖြစ်ကြောင်း မူဘောင်က ရှင်းလင်းဖော်ပြသည်။ မူဘောင်အတွင်းရှိ အမျိုးအစားတစ်ခုစီကို သီးခြားစီသော်လည်းကောင်း (ဥပမာ—ပညာရေး)၊ ပေါင်းစည်းအကဲဖြတ်ခြင်း၏ အစီတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ်လည်းကောင်း (ဆိုလိုသည်မှာ ပညာရေးကဏ္ဍ၏ အခြေအနေက မူဘောင်အတွင်းရှိ အခြားအမျိုးအစားများအပေါ် သက်ရောက်မှု) အကဲဖြတ် ရမည်ဖြစ်သည်။ ကာကွယ်စောင့်ရောက်ခြင်း/လူအခွင့်အရေး/ဥပဒေစိုးမိုးမှုတို့သည် လွမ်းမိုးထားသော ကိစ္စရပ် များဖြစ်ကြပြီး သီးခြားစီ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် လိုအပ် သကဲ့သို့ အခြားကျယ်ပြန်သည့် ကိစ္စများအကြား၌လည်း ထည့်သွင်း ဖြေရှင်းသင့်သည်။ စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းကို စတင်ရန်နေရာသည် ပထဝီအနေအထားအရ ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ လူဦးရေအုပ်စုအရလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။

မှာက်ဆက်တဲ့ J။ အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် စီမံကိန်းချမှတ်ခြင်း

အခြေအနေ ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်း စစ်ဆေးချက်စာရင်း

အစီအစဉ်ကို ကြိုတင်စီစဉ်ရန်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် သင်သိရှိနားလည်ရန် လိုအပ်သည့် အကြောင်းတရားများ၊ ကိစ္စရပ်များ၊ လူများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ။

၁။ အခြေခံအဆင့် စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်း

- အခြေခံအဆင့် လေ့လာမှုအတွက် မည်သည့်အချက်အလက်များ လိုအပ်သနည်း။
- အကောင်အထည်ဖော်မည့် အစီအစဉ်ရေးဆွဲရန် မည်သည့်အချက်အလက်များ သင်လိုအပ်မည်နည်း။ မည်သည့်အချက်အလက်များကို ရရှိနိုင်မည်နည်း။ ဥပမာ— ကျောင်းတည်နေရာများ (အရေအတွက်၊ တည်နေရာများ)။ မျှော်လင့်ထားသည့် ကျောင်းသားအရေအတွက်၊ ဆရာအရေအတွက် စသည်။
- အစီအစဉ် မစတင်မီ အခြေခံအချက်အလက်များကို ကောက်ယူရရှိနိုင်မည့် အခွင့်အလမ်း ရှိပါသလား။

J။ အခြေအနေ၏ သဘောသဘာဝ

- အခြေအနေ၏ သဘောသဘာဝမှာ အဘယ်နည်း။ (တဖြည်းဖြည်းချင်း ကျရောက်လာခြင်း သို့မဟုတ် ရုတ်တရာ်ဖြစ်ပေါ်ခြင်း)
- အရေးပေါ်အခြေအနေ၏ သက်ရောက်မှုကို ခံရသော သို့မဟုတ် ထိခိုက်ခံစားလွယ်သော အုပ်စုများ (ယဉ်ကျေးမှု၊ အသက်အရွယ်၊ ကျား/မ စသည်) ရှိပါသလား။

၂။ အခြေအနေ၏ တည်ဌိမ်မှု

- အခြေအနေသည် (ကာလတိဖြစ်စေ၊ အလယ်အလတ်ဖြစ်စေ) တည်ဌိမ်မှုရှိပါသလား၊ သို့မဟုတ် ဖြစ်ပေါ်နေဆဲ ဖြစ်ပါသလား။
- အခြားကြိုတင်ရှုမြင်နိုင်သည့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော အခြေအနေများ ရှိပါသလား။ (အရေးပေါ်အခြေအနေ အသစ်တစ်ခု သို့မဟုတ် လက်ရှိအရေးပေါ်အခြေအနေတွင် အခိုက်ကျသည့် အပြောင်းအလဲ)
- ရုတ်တရာ်အပြောင်းအလဲ သို့မဟုတ် အရေးပါသည့် အပြောင်းအလဲတစ်ရပ် ဖြစ်ပေါ်လာစေနိုင်သည့် မည်သည့်အကြောင်းတရားများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်နိုင်ပါသနည်း။

၄။ လက်ရှိ ပညာရေးစနစ်

ပညာရေးစနစ်

- လည်ပတ်ဆောင်ရွက်နေသည့် ပညာရေးစနစ်တစ်တစ်ရပ် ရှိပါသလား။
- ဦးတည်သည့် ပြည်သူများအတွင်း လည်ပတ်ဆောင်ရွက်နေသည့် ပညာရေးစနစ် တစ်ရပ်မက ရှိပါသလား။

**အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပညာသင်ကြားခြင်းအတွက် အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များ
(မူကြမ်း)**

- လက်ရှိ အရေးပေါ်အခြေအနေသည် လောလောဆယ်ကျိုးသုံးနေသည့် ပညာရေးစနစ် (များ) အပေါ် မည်သို့ သက်ရောက်မှုရှိပါသနည်း။
- ကျောင်းအဆောက်အအုံများနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံများ (မီးပိုဆောင်၊ သန်ရှင်းရေးဆိုင်ရာ အသုံးအဆောင်များ၊ သို့လျှောင်ခန်း စသည်တို့) ကင်းမဲ့နေပါသလား သို့မဟုတ် ဖျက်ဆီးခြင်း ခံထားရပါသလား။
- သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်၏ လက်ရှိအခြေအနေမှာ အဘယ်နည်း။ (နေရာအကျယ်အဝန်း၊ ပစ္စည်းကိုရှိယာ များ၊ စာသင်ခန်းများ၊ ဝန်ထမ်းများ စသည်။)
- ယောက်များလေးများနှင့် မိန်းကလေးများ၊ သို့မဟုတ် ပထဝီအနေအထား၊ လူမျိုးစု စသည် ကွဲပြား ခြားနားသည့် နောက်ခံရှိ ကလေးကယ်များအတွက် အခြေအနေမှာ အတူတူဖြစ်ပါသလား။
- ကလေးများသည် ကျောင်းအပ်နှံထားပြီး မှန်မှန်တက်ရောက်ခြင်း ရှိပါသလား။ မတက်ရောက်ပါက အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- ကလေးများ ကျောင်းတက်နေစဉ် ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း ရှိပါသလား။ (ဥပမာ-မန်က်စာ မစားခဲ့ ရခြင်း၊ ကျောင်းသို့ရောက်အောင် ခရီးဝေးမှ လာခဲ့ရခြင်း၊ ဘက်စုံအာဟာရချို့တဲ့မှုရှိခြင်း။)
- ကလေးများသည် အကုအာဟာရဓာတ် ချို့တဲ့မှုများ ရှိပါသလား။ မည်သည့်ချို့တဲ့မှုမျိုး ဖြစ်သနည်း။

သင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် သင်ကြားမှ

- တူညီသည့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်း ရှိပါသလား။
- တူညီသော သင်ကြားပို့ချမှုသုံး ဘာသာစကား ရှိပါသလား။
- ဆရာ/ဆရာမများ၊ သင်ကြားမှ အထောက်အကူပစ္စည်းများနှင့် သင်ယူမှု အထောက်အကူပစ္စည်းများ ရှိပါသလား။
- ဆရာ/ဆရာမကို သင်တန်းပို့ချပေးရန်/ထပ်မံသင်တန်းပို့ချရန် လိုအပ်ပါသလား။
- အလွတ်သင်ပညာရေးနှင့် (စစ်တပ်မှ ရပ်စံထားသည့် ကလေးစစ်သားများ၊ ကျောင်းမနေသည့် ကလေးများနှင့် တန်းတူအခွဲ့အရေးမရရှိသည့် အုပ်စုများအတွက်) ကျမ်းကျင်မှုလေ့ကျင့်ပေးရေး အစီအစဉ်များ လိုအပ်ပါသလား။

၅။ အဓိက သက်ဆိုင်သူများ

- အဓိက သက်ဆိုင်သူများကို သတ်မှတ်ဖော်ထွက်ပါ။
- မည်သူသည် မည်သည့်အရာကို လုပ်နေသနည်း။
- မည်သူသည် မည်သည့်ကိစ္စအတွက် တာဝန်ရှိသနည်း။
- မည်သူသည် မည်သည့်အရာကို အစီအစဉ်ရေးဆွဲနေသနည်း။

- မည်သူသည် မည်သည့်ရင်းမြစ်များအတွက် တာဝန်ရှိသနည်း။
- မည်သူသည် မည်သည့်ဆုံးဖြတ်ချက်များအတွက် တာဝန်ရှိသနည်း။
- အခြား နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ
- အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ (နိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်တွင်း)
- အစိုးရ
  - နိုင်ငံအဆင့်နှင့် ဒေသအဆင့် အစိုးရများ၏ လက်ရှိအခြေအနေမှာ အဘယ်နည်း (တရားဝင်ဖြစ်မှု၊ ကြားဖြတ်အစိုးရ)။
  - မည်သူသည် ပညာရေးကဏ္ဍကို စီမံခန့်ခွဲလုပ်ဆောင်သနည်း။
- ကျောင်းများ (ဆရာ/ဆရာမများ၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၊ မိဘဆရာအသင်းများ)
- ရပ်စွာလှထု (ခေါင်းဆောင်များ၊ ရပ်မိရပ်ဖများ၊ ဘာသာရေးအသင်းအဖွဲ့များ၊ အမျိုးသမီးအသင်း အဖွဲ့များ၊ ကျော်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၊ သို့မဟုတ် အခြား ရပ်စွာလှုအဖွဲ့အစည်းများ)
- မိသားစု
  - လွှမ်းမိုးသောဖွဲ့စည်းမှုပုံစံမှာ အဘယ်နည်း။
  - အရေးပေါ်အခြေအနေသည် မိသားစုဖွဲ့စည်းမှုပုံစံအပေါ် သက်ရောက်မှ ရှိပါသလား။
  - ကလေးများ (အထူးသဖြင့် မိန်းကလေးများ) ပညာရေးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ကို မည်သူဆုံးဖြတ်ပါသနည်း။

၆။ ရှိနိုင်သော ရင်းမြစ်များ

ပညာသင်ကြားရေးအတွက် (အထက်တွင်ဖော်ပြထားသည့် “လက်ရှိပညာရေးစနစ်” တွင်လည်း ကြည့်ရှုနိုင်သည်။)

- လုံခြုံသေးကင်းသည့် သင်ယူရန်နေရာအကျယ်အဝန်း ရှိပါသလား။
- ကောင်းမွန်စွာ အလုပ်လုပ်သော လွယ်ကူချောမွေသော ကျောင်းတွင်းအထောက်အကူများ ရရှိနိုင်ပါသလား။
- ကျောင်း၏ နေ့စဉ်ဆောင်ရွက်ဖွယ် ကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် လုံလောက်သည့် ဆရာ/ဆရာမနှင့် ဝန်ထမ်းအရေအတွက် ရှိပါသလား။

အစားအစာအထောက်အပုံအတွက်

- အစားအစာ စတင်ဖြန့်ဖြူးပေးရန် မည်မျှအရေးတကြီး လိုအပ်နေပြီနည်း။

**အရေးပေါ် အခြေအနေများတွင် ပညာသင်ကြားခြင်းအတွက် အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များ
(မူကြမ်း)**

- အစားအစာ ချက်ပြုတ်ပြင်ဆင်ပေးရန် မည်သည့်ဝန်ထမ်းများ ရှိပါသနည်း။
- အစားအစာ ချက်ပြုတ်ပြင်ဆင်ရန် မည်သည့် အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ ရှိပါသနည်း။ (ကျောင်းတွင် မီးဖို့ဆောင်၊ သို့လျှောင်ခန်းများ၊ ချက်ပြုတ်စားသောက်ရန် အိုးခွက်ပန်းကန်များ၊ ချက်ပြုတ်ရန် လောင်စာ၊ ရေရင်းမြစ်)
- အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများကို ထားရှိရန် ဖြစ်နိုင်ပါသလား။
- သယ်ယူပို့ဆောင်ရန်၊ ဖြန့်ဖြူးပေးပို့ရန်၊ သို့လျှောင်ရန် အခြေခံအဆောက်အုံများ ရှိပါသလား။
- မည်သည့် အစားအစာကုန်စည်များကို ရရှိနိုင်ပါမည်နည်း။ ငြင်းတို့ကို မည်သည့်နေရာမှ မည်၏လျင်မြန်စွာ ရရှိနိုင်ပြီး ဖြန့်ဖြူးမည့်နေရာများသို့ ပို့ဆောင်ပေးနိုင်မည်နည်း။
- ဖြည့်စွက်ပေးရန်/ထပ်ဆင့်တည်ဆောက်ယူရန် မည်သည့် ကျောင်းကျန်းမာရေးအစီအစဉ်များ ရှိပါသနည်း။
- လေလေဆယ်တွင် လူ။ဒါန်းရန်ကတိပြုထားမှု တစ်စုံတစ်ရာ ရှိပါသလား။
- ရရှိလာနိုင်သည့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်း တစ်စုံတစ်ရာ ရှိပါသလား။

၇။ လက်ရှိနှင့် နောင်ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် အတားအဆီးများ

လုံခြုံရေး

- လုံခြုံဘေးကင်းသည့် သင်ယူရန်နေရာအကျယ်အဝန်း ရှိပါသလား။
- ကလေးများ၊ ဆရာ/ဆရာမများနှင့် ကူညီထောက်ပံ့ရေး လုပ်သားများအနေဖြင့် သင်ယူရန်နေရာများသို့ လုံခြုံဘေးကင်းစွာ သွားရောက်နိုင်ခြင်း ရှိပါသလား။
- အစားအစာကို ချက်ပြုတ်ပြင်ဆင်ရန်နှင့် ဖြန့်ဖြူးပေးရန် လုံခြုံဘေးကင်းသည့်နေရာ ရှိပါသလား။
- အစားအစာ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းနှင့် ဖြန့်ဖြူးခြင်းသည် လုံခြုံမှု ရှိပါသလား။
- အစားအစာများကို လုံခြုံစွာ သို့လျှောင်ထားပါသလား။

ကျား/မ/လူမျိုးနှင့်ရာ အတားအဆီးများ

- ကျား/မ လိုင်တစ်မျိုးမျိုးအတွက် အတားအဆီး/ကိစ္စရပ်တစ်စုံတစ်ရာ ရှိပါသလား။
- ကွဲပြားစြားနားသည့် အုပ်စုများ (လူမျိုးနှင့်ရာဆိုင်ရာ၊ ပထဝီအနေအထားဆိုင်ရာ)နှင့် ဆက်စပ်သည့် အတားအဆီး/ကိစ္စတစ်စုံတစ်ရာ ရှိပါသလား။

တရားဝင်ဖြစ်ခြင်း

- လုပ်ဆောင်ချက်များကို အစီအစဉ်ချမှတ်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအတွက် ရှင်းလင်းပြတ်သားသည့် အစိုးရပိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်း ရှိပါသလား။
- ပညာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်များအား ဖန်တီးခြင်းနှင့် အထောက်အကူပေးခြင်းကို နိုင်ငံရေး/ဒေသအဆင့် ခေါင်းဆောင်များမှ ထောက်ခံအားပေးမှု ရှိပါသလား။ မရှိပါက အဘယ်ကြောင့်နည်း။
- ဤသို့ထောက်ခံအားပေးမှုမရှိဘဲ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ပါက အွန်ရာယ်ရှိနိုင်ပါသလား။
- ဤသို့ထောက်ခံအားပေးမှုမရှိဘဲ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် မှန်ကန်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါမည် လား။
- မိတ်ဖက်အဖြစ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို တည်ဆောက်ယူနိုင်ပါမည်လား။
- ထောက်ခံအားပေးမှုများကို ဆွဲဆောင်နိုင်ရန်အတွက် အစီအစဉ်ကို ပုံစံထုတ် ရေးဆွဲဖော်ထုတ်နိုင်ပါမည် လား။

အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပညာသင်ကြားခြင်းအတွက် အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များ
(မူကြမ်း)

**နောက်ဆက်တဲ့ ၃။ သတင်းအချက်အလက် စုစုံခေါင်းခြင်းနှင့် လိုအပ်ချက်များ စစ်ဆေး
အကဲဖြတ်ခြင်း**

မေးခွန်းလွှာ

တည်နေရာ (များ) _____

အရေးပေါ်အခြေအနေ၏ သဘာဝ _____

အဓိက ပြဿနာ (များ) _____

အချို့ကျောင်းများသည် လည်ပတ်ဆောင်ရွက်နေဆဲ ဖြစ်ပါသလား။

ဖြစ်ပါသည်/မဖြစ်ပါ။

တည်နေရာ (များ)

တက်ရောက်နေသည့်

မိန့်းကလေး

ကလေးအရေအတွက်

ယောကျိုးလေး

၁။ ဖြစ်ပေါ်စေသည့် အဓိကအကြာင်းတရားများ သို့မဟုတ် ပြဿနာကိုရှင်းလင်းတင်ပြချက်များ

ကျောင်းအဆောက်အအုံများ ဖျက်ဆီးခံထားရခြင်း

ကျောင်းဝင်းအတွင်း၌ ရေမရရှိနိုင်ခြင်း/ရေသည် ဘေးကင်းမှုမရရှိခြင်း

ကလေးများသည် အားလပ်နေခြင်း/ကျောင်းမနေခြင်း

ကိုရိယာများနှင့် အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ မရရှိနိုင်ခြင်း

မိသားစုများသည် ကျောင်းသုံးပစ္စည်းများကို ဝယ်ယူရန်မတတ်နိုင်ခြင်း

ဆရာ/ဆရာမများ ထွက်သွားခြင်း သို့မဟုတ် ကြောက်ရွှေ့နေခြင်း

ဆရာ/ဆရာမများကို အစားထိုးရန် အရွယ်ရောက်သူ ပညာတတ်များ မရရှိခြင်း

ဆရာ/ဆရာမများသည် လစာမရဘဲ အလုပ်မလုပ်နိုင်ခြင်း

ခရီးသွားလာခြင်းသည် အန္တရာယ်များလာခြင်း

ဆရာ/ဆရာမများကို စစ်တပ်အတွင်းထည့်သွင်းခြင်း

အချို့ကလေးများသည် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိခိုက်ခံစားမှုဖြစ်ပေါ်ခြင်း

အချို့ကလေးများသည် မသန်မစွမ်းဖြစ်နေခြင်း

ကလေးများကို စစ်တပ်အတွင်း ထည့်သွင်းခြင်း

J။ ကလေးဦးရေကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ခြင်း စုစုပေါင်း မိန်းကလေး ယောက်များလေး

ကလေးအရေအတွက်	စုစုပေါင်း	မိန်းကလေး	ယောက်များလေး
၀ မှ ၅ နှစ်အထိ	_____ %	_____ %	_____ %
၆ နှစ်မှ ၁၃ နှစ်အထိ	_____ %	_____ %	_____ %
၁၄ နှစ်မှ ၁၈ နှစ်အထိ	_____ %	_____ %	_____ %
ဒေသခံများ	_____ %	_____ %	_____ %
ပြောင်းခွဲလာသူများ	_____ %	_____ %	_____ %

၂။ အရေးပေါ်အခြေအနေမတိုင်မီကာလနှင့် နှိုင်းယူဉ်ချက်

	စုစုပေါင်း	မိန်းကလေး	ယောက်များလေး
ကလေးအရေအတွက်	နည်း ၇၂ ပို	နည်း ၇၂ ပို	နည်း ၇၂ ပို
၀ မှ ၅ နှစ်အထိ	နည်း ၇၂ ပို	နည်း ၇၂ ပို	နည်း ၇၂ ပို
၆ နှစ်မှ ၁၃ နှစ်အထိ	နည်း ၇၂ ပို	နည်း ၇၂ ပို	နည်း ၇၂ ပို
၁၄ နှစ်မှ ၁၈ နှစ်အထိ	နည်း ၇၂ ပို	နည်း ၇၂ ပို	နည်း ၇၂ ပို
ဒေသခံများ	နည်း ၇၂ ပို	နည်း ၇၂ ပို	နည်း ၇၂ ပို
ပြောင်းခွဲလာသူများ	နည်း ၇၂ ပို	နည်း ၇၂ ပို	နည်း ၇၂ ပို

ကျား/မအလိုက် ကွာဟာချက်ကြီးကြီးမားမားရှိပါက ရှင်းပြပါ။

အခြားထူးခြားထင်ရှားသည့် ပြောင်းရန်ကိစ္စများ (ဥပမာ-လူမျိုးစာများ ရှိနေခြင်း) ရှိပါသလား။ ရှင်းပြပါ။

၄။ ကလေးများ၏ ပညာရေးအဆင့်မှာ မည်သိနှိမ်သနည်း။

<u>ကလေးဘဝအစောပိုင်း</u>	<u>မှုလတန်းပညာ</u>	<u>အလယ်တန်းပညာသင်ကြားမှ</u>
<u>ပညာသင်ကြားမှ</u>	<u>သင်ကြားမှ</u>	<u>(ဆယ်ကျော်သက်ဘဝအစောပိုင်း)</u>

ပြီးဆုံးအောင်သင်ကြား
ခဲ့ရသည့်အသက်အရွယ်
အပိုဒအလိုက် လူဦးရေ
၏ ရာခိုင်နှုန်း

၅။ ကလေးကယ်များ အသုံးပြုသည့် ဘာသာစကား (များ) မှာ အဘယ်နည်း။

မိခင်ဘာသာစကား	☒	ပြောဆိုသည်	☒
---------------	-------------------------------------	------------	-------------------------------------

ဒေသုံးဘာသာစကားများ (ဖော်ပြပါ)	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐

အခြားဘာသာစကားများ (ဖော်ပြပါ)	☐	☐
	☐	☐
	☐	☐

၆ (က)။ သင့်ထံတွင် ရပ်ရွာပိုင်အစောက်အအုံများ (ဥပမာ-ကျောင်း၊ ဆေးပေးခန်း၊ ဓမ္မဘရုံ)
တို့ကို ဖော်ပြထားသည့် ဒေသဖြေပုံတစ်ခု ရှိပါသလား။

၆ (ခ)။ အကယ်၍ ၆ (က) အတွက် အဖြေသည် မရှိပါဟု ဆိုပါက ထိုဖြေပုံမျိုးကို သင်ရရှိနိုင်ပါ
မည်လား။

၆ (ဂ)။ အကယ်၍ ၆ (က) အတွက် အဖြေသည် မရှိနိုင်ဟု ဆိုပါက ထိုအချက်အလက်မျိုး
သင်မည်ကဲ့သို့ ရရှိနိုင်မည်ကို ဖော်ပြပါ။

၇။ အောက်ပါတို့အနက် မည်သည့် နေရာမျိုးကို စာသင်ခန်းများအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ပါမည်နည်း။

လက်ခံသင်ကြားပေးနိုင်မည့် ကလေးအရေအတွက်

ကျောင်း/ စာသင်ခန်းများ _____

ပြန်လည်ထူထောင်ရေးစခန်းများ _____

အမိုးအကာအောက် _____

ပြင်ပတွင် (အရိပ်အောက်/ အပင်အောက်) _____

နေအိမ် _____

ဘာသာရေးအဆောက်အအုံများ _____

ဆေးခန်း _____

အခြား (ဖော်ပြပါ) _____

၈။ အောက်ပါအထောက်အကူများကို အလွယ်တကူရရှိနိုင်ပါသလား။

တည်နေရာတွင်(မိတ္တ)   အနည်းငယ်အကွာတွင်   မရနိုင်ပါ

ရေရင်းမြစ် (ဖော်ပြပါ)

အိမ်သာများ

ရေချိုးခန်းများ

ရေလောင်းအိမ်သာများ

ဆေးရုံဆေးခန်းများ

မသန်မစွမ်းများအတွက်အထောက်အကူများ

လျှပ်စစ်ဓာတ်အား

၉။ ကလေးများသည် အတန်းတက်ရန် မည်မျှဝေးဝေးမှ လကြရသနည်း။

	<u>၀ မှ ၂၅%</u>	<u>၂၆ မှ ၅၀%</u>	<u>၅၁ မှ ၇၅%</u>	<u>၇၆ မှ ၁၀၀ %</u>
(မိတ္တာဖြင့်)		(ကလေးအပ်စု၏ %)		
မိတ္တာ ၅၀၀နှင့်အောက်	_____	_____	_____	_____
မိတ္တာ ၅၀၀ မှ ၁၀၀၀	_____	_____	_____	_____
မိတ္တာ ၁၀၀၀ အထက် (မိုင်ဖြင့်)	_____	_____	_____	_____
၁/၂ မိုင် နှင့် အောက်	_____	_____	_____	_____
၁/၂ မိုင် မှ ၁ မိုင်	_____	_____	_____	_____
၁ မိုင်အထက်	_____	_____	_____	_____

၁၀။ ကလေးများသည် အိမ်မှုကိစ္စများ သို့မဟုတ် အခြားအလုပ်အကိုင်များတွင် ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်ရပါသလား။

	<u>မိန့်းကလေးများ</u>	<u>ယောက်ကြားလေးများ</u>
%	_____	_____
တစ်နှဲလုပ်ကိုင်သည့်နာရီ	_____	_____
အိုကအားဖြင့် မနက်ပိုင်း (သို့) ညနေပိုင်း	_____	_____

၁၁။ သင်ယူမှုအထောက်အကူဖြူ ပစ္စည်းများ အရေအတွက်မည်မျှ (ခန့်မျမ်းခြေ) ရရှိနိုင်ပြီး မည်မျှ လိုအပ်ပါသနည်း။

	<u>ရရှိနိုင်</u>	<u>လိုအပ်</u>
(ကလေးတစ်ဦးလျှင်)		
ဖတ်စာအုပ်များ	_____	_____
ဘာသာရပ် (၁)	_____	_____
ဘာသာရပ် (၂)	_____	_____
ဘာသာရပ် (၃)	_____	_____
ကျောက်သင်ပုန်း(များ)	_____	_____
မြေဖြေဥက္ကာ (များ)	_____	_____
ဘောဖျက် (များ)	_____	_____

လေ့ကျင့်ခန်းစာအုပ် (များ)	_____	_____
ဘောလ်ပင် (များ)/ ခဲတံ (များ)	_____	_____
ခဲဖျက် (များ)	_____	_____
ရောင်စုံခဲတံ (များ)	_____	_____
အခြား (ဖော်ပြပါ)	_____	_____

**၁၂။ သင်ကြားမှုအထောက်အကျဖြု ပစ္စည်းများ အရေအတွက်မည်မျှ (ခန့်မှန်းခြေ) ရရှိနိုင်ပြီး
မည်မျှလိုအပ်ပါသနည်း။**

<u>ရရှိနိုင်</u>	<u>လိုအပ်</u>
(စာသင်ခန်းတစ်ခန်းလျှင်)	_____
လမ်းညွှန်များ/လက်ခွဲစာအုပ်များ	_____
မှတ်တမ်းစာအုပ်များ	_____
ကျောက်သင်ပုန်း	_____
မြေဖြူဗူး (များ)	_____
နံရံကပ်ရပ်ပုံကားချပ်များ/မြပ်များ	_____
ဘောလ်ပင်များ/ခဲတံများ	_____
စာရေးကိရိယာများ	_____
အခြား (ဖော်ပြပါ)	_____
အပန်းဖြေရန် ပစ္စည်းများ	_____

၁၃။ ကလေးများကို ပညာသင်ကြားပေးရန် မည်သူများကို ရရှိနိုင်မည်နည်း။

<u>မရရှိနိုင်ပါ</u>	<u>အမျိုးသမီး (%)</u>	<u>အမျိုးသား (%)</u>
လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးထားသော ဆရာ/ ဆရာမများ	_____	_____
တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ကျွမ်းကျင့်သူများ	_____	_____
အခြားနယ်ပယ်များမှ ကျွမ်းကျင့်သူများ (ဥပမာ-ဆေးဘက်/ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာအကူ)	_____	_____

ပိုမိုအသက်ကြီးသည့် ကလေးငယ်များ	_____	_____	_____
ရပ်စွာလူထုမှ ပြည်သူများ	_____	_____	_____
အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းဝင်များ	_____	_____	_____
လုပ်အားပေးများ	_____	_____	_____
အခြား (ဖော်ပြပါ)	_____	_____	_____

၁၄။ ဆရာ/ ဆရာမများအား အထောက်အကူဖြေရန် အခြားအရွယ်ရောက်ပြီးသည့် မည်သည့်
လုသားရင်းမြစ်များကို ရရှိနိုင် မည်နည်း။

<u>မရရှိနိုင်</u>	<u>အမျိုးသမီး (%)</u>	<u>အမျိုးသား (%)</u>	<u>ပညာရေး/ တုံးချွန်မှုအဆင့်</u>
-------------------	-----------------------	----------------------	--------------------------------------

တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကွျမ်းကျင်သူများ	_____	_____	_____
အခြားနယ်ပယ်များမှကွျမ်းကျင်သူများ (ဥပမာ-ဆေးဘက်/ ဆေးဘက်အကူ)	_____	_____	_____
ပိုမိုအသက်ကြီးသည့် ကလေးငယ်များ	_____	_____	_____
ရပ်စွာလူထုမှ ပြည်သူများ	_____	_____	_____
အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့အစည်းဝင်များ	_____	_____	_____
လုပ်အားပေးများ	_____	_____	_____
အခြား (ဖော်ပြပါ)	_____	_____	_____

၁၅။ ကလေးများတွင် လိုက်ပါအဖော်ပြုသူ ပါရှိပါသလား။

ကလေးအပ်စု၏ %

တစ်မိသားစုလုံး	_____
အနည်းဆုံးမိဘတစ်ဦး	_____
ငှုံးထက်အကြီးမွေးချင်းများ	_____
အခြားမိသားစုဝင်များ	_____
စေတနာအလျောက်ကူညီသူများ	_____
ကလေးတစ်ဦးတည်း	_____

၁၆။ အိမ်ထောင်းစီးမှာ မည်သူနည်း။

ကလေးအုပ်စု၏ %

မိခင်	_____
ဖခင်	_____
အခြားအရွယ်ရောက်သူ (ဖော်ပြပါ)	_____
အခြားကလေး (အစ်မ)	_____
အခြားကလေး (အစ်ကို)	_____
အခြားသူ (ဖော်ပြပါ)	_____

၁၇။ ကလေးမိသားစု၏ စီးပွားရေးအခြေအနေ

%

လယ်သမားများ	_____
လက်မှုပညာရှင်များ	_____
လုညွှန်လညွှန်သွားလာနေထိုင်သူများ	_____
ကျွန်းမွေးမြှုပူသူများ	_____
အခြား (ဖော်ပြပါ)	_____

၁၈။ ကလေးများကို ပေးလိုသော အထူးမှာကြားချက်များမှာ အဘယ်နည်း။

ကျွန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်ခြင်းနှင့် သန်ရှင်းစင်ကြယ်ခြင်းတို့ဆိုင်ရာ မှာကြားချက်များ _____

ကျွန်းမာရေးဆိုင်ရာ မှာကြားချက်များ _____

မြေမြို့ပိုင်းကဲ့သို့သော အန္တရာယ်များအတွက် မှာကြားချက်များ _____

ဘဝတွက်တာ ကျွမ်းကျင်မှုများ (ဖော်ပြပါ) _____

အခြားမှာကြားချက်များ (ဖော်ပြပါ) _____

၁၉။ ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်နေသည့် ရပ်စွာလူအဖွဲ့အစည်းများရှိ လည်ပတ်လုပ်ဆောင်နေသော
အဓိကကျသည့် အဖွဲ့အစည်းများ တည်ရှိမှု။ (အမည်အချိုက် ဖော်ပြပါ)

ရပ်စွာလူထုကော်မတီများ	နေရာအနှံး	အတွေ့များ	ရှားပါး၊ မရှိပါ
(၁) _____	☐	☐	☐
(၂) _____	☐	☐	☐

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနရုံးမြစ်များ

နေရာအနှံး	အတွေ့များ	ရှားပါး၊ မရှိပါ
(၁) _____	☐	☐
(၂) _____	☐	☐

ဆရာဖြစ်သင်ကြားရေးသိပ္ပံာများ

နေရာအနှံး	အတွေ့များ	ရှားပါး၊ မရှိပါ
(၁) _____	☐	☐
(၂) _____	☐	☐

ပညာရေးတွင်တက်ကြသည့် ပြည်တွင်း အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့အစည်းများ

နေရာအနှံး	အတွေ့များ	ရှားပါး၊ မရှိပါ
(၁) _____	☐	☐
(၂) _____	☐	☐

ပညာရေးတွင်တက်ကြသည့် နိုင်ငံတကာ အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့အစည်းများ

နေရာအနှံး	အတွေ့များ	ရှားပါး၊ မရှိပါ
(၁) _____	☐	☐
(၂) _____	☐	☐

ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများ

နေရာအနှံး	အတွေ့များ	ရှားပါး၊ မရှိပါ
(၁) _____	☐	☐
(၂) _____	☐	☐

အခြား (ဖော်ပြပါ)

နေရာအနှံး	အတွေ့များ	ရှားပါး၊ မရှိပါ
(၁) _____	☐	☐
(၂) _____	☐	☐

JII တက်ရောက်သင်ယူနိုင်မှုနှင့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်

နိဒါန်း

မရှိမဖြစ် အရေးကြီးသည် အခွင့်အရေးနှင့် ရင်းမြစ်တစ်ခုဖြစ်သည် ပညာရေးကို တက်ရောက်
သင်ယူနိုင်မှုသည် အရေးပေါ်အခြေအနေ ဖြစ်ပွားနေချိန်များတွင် အလွန်ကြီးမားသည်
ကန့်သတ်မှုများနှင့် ကြံ့တွေ့ရလေ့ရှိသည်။ သို့သော်လည်း ပညာရေးသည် ဘေးခုက္ခန့်နှင့် ကြံ့တွေ့
ရသည့် ပြည်သူများ အသက်ရှင်သန်နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သည့် ထပ်ဆောင်း အသိပညာဗဟို
သုတများနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများကို ရရှိစေခြင်းဖြင့် ရင်းတို့၏ အခြေအနေကို ရင်ဆိုင်ကျော်လွှား
နိုင်စေရန်နှင့် ရင်းတို့၏ ဘဝများတွင် ပုံမှန်အခြေအနေကို ပြန်လည်ရရှိစေရန် ကူညီပေးသည်။
တစ်ဘက်တွင်မူ အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပညာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို စုစုပေါင်းစီစဉ်
ဆောင်ရွက်ရခြင်းသည် သာ၍ပင် ရုတ်တွေးလေ့ရှိသည်။ ထို့ပြင့် အထူးသဖြင့် ထိခိုက်ခံစား
လွယ်သည့် လုအပ်စုများအနေဖြင့် ပေးလာသည့် ပညာရေးကို မရရှိနိုင်သည့် အန္တရာယ်လည်း
ရှိနေသည်။ အစိုးရများ၊ ရပ်စွာလှယ်များနှင့် လူသားချင်းကူညီထောက်ပံ့ရေး အဖွဲ့အစည်းများ
သည် လူတိုင်းလူတိုင်း မိမိနှင့် သက်ဆိုင်ရာ အရည်အသွေးရှိ ပညာရေးအခွင့်အလမ်းများကို
တက်ရောက်သင်ယူခွင့် ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးရန်နှင့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်များသည်
လုပြုနှုန်းပြီး သင်ယူသူများကို ကာကွယ်စောင့်ရောက်မှုနှင့် ရင်းတို့၏ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ခံစားမှု
ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျော်မှုကို မြှင့်တင်ပေးရန် တာဝန်ရှိသည်။

အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပညာသင်ကြားရေးအစီအစဉ်များသည် သင်ယူသူများ အထူးသဖြင့်
ကလေးများနှင့် လူငယ်များနှင့် ပညာရေးဝန်ထမ်းများကို ရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လူမှုဆက်ဆံရေးပိုင်းဆိုင်ရာနှင့်
စဉ်းစားတွေးခေါ်မှုပိုင်း ဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရောက်မှုပေးနိုင်သည်။ သို့သော်လည်း သင်ယူသူများသည်
ကျောင်းသွားကျောင်းပြန်ဖြစ်စေ သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်အတွင်းချွေဖြစ်စေ ရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ
အန္တရာယ်များကို ကြံ့တွေ့ကြရ လေ့ရှိသည်။ ထိုပြဿနာများသည် မိန့်းကလေးများနှင့် ဆရာမများအပေါ်တွင်
များစွာပိုမို၍ သက်ရောက်မှုရှိသည်။ ပညာရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးရာတွင် ကျောင်းသားကျောင်းသူများ
ကျောင်းသွားကျောင်းပြန်တွင် လည်းကောင်း၊ သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်အတွင်းခြွှေလည်းကောင်း လုပြုးကေးကင်း
စေရေး ဆောင်ရွက်ပေးရန် တာဝန်ရှိသည်။

ကျောင်းသင်ပညာရေးနှင့် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများကိုလည်း တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့်
တိုးမြှေ့င့် လျက် ပေးသွားသင့်သည်။ အရေးပေါ်အခြေအနေ ကျေရောက်ချိန်တွင် ကျောင်းသင်ပညာရေးကို

ချက်ချင်းထောက်ပံ့ပေးရန် မဖြစ်နိုင်ပါ။ ပညာရေးအစီအစဉ်များသည် အပန်းဖြေလုပ်ငန်းများ (အားကစားနှင့် ကစားခုန်စား)၊ ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေးလုပ်ငန်းများ (လိုအပ်ပါက) အသက်ကြီးသော ကလေးများအတွက် အမိလိုက်နိုင်စေမည့် အစီအစဉ်များ၊ လူငယ်များအတွက် ငှါးတို့၏ အဓိက လေ့လာနှစ်များကို ထိန်းသိမ်းထားပြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ပြုလုပ်နိုင်မည့် အခွင့်အလမ်းများ၊ အခြေခံပညာရေးကို စတင် မသင်ကြားရသေးသည့် သို့မဟုတ် မပြီးဆုံးခဲ့သည့်ကလေးများ၊ လူငယ်များနှင့် လူကြီးများအတွက် အခြားရွေးချယ်နိုင်သည့် ကျောင်းပြင်ပပညာရေး သို့မဟုတ် ကျွမ်းကျင်မှုများ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရေးတို့အတွက် စီစဉ်ပေးသင့်သည်။

အချို့လူအပ်စုများ သို့မဟုတ် လူပုဂ္ဂိုလ်များသည် အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် တက်ရောက်ပညာသင်ယူနိုင်ခွင့်နှင့် ပတ်သက်၍ အခက်အခဲများ ရှိနေနိုင်သည်။ သို့သော်လည်း တက်ရောက် ပညာသင်ယူနိုင်ခွင့်နှင့် သင်ယူနိုင်သော အခွင့်အလမ်းများနှင့်ပတ်သက်၍ မည်သူတစ်ညီးတစ်ယောက်မျှ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကြောင့် ပြင်းပယ်ခံရခြင်း မရှိစေသင့်ပါ။ ပညာရေး ထောက်ပံ့ပေးသူများသည် မသန့်စွမ်းသူများ၊ ဆယ်ကျော်သက်မိန့်ကဲ့သို့ ကလေးများ၊ (CAFF)၊ အတင်းအကြပ် ခေါ်ဆောင်ခြင်းခံရသည့် ကလေးများ၊ ဆယ်ကျော်သက်မိခင်များ စသည့် အထူးလိုအပ်ချက်များ ရှိနေသည့် ထိခိုက်ခံစားလွယ်သော အပ်စုများ၏ သီးသန့် လိုအပ်ချက်များကို လေ့လာသုံးသပ်သင့်သည်။ သို့မှသာ ငှါးတို့သည် ပညာသင်ကြားမှ အခွင့်အလမ်းများမှ အကျိုး ကျေးဇူးရရှိနိုင်ကြောင်း သေချာစေမည့်ဖြစ်သည်။ ပညာရေးဆိုင်ရာ ဝင်ရောက်ဖြေရှင်းမှုများသည် ကျောင်းသင်ပညာရေးနှင့် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများကို ပေးရန်သာမက အချို့လူအပ်စုများကို ပယ်ထုတ်ထားသည့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း၊ ကျောင်းလခများနှင့် ဘာသာစကား အတားအဆီးများ စသည့်အတားအဆီးများ အပေါ်၍လည်း အာရုံစိုက်သင့်သည်။ အထူးသဖြင့် ပညာသင်ယူခွင့် မရရှိခဲ့သည့် သို့မဟုတ် ပညာဆက်လက် သင်ယူရန် အတားအဆီးများနှင့် ကြံ့တွေ့ခဲ့ရသည့် မိန်းကလေးများနှင့် အမျိုးသမီးများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန်အတွက် ကျောင်းသင်ပညာရေး၊ ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေး သို့မဟုတ် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ပညာရေးတို့၌ နောက်ထပ် အခွင့်အလမ်းများ လိုအပ်သည်။

အမျိုးအစားအားလုံးအတွက် တူညီသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် ချိတ်ဆက်မှုများ

ပညာရေးဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုတစ်ခုကို ဖော်ထုတ်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်သည့် ဖြစ်စဉ်သည် ငှါးတုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်ချက်၏ ထိရောက်မှုအတွက် အလွန်အရေးပါသည်။ ဤအခန်းကို ရပ်စွာလူထု ပါဝင် ဆောင်ရွက်မှု၊ ဒေသတွင်းရင်းမြစ်များ၊ ကန်ညီး အကဲဖြတ်ခြင်း၊ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှု၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာ ခြင်းနှင့် တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်း စသည်တို့ အကျိုးဝင်သည့် အမျိုးအစားအားလုံးအတွက် တူညီသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် တွဲဖက်အသုံးပြုသင့်သည်။ အထူးသဖြင့် ထိခိုက်ခံစားလွယ်သော လူအပ်စုများ အပါအဝင် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ကြံ့တွေ့နေရသည့် ပြည်သူများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုကို အမြင့်မားဆုံးဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ သို့မှသာ ထိုပါဝင် ဆောင်ရွက်မှုသည် သင့်လျော့ခြင်းရှိမရှိနှင့် အရည်အသွေးပြည့်မီခြင်းရှိမရှိ သေချာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ။။ ၄၄းတို့မှာ ပင်ကိုသဘာဝအားဖြင့် အရည်အသွေး သဘောဆန်ပြီး ပညာရေးဆိုင်ရာ တုပြန်လုပ်ဆောင်မှု ပြုလုပ်ရာတွင် ရရှိရမည့် အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် အဆင့်များကို သတ်မှတ်ပေးသည်။

အမိကအညွှန်းကိန်းများ။။ ၄၄းတို့မှာ စံသတ်မှတ်ချက်ကို ပြည့်မိခြင်း ရှိ မရှိ ဖော်ပြသည့် ‘သက်တများ’ ဖြစ်ကြသည်။ ၄၄းတို့သည် အမိအစဉ်၏ သက်ရောက်မှု သို့မဟုတ် ရလဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ အသုံးပြုသည့် လုပ်ငန်းစဉ် သို့မဟုတ် နည်းလမ်းကိုလည်းကောင်း တိုင်းတာရန်နှင့် ဆက်သွယ်ပြောဆိုရန် နည်းလမ်း တစ်ခုကို ပေးသည်။ အညွှန်းကိန်းများသည် အရည်အသွေးသဘောသော်လည်းကောင်း၊ အရေအတွက် သဘောသော်လည်းကောင်း ဆောင်နိုင်သည်။

လမ်းညွှန်မှတ်စုများ။။ ၄၄းတို့တွင် စံသတ်မှတ်ချက်နှင့် အညွှန်းကိန်းများကို ကွဲပြားခြားနားသည့် အခြေအနေများတွင် လက်တွေ့အသုံးပြုသည့်အခါ စဉ်းစားရန် သီးသန်အချက်များ၊ လက်တွေ့ရင်ဆိုင် ရသည့် အခက်အခဲများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်လမ်းညွှန်နှင့် ဦးစားပေးကိစ္စရပ်များအတွက် အကြံပြုချက် စသည်တို့ပါဝင်သည်။ ၄၄းတို့တွင် စံသတ်မှတ်ချက် သို့မဟုတ် အညွှန်းကိန်းများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အလွန်အရေးကြီးသော ကိစ္စရပ်များလည်း ပါဝင်နိုင်သကဲ့သို့၊ လက်ရှိသိရှိထားသော အချက်များက သေးကျပ်နဲ့ကျပ်အခြေအနေများ၊ အငြင်းပွားဖွယ်ကိစ္စများနှင့် လစ်ဟာမူများကိုလည်း ဖော်ပြနိုင်သည်။ နောက်ဆက်တဲ့ J တွင် ဤအခန်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ယော့ယဉ် ကိစ္စရပ်များနှင့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ သီးသန်ကိစ္စရပ်များ နှစ်မျိုးလုံးနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက် ရင်းမြစ်များကို ညွှန်းဆိုထားသည့် ရည်ညွှန်းစာရင်း ပါဝင်သည်။

တက်ရောက်သင်ယူနိုင်မှနှင့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်

စံသတ်မှတ်ချက် ၁

သာတူညီများ
သင်ယူနိုင်ခွင့်

လူတိုင်း လူတိုင်းသည်
အရည်အသွေး ပြည့်ဝြီး
ကိုက်ညီဆီလျော်မှု ရှိသော
ပညာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်
အလမ်းများကို တက်ရောက်
သင်ယူနိုင်ခွင့်ရှိသည်။

စံသတ်မှတ်ချက် ၂

ကာကွယ်
စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့်
ကျန်းမာပျော်ခွင့်မှု

သင်ယူမှု ပတ်ဝန်းကျင်
များသည် လုံခြုံမှုရီး
သင်ယူသူများအား
ကာကွယ် စောင့်ရှောက်မှု
နှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့်
ခံစားမှုပိုင်းဆိုင်ရာ
ကျန်းမာပျော်ခွင့်မှုတို့ကို
မြှင့်တင်ပေးသည်။

စံသတ်မှတ်ချက် ၃

လွယ်ကူရောမွေး
စောသည့်
အထောက်အကူများ

ပညာရေးဆိုင်ရာ
အဆောက်အအီး၊
ပစ္စည်းပစ္စယ
အထောက်အကူ
များသည် သင်ယူသူများ
အတွက် ရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ
ကျန်းမာပျော်ခွင့်မှုကို
ရရှိစေသည်။

နောက်ဆက်တဲ့ ၁။

လူမှုစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ စစ်ဆေးစာရင်း

နောက်ဆက်တဲ့ ၂။

ကျောင်းတွင် အစားအစာကျွေးမွေးခြင်းဆိုင်ရာ စစ်ဆေးစာရင်း

နောက်ဆက်တဲ့ ၂။ ရည်ညွှန်းစာအုပ်စာတမ်းများနှင့် ရင်းမြစ်လမ်းညွှန်း

တက်ရောက်သင်ယူနိုင်မှနှင့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်

တက်ရောက်သင်ယူနိုင်မှုနှင့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင် စံသတ်မှတ်ချက် ၁။ သာတူညီမျှ တက်ရောက် သင်ယူနိုင်မှု

လူတိုင်းသည် အရည်အသွေးပြည့်မီဖြေး ကိုက်ညီဆီလျော်မှုရှိသော ပညာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများကို
ရရှိ ခံစားနိုင်သည်။

အဓိကအညွှန်းကိန်းများ (လမ်းတို့ကို လမ်းညွှန်မှတ်စုများနှင့် အတူယူဉ်တဲ့ ဖတ်ရှုရန်ဖြစ်သည်။)

- မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မှု ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကြောင့် ပညာသင်ကြားရေးနှင့် သင်ယူမှုဆိုင်ရာ
အခွင့်အလမ်းများကို ငြင်းပယ်ခြင်း မခံရပါ။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၁ - J ကို ကြည့်ပါ။)
- စာရွက်စာတမ်းများနှင့် အခြားလိုအပ်ချက်များသည် ကျောင်းအပ်နှုန်းရှိ အတားအဆီးတစ်ရပ်
မဟုတ်ပါ။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၃ ကို ကြည့်ပါ။)
- ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်နေသော ပြည်သူများ၏ ပညာရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်း
ပေးရန်အတွက် ကျောင်းသင်ပညာရေးနှင့် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများကို
တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် တိုးမြှင့်လျက် ထောက်ပံ့ပေးသည်။
- လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးမှုနှင့် နီးကြားမှုရှိလာစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ဖြင့် ရပ်စွာလူထုများသည်
အရည်အသွေးပြည့်ဝါး ကိုက်ညီဆီလျော်မှုရှိသည့် ပညာရေးကို အားလုံး သင်ယူနိုင်ခွင့် ရရှိလာစေရန်
ကြိုးပမ်းရာ၌ ပိုမိုပါဝင်ဆောင်ရွက်လာကြသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၆ - ၇ ကို ကြည့်ပါ။)
- အာဏာပိုင်များ၊ အလှုံးရှင်များ၊ အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ အခြားဖွံ့ဖြိုးမှုဆိုင်ရာ ပိတ်ဖက်
အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ရပ်စွာလူထုများသည် အရေးပေါ်အခြေအနေ၏ အဆင့်အားလုံးနှင့် ပြန်လည်
တည်ဆောက်မှု အစောပိုင်းကာလများတွင် အရည်အသွေးပြည့်ဝသော ပညာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်း
များကို အဆက်မပြတ် ပြုလုပ်နိုင်စေရန် လုပ်လောက်သည့် ရင်းဖြစ်များ ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်
ပေးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၈ ကို ကြည့်ပါ။)
- သင်ယူသူများသည် အရေးပေါ်အခြေအနေကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အခြေအနေပျက်ယွင်းမှု
ပြီးဆုံးပြီးနောက် ကျောင်းသင်ပညာရေးစနစ်တွင် တတ်နိုင်သမျှ အလျင်မြန်ဆုံး ဘေးအန္တရာယ်
ကင်းရှင်းစွာ ဝင်ရောက်နိုင်ရန် သို့မဟုတ် ပြန်လည်ဝင်ရောက်နိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းရှိသည်။
- ပညာရေးအစီအစဉ်ကို လက်ခံရအိမ်ရှင် နိုင်ငံနှင့်/သို့မဟုတ် မူလနိုင်ငံမှ ပညာရေးဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်
များက အသိအမှတ်ပြုသည်။

လမ်းညွှန်မှတ်စုများ

- ၁။ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း။ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းသည် ဆင်းရဲမွဲတော်မှာ ကျား/မ၊ အသက်၊ နိုင်ငံသား၊
လူမျှူး၊ မျိုးစွဲယုံစုံ၊ ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ၊ ဘာသာစကား၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ နိုင်ငံရေးအရ ပူးပေါင်းမှု၊
လိုင်ဆိုင်ရာ တိမ်းညွှတ်မှု၊ လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာ နောက်ခံ၊ ပထဝီအနေအထား သို့မဟုတ်
ပညာရေးဆိုင်ရာ အထူးလိုအပ်ချက်များ စသည်တို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အတားအဆီးများကို
ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည်။

စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများနှင့် ပတ်သက်သည့် နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက်တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားသည်။

- အပိုဒ် J တွင် 'လူမျိုး၊ အသားအရောင်၊ ကျား/မ၊ ဘာသာစကား၊ ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ၊ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် အခြားထင်မြင်ယူဆချက်၊ နိုင်ငံနှင့် လူမျိုးဆိုင်ရာ မူလစ်မြစ်၊ ပိုင်ဆိုင်မှု ဆိုင်ရာ၊ မွေးဖွားမှုဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် အခြားအခြေအနေ စသည်တို့ကြောင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း မရှိဘဲ ပညာသင်ယူနိုင်ခွင့်' ကို အသိအမှတ်ပြုထားသည်။
- အပိုဒ် ၁၃ တွင် 'လူသား၏ ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးနှင့် ငင်း၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို အပြည့်အဝ ဖော်ဆောင်နိုင်မှုသို့ ဦးတည်သွားစေမည့်၊ ထိုပြင် လူအခွင့်အရေးများနှင့် အခြေခံ လွတ်လပ်ခွင့် များအား လေးစားလိုက်နာမှုကို ပိုမိုခိုင်မာစေမည့် လူတိုင်း၏ ပညာသင်ကြားနိုင်ခွင့်ကို အသိအမှတ်ပြုထားသည်။ ပညာရေးသည် လူတိုင်းလူတိုင်းအား လွတ်လပ်သည့် လူ့အဖွဲ့ အစည်းတွင် ထိရောက်စွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက် နိုင်စေရန်၊ နိုင်အားလုံးနှင့် လူမျိုး၊ မျိုးနှင့် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ လူအုပ်စုများအားလုံးအကြား နားလည်မှု၊ သည်းခံမှုနှင့် ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှ တိုကို မြှင့်တင်ပေးရန်နှင့် ပြိုမြို့ချမှတ်ပေးရန်၊ ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် ကုလသမဂ္ဂ၏ ဆောင်ရွက် ချက်များကို ဆက်လက် လုပ်ဆောင်နိုင်စေရမည်။' ဤအခွင့်အရေးကို အပြည့်အဝ ရရှိနိုင်စေရန် ရည်ရွယ်လျက် အပိုဒ် ၁၃ သည် နိုင်ငံများအား အောက်ပါအချက်များကို အသိအမှတ်ပြုစေ သည်။ (၁) အခြေခံပညာရေးသည် မသင်မနေရဖြစ်ပြီး အားလုံး အတွက် အခမဲ့သင်ယူခွင့် ရရှိစေရမည်။ (၂) အတတ်ပညာဆိုင်ရာနှင့် လုပ်ငန်းခွင်ဆိုင်ရာ အထက်တန်းပညာရေးအပါ အဝင် ပုံစံအမျိုးမျိုးရှိသည့် အထက်တန်းပညာရေးကို ဖြစ်နိုင်သည့် နည်းလမ်းပေါင်းစုံဖြင့် အထူးသဖြင့် အခမဲ့ပညာရေးကို တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် ချုံတွင် ပေးကမ်းခြင်းဖြင့် အားလုံးရရှိနိုင် ရန်နှင့် တက်ရောက်သင်ယူနိုင်စေရန် ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။ (၃) အခြေခံပညာရေးကို မရရှိခဲ့သည့် သို့မဟုတ် မပြီးမောက်ခဲ့သည့် လူများအတွက် အခြေခံ ပညာရေးကို တတ်နိုင်သမျှ တိုက်တွန်းအားပေးခြင်း သို့မဟုတ် အရှိန်မြှုင့်ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ ပြုလုပ်ပေးရမည်။

J" နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက်များနှင့် မူဘောင်များ။။ အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပညာသင်ကြားနိုင်ခွင့်ကို အတိအလင်းကြေညာသည့် နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက်များနှင့် မူဘောင်များကို ထိန်းသိမ်းမြှုင့်တင် ပေးရမည်။ ထိုသဘောတူညီချက်များနှင့် မူဘောင်များတွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင်သည်။

- လူတိုင်းအတွက် ပညာရေးသဘောတရားကိုမြှုင့်တင်ပေးသည့် ဒါကား ကမ္မာပညာရေးညီလာခံ လက်တွေ့လုပ်ဆောင်ရန်မူဘောင်။ ငင်းမူဘောင်တွင် ရည်မှန်းချက်တစ်ခုအဖြစ် အစိုးရများသည် 'ပဋိပက္ခများ၊ သဘာဝအေးကွဲများနှင့် မတည်ပြိုမှုများ၏ သက်ရောက်မှုကို ခံစားရသည့် ပညာရေးစနစ်များ၏ လုံအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရမည့်အပြင် အပြန်အလှန် နားလည်မှု၊ ပြိုမြို့ချမှတ်ပေးရန်နှင့် သည်းခံနိုင်မှုတို့ကို မြှုင့်တင်ပေးပြီး အကြမ်းဖက်မှုနှင့် ပဋိပက္ခတို့ကို တားဆီးပေးသည့် နည်းလမ်းများဖြင့် ပညာရေးအစိုးရများကို ကျင့်သုံးရမည်ဖြစ်သည်ဟု ထုတ်ဖော်ကြညာထားသည်။

- စစ်ဖြစ်ပွားချိန်အတွင်း အရပ်သားများအား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု (အပိုဒ်၅၀) နှင့် ဆက်စပ်သည့် ဂျိန်ဗာသဘောတူညီချက် (၄)။ ‘သိမ်းပိုက်ထားသည့် အာဏာရအဖွဲ့အစည်းသည် နိုင်ငံအဆင့်နှင့် မြို့ချာဒေသအဆင့် အာဏာပိုင်များ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြင့် ကလေးများအား ပြုစုစောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ပညာသင်ကြားပေးခြင်းကို ဦးတည်ဆောင်ရွက်သည့်’ အဖွဲ့အစည်းအားလုံးတို့ ကောင်းမွန်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်စေရန် အထောက်အကူပြုပေးရမည်။’
- ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာကုလသမဂ္ဂသဘောတူညီချက် (CRC) သည် အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် သင်ယူရော် ရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် စဉ်းစားတွေးခေါ်မှုပိုင်းဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများအတွက် မူဘောင်တစ်ခုကို သတ်မှတ်ပေးသည်။

၃။ ကျောင်းဝင်ခွင့်ပြုခြင်းနှင့် ကျောင်းအပ်နံခြင်း။ ။ စာရွက်စာတမ်း လိုအပ်ချက်များသည် ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ် ဖြစ်သင့်ပြီး နိုင်ငံသားသက်သေခံလက်မှတ်များ၊ မွေးစာရင်း သို့မဟုတ် အသက်နှင့်ပတ်သက်သည့် သက်သေခံလက်မှတ်များ၊ မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်း အထောက်အထား စာရွက်စာတမ်းများ၊ ကျောင်း၏ အစီရင်ခံစာများကို လိုအပ်ချက်အဖြစ် မသတ်မှတ်သင့်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အရေးပေါ်အခြေအနေနှင့် ကြံ့တွေ့နေရသည့် ပြည်သူများတွင် အဆိုပါ စာရွက်စာတမ်းများ မရှိနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ အရေးပေါ်အခြေအနေနှင့် ကြံ့တွေ့နေရသည့် ကလေးများနှင့် လူငယ်များအပေါ် အသက်ကန့်သတ်ချက်များကို အတင်းအကျပ် မဆောင်ရွက်သင့်ပါ။ တစ်ပိုင်းတစ်စနှင့် ကျောင်းထွက်သွားသူများအတွက် ကျောင်းပြန်လည် အပ်နံနိုင်သည့် ခုတိယအခွင့်အရေးကို ခွင့်ပြုသင့်သည်။ ပစ်ပယ်ခံထားရသော ထိခိုက်ခံစားလွယ်သည့် သင်ယူသူများ ပါဝင်လာစေရန် ဦးတည်သည့် အထူးကြိုးပမ်းမှုများကို ပြုလုပ်သင့်သည်။ လုံခြုံရေး ပြဿနာများရှိသည့် နေရာများမှာ စာရွက်စာတမ်းများနှင့် ကျောင်းအပ်နံမှုဆိုင်ရာ သတင်းအချက် အလက်များကို လျှို့ဝှက်စွာ သိမ်းဆည်းထားသင့်သည်။

၄။ ပညာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းမျိုးစုံ။ ။ ဤအခွင့်အလမ်းများတွင် ကလေးဘဝအစောင့်း၊ အခြေခံနှင့် အထက်တန်းပညာရေးများ၊ အဆင့်မြင့်ပညာရေး၊ ဘဝအတွက် ကျွမ်းကျင်မှုများ၊ လုပ်ငန်းခွင့်ပညာရေး၊ ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေး (အရေး၊ အဖတ်နှင့် အတွက် အပါအဝင်) နှင့် တဖည်းဖြည်း အရှိန်မြင့်လာသည့် သင်ယူမှုအခွင့်အလမ်းများကို သင့်လျော်သလို ထည့်သွင်းပေးသင့်သည်။ အရေးပေါ်အခြေအနေ၏ ရလဒ်အဖြစ် သင်ယူသူများ တွေ့ကြံ့ခံစားခဲ့ရသည့် ထိခိုက်နာကျင်မှုများကို တက်ရောက်ပညာသင်ယူနိုင်ခွင့် ဆုံးရှုံးမှုကြောင့် ပိုမိုဆုံးဝါးသွားစေခြင်း မဖြစ်သင့်ပါ။

ပြောင်းလဲနိုင်သော ကျောင်းချိန်များနှင့် အသုတ်လိုက်စီစဉ်မှုများအပါအဝင် ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်သည် အချိန်ပေါ်သား သတ်မှတ်ချက်၊ ရပ်စွာလှုထုအထိ ရောက်ရှိသည့် ပညာရေးအစီအစဉ်များ၊ ဆယ်ကျော်သက် မိခင်များအတွက် ကလေးထိန်း ဝန်ဆောင်မှုများ၊ စာသင်ခန်းပတ်ဝန်းကျင်အတွင်း အဆင်ပြေစွာ ဝင်ဆုံးနိုင်ရန် အခက်အချိန်နေသည့် ကျောင်းသားများအတွက် စုစည်းစီစဉ်ထားသည့် အချင်းချင်း အထောက်အကူပြုပေးရေး၊ ပေါင်းကူပေးရေး အစီအစဉ်မှုများနှင့် အားလပ်ရက် လေ့လာသင်ကြားရေးတို့သည် ပိုမိုများပြားသော သင်ယူသူများကို ပညာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများမှ

အကျိုးကျေးဇူး ရရှိစေသည်။ အသက်ကြီးသော သင်ယူသူများကို အသက်ငယ်ရွယ်သော ကလေး များ၏ စာသင်ခန်းများအတွင်း အတင်းအကျပ် ပါဝင်တက်ရောက်စေခြင်း၊ သို့မဟုတ် ငင်းတို့အား ပိုမိုင်ယ်ရွယ်သည့် ကလေးများအတွက် ပုံမှန်သင်တန်းများတွင် မိမိသဘောဆန္ဒအလျောက် ပါဝင် တက်ရောက်ခွင့်ပြခြင်းတို့သည် ငယ်ရွယ်သည့် သင်ယူသူများအတွက်ရော ပိုမိုအသက်ကြီးသည့် သင်ယူသူများအတွက်ပါ မကောင်းသည့် ရလဒ်များကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့်အပြင် အားလုံးအတွက် ထိရောက်မှုမရှိသည့် သင်ယူမှုမျိုးကိုသာ ရရှိစေနိုင်ပါသည်။ အသက်ကြီးသည့် သင်ယူသူများ အတွက် သီးခြားသင်တန်းများ စီစဉ်ပေးခြင်းနှင့် အရှိန်ဖြွေ့ပို့ချသော သင်တန်းများကဲ့သို့သော အခြားရွေးချယ်ရန် နည်းလမ်းများကို သင့်လျော်သလို အသုံးပြုသင့်သည်။ ပုံမှန်ကျောင်းပညာရေး အစီအစဉ်များတွင် အခြားရွေးချယ်ရန် နည်းလမ်းများကို ထည့်သွင်းအသုံးမပြုမီ လူငယ်ကိုယ်စား လှယ်များ၊ အမျိုးသမီးအပိုဒ်များ၊ အခြားရပ်စွာလူထုမှ ပြည်သူများနှင့် ရပ်စွာလူထု ခေါင်းဆောင်များ နှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးသင့်သည်။

ကဲ့ပြားခြားနားသည့် နေရာဒေသများရှိ အလားအလာရှိသည့် သင်ယူသူများသည် အရေးပေါ် အခြေအနေ တုံ့ပြန်မှုမှ ပညာရေးဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက်မျိုးစုံကို ကုန်ကျစရိတ်နည်းပါးပြီး ထိရောက်မှုရှိဖြင့် အပြည့်အဝ တက်ရောက်သင်ယူနိုင်စေရန် ‘ကျောင်းတည်နေရာပြုမြော့’ ကဲ့သို့သော နည်းစနစ်များကိုလည်း အရေးပေါ် အခြေအနေအတွင်းနှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေ ပြီးနောက်တွင် အသုံးပြုသင့်သည်။

၅။ အသက်အရွယ် အပ်စုံများ။ ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများကို အသက်အရွယ် အပ်စုံအလိုက် (ဥပမာ – ကလေးများနှင့် လူငယ်များ) နှင့် အကြောင်းရပ်အလိုက် (ဥပမာ – အရေးပေါ်အခြေအနေ၏ ကန်းများအဆင့်တွင် အားလုံးအတွက် အသက်ကယ်ဆယ်ပေးနိုင်သည့် သတင်းအချက်အလက်များပေးခြင်း) ဦးစားပေးအစီအစဉ် ချမှတ်သင့်သည်။ အရေးပေါ်အခြေအနေ တည်ပြုမှုရရှိလာသည်နှင့် ပြည်သူအပ်စုံအားလုံးအားလုံး၏ ဘဝများကို သက်ဆိုင်ရာနည်းလမ်းများ အလိုက် တိုးတက်မှုရရှိလာစေရန် ငင်းတို့အတွက် ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများကို တိုးချွဲပေးနိုင်သည်။

၆။ ‘အရည်အသွေး ပြည့်ဝြီး’၊ ‘ကိုက်ညီဆီလျော်မှုရှိသည့် ပညာသင်ကြားရေး’ ဤဝါဘာရ များ၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆုံးချက်ကို စာမျက်နှာ ရှိ နောက်ဆက်တဲ့ ၁၁။ အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပညာသင်ကြားခြင်းအတွက် အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ – ဝါဘာရများတွင် ကြည့်ပါ။

၇။ ရပ်စွာလူထု၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု။ ရပ်စွာလူထုသည် ပညာရေးဖြစ်စဉ်များတွင် တက်ကြစွာ ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ ဤသို့ပါဝင်ခြင်းဖြင့် ဆက်သွယ်ပြေဆုံးမှုဆိုင်ရာ လစ်ဟာ ချက်များကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်သည်။ ထပ်ဆောင်းရင်းမြစ်များကို အသင့်ပြင်ဆင်ပေးနိုင်သည်။ လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ စိုးရိမိဖွယ် ကိစ္စများကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်သည်။ ပစ်ပယ်ခံစားရသည့် လူအပ်စုံများအကြား ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်သည်။ (စာမျက်နှာ ရှိ နောက်ဆက်တဲ့ ၁၁။ ဝါဘာရများ နှင့် စာမျက်နှာ ရှိ ရပ်စွာလူထု ပူးပေါင်းပါဝင်မှု စံသတ်မှတ်ချက်များ ၁ – ၂ ကို ကြည့်ပါ။)

၈။ ရင်းမြစ်များ။။ ပညာရေးဆိုင်ရာ အစပြုလုပ်ဆောင်ချက်များကို အရေးပေါ်အခြေအနောင့် အဆင့်များမှစ၍ ပြန်လည်တည်ဆောက်မှုကာလအထိ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နိုင်စေရန် အတွက် အလူ၍ရှင်များသည် ငွေကြေးလွယ်ပြင်လွယ် ရှိသင့်ဖြီး မဟာဗျာမျိုးစုံကို အထောက် အကူပေးရမည် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံများ၏ အစိုးရများသည် ပညာရေးကို ထောက်ပုံပေးရန် တာဝန်ရှိဖြီး ရင်းမြစ်ပေါင်းစုံမှ ငွေကြေးထောက်ပုံမှုများကိုလည်း ရရှိကောင်း ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ အခြား အလူ၍ရှင်များတွင် (နှစ်ဦးနှစ်ဘက်နှင့် ဘက်ပေါင်းစုံပါဝင်သော) နိုင်ငံတကာအသိုင်းအပိုင်း၊ နိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်တွင်း အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ မြို့ရွာဒေသအဆင့် အာဏာပိုင်များ၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အပ်စုများနှင့် အခြား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ ပါဝင်သည်။ (စာမျက်နှာ ရှိ ပိုင်းခြား သုံးသပ်ခြင်း စံသတ်မှတ်ချက် ၂။ လမ်းညွှန်မှတ်စုံ ၄ ကို ကြည့်ပါ။)

ရင်းမြစ်များကို ကြိုတင်စီစဉ်ခြင်းသည် လောလောဆယ်ရရှိနိုင်သည့် ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများ တိုးချဲ့ရေးပေါ်၌ အမိကအာရုံစိုက်သင့်သည်။ သို့သော်လည်း ရေရှည်တည်တဲ့နိုင် မှာ (အရေးပေါ် အခြေအနေသည် ပိုမိုကြာမြင့်နိုင်သည်ဟူသော ဖြစ်နိုင်ခြေအပါအဝင်) ကာလရှည် စီမံကိန်းချမှတ်မှုနှင့် အနာဂတ် ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးဆိုင်ရာ ကြိုတင်ရှုမြင်ချက်များကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။ သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များနှင့် ယူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ညိုနှင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့သည် တည်ပြုမှုရရှိစေရန် အထောက်အကူပြုသည်။ (စာမျက်နှာ ရှိ ပညာရေးမှတ်စုံခြင်းနှင့် ညိုနှင့် ဆောင်ရွက်မှု စံနှုန်း ၃ ကို ကြည့်ပါ။)

အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပညာရေးဆိုင်ရာ တုံးပြန်ဆောင်ရွက်ချက်များကို လျင်မြန်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ငွေကြေးထောက်ပုံမှုကို (ဥပမာ-အရေးပေါ်ရုံးပုံငွေများမှဖြစ်စေ၊ အစပြုလုပ်ဆောင်ရန် ရန်ပုံငွေများမှဖြစ်စေ) အလျင်အမြန် ရယူနိုင်ရန် လိုအပ်သည်။ ပိုမိုကြာမြင့်သည့် အရေးပေါ်အခြေအနေများအတွင်း၌ ငွေကြေးထောက်ပုံမှုများသည် ကလေးများနှင့် လူငယ်များ ပညာသင်ကြားရေးအတွက် အထောက်အကူပြန်ရန် လုံလုံလောက်လောက် ရှိသင့်သည်။ သို့မှသာ ငှါးတို့သည် ငှါးတို့၏ တိုးတက်မှုများကို ပုံမှန်ကျောင်းပညာ သင်ကြားရေး အစီအစဉ်ဖြင့် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ပြန်လည်တည်ဆောက်မှု အထောပိုင်း ကာလတွင် နိုင်ငံ အဆင့်နှင့် မြို့ရွာဒေသအဆင့် ပညာရေးဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းနှင့် စီမံကိန်းချမှတ်ခြင်းတို့ကို ပိုမိုအားကောင်းစေရန် ငွေကြေးထောက်ပုံမှုများကို လိုအပ်သည့်နေရာတွင် ပုံပိုးပေးရမည်ဖြစ်သည်။ အလူ၍ရှင်၏ ရင်းမြစ်များကို ယာယိအဆောက်အအုံများ တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် သင်ကြားရေးနှင့် သင်ယူရေးဆိုင်ရာ အထောက်အကူပြု ပစ္စည်းများ ထောက်ပုံပေးခြင်းတို့တွင် အသုံးပြခြင်းဖြင့် ပညာသင်ကြားရေး အစီအစဉ်များကို နေရာဒေသအားလုံးတွင် ပြန်လည်စတင်နိုင်စေရန် ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။

တက်ရောက်သင်ယူနိုင်မှုနှင့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင် စံသတ်မှတ်ချက် J။ ကာကွယ် စောင့်ရောက်ခြင်းနှင့် ကျန်းမာပျော်ရွင်မှု

သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်များသည် လုံခြုံမှုရှိပြီး သင်ယူသူများအား အကာအကွယ်ပေးမှုနှင့် ငှုံးတို့၏
စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ခံစားမှုပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာပျော်ရွင်မှုတို့ကို မြှင့်တင်ပေးသည်။

အဓိကအညွှန်းကိန်းများ (ငှုံးတို့ကို လမ်းညွှန်မှတ်စုံများနှင့် အတူယူဉ်တဲ့ ဖတ်ရှုရန်ဖြစ်သည်။)

- ကျောင်းများနှင့် အခြားသင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်များသည် ငှုံးတို့ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် ပြည်သူများနှင့်
နီးကပ်စွာ တည်ရှိသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုံများ ၁ - J ကို ကြည့်ပါ။)
- သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်သို့ သွားရောက်နိုင်သည့် လမ်းကြောင်းများသည် အားလုံးအတွက် ဘေးကင်း
လုံခြုံမှုရှိသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုံများ ၂ ကို ကြည့်ပါ။)
- သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်သည် သင်ယူသူများကို ဘေးဖြစ်စေနိုင်သည့် အန္တရာယ်များမှ ကင်းဝေးသည်။
(လမ်းညွှန်မှတ်စုံများ ၃ - ၅ ကို ကြည့်ပါ။)
- ဘေးကင်းမှာ လုံခြုံမှုနှင့် အကာအကွယ်ပေးမှုတို့ကို မြှင့်တင်ပေးရန် ဆရာ/ဆရာမများ၊ သင်ယူသူ
များနှင့် ရပ်စွာလူထုအတွက် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရေး အစီအစဉ်များ ရှိသည်။
- သင်ယူသူများ၏ ခံစားမှုပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာပျော်ရွင်မှုကို မြှင့်တင်ရန်အတွက် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ
အထောက်အကူပေးရန် ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြား ပညာရေးဝန်ထမ်းများအား ကျမ်းကျင်မှုများ
ဖြည့်ဆည်းပေးထားသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုံများ ၆ ကို ကြည့်ပါ။)
- ရပ်စွာလူထုသည် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်၏ တည်နေရာနှင့် ပတ်သက်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များတွင်
လည်းကောင်း၊ သင်ယူသူများအတွက် ဘေးကင်းလုံခြုံမှုရှိစေမည့် စနစ်များနှင့် မူဝါဒများကို ချမှတ်
ရှုံးလည်းကောင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည်။
- သင်ယူသည့်နေရာ၌ ထိရောက်သည့် သင်ယူမှု ပြုလုပ်နိုင်စေရန် သင်ယူသူများအတွက် အာဟာရ
ဆိုင်ရာနှင့် ဆာလောင်မှုတ်သိပ်မှုဆိုင်ရာ လတ်တလော လိုအပ်ချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား
ဆောင်ရွက်ပေးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုံများ ၇ ကို ကြည့်ပါ။)

လမ်းညွှန်မှတ်စုံများ

- ၁။ အကွာအဝေး။ ။ ငှုံးကို လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ပြဿနာများ သို့မဟုတ် အခြား ဘေးအန္တရာယ်
ကင်းရှင်းရေးဆိုင်ရာ စိုးရိုမ်ဖွှုယ်ကိစ္စများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားလျက် အေသာ/နိုင်ငံ၏ စံသတ်မှတ်
ချက်များအရ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆုံးသင့်သည်။ အကွာအဝေးများသည် အတော်အတန်လှမ်းပါက ငယ်ရွယ်
သောကလေးများ သို့မဟုတ် ဆယ်ကျော်သက် မိန့်းကလေးများကဲ့သို့ ခရီးဝေးသွားလာနိုင်ခြင်း
မရှိသူများအတွက် ငှုံးတို့နေအိမ်များ၏ အနီးအနားတွင် သင်တန်းခဲ့များကို ဖွင့်လှစ်ရန် အားပေး
သင့်သည်။

- ၂။ လုံခြုံရေး။** အသုံးပြုနေကျ ပညာသင်ကြားရေး ဌာနများကို အသုံးပြုခွင့် မရရှိနိုင်ပါက သို့မဟုတ် ငှင်းတို့သည် လုံခြုံမှုမရှိပါက အခြားဘေးကင်းပြီး လုံခြုံသည့် နေရာများကို ရွေးချယ်ရမည်။ စာသင်ကျောင်းများကို လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များ၏ ယာယိစခန်းချေရာ နေရာများအဖြစ် အသုံးမပြုသင့်ပါ။
- ၃။ သွားရောက်နိုင်သည့် လမ်းကြောင်းများ။** နိုင်ငံတော်သည် လုံခြုံရေးကို အာမခံပေးရန် တာဝန် ရှိသည်။ ထိုလုံခြုံရေးသည်လည်း သင့်လော်ပြီး လိုအပ်သည့်နေရာတွင် လုံလောက်ပြီး အရည် အသွေးပြည့်မီသည့် ရဲများ တာဝန်ယူစောင့်ကြပ်ခြင်းနှင့် တပ်ဖွဲ့များ ဖြန့်ကျက်ချထားမှုနှင့် သက်ဆိုင် နေသည်။ ဤသို့ အကာအကွယ်ပေးခြင်းကို တိုးမြှုင့်ရန်နှင့် သွားရောက်နိုင်သည့် လမ်းကြောင်းများ သည် သင်ယူသူအားလုံးနှင့် ပညာရေးဝန်ထမ်း အားလုံးအတွက် (ကျား/မ၊ နိုင်ငံသား၊ လူမျိုး၊ မျိုးနှင့်ရန်နှင့် ရပ်စိုင်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်မှု စသည်တို့တွင် ခွဲခြားမှုမရှိဘဲ) ဘေးကင်းပြီး လုံခြုံမှု ရှိကြောင်း သေချာစေရန် ရပ်စွာလူထုများသည် လူကြီးများက အဖော်လှိုက်ပါခြင်းကဲ့သို့ ဦးစွာစတင် လုပ်ဆောင်သော ကိစ္စရပ်များကို ဆွေးနွေးပြီး သဘောတူညီမှု ရရှိထားသင့်သည်။ ဤကိစ္စသည် ရပ်စွာလူထု ပညာရေးကော်မတီ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ဖြစ်နိုင်သည်။
- ၄။ ကာကွယ်စောင့်ရောက်ခြင်း။** သင်ယူသူများအား ငှင်းတို့ကို ဘေးဖြစ်စေမည့် အန္တရာယ်များမှ ကာကွယ် စောင့်ရောက်ပေးရမည်။ ထိုအန္တရာယ်များတွင် သဘာဝဘေးဒုက္ခများ၊ လက်နက်များ၊ ခဲယမ်းမီးကျောက်များ၊ မြေမြှုပ်မိုင်းဗုံးများ၊ မပေါ်ကဲ့သေးသည့် ဗုံးဆံများ၊ လက်နက်ကိုင်များ၊ အပြန်အလှန်ပစ်ခတ်နေသည့် နေရာများ၊ နိုင်ငံရေးနှင့် စစ်ရေးအရ ခြောက်မှုများနှင့် တပ်သား စုဆောင်းမှုများ ပါဝင်သည်။
- ကျောင်းသားများ အထူးသဖြင့် လူနည်းစုများနှင့် မိန်းကလေးများသည် ကျောင်းသွားကျောင်းပြန် တွင် အလွှာအသုံးပြုမှု၊ အကြမ်းဖက်မှု၊ တပ်သားသစ်စုဆောင်းမှု သို့မဟုတ် အတင်းအကြပ် ခေါ်ဆောင်မှုတို့အတွက် ပစ်မှတ်များ ဖြစ်လာလေ့ရှိသည်။ ထိုကဲ့သို့သော အမြှေအနေများတွင် ရပ်စွာလူထု၏ သတင်းအချက်အလက်ပေးရေး လုပ်ငန်းများနှင့် ရပ်စွာလူထုမှ လူကြီးများအား အဖော်ပြုလှိုက်ပါစေခြင်းတို့ကို ပူးတွဲဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ကျောင်းသားများ၏ လုံခြုံရေးကို တိုးမြှုင့်ပေးနိုင်သည်။ ကျောင်းသားများသည် ကျောင်းမှုအပြန် အလင်းရောင်အားနည်းသည့် လမ်းများတစ်လျှောက် ညအချိန် လမ်းလျှောက်ပြန်ရသည့် အရပ်ဒေသများတွင် ငှင်းတို့၏ အဝတ် အစားများနှင့် လွယ်အိတ်များ၏ ရောင်ပြန်ပြားများ တပ်ဆင်ပေးခြင်း၊ လက်နိုပ်ဓာတ်မီးနှင့် အစောင့်အရောက်များ စီစဉ်ပေးခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်သင့်သည်။ ဖြစ်နိုင်ပါက အမျိုးသမီးသင်ယူသူများ စိတ်ချုပ်ကြည်မှုရှိစေရန် ပညာသင်ကြားရေးနယ်မြေများအတွင်း အမျိုးသမီးများရှုနေစေရန် ဆောင်ရွက်ပေးသင့်သည်။ ထိုအပြင် ပညာသင်ကြားရေး အစီအစဉ်များတွင် မိန်းကလေးများနှင့် အမျိုးသမီးများ ကြံတွေ့ကြံရသည့် အနောင့်အယုက်ပေးခြင်း အတိုင်းအတာကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း ပါဝင်သင့်သည်။
- ၅။ အကြမ်းမဖက်သည့် စာသင်ခန်း စီမံခန့်ခွဲမှု။** ကြောက်ရွှေ့စေသည့် လုပ်ရပ်များတွင် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖိစ်းမှု၊ အကြမ်းဖက်မှု၊ အလွှာအသုံးပြုမှုနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုတို့ ပါဝင်သည်။ ဆရာ/ဆရာမ များသည် ကြောက်ရွှေ့စေခြင်း မဖြစ်ပေါ်စေရန် အပြုသဘောဆောင်သည့် စာသင်ခန်း စီမံခန့်ခွဲမှု နည်းလမ်းများကို လေ့ကျင့်သင်ကြားထားပြီး ဖြစ်ရန်လှိုသည်။ ရိုက်နက်အပြစ်ပေးခြင်းနည်းလမ်းကို အသုံးမပြုသင့်သကဲ့သို့ အားပေးအားမြောက်လည်း မပြုလုပ်သင့်ပါ။

၆။ ကျွန်းမာပျော်ရွင်မှု။ ။ ခံစားမှုပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျွန်းမာပျော်ရွင်မှုကို လူတစ်ဦး အတွက် ကောင်းမွန်သော အရာများဖြစ်သည့် လုံခြုံရေး၊ အကာအကွယ်ပေးမှု၊ ဝန်ဆောင်မှု အရည်အသွေး၊ ပျော်ရွင်မှုနှင့် ပညာရေးထောက်ပံ့ပေးသူများနှင့် သင်ယူသူများအကြား ဆက်ဆံရေး များတွင် နေ့စွဲမှုတို့အဖြစ် ကျယ်ကျယ်ပြန်ပြန် နားလည်သဘာပါက်ရမည်ဖြစ်သည်။ သင်ယူ သူများအတွက် ကျွန်းမာပျော်ရွင်မှု ရရှိစေသည့် လုပ်ငန်းများသည် စဉ်းစားတွေးခေါ်မှုပိုင်းဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ ခိုင်မာသည့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ အပြန်အလှန် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ကောင်းမွန်သောကျွန်းမာရေးတို့ကို မြှင့်တင်ပေးရန် အာရုံစိုက်ထားသင့်သည်။ ကျွန်းမာပျော်ရွင်မှုကို ရရှိခြင်းသည် သင်ယူသူများအနေနှင့် ကျောင်းသင် ပညာရေးနှင့် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေး အစီ အစဉ်ကို အောင်ဖြင့်ပြီးမြှောက်စေရန်အတွက်လည်း အထောက် အကျဖြေသည်။ (စာမျက်နှာ ရှိ နောက်ဆက်တဲ့ ၁၊ လူမှုစိတ်ပညာဆိုင်ရာ စစ်ဆေးစာရင်းကို ကြည့်ပါ။)

၇။ အာဟာရ။ ။ အာဟာရနှင့် လတ်တလော ဆာလောင်မွတ်သိပ်မှုဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို ကျောင်းတွင် အစားအစာကျွေးမွေးခြင်း အစီအစဉ်များ သို့ မဟုတ် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင် ပြင်ပရှိ အခြားစားနားနံပါတ်ရုံးတို့ရေး အစီအစဉ်များဖြင့် ဖြေရှင်းပေးသင့်သည်။ အကယ်၍ ကျောင်းတွင် အစားအစာကျွေးမွေးခြင်း အစီအစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော်ပါက ငှါးတို့သည် အခြားအဖွဲ့အစည်းများက အသုံးပြုသည့် အသိအမှတ်ပြုထားသော လမ်းညွှန်ချက်များကို လိုက်နာကျင့်သုံးသင့်သည်။ (စာမျက်နှာ ရှိ နောက်ဆက်တဲ့ ၂။ ကျောင်းတွင် အစားအစာကျွေးမွေးခြင်း အစီအစဉ်အတွက် စစ်ဆေးချက်စာရင်းကို ကြည့်ပါ။)

တက်ရောက်သင်ယူနိုင်မှုနှင့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင် စံသတ်မှတ်ချက် ၃။ အဆောက်အအုံ၊ ပရီဘောဂနှင့်အခြားအထောက်အကူပစ္စည်းပစ္စယအထောက်အကူများ

ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ လွယ်ကူချောမွေးစေသည့် အထောက်အကူများသည် သင်ယူသူများ၏ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျွန်းမာပျော်ရွင်မှုသို့ ဦးတည်သွားစေသည်။

အဓိကအညွှန်းကိန်းများ (ငှါးတို့ကို လမ်းညွှန်မှတ်စုများနှင့် အတူယူဉ်တဲ့ ဖတ်ရှုရန်ဖြစ်သည်။)

- သင်ယူမည့် အဆောက်အအုံနှင့် သင်ယူမည့်နေရာများသည် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်နိုင်မှု အမျိုးမျိုးရှိသည့် သင်ယူသူအားလုံးအတွက် အလှမ်းမီသည်။
- သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်ကို မြင်တွေ့နိုင်သော နယ်နမိတ်များနှင့် ရှင်းလင်းပြတ်သားသော အမှတ်သက်တများဖြင့် သင့်လျော်သလို မှတ်သားထားသည်။
- သင်ယူမည့်နေရာအတွက်အသုံးပြုသည့် အဆောက်အအုံသည် အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိပြီး စာသင်ခန်းများနှင့် ရုံးခန်း၊ အနားယူအပန်းဖြေရန်နှင့် သန့်စင်ခန်းများအတွက် နေရာအလုံအလောက် ရှိရမည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၁ ကို ကြည့်ပါ။)

- စာသင်ခန်းအကျယ်အဝန်းနှင့် ထိုင်ခုံစီစဉ်ထားရှိမှုတို့သည် သင်ယူသူနှင့် ဆရာ/ဆရာမတစ်ဦးတို့ အတွက် သဘောတူညီထားသည့် အကျယ်အဝန်းနှင့်အညီ ရှိရမည့်အပြင် အတန်းအဆင့်အလိုက် လည်း ကိုက်ညီမှုရှိရမည်ဖြစ်သည်။ သို့မှသာ ပူးပေါင်းပါဝင်လုပ်ဆောင်သည့် သင်ကြားနည်းစနစ်များ နှင့် သင်ယူသူဗဟိုပြု ချဉ်းကပ်မှုများကို ဖြင့်တင်ဆောင်ချက်နှင့်မည်ဖြစ်သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုံ၊ ကို ကြည့်ပါ။)
- ရပ်စွာလူထုများသည် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင် တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်းတွင် ပူးပေါင်းပါဝင် လုပ်ဆောင်ကြသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုံ၊ ကို ကြည့်ပါ။)
- သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်တွင် အခြေခံကျန်းမာရေးနှင့် သန့်ရှင်းမှုတို့ကို အားပေးမြှင့်တင်သည်။
- မသန့်စွမ်းသူများ အသုံးပြန်ရန် ဖန်တီးပေးခြင်း အပါအဝင် အသက်အရွယ်၊ ကျား/မန့် အထူး ပညာရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များနှင့် စဉ်းစားသင့်သော အချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားလျက် လုံလောက်သည့် သန့်စင်ခန်းများကို ထောက်ပံ့ပေးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုံ၊ ကို ကြည့်ပါ။)
- သင်ယူသည့်နေရာတွင် ဘေးကင်းသည့် သောက်သုံးရောင့် တစ်ကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းမှုအတွက် ရေတို့ကို လုံလောက်သည့်ပမာဏ ရရှိသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုံ၊ ကို ကြည့်ပါ။)

လမ်းညွှန်မှတ်စုံများ

၁။ အဆောက်အအုံ။ အဆောက်အအုံ၏ သင့်လျော်မှုကို စဉ်းစားသည့်အခါ ငှုံး၏ (အရေးပေါ်အခြေအနေ နောက်ပိုင်း) ရေရှည်အသုံးပြုမှု၊ ရရှိနိုင်သော အသုံးစရိတ်၊ ရပ်စွာလူထု၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ငှုံးကို ဒေသ အာဏာပိုင်များကသော်လည်းကောင်း၊ ဒေသရှိ ရပ်စွာလူထုက သော်လည်းကောင်း အသင့်အတင့် ကုန်ကျစရိတ်ဖြင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းနှင့်ခြင်းရှိမရှိ စသည်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ အဆောက်အအုံသည် ယာယီသော်လည်းကောင်း၊ ကာလအပိုင်းအခြား တစ်ခုထိသော်လည်းကောင်း၊ ရေရှည်အတွက်သော်လည်းကောင်း ဖြစ်နိုင်သလို တိုးခဲ့ဆောင်သို့မဟုတ် ရွှေပြောင်းနိုင်သော အဆောက်အအုံလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။

အောက်ပါအချက်များကို အမြဲသတိပြုရမည်။

- အဆောက်အအုံကို ဆောက်လုပ်ရန် ဒေသအတွင်း ဝယ်ယူရရှိနိုင်သော ပစ္စည်းများနှင့် လုပ်အား ကို အသုံးပြုရမည်။ အဆောက်အအုံများသည် ကုန်ကျစရိတ်သက်သာပြီး ထိရောက်မှုလည်းရှိကာ ရပ်ပစ္စည်း အစိတ်အပိုင်းများ (ဥပမာ-အမိုးများ၊ ကြမ်းပြင်များ) သည် ရေရှည်ခိုင်ခံမှုရှိရမည်။
- အရည်အသွေးပြည့် သင်ကြားမှုနှင့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်ကို အားပေးမြှင့်တင်ရန် လုံလောက်သည့် အလင်းရောင်၊ လေဝင်လေထွက်နှင့် (လိုအပ်ပါက) အပူပေးခြင်းတို့ကို ရရှိနိုင်စေရမည်။
- အများဆုံးသင်ကြားပေးနိုင်သည့် အတန်းအရွယ်အစားအတွက် ဒေသတွင်းအခြေအနေများနှင့် ကိုက်ညီသည့် စံနှုန်းတစ်ရပ် သတ်မှတ်ပေးရမည်။ ကျောင်းအပ်နှံမှု တိုးလာသည်နှင့်အမျှ နောက်ထပ် စာသင်ခန်းများ တိုးခဲ့နိုင်မည့်နေရာ လုံလုံလောက်လောက် ဖန်တီးပေးနိုင်ရန်

တတ်နိုင်သမျှ ကြီးစားရမည်။ သို့မှသာ အသုတ်များစွာ အသုံးပြု၍ သင်ကြားနေရခြင်းကို
တစ်ဆင့်ချင်း လျှော့ချနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

- ပညာသင်ကြားရေးအစီအစဉ်များသည် အခြေခံအဆောက်အအုံအားလုံးနှင့် အထက်တွင်ဖော်ပြ
ခဲ့သည့် လုံလောက်သော နေရာအကျယ်အဝန်း ရရှိသည်အထိ စောင့်ဆိုင်းနေရာ၏ မလိုအပ်ပါ။
သို့သော်လည်း ဤအစီတ်အပိုင်းများကို တတ်နိုင်သမျှ လျင်မြန်စွာ ထောက်ပံ့ပေးသင့်သည်
သို့မဟုတ် လိုက်နာဆောင်ရွက်သင့်သည်။

၂။ သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းခြင်း။ ၃၁။ သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်းခြင်းတွင်
လွယ်ကြချောမွှေဖော်သော အထောက်အကူများ (ဥပမာ- အိမ်သာများ၊ ရေစပ်တုက်များ၊ စသည်)
နှင့် ပရိဘောဂများ (ဥပမာ- စားပွဲများ၊ ကုလားထိုင်များ၊ ကျောက်သင်ပုန်းများ၊ ဘီရိများ၊ စသည်)
တို့ ပါဝင်သင့်သည်။

၃။ သန့်စင်မှု အထောက်အကူများ။ ၃၂။ ငင်းတို့တွင် အစိုင်အခဲ အညွစ်အကြေး စွန့်ပစ်မှု (ပုံးများ၊
အမိုက်ခွက်များ)၊ ရေနှစ်ပြောင်းများ (ရေစိမ့်တွင်းများ၊ ရေဆင်းပြောင်းများ) နှင့် တစ်ကိုယ်ရေ
သန့်ရှင်းမှုအတွက်နှင့် အိမ်သာများဆေးကြောရန် လုံလောက်သည့် ရေတို့ ပါဝင်သည်။ သင်ယူမှု
ပတ်ဝန်းကျင်များတွင် အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများအတွက် သီးခြားအိမ်သာများနှင့်
လုံခြုံအသုံးပြုနိုင်မှုတို့ ရှိသင့်သည်။ အမျိုးသမီးများအတွက် သန့်စင်မှုအသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ
ထားရှုပေးရမည်။

၄။ ရေ။ ၃၃။ ရေကို ဒေသတွင်း/နိုင်ငံတကာ စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်အတွင်း
သို့မဟုတ် ငင်းနှင့်အနီးဆုံးနေရာ၌ ရရှိနိုင်ရမည်။

တက်ရောက်သင်ယူနိုင်မှန်င့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်

နောက်ဆက်တွဲများ

နောက်ဆက်တွဲ ၁။ လူမှုစီတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ စစ်ဆေးချက်စာရင်း

စစ်တမ်းကောက်ယူမှု နည်းလမ်းများသည် ဒေသတွင်း အခြေအနေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုပေါ်တွင် မှတ်ည်မည် ဖြစ်သည်။ အောက်ဖော်ပြပါအချက်များသည် လူမှုစီတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာပျော်ဆွင်မှန်င့် ပြန်လည် ကျန်းမာလာမှုဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန် အသုံးဝင်သည့် သတင်းအချက်အလက် အမျိုးအစားများကို ကိုယ်စားပြုသည်။

ယော့ယျအခြေအနေများ

- ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေးများကို ချိုးဖောက်သည့် အခြေအနေများသည် ထိခိုက်နာကျင်စေသည့် ဖြစ်ရပ်များ၏ မူလရင်းမြစ်ဖြစ်သလား။
- အလွှာအသုံးပြုသည့် အခြေအနေများသည် ရပ်တန်းသွားပြီလား၊ သို့မဟုတ် ကလေးများနှင့် ငင်းတို့၏ မိသားစုများအတွက် လုပ်ခြေမရှိသည့် အခြေအနေတစ်ရပ်ကို ဆက်လက်ဖန်တီးနေသလား။
- မိသားစုများသည် အတူတက္ကာ နေထိုင်ကြပါသလား။
- ငင်းတို့တွင် လုံလောက်သည့် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာလုပ်ခြေမှု ရှိပါသလား။
- မိသားစုများအား ဂုဏ်သိက္ခာရှိဖွား နေထိုင်နိုင်ရန်နှင့် ငင်းတို့၏ ကလေးများကို ဂရစိုက်မှန်င့် ကာကွယ် စောင့်ရောက်မှု ပေးနိုင်ရန် မည်သို့ ဆောင်ရွက်ပေးနေပါသနည်း။ နောက်ထပ် မည်သည့်အရာများ လုပ်ဆောင်နိုင်ပါမည်နည်း။
- ရပ်စွာလူထုအတွင်း၌ အခက်အခဲရှိသည့် ကလေးများကို ကူညီပေးသည့် ပုံမှန်လှပ်ရှား ဆောင်ရွက်ချက် များမှာ အဘယ်နည်း။
- လူမှုစီတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပိုစီးမှုများကို တုံ့ပြန်ရန်နှင့် ကိုင်တွယ်လုပ်ဆောင်ရန် ရပ်စွာလူထု၏ ပုံမှန် လုပ်ဆောင်မှုစနစ်များမှာ အဘယ်နည်း။ ငင်းတို့ကို ပိုမိုခိုင်မာစေရန်နှင့် အဆင့်မြှင့်လာစေရန် မည်သို့ ဆောင်ရွက်နိုင်မည်နည်း။
- ပြည်သူများ၏ ယော့ယျနေထိုင်မှုဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များနှင့် လူမှုစီတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေအနေများကို ကာကွယ်စောင့်ရောက်ခြင်းနှင့် ဂရစိုက်ခြင်းတို့အပေါ် မည်သို့သက်ရောက်ပါသနည်း။
- ကလေးများနှင့် ငင်းတို့၏ မိသားစုဝင်များအတွက် နေထိုင်မှုအခြေအနေများကို တိုးတက်ကောင်းမွန် စေရန် မည်သည့် ဆောင်ရွက်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ပါမည်နည်း။
- ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေး၊ ကစားခုန်စားခြင်းနှင့် အပန်းဖြေခြင်းတို့ကဲ့သို့ ကလေးများအတွက် ပုံမှန် လှပ်ရှား ဆောင်ရွက်ချက်များကို ထောက်ပံ့ပေးနိုင်မည့်သူများ ရပ်စွာလူထုအတွင်း ရှိပါသလား။

မိဘများ

- မိဘများ၏ ကျွန်းမာပြုရွှေ့မှုနှင့် ငှုံးတို့၏ ကလေးများအား ပြုစုစုပေါင်းရှောက်မှုအပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိနေသော မိဘများရှင်ဆိုင်နေရသည့် အခက်အခဲနှင့် ဖိစီးမှု၏ သဘာဝမှာ အဘယ်နည်း။
- ထိုအခက်အခဲကို လျှော့ချာရန် မည်သည်ဆောင်ရွက်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မည်နည်း။
- မိဘများသည် ငှုံးတို့၏ ယဉ်ကျေးမှု မူဘောင်အတွင်းလက်ခံနိုင်သည့်အတိုင်းအတာထက် ကျော်လွန်၍ ငှုံးတို့၏ သားသမီးများအား ရှိက်နှက်နေခြင်းမျိုး မြင်တွေ့ရပါသလား။
- မိဘများနှင့် ငှုံးတို့၏ သားသမီးများ ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရမည့် စိတ်ပိုစီးမှု ဖြစ်ပေါ်စေသော အခက်အခဲ များအတွက် မိဘများအနေနှင့် ဆွေးနွေးနိုင်ရန်နှင့် အထောက်အကူရပူရန် အခွင့်အလမ်းများ တည်ရှိပါသလား။

ကလေးများ

- ကလေးများသည် ပြုစုပိုးဆောင်မှုနှင့် ပြုစုစုပေါင်းရှောက်မှုကို မလုံမလောက်ရရှိနေပါသလား။
- ထိုကဲ့သို့သော ကလေးများ ရရှိသည့် ပြုစုစုပေါင်းရှောက်မှုကို တိုးတက်ကောင်းမွန်စေမည့် မည်သည့် ဆောင်ရွက်ချက်များကို လုပ်ဆောင်နိုင်မည်နည်း။
- တစ်ဦးတည်းရှိနေသော ကလေးများ ရှိပါသလား။
- ရန်လိုစွာ သို့မဟုတ် ကြမ်းတမ်းစွာ ပြုမှုနေသည့် ကလေးများ ရှိပါသလား။
- ကလေးများအား ငှုံးတို့တွင်ရှိသည့် စိုးရိမ်ပုပန်မှုများ၊ စိတ်ကူးစိတ်သန်းများနှင့် ဓမ္မခွန်းများအား ထုတ်ဖော်ပြောဆိုနိုင်သော ယဉ်ကျေးမှုအရ သင့်လျော်သည့် အခွင့်အလမ်းများ ပေးထားပါသလား။
- ကလေးများတွင် ဆော့ကာစားရန် အခွင့်အလမ်း ရှိပါသလား။
- အဖော်မပါရှိသည့် ကလေးများ၊ စခန်းများတွင် ရေရှည်နေထိုင်သူများနှင့် ထိန်းသိမ်းခံနေရသော ကလေးများ၏ အထူးလိုအပ်ချက်များကို ဖြေရှင်းပေးပါသလား။

ဝန်ဆောင်မှုများ

- ပညာသင်ကြားရေးနှင့် အခြားလုပ်ငန်းများသည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဖြစ်ပေါ်စေသော ပုံမှန် လုပ်ငန်းများတွင် ကလေးများကို ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်စေပြီး လုပ်ရှိုးလုပ်စဉ် သဘောထားမျိုး ပြန်လည်ဖြစ်ပေါ်လာစေပါသလား။
- ဒုက္ခသည်လှကြီးများနှင့် ကလေးများသည် အခက်အခဲများကို ဖြေရှင်းရန် လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုများကို ရရှိအသုံးပြနိုင်ပါသလား။
- လူမှုစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖိစီးမှုကို ကြံတွေ့ခံစားနေရသည့် ကလေးများကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရန်နှင့် ကူညီပေးရန် စနစ်များ တည်ရှိပါသလား။

- ဆရာ/ဆရာမများအား သင်တန်းများနှင့် အထောက်အကူများ ပေးပါသလား။ ကလေးများကို ငှုံးတို့ ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ အထောက်အကူပေးနိုင်အောင် ကူညီပေးရန် အခြေခံကျန်းမာရေးနှင့် အခြားဝန်ဆောင် မှုပေးသူများ ရရှိနိုင်ပါသလား။
- ဆိုးဆိုးဝါးဝါး စိတ်ဖိစိုးမှု ခံစားနေရသော ကလေးများအား လွှဲပြောင်းပေးပို့ရန် စိတ်ကျန်းမာရေး အထူးပြု ဝန်ဆောင်မှုများ တည်ရှိပါသလား။

နောက်ဆက်တဲ့ ၂။ ကျောင်းတွင်အစားအစာကျွေးမွေးခြင်း အစီအစဉ် စစ်ဆေးချက် စာရင်း

ပညာရေးဆိုင်ရာ ဝင်ရောက်ဖြေရှင်းခြင်းများအတွက် အစားအစာကို ရင်းမြစ်တစ်ခုအဖြစ် ယူဆထားပါက အောက်ပါမေးခွန်းများကို မေးမြန်းရန် အရေးကြီးသည်။

အစီအစဉ် ရည်မှန်းချက်များ

- အစားအစာကို အဆိုပြုထားပါက ငှင်းကို မည်သို့အသုံးပြုမည်နည်း။ ကျောင်းတွင် အစားအစာကျွေးမွေးခြင်း၊ အိမ်သို့ယူဆောင်သွားရန် အစားအစာ၊ အလုပ်အတွက် အစားအစာ၊ သင်တန်းအတွက် အစားအစာ၊ ဆရာ/ဆရာမများအတွက် အစားအစာ၊ မည်သည့်အတွက်ဖြစ်သနည်း။
- ကျောင်းတွင်အစားအစာကျွေးမွေးခြင်း အစီအစဉ် (သို့မဟုတ် အခြားတစ်ခု) သည် လက်ရှိအခြေအနေ တွင် အဘယ်ကြောင့် သင့်လော်သနည်း။
- ဤအစီအစဉ်၏ ဦးတည်ချက်များမှာ အဘယ်နည်း။ အဆိုပြုထားသည့် အစားအစာ အသုံးပြုပုံသည် ပညာသင်ကြားရေးတွင် သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ထားသည့် လိုအပ်ချက်များကို ပြည့်မီအောင် ကူညီပေးမည့် အသုံးပြုပုံမျိုး ဖြစ်ပါသလား။ အစားအစာသည် သိသိသာသာ ပိုမိုများပြားသော အရေ အတွက်ရှိသည့် ကလေးများကို ကျောင်းသို့ လာရောက်ရန် ဆွဲဆောင်နိုင်ပါလား။
- ထိုဦးတည်ချက်များအနက် မည်သည့်ဦးတည်ချက်သည် အရေးပေါ်အခြေအနေနှင့် သက်ဆိုင်ပါသနည်း။
- ထိုဦးတည်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် လိုအပ်ချက်ကို မှန်ကန်ကြောင်းသက်သေပြနိုင်မည့် လိုအပ်သော အချက်အလက်များ (အာဟာရအခြေအနေ၊ ကျောင်းအပ်နှင့်မှန်နှင့် အတန်းတက်ရောက်မှု ဆိုင်ရာ ကိန်းဂဏန်းများ၊ စသည်) သင့်ထံတွင် ရှိပါသလား။

ဦးတည်သည့် ပြည်သူများ

- အစီအစဉ်က ဦးတည်သည့် အကျိုးခံစားရမည့်သူများမှာ မည်သူများဖြစ်သနည်း။
- ထိုကျောင်းများ သို့မဟုတ် ဒေသများသည် ဘေးဒုက္ခဒဏ် အခံရေား သို့မဟုတ် အကူအညီ အလိုအပ်ဆုံး ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရန် လိုအပ်သည့် အချက်အလက်များ ရှိပါသလား။ (စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု အခြေအနေ၊ စာတတ်မြောက်မှု ကိန်းဂဏန်းများ၊ ကျောင်းအပ်နှင့်မှု စသည်)။
- အိမ်သို့ယူဆောင်သွားရန် အစားအစာများမှ အကျိုးကျွေးဇူးခံစားရသည့် လူအုပ်စုများမှာ မည်သည့်အုပ်စုများ ဖြစ်သနည်း။ (ဥပမာ-မိန်းကလေးများ၊ ဂျုန်ည်းစုများ၊ စသည်)။

စွမ်းဆောင်ရည်ပြုစဉ်ပျိုးထောင်ခြင်း၊ ရေရှည်တည်တဲ့နိုင်မှုနှင့် ညီနှင့်ဆောင်ရွက်မှု

- မည်သည့် စွမ်းဆောင်ရည် ပြုစဉ်ပျိုးထောင်ခြင်းဆိုင်ရာ လှပ်ရားဆောင်ရွက်ချက်များကို အစီအစဉ် မစတင်မီ လိုအပ်သနည်း။
- ကျောင်းများသည် ကျောင်းတွင်အစားအစာကျွေးမွေးခြင်း အစီအစဉ်ကို အထောက်အကူပြုရန် သင့်တော်သည့် အခြေခံအဆောက်အအုံများ ရှိပါသလား။ (ဥပမာ- ရေရှည်နိုင်မှု၊ ချက်ပြုတ်ရန် အထောက်အကူများ၊ အိုးခွက်ပန်းကန်များ၊ စသည်)
- ရပ်စွာလူထုများ၊ မိဘများ၊ ကလေးများအကြားတွင် ပညာရေးအပေါ် လက်ရှိတောင်းဆိုမှုအနေအထား မှာ အဘယ်နည်း။ အစားအစာက ငှုံးတောင်းဆိုမှုကို မည်သို့ပြောင်းလဲပစ်နိုင်မည်နည်း။
- ရပ်စွာလူထုများ၊ မိဘများ၊ ဆရာ/ဆရာမများ၊ ကျောင်းသားများ၊ ပညာရေးဝန်ထမ်းများက အစားအစာကို ထည့်သွင်းအသုံးပြုမှုအပေါ် မည်သို့ရှုမြင်ကြသနည်း။ အစားအစာကို အသုံးပြုမှုသည် ရပ်စွာလူထုတစ်ခုအတွင်း သို့မဟုတ် ရပ်စွာလူထုများအကြား တင်းမာမှုများကို ဖန်တီးပေးပါသလား သို့မဟုတ် ပိုမိုဆိုးဝါးစေပါသလား။
- အစားအစာ ဖြန်းဝေမှုကို မစတင်မီ မည်သည့်အခြေခံအဆောက်အအုံများ တည်ရှိနေရန် လိုအပ်သနည်း။ မည်သည့် ဝယ်ယူမှုနှင့် စာချုပ်ချုပ်ဆိုမှု စနစ်များကို စီစဉ်ရန် လိုအပ်သနည်း။
- အစားအစာ ချက်ပြုတ်ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် ကလေးများအား ကျွေးမွေးခြင်းကို မစတင်မီ မည်သည့် အခြေခံအဆောက်အအုံများ တည်ရှိနေရန် လိုအပ်သနည်း။
- ရုံးခန်းများ၊ ကုန်လျောင်ရုံးများနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်မှုဆိုင်ရာ အခြေစိုက်စခန်းများ၊ ရပ်ဝေးဆက်သွယ် ရေး စနစ်များ၊ မော်တော်ယာဉ်များနှင့် လမ်းကြောင်းများ တည်ထောင်ရန် မည်သည့် အစီအစဉ်များကို ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သနည်း။
- နောက်ထပ်သင်ယူသူများကို လက်ခံနိုင်စေပြီး နေရာထိုင်ခင်းပေးနိုင်မည့် လုံလောက်သော ဆရာ/ ဆရာမ အရေအတွက်နှင့် စာအုပ်စာတမ်းများ၊ အခြေခံအဆောက်အအုံများ ရှိပါသလား။ အစားအစာ ကို ထည့်သွင်းပေးကမ်းခြင်းဖြင့် ဝန်ထပ်ဝန်ပိုးဖြစ်နေသည့် ပညာသင်ကြားရေးစနစ်ကို ပိုမိုဆိုးဝါးသွား စေနိုင်မည့် အလားအလာ ရှိပါသလား။
- အစားအစာကို ရေရှည်ထိန်းထားနိုင်ပါမည်လား။ အကယ်၍ ထိန်းထားနိုင်မည်ဆိုပါက မည်သို့ထိန်း မည်နည်း။ ငှုံးသည် ပညာသင်ကြားရေးအပေါ်၌ မည်သို့ သက်ရောက်မှုရှိမည်နည်း။
- ပညာရေးအတွက် လှပ်ဆောင်နေကြသည့် အခြား လူသားချင်းကူညီထောက်ပံ့ရေး အဖွဲ့အစည်းများ သည် နေရာဒေသ တစ်ခုတည်းခြားလား၊ အနီးအနားဒေသများတွင် တည်ရှိခြင်းလား။ ငှုံးတို့၏ ပညာရေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များတွင် အစားအစာကို ရင်းဖြစ်တစ်ခုအဖြစ် အသုံးပြုရန် ရည်မှန်းထား ပါသလား။ ရည်မှန်းထားသည် ဆိုပါက မည်သို့ရည်မှန်းထားသနည်း။ ငှုံးတို့သည် ညီနှင့်ဆောင် ရွက်ရန် လိုလားပါသလား။ အစားအစာကို ကွဲပြားခြားနားသည့် အဖွဲ့အစည်းများက ညီတူညီမှုနှင့် တစ်ပြီးညီးအသုံးပြုပါမည်လား။ အစားအစာကို ညီမှုမရှိဘဲ ထောက်ပံ့ပေးခြင်းသည် ကျောင်းတစ် ကျောင်း သို့မဟုတ် ဒေသတစ်ခုမှ ကျောင်းသားများနှင့် ဆရာ/ဆရာမများကို အခြားကျောင်း တစ်ကျောင်း သို့မဟုတ် ဒေသတစ်ခုသို့ မည်သို့ခွဲဆောင်ပါမည်နည်း။

- ကျွန်ုပ်တိအတွက် သို့မဟုတ် ကျွန်ုပ်တိ၏ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများအတွက် ဝန်ထမ်းခန့်ထားရေး ဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုများမှာ အဘယ်နည်း။ လက်ရှိဝန်ထမ်းအရေအတွက်သည် အစားအစာ ထောက်ပံ့ပေးသည့် ပညာရေးအစီအစဉ်ကို စီမံခန့်ခွဲရှုခွဲ ၄၂းတို့၏ လက်ရှိ တာဝန်ဝါတ္ထရားများမှ သွေဖည်ခြင်းမရှိဘဲ ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် လုံလောက်သော အရေအတွက် ရှိပါသလား။ သိသိသာသာ တိုးမြှင့်မှုမျိုး လိုအပ်ပါသလား။

ကုန်ပစ္စည်းများရွေးချယ်ခြင်းနှင့် အာဟာရဆိုင်ရာ စဉ်းစားဖွယ်အချက်များ

- သင် မည်သည့်အစားအစာမျိုးကို ထောက်ပံ့ပေးမည်နည်း။
- ထိုအစီအစဉ်တွင် အမိမသို့ယူဆောင်သွားရန် အစားအစာများ ပါဝင်ပါမည်လား။ ထိုအစီအစဉ်ကို မည်သို့ စောင့်ကြည့်လေ့လာမည်နည်း။
- မည်သည့် စားသောက်ကုန်ပစ္စည်းများကို ရရှိနိုင်သနည်း။
- ကျောင်းသားကလေးငယ်များအကြား ရောဂါဖြစ်ပွားမှု၊ အာဟာရချို့တဲ့မှု သို့မဟုတ် ပြန့်ပွားမှုတစ်စုံ တစ်ရာ ရှိပါသလား။ အကယ်၍ ရှိသည်ဆိုပါက အဏုအာဟာရချို့တဲ့မှုကို အစားအစာအမျိုးအမည် ရွေးချယ်စားသောက်ခြင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အာဟာရဖြည့်စွက်ခြင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း ကုစားနိုင်ပါမည်လား။
- ယဉ်ကျေးမှုအားဖြင့် ကျောင်းသားကလေးငယ်များ၏ ပိုမိုနှစ်သက်သော အစားအစာနှင့် အကြိုက်များ မှာ အဘယ်နည်း။

အစားအစာ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းမှု၊ ကျွန်းမာရေးနှင့် သန်ရှင်းမှု

- ကျောင်းများတွင် သန့်စင်ခန်းများနှင့် သုံးရေ ရရှိနိုင်ပါသလား။
- အစားအစာ ကိုင်တွယ်သူများကို ပညာပေးရန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးအပ်ရန် သင်တန်းပို့ချခြင်းကို အစီအစဉ်ရေးဆွဲမှုတွင် မည်သို့ထည့်သွင်းနိုင်ပါမည်နည်း။
- ညစ်ညမ်းနိုင်သည့် အန္တရာယ်ကို မည်သို့လျှော့ချိန်မည်နည်း။
- ကျောင်းသားကလေးငယ်များအကြား သန်ကောင်ကပ်ပြီမှုပြသနာ ရှိပါသလား။ ရှိသည်ဆိုပါက ကျောင်းတွင် အစားအစာကျွေးမွေးခြင်းဆိုင်ရာ ဝင်ရောက်ဖြေရှင်းခြင်းတွင် သန်ချဆေးပုံမှန်တိုက်ကျွေးခြင်းကို အစီတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် လိုအပ်ပါသလား။
- အိတ်ချုံအိုင်ဗြိုံ/အေအိုင်ဒီအက်စ် ကာကွယ်တားဆီးခြင်းအတွက် ပညာပေးခြင်းကို အစီအစဉ် ရေးဆွဲခြင်းတွင် မည်သို့ထည့်သွင်းနိုင်မည်နည်း။
- ဆရာ/ဆရာမများတွင် အိတ်ချုံအိုင်ဗြိုံ/အေအိုင်ဒီအက်စ် ရောဂါဖြစ်ပွားလာပါက မည်သည့် ကြိုတင်ပြင်ဆင် စီစဉ်မှုမျိုး ရှိမည်နည်း။

အချိန်ကာလဖော်ပြချက်များ

- ထောက်ပံ့ကူညီမှုလုပ်ငန်း၏ ကြာမြင့်နိုင်သော အချိန်ကာလမှာ အဘယ်နည်း။
- လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု၏ အဆင့်တစ်ခုစီအတွက် မည်သည့်အချက်အလက်များကို ရရှိနိုင်သနည်း။ (ကန်းအကဲဖြတ်ခြင်း၊ အခြေခံအဆင့် လေ့လာမှု၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်း)
- အစားအစာကို မည်သည့်အချိန်တွင် ရရှိမည်နည်း။
- အစီအစဉ် မစတင်မီ မည်သည့် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ ရှိမည်နည်း။ မည်သည့်ရက်တွင် စတင်ရန် ဖြစ်နိုင်မည်နည်း။
- ကယ်ဆယ်ခြင်း (နှင့် နောက်ပိုင်းတွင် ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်း) အကူအညီကို မည်သို့ ပြန်လည် ရုပ်သိမ်းမည်နည်း။ နောက်ဆက်တွဲ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး လုပ်ငန်းအဆင့်ဆီသို့ ညွင်သာချောမွေ့စွာ ကူးပြောင်းအောင် မည်သို့ဆောင်ရွက်နိုင်မည်နည်း။

အလှုံရှင်များ

- အလှုံရှင်ဖြစ်လာနိုင်သူများမှာ မည်သူတို့နည်း။ အလှုံရှင်၏ ရင်းမြစ်များကို မည်သည့်အချိန်တွင် ရရှိနိုင်မည်နည်း။
- အကောင်းဆုံး အစီအစဉ် ကြိုတင်ရှုမြင်ချက်နှင့် ပတ်သက်သည့် ပြီးပြည့်စုံပြီး အသေးစိတ်ရေးဆွဲထားသည့် အစီအစဉ်အဆိုပြုချက်ကို အလှုံရှင်များအတွက် ရေးဆွဲထားခြင်း ဖြစ်ပါသလား။
- အစားအစာကို အလှုံရှင်များထံမှ အချိန်မည်မျှကြာအောင် ရရှိနိုင်မည်နည်း။ လပေါင်းများစွာလား။ တစ်နှစ်မှ ၂ နှစ်လား။ ၅ နှစ်မှ ၁၀ နှစ်လား။ (အကယ်၍ အစားအစာကို အလှုံရှင်များထံမှ လပေါင်းများစွာအတွက်သာ ရရှိမည်ဆိုပါက ငှင်းကို ဆရာ/ဆရာမများအား မက်လုံးပေးရန်အတွက် အသုံးပြုခြင်းသည် ကျောင်းတွင် အစားအစာကျွေးမွှေးခြင်းအတွက် အသုံးပြုခြင်းထက် ပိုမိုကောင်းမွန် နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ကျောင်းတွင် အစားအစာကျွေးမွှေးခြင်းသည် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရန်အတွက်ပင် ထိုမျှကြာမြင့်နိုင်သောကြာ့င့်ဖြစ်သည်။)

၃။ သင်ကြားခြင်းနှင့် သင်ယူခြင်း

နိဒါန်း

မည်သည့်အရာကို သင်ကြားရန် အရေးကြီးကြောင်း ဆုံးဖြတ်ရခြင်းသည် ပညာသင်ကြားပေးသူ
အားလုံးအတွက် ခက်ခဲသောကိစ္စဖြစ်သည်။ အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် ကျောင်းသင်ပညာရေး
ဖြစ်စေ၊ ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေးဖြစ်စေ သင်ကြားပေးသည့် ပညာရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ၏
သဘာဝနှင့်ပတ်သက်၍ အရေးကြီးသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။ လိုက်နာ
ကျင့်ဆုံးရမည့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းသည် မူလနိုင်ငံမှ ဖြစ်သလား၊ လက်ခံမည့်နိုင်ငံမှဖြစ်သလား။
သင်ယူမှု၏ ဦးစားပေးအစီအစဉ်များသည် အသက်ရှင်ရှင်တည်ရန်၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း
ကျမ်းကျင်မှုများ သို့မဟုတ် ပညာလေ့လာဆည်းပူးမှုကို ဦးတည်သလား။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို
ပြန်လည်ဆုံးသပ်ရန် သို့မဟုတ် ပိုမိုတို့တက်ကောင်းမွန်စေရန် လိုအပ်ချက်လည်း ရှိကောင်း
ရှိနိုင်သည်။

ပညာရေးသည် သင်ယူသူများအတွက် ကိုက်ညီဆီလျှော့မှုရှိရန် အလွန်အရေးကြီးသည်။ ဤသို့ ကိုက်ညီ
ဆီလျှော့မှုရှိစေရန် ရပ်စွာလူထုနှင့် နီးကပ်စွာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ငှါးတို့၏ ညွှန်ကြားချက်များကို
ရရှိရန် လိုအပ်သည်။ သို့မှသာ ငှါးတို့၏ ပညာရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို ဆုံးဖြတ်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။
ဤသို့ ပြုလုပ်ရန်အတွက် ဖြစ်နိုင်ပါက သီးခြားတည်ဆောက်မှုပုံစံများကို ထူထောင်မည့်အစား တည်ရှိဆဲ
ပညာရေးစနစ်များဖြင့် လုပ်ဆောင်ရမည်ဟု သာမန်အားဖြင့် ဆိုလိုသည်။ ဤသည်မှာ သင်ယူမည့် အကြောင်း
အရာကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းအပါအဝင် ပညာရေးဆိုင်ရာ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှု အားလုံးတွင် ရပ်စွာလူထု၏ တက်ကြ
စွာ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုကို အလေးအနက်ပြုခြင်းဖြစ်သည်။ သတ်မှတ်လိုက်သည့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်း
သည် သင်ယူသူများ၏ လက်ရှိနှင့် မျှော်လင့်ထားသည့် လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီဆီလျှော့မှုရှိမည်ဖြစ်
သည်။ ထို့ပြင် ငှါးသည် အကျပ်အတည်းကြောင့် ပြောင်းလဲသွားသည့် အခြေအနေများကြောင့် ရပ်စွာလူထု
လိုအပ်လာသည့် သတင်းအချက်အလက်များနှင့် ပတ်သက်ဆက်နှုတ်မှု ရှိရမည်။ ထိုသတင်းအချက်အလက်
များတွင် ဘဝအတွက် ကျမ်းကျင်မှုများ၊ ပြီမ်းချမ်းရေးပညာပေးခြင်း၊ နိုင်ငံသားများအတွက် သီမှတ်ဖွယ်များ၊
မိုင်းပုံးများကို သတိပြုရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ အာဟာရ၊ အိတ်ချုပ်အိုင်ဗြို့/အေအိုင်ဗြို့/အက်စ်၊ လူအခွင့်အရေးနှင့်
ပတ်ဝန်းကျင် စသည်အကြောင်းအရာများ ပါဝင်သည်။ ထပ်မံဖြည့်စွက်ပေးသည့် ဘဝအတွက် ကျမ်းကျင်မှုများ

နှင့် ပတ်သက်သည့် ပညာပေးခြင်းကို ကျောင်းတက်ရောက်ခြင်းမရှိသည့် ကလေးများ၊ ကြောင်းတို့၏ မိဘများ၊ သက်ကြီးရွယ်အိများနှင့် ပစ်ပယ်ခံထားရသည့် လူအုပ်စုများ ရရှိနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။

အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် ပညာသင်ကြားရေး အစီအစဉ်များသည် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သော သင်ယူမှု ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖန်တီးပေးခြင်း၊ ပုံမှန်အချိန်ထော်တစ်ခုကို ထောက်ပံ့ပေးခြင်းနှင့် အနာဂတ်အတွက် မျှော်လင့်ချက် ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း တို့ကြောင့် လူမှုစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဝင်ရောက်ဖြေရှုံးပေးသည့် ပုံစံတစ်ခုဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ပညာရေး ထောက်ပံ့ပေးရာတွင် ပါဝင်သူများ အထူးသဖြင့် ဆရာ/ဆရာမများနှင့် ကျောင်းအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များသည် သင်ယူသူများအပေါ် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေးပိုင်းဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုများကို လျော့ချပေးရန် ငင်းတို့၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့်ပတ်သက်၍ လမ်းညွှန်မှုရရှိသင့်သည်။ လူများသည် ကွဲပြားခြားနားသည့် နည်းလမ်းများကို အသုံးပြု၍ ကွဲပြားခြားနားသည့် အရှိန်နှုန်းများဖြင့် သင်ယူမှု ဖြစ်စဉ်တွင် တက်ကြစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပေါ်ကြောင်း ပညာရေးဝန်ဆောင်မှုများက အသိအမှတ်ပြုရန် လိုအပ်သည်။ လူများ ထိရောက်စွာသင်ယူနိုင်ရန် အတွက် သင်ယူသူဗဟိုပြု သင်ကြားနည်းများအပါအဝင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် သင်ကြားမှုနှင့် သင်ယူမှု နည်းစနစ်များသည် မရှိမဖြစ် အရေးကြီးသည်။ ကလေးပုံမှန်ပြု သင်ကြားနည်းများသည် လူတစ်ဦး၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးသင့်ပြီး အသက်ရှင်သန် နိုင်ရေး၊ လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ လူလူချင်း အပြန်အလှန်တုံ့ပြန်လုပ်ဆောင်မှုနှင့် ပညာလေ့လာ သင်ကြားမှုတို့အတွက် လိုအပ်သည့် ကျွမ်းကျင်မှုများကို သင်ကြားပေးသင့်သည်။ လူကြီးများအတွက်မှု သင်ယူမှုသည် ဘဝတစ်သက်တာ လုပ်ဆောင်မှုဖြစ်ပြီး အတွေအကြံပေါ်တွင် အခြေခံသည်။ ငင်းတို့သည် ငင်းတို့သင်ယူသည့်အရာ၏ ရည်ရွယ်ချက်၊ တန်ဖိုးနှင့် ကိုက်ညီဆိုလျှင်မှုတို့ကို သိမြင်နိုင်ပါက၊ ထို့ပြင် သင်ယူမှုတွင် တက်ကြစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်သည် အခွင့်အလမ်းကို ရရှိပါက ငင်းတို့၏ သင်ယူမှုသည် ပိုမိုတိုးတက်လာမည်ဖြစ်သည်။

အဆိုပါ သင်ကြားမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ သင်တန်းပို့ချထားခြင်း မရှိပါက အခြေခံအကြောင်းအရာများ၏ သာမက အရေးပေါ်အခြေအနေနှင့် အထူးသဖြင့် ကိုက်ညီဆိုလျှင်မှုရှိသည့် အကြောင်းအရာများ၏လည်း သင့်လျော်သည့် လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးမှုများကို ရရှိထားရန် အလွန်အရေးကြီးသည်။ ဦးတည်သည့် ပြည်သူများ၏ လူမှုစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များနှင့် အဆင်ပြေအောင် ကျင့်သုံးနိုင်ရန် နောက်ထပ် လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးမှုများလည်း လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။

ရပ်စွာလူထုများက အစိုးရများသည် ငင်းတို့ကလေးများ၏ ပညာရေးကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း ရှိ-မရှိနှင့် ကလေးများသည် ငင်းတို့၏ ပညာရေးကို အသုံးပြု၍ အဆင့်မြှင့်ပညာရေးကို တက်ရောက်သင်ယူနိုင်ခြင်းနှင့် အလုပ်အကိုင် ရရှိနိုင်ခြင်းရှိမရှိ သိရှိလိုကြသည်။ အခါကစိုးရိမ်သည့်ကိစ္စမှာ အစိုးရများ၊ ပညာသင်ကြားရေး ဌာနများနှင့် အလုပ်ရှင်များသည် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် ငင်းမှုရရှိလာမည့် အောင်လက်မှတ်များကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း ရှိ-မရှိ ဖြစ်သည်။ ကျောင်းပြီးဆုံးကြောင်း သက်သေခံအောင်လက်မှတ်များသည် ကျောင်းသားများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို တရားဝင် စစ်ဆေးပေးခြင်း ဖြစ်ရုံသာမက ကျောင်းသားများ၏ အောင်မြင်မှုကို အသိအမှတ်ပြုပေးပြီး ကျောင်းတက်ရန် တွေ့နားအားကိုလည်း ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ဒုက္ခသည် အခြေအနေများတွင်မှ အောင်လက်မှတ်အပ်နှင့်ခြင်းသည် ခိုလုံခွင့်ပေးသည့်နိုင်ငံနှင့် မိခင်နိုင်ငံများအကြား ဆွေးနွှုံးညိုနိုင်းမှုများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန် လုပ်ဆောင်လာရစေသည်။ ရေရှည်သဘောဆောင်သည့် ဒုက္ခသည် အခြေအနေများတွင် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများသည် ‘နှစ်ဘက်အဆင်ပြေစေရန်’ နှင့် မူလနိုင်ငံနှင့် လက်ခံသည့်နိုင်ငံ နှစ်ခုလုံးက လက်ခံနိုင်ရန် လိုအပ်သည်။ ဤသို့ပြုလုပ်ရန်အတွက် ကွဲပြားခြားနားသည်

နိုင်ငံများအကြား ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ လူပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ကိုင်တွယ်လုပ်ဆောင်ရသည့် ဒုက္ခသည်အရေအတွက်ကို သဟေတဖြစ်စေရန် အေသာတွင်းနှင့် အဖွဲ့အစည်းများအကြား ကျယ်ကျယ်ပြန်ပြန် ညီနှင်းဆောင်ရွက်မှု လိုအပ်သည်။

အမျိုးအစားအားလုံးအတွက် တူညီသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် ချိတ်ဆက်မှုများ

ပညာရေးဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်မှုတစ်ခုကို ဖော်ထဲတဲ့ပြီး အကောင်အထည်ဖော်သည့် ဖြစ်စဉ်သည် ထိုတုံ့ပြန်မှု၏ ထိရောက်မှုအတွက် အလွန်အရေးပါသည်။ ဤအစိုးကို ရပ်စွာလူထု ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု၊ အေသာတွင်း ရင်းမြစ်များ၊ ကန်ဥုံး၊ အကဲဖြတ်ခြင်း၊ တုံ့ပြန်မှု၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်း စသည်တို့ အကျိုးဝင်သည့် အမျိုးအစား အားလုံးအတွက် တူညီသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် တွဲဖက်အသုံးပြုသင့်သည်။ အထူးသဖြင့် ထိခိုက်ခံစားလွယ်သော လူအပ်စုများ၊ အပါအဝင် ဘားအန္တရာယ်နှင့် ကြံတွေ့နေရသည့် ပြည်သူများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုကို အမြင့်မားဆုံး ဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ သို့မှာသာ ထိပါဝင် ဆောင်ရွက်မှုသည် သင့်လော်ခြင်းရှိမရှိနှင့် အရည်အသွေး ပြည့်မီခြင်းရှိမရှိ သေချာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ။ ၍၄၈းတို့မှာ ပင်ကိုသဘာဝအားဖြင့် အရည်အသွေးသဘောဆန်ပြီး ပညာရေးဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်လုပ်ဆောင်မှု ပြုလုပ်ရာတွင် ရရှိရမည့် အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် အဆင့်များကို သတ်မှတ်ပေးသည်။

အဓိကအညွှန်းကိန်းများ။ ၍၄၉းတို့မှာ သတ်မှတ်စုနှစ်းကို ပြည့်မီခြင်းရှိမရှိ ဖော်ပြသည့် ‘သက်တများ’ ဖြစ်ကြသည်။ ၄၅၀းတို့သည် အစိအစဉ်၏ သက်ရောက်မှု သို့မဟုတ် ရလဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ အသုံးပြုသည့် လုပ်ငန်းစဉ် သို့မဟုတ် နည်းလမ်းကိုလည်းကောင်း တိုင်းတာရန်နှင့် ဆက်သွယ်ပြောဆိုရန် နည်းလမ်းတစ်ခုကို ထောက်ပံ့ပေးသည်။ အညွှန်းကိန်းများသည် အရည်အသွေးသဘောသော်လည်းကောင်း၊ အရေအတွက် သဘောသော်လည်းကောင်း ဆောင်နိုင်သည်။

လမ်းညွှန်မှတ်စုများ။ ၍၅၀းတို့တွင် စုနှစ်းနှင့် အညွှန်းကိန်းများကို ကွဲပြားစွာအနားသည့် အခြေအနေ များတွင် လက်တွေ့အသုံးပြုသည့်အခါ စဉ်းစားရန် သီးသန့်အချက်များ၊ လက်တွေ့ရင်ဆိုင်ရသည့် အခက်အခဲများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်လမ်းညွှန်နှင့် ဦးစားပေးကိစ္စရပ်များအတွက် အကြံ့ဗြာ့၏ စသည် တို့ပါဝင်သည်။ ၄၅၁းတို့တွင် စုနှစ်းသို့မဟုတ် အညွှန်းကိန်းများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အလွန်အရေးကြီးသော ကိစ္စရပ်များလည်း ပါဝင်နိုင်သလို လက်ရှိသိရှိထားသော အချက်များတွင် ဘေးကျပ်နံကျပ်အခြေအနေများ၊ အငြင်းပွားဖွယ်ကိစ္စများနှင့် လစ်ဟာမှုများကိုလည်း ဖော်ပြနိုင်သည်။ နောက်ဆက်တဲ့ J တွင် ဤအစိုးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ယေဘုယျကိစ္စရပ်များနှင့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ သီးသန့်ကိစ္စရပ်များ နှစ်မျိုးလုံးနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက် ရင်းမြစ်များကို ညွှန်းဆုံးထားသည့် ရည်ညွှန်းစာရင်း ပါဝင်သည်။

သင်ကြားခြင်းနှင့်သင်ယူခြင်း

စံသတ်မှတ်ချက် ၁ သင်ရိုး ညွှန်းတမ်းများ	စံသတ်မှတ်ချက် ၂ လေ့ကျင့် သင်ကြားပေးခြင်း	စံသတ်မှတ်ချက် ၃ သင်ကြားပို့ချော့	စံသတ်မှတ်ချက် ၄ စစ်ဆေးအကဲဖြတ် ခြင်း
<p>သက်ဆိုင်ရာ အရေးပေါ် အခြေ အနေနှင့် သင့်လျှော် သည့် ကျောင်းသင် နှင့် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေးများကို ထောက်ပံ့ပေးရန် ယဉ်ကျေးမှုအရာ၊ လူမှုရေးအရနှင့် ဘာသာစကားအရ ကိုက်ညီဆီလျှော်မှု ရှိသည့် သင်ရိုး ညွှန်းတမ်းများကို အသုံးပြုသည်။</p>	<p>ဆရာ/ ဆရာမများ နှင့် အခြား ပညာရေး ဝန်ထမ်းများသည် ဆီလျှော်မှုရှိပြီး စနစ် တကျ တည်ဆောက် စီစဉ်ရေးဆွဲထားကာ အချိန်အခါအလိုက် ပို့ချေသည့် လေ့ကျင့် သင်ကြားမှုကို လိုအပ်ချက်နှင့် အခြေအနေများ အလိုက် ရရှိသည်။</p>	<p>သင်ကြားပို့ချော့ သည် သင်ယူသူ ဗဟိုပြုး ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုရှိကာ အားလုံးပါဝင်မှု ရှိစေ သည်။</p>	<p>သင်ယူခြင်းဆိုင်ရာ အောင်မြင်မှုများကို တန်ဖိုးဖြတ်ရန်နှင့် ခိုင်လုံမှု သက်သေ ပြရန် သင့်လျှော်သည့် နည်းစနစ်များကို အသုံးပြုသည်။</p>

နောက်ဆက်တွဲ ၂။ ရည်ညွှန်းစာအုပ်စာတမ်းများနှင့် ရင်းမြစ်လမ်းညွှန်း

သင်ကြားခြင်းနှင့် သင်ယူခြင်းအခန်း

သင်ကြားခြင်းနှင့် သင်ယူခြင်း စံသတ်မှတ်ချက် ၁။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများ

သက်ဆိုင်ရာ အရေးပေါ်အခြေအနေနှင့် သင့်လျှော်သည့် ကျောင်းသင်နှင့် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေးတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးရန် ယဉ်ကျေးမှုအရာ၊ လူမှုရေးအရနှင့် ဘာသာစကားအရ ကိုက်ညီလီလျှော်မှုရှိသည့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို အသုံးပြုသည်။

အဓိကအညွှန်းကိန်းများ (င်းတို့ကို လမ်းညွှန်မှတ်စုများနှင့် အတူယူဉ်တဲ့ ဖတ်ရှုရန်ဖြစ်သည်။)

- လက်ရှိ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို အရေးပေါ်အခြေအနေနှင့် ကြွဲတွေ့နေရသည့် သင်ယူသူများ၏ အသက် သို့မဟုတ် ဖွံ့ဖြိုးမှုအဆင့်၊ ဘာသာစကား၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ စွမ်းရည်များနှင့် လိုအပ်ချက်များနှင့် ဆီလျှော်ခြင်းရှိမရှိ ပြန်လည်သုံးသပ်သည်။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို လိုအပ်သလို အသုံးပြုခြင်း၊ ညီးနှင့်ယူခြင်း သို့မဟုတ် ပိုမိုကောင်းမွန်စေခြင်းတို့ ပြုလုပ်သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၁ – ၃ ကို ကြည့်ပါ။)
- သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများ ပြုစုံဖော်ထုတ်ရန် သို့မဟုတ် ညီးနှင့်ပြုပြင်ရန် လိုအပ်သည့်အခါ သက်ဆိုင်သူ များ၏ အဓိပ္ပာယ်ပြည့်ဝစာ ပါဝင်မှုဖြင့် ဆောင်ရွက်ပြီး သင်ယူသူများ၏ အကောင်းဆုံး အကျိုးစီးပွား နှင့် လိုအပ်ချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၁ – ၃ ကို ကြည့်ပါ။)
- သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများသည် ဘဝအတွက် ကျွမ်းကျင်မှုများ၊ စာတတ်မြောက်မှု၊ အတွက်အချက် တတ်မြောက်မှုနှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေ၏ သက်ဆိုင်ရာအဆင့်များနှင့် ကိုက်ညီလီလျှော်သည့် အခြေခံပညာရေး၏ အဓိက ကျွမ်းကျင်မှုများကို ဖြည့်ဆည်းပေးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၄ – ၅ ကို ကြည့်ပါ။)
- သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများသည် ဆရာ/ဆရာမများနှင့် သင်ယူသူများအနေဖြင့် အရေးပေါ်အခြေအနေ အတွင်းနှင့် ထိုအခြေအနေပြီးနောက်တွင် င်းတို့၏ ဘဝ၌ ပိုမိုကောင်းမွန် အဆင်ပြေစွာ ကျော်လွှား နေထိုင်နိုင်အောင် င်းတို့၏ လူမှုစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ချမ်းသာကောင်းမွန်မှုအတွက် လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၆ ကို ကြည့်ရှုပါ။)
- သင်ယူရမည့် အကြောင်းအရာ၊ စာရွက်စာတမ်းများနှင့် ညွှန်ကြားချက်များကို သင်ယူသူများနှင့် ဆရာ/ဆရာမများ အသုံးပြုသည့် ဘာသာစကားဖြင့် အထူးသဖြင့် သင်ယူမှု၏ အစောင့်အနှစ်များတွင် ရေးသားပို့ချပေးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၇ ကို ကြည့်ပါ။)
- သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများနှင့် သင်ကြားပို့ချသည့် နည်းစနစ်များသည် သင်ယူသူများ၏ လက်ရှိလိုအပ်ချက် များကို တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးပြီး အနာဂတ်သင်ယူမှု အခွင့်အလမ်းများကို မြှင့်တင်ပေးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၈ ကို ကြည့်ပါ။)
- သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများနှင့် သင်ကြားပို့ချသည့် စာရွက်စာတမ်းများသည် ကျွမ်း/မကွဲပြားမှုကို အလွန်သတိထားပြီး အမျိုးမျိုးအပုံးဖွံ့ဖြိုးမှုကို အသိအမှတ်ပြုကာ သင်ယူသူများအား လေးစားမှုကို မြှင့်တင်ပေးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၉ ကို ကြည့်ပါ။)

- ကိုက်ညီဆီလျှော်သည့် ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို အထောက်အကူပြုရန် အတွက် လုံလောက်သည့် သင်ကြားမှုနှင့် သင်ယူမှု အထောက်အကူများ စာရွက်စာတမ်းများကို လိုအပ်သလို အချိန်မီ ထောက်ပုံပေးသည်။ ရေရှည်လုပ်ဆောင်နိုင်စေရန် ဒေသအတွင်း ရရှိနိုင်သည့် အထောက်အကူ များ ပိုမို့စားပေးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုံ ၁၀ ကို ကြည့်ပါ။)

လမ်းညွှန်မှတ်စုံများ

- ၁။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းစက်။** ။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတစ်ခုကို သင်ယူသူများအား ငှါးတို့၏ အသိပညာ ဗဟိုသုတန္ထုံး ကျေမ်းကျင်မှုအခြေခံကို ချုံထွင်ပေးနိုင်မည့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်အဖြစ် အဓိပ္ပာယ် သတ်မှတ်ပေးနိုင်သည်။ အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ၏ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီစေရန် ‘သင်ရိုးညွှန်းတမ်း’ ကို ကျောင်းသင်နှင့် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေးအစီအစဉ်များ နှစ်မျိုးလုံးအကျိုးဝင်သည့် လွမ်းခြားပြောင်းလဲရတစ်ခုအဖြစ် အသုံးပြထားသည်။ ငှါးတွင် သင်ယူမှု ဦးတည်ချက်များ၊ သင်ယူမည့် အကြောင်းအရာ၊ သင်ကြားမှုနည်းစနစ်များနှင့် နည်းလမ်းများ၊ သင်ကြားပို့ချမှုဆိုင်ရာ အထောက်အကူ စာရွက်စာတမ်းများနှင့် အကဲဖြတ်ပုံ နည်းလမ်းများ ပါဝင်သည်။ ကျောင်းသင်နှင့် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေး အစီအစဉ်နှစ်မျိုးလုံးကို သင်ယူသူများ၏ အသိပညာဗဟိုသုတန္ထုံး အတွေ့အကြံပေါ်တွင် တည်ဆောက်ထားပြီး အနီးကပ်ဆုံး ပတ်ဝန်းကျင် နှင့် ကိုက်ညီဆီလျှော်မှုရှိသည့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းက ထိန်းကျောင်းပေးသင့်သည်။ အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များအတွက် အောက်ပါ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များကို အသုံးပြုသည်။
- **သင်ယူမှုဦးတည်ချက်များ။** ။ ငှါးတို့က ပညာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများမှတစ်ဆင့် ရရှိလာမည့် အသိပညာဗဟိုသုတန္ထုံး၊ ကျေမ်းကျင်မှုများ၊ တန်ဖိုးများနှင့် သဘောထားများကို သတ်မှတ်ပေးသည်။
  - **သင်ယူမည့်အကြောင်းအရာ။** ။ ငှါးသည် လေ့လာရမည့် သို့မဟုတ် သင်ယူရမည့် အထောက်အကူ စာရွက်စာတမ်းများ (အသိပညာ ဗဟိုသုတန္ထုံး၊ ကျေမ်းကျင်မှုများ၊ တန်ဖိုးများနှင့် သဘောထားများ) ဖြစ်သည်။
  - **သင်ကြားမှုနည်းစနစ်များ။** ။ ငှါးသည် သင်ယူမည့်အကြောင်းအရာများကို တင်ဆက်ရာ၌ ရွေးချယ်အသုံးပြုသော ချဉ်းကပ်ပုံကို ရည်ညွှန်းသည်။
  - **သင်ကြားမှုနည်းလမ်း။** ။ ချဉ်းကပ်မှုတစ်ခုလည်းဖြစ်သည့် ငှါးသည် နည်းစနစ်၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုဖြစ်ပြီး နည်းစနစ်တစ်ခုလုံးကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် အသုံးပြုသည့် ဖြစ်စဉ် ပါဝင်သည်။
  - **သင်ကြားပို့ချမှုဆိုင်ရာ အထောက်အကူများ စာရွက်စာတမ်းများ။** ။ ငှါးတွင် စာအုပ်များ၊ ပိုစတာများနှင့် အခြားသင်ကြားမှုနှင့် သင်ယူမှုဆိုင်ရာ အထောက်အကူများ ပါဝင်သည်။

ကိုက်ညီဆီလျှော်မှုရှိသည့် ကျောင်းသင်နှင့် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေး သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများသည် ကျား/မ ကွဲပြားမှုကို အလွန်သတိထားသော၊ သင်ယူမှုအဆင့်နှင့် သင့်လျှော်သော၊ သင်ယူသူများနှင့်

ဆရာ/ဆရာမ များ နှစ်ဦးနှစ်ဘက်လုံးက နားလည်သည့် ဘာသာစကား(များ)ဖြင့် ရေးသားထားသော အရည်အသွေး ပြည့်မီသည့် သင်ယူမည့်အကြောင်းအရာများ ပါဝင်သင့်သည်။ သင်ယူမှုတွင် ပိုမိုတက်ကြသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နိုင်ရန် သင်ယူသူများအား တိုက်တွန်းအားပေးသည့် အနေဖြင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် နည်းစနစ်များသည် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်သင့်သည်။ ('အရည်အသွေးပြည့်မီ သော ပညာရေး' နှင့် 'ကိုက်ညီဆီလျှော်မှုရှိသော ပညာရေး' တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များကို စာမျက်နှာ ရှိ နောက်ဆက်တဲ့ ၁။ ဝေါဟာရများတွင် ကြည့်ပါ)

J// အသက်အရွယ်နှင့် သင့်လျှော်သော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာ အဆင့်များ။။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများသည် အသက်အရွယ်နှင့် သင့်လျှော်ရုံမက ဖွံ့ဖြိုးမှုအဆင့်မှုလည်း သင်ယူသူများ၏ တိုးတက်မှု နှင့် လိုက်လျှော်ညီထွေ ရှိနေကြောင်း သေချာစေရန် စစ်ဆေးရမည်။ အသက်အရွယ်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အဆင့်များသည် အရေးပေါ် အခြေအနေများရှိ ကျောင်းသင်နှင့် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေး အစိအစဉ် နှစ်မျိုးလုံးတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန်ပြန် ကွဲပြားမှုရှိနိုင်သဖြင့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများနှင့် နည်းလမ်းများကို ကိုက်ညီပေးရန် လိုအပ်နိုင်သည်။ 'အသက်အရွယ်နှင့် သင့်လျှော်သော' ဟူသည့် ဝေါဟာရမှာ မွေးသက္ကရာဇ်အရ တွက်ချက်သည့် အသက်အရွယ်ကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပြီး 'ဖွံ့ဖြိုးမှုအရ သင့်လျှော်သော' ဟူသည့် ဝေါဟာရမှာ သင်ယူသူများ၏ အမှန်တကယ် လိုအပ်ချက်များနှင့် စဉ်းစားတွေးခေါ်နိုင်စွမ်းဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည်။

၃. သင်ရိုးညွှန်းတမ်း ပြုစုဖော်ထုတ်ခြင်း။။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း ပြုစုဖော်ထုတ်ခြင်းသည် ရည်ကြားပြီး ခက်ခဲသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့သော်လည်း အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို လက်ခံသည့်နိုင်ငံတံမြဖြစ်စေ မူလနိုင်ငံတံမြဖြစ်စေ အခြားအရေးပေါ် အခြေအနေများထံမှဖြစ်စေ မြို့ငြေများ၍ ပြုစုလျော်ရှိသည်။ ကျောင်းသင်နှင့် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေး အတွက် ကန်လီးအသုံးပြုရန် အလျင်အမြန် ပြုစုဖော်ထုတ်ထားသည့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများသည် တိုက်ခိုက်ရေးတပ်ဖွဲ့များတွင် ပါဝင်နေသော ကလေးများ (CAFF)၊ မိန်းကလေးများ၊ တက်ရောက်သည့် အတန်းနှင့်စာလျှင် အသက်ကြီးနေသော သင်ယူသူများ၊ တစ်ပိုင်းတစ်စနှင့် ကျောင်းထွက်သူများနှင့် သက်ကြီးသင်ယူသူများအပါအဝင် သင်ယူသူအားလုံး၏ အထူးလိုအပ်ချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အရေးကြီးသည်။ သက်ဆိုင်သူများသည် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများ ရေးဆွဲမှုနှင့် ပညာသင်ကြားရေး အစိအစဉ်များကို အချိန်မှန်မှန် ပြန်လည်သုံးသပ်မှုတို့တွင် တက်ကြစွာ ပါဝင်နိုင်ရန်လည်း ထပ်တူထပ်မှု အရေးကြီးသည်။ သင်ယူသူများ၊ ရပ်စွာလူထုမှ ပြည်သူများ၊ ဆရာ/ဆရာမများ၊ အထောက်အကူပေးသူများ၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ အာဏာဂိုင်များ၊ အစိအစဉ် စီမံခန့်ခွဲသူများနှင့် အခြားသူများအပါအဝင် လုပ်ဆောင်သူမျိုးစုံတို့ကို တိုင်ပင်ဆွေးနွေးကောင်းဆွေးနွေးရမည်ဖြစ်သည်။

အရေးပေါ်အခြေအနေများအတွင်း သို့မဟုတ် အရေးပေါ်အခြေအနေများ နောက်ပိုင်းတွင် ကျောင်းသင်ပညာရေး အစိအစဉ်များကို တည်ထောင်သည့်အခါ အသီအမှတ်ပြထားသည့် မူလတန်းနှင့် အထက်တန်း သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို အသုံးပြုရန်၊ လိုအပ်ပါက မြို့ငြေများပြုစုရန်နှင့် ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် ဦးစားပေး လုပ်ဆောင်သင့်သည်။ ဒုက္ခသည်များအတွက် ရည်ရွယ်သည့် ကျောင်းသင်ပညာရေး အစိအစဉ်များတွင် ငြင်းတို့ဆန္ဒအလျောက် ပြန်လည်ပို့ဆောင်ပေးရာ၌ အထောက်အကူဖြစ်စေရန်အတွက် မူလနိုင်ငံ၏ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို ရယူအသုံးပြုခြင်းက

ပိုမိုကောင်းမွန်မည်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ဤနည်းလမ်းသည် အမြဲတမ်း ဖြစ်နိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် သင့်လျော်ခြင်း ရှိမည်မဟုတ်ပါ။ ထိုကဲ့သို့သော ကိစ္စများ ဆုံးဖြတ်ချက်ရာတွင် ဒုက္ခသည်များနှင့် လက်ခံသည့်နိုင်ငံတို့၏ အမြင်များကို အပြည့်အဝ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။

ရေရှည်သဘောဆောင်သည့် ဒုက္ခသည်အခြေအနေများတွင် သင်ရှိုးညွှန်းတမ်းများသည် ‘နှစ်ဘက် အဆင်ပြောစေရန်’ နှင့် မူရင်းနိုင်ငံနှင့် လက်ခံသည့်နိုင်ငံ နှစ်ခုလုံးကလက်ခံနိုင်ရန် လိုအပ်သည်။ ဤသို့ပြုလုပ်ရန်အတွက် ကွဲပြားခြားနားသည့် နိုင်ငံများအကြား ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ လူပ်ရှား ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ကိုင်တွယ်လုပ်ဆောင်ရသည့် ဒုက္ခသည်အရေအတွက်ကို သဟေတဖြစ်စေရန် ဒေသတွင်းနှင့် အဖွဲ့အစည်းများအကြား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ညီနှင့်ဆောင်ရွက်မှု လိုအပ်သည်။ ဆုံးဖြတ်ရမည့် အချို့သောကိစ္စရပ်များတွင် ဘာသာစကား ကျမ်းကျင့်မှုနှင့် အောင်လက်မှတ် ထုတ်ပေးရန်အတွက် စာမေးပွဲရလဒ်များကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။

၄။ သင့်လျော်သည့် သင်ကြားပို့ချမှုဆိုင်ရာ နည်းစနစ်များ။ ။ သင်ယူသူများ၏ ဆက်စပ်အခြေ အနေ၊ လိုအပ်ချက်များ၊ အသက်၊ စွမ်းဆောင်ရည်များနှင့် ကိုက်ညီမည့် သင့်လျော်သည့် သင်ကြား ပို့ချမှုဆိုင်ရာ နည်းစနစ်များကို ပြုစုဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်သင့်သည်။ အရေးပေါ် အခြေအနေ၏ ကနိုးအဆင့်များအတွင်း နည်းစနစ်အသစ်များကို အကောင်အထည် ဖော်ရခြင်းသည် အတွေအကြံရှိပြီး ဆရာ/ဆရာမများအတွက်သာမက သင်ယူသူများ၊ မိဘများနှင့် ရပ်စွာလူထုမှုပြည်သူများအတွက်လည်း ဖိစီးမှု ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။ ငှါးတို့က ဤဖြစ်ရပ်ကို အပြောင်းအလဲများလွန်းပြီး လျင်မြန်လွန်းသည်ဟု ရှုမြင်နိုင်သည်။ အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် သို့မဟုတ် ပြန်လည်တည်ဆောက်မှု အစောပိုင်းကာလများတွင် ပညာသင်ကြားရာ၌ ကျောင်းသင် ပညာရေးနယ်ပယ်မှ ဆရာ/ဆရာမများအား အပြောင်းအလဲပြုလုပ်နိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းတစ်ခု ပေးသင့်သည်။ သို့သော်လည်း ပိုမိုပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုရှိသည့် သို့မဟုတ် သင်ယူသူနှင့် ရင်းနှီး ကျမ်းဝင်သည့် သင်ကြားပို့ချမှုနည်းလမ်းများကိုမှ သတိဖြင့် စတင်မိတ်ဆက်ပေးသင့်သည်။ ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေးဆိုင်ရာ ဝင်ရောက်ဖြေရှင်းပေးမှုများတွင်မှ စေတနာ့ဝန်ထမ်းများ၊ စည်းရုံး လူပ်ရှားသူများနှင့် ဦးဆောင်ပို့ချသူများအား လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်းဖြင့် သင်ယူသူဗဟိုပြု ချဉ်းကပ်မှုများကို ပိုမိုလျင်မြန်စွာ မိတ်ဆက်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

၅။ အဓိက ကျမ်းကျင့်မှုများ။ ။ သင်ယူမည့်အကြောင်းအရာ သို့မဟုတ် ဆရာ/ဆရာမများအား လေ့ကျင့် သင်ကြားပေးခြင်း၊ အထောက်အကူပစ္စည်း စာရွက်စာတမ်းများကို ပြုစုဖော်ထုတ်ခြင်း သို့မဟုတ် မြို့ပြေမှုခြင်း မပြုလုပ်မီ အဓိက ကျမ်းကျင့်မှုများကို သတ်မှတ်ပေးသင့်သည်။ ‘အခြေခံ ပညာရေး၏ အဓိက ကျမ်းကျင့်မှုများ’သည် လက်တွေ အသုံးချိန်းသည့် စာတတ်မြောက်မှုနှင့် အတွက်အချက် တတ်မြောက်မှုတို့သာမက အရေးပေါ်အခြေအနေနှင့် ကြံ့တွေ့နေရသည့် ပြည်သူ များတွင်ပါဝင်သည့် သင်ယူသူများအနေနှင့် ငှါးတို့၏ ရပ်စွာ သို့မဟုတ် နိုင်ငံ၏ ပြည်သူ ပြည်သားများအဖြစ် တက်ကြစွာနှင့် အဓိပ္ပာယ်ပြည့်ဝစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည့် အသိပညာဗဟိုသုတေသန၊ ကျမ်းကျင့်မှုများ၊ သဘောထားများနှင့် အလေ့အထများကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည်။

၆။ လူမှုစီတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု။ ။ သင်ယူသူများနှင့် ပညာရေး ဝန်ထမ်းများ၏ လူမှုစီတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတို့ကို အကျပ်အတည်း ကာလနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကာလများ အပါအဝင် အရေးပေါ်အခြေအနေ၏ အဆင့်အားလုံး တွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး ဖြည့်ဆည်းပေးသင့်သည်။ ကျောင်းသင်ပညာရေးနှင့် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေး ဝန်ထမ်းအားလုံးတို့ကို သင်ယူသူများ၏ စိတ်ဖိစီးမှုလက္ခဏာများကို သတိပြုနိုင်ရန်နှင့် သင်ယူမှု ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ထိအပြုအမှုကို ဖြေရှင်းရန်နှင့် တွဲပြန်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည့်အဆင့်များကို လေ့ကျင့်သင်ကြား ပေးထားသင့်သည်။ ဆုံးဆုံးဝါးဝါး ဖိစီးမှုလက္ခဏာများကို ပြသနေသည့် သင်ယူသူများကို ပိုမိုအထောက်အကူပြုနိုင်ရန် ထဲပြောင်းပေးပို့ခြင်း နည်းလမ်းများကို ပညာရေး ဝန်ထမ်းများအတွက် ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြပေးထားသင့်သည်။ ထိခိုက်နာကျင်မှုနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ ခဲ့ရသည့် ကလေးများနှင့် လူငယ်များအတွက် သင်ကြားနည်းစနစ်များတွင် ကြိုတင်ခန့်မှုန်းစိုင်သော စီမံခန့်ခွဲမှ အာရုံစုံစိုက်မှ ရရှိနိုင်စေရန် တိုတောင်းသည့် သင်ယူချိန်များ၊ အပြုသဘောဆောင်သည့် စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းခြင်း နည်းလမ်းများ၊ သင်ယူမှုဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်များတွင် ကျောင်းသား အားလုံး ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေမှုနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ရသည့် ကစားနည်းများ ပါဝင်သင့်သည်။

ပညာရေးဝန်ထမ်းများသည် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည့် ပြည်သူများအနက်မှ ရွှေးချယ်ထားခြင်းဖြစ်၍ သင်ယူသူများနှင့်ထပ်တူ ဖိစီးမှုနှင့် ထိခိုက်နာကျင်စေမှုတို့ကို ရင်ဆိုင် နေရနိုင်သည့်အတွက် ငှါးတို့၏ လူမှုစီတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုနှင့် နောက်ဆက်တဲ့ အထောက်အကူပေးမှုတို့တွင် ဤအကြောင်းတရားများကို ရှင်းလင်းစွာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။ (လူမှုစီတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ စစ်ဆေးစာရင်းအတွက် စာမျက်နှာ ရှိ တက်ရောက်သင်ယူနိုင်မှုနှင့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင် နောက်ဆက်တဲ့ ၁ ကို ကြည့်ပါ။ စာမျက်နှာ ရှိ တက်ရောက်သင်ယူနိုင်မှုနှင့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင် စံသတ်မှတ်ချက် ၂ နှင့် စာမျက်နှာ ရှိ ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြား ပညာရေးဝန်ထမ်းများ စံသတ်မှတ်ချက် ၃ ကိုလည်း ကြည့်ပါ။)

၇။ ဘာသာစကား။ ။ ခိုလုံးခွင့်ပေးသော နိုင်ငံများအားဖြင့် ဒုက္ခသည်များကို ပညာသင်ကြားရေး အစီအစဉ်များသည် ငှါးတို့၏ ဘာသာစကား(များ)နှင့် သင်ရှိုးညွှန်းစာမ်းများကို အသုံးပြုမှု အပါအဝင် ငှါးတို့၏ စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီရန်လိုအပ်ကြောင်း အခိုင်အမှာ ပြောဆိုကြ ခြင်းမှာ အထူးအဆန်း မဟုတ်ပါ။ သို့စောက်မှ သင်ယူသူများ အထူးသဖြင့် အရေးပေါ်အခြေအနေ ပြီးနောက်တွင် ငှါးတို့၏ ပညာသင်ကြားမှုကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်လိုသူများ၏ အနာဂတ်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အရေးကြီးသည်။ လူသားချင်း ကူညီထောက်ပံ့ရေးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်သူ များသည် ဒုက္ခသည်များအား ငှါးတို့၏ မိခင်ဘာသာစကား(များ)ဖြင့် လေ့လာသင်ကြားခွင့်ပြုရန် အိမ်ရှင်အစိုးရများကို အလေးအနက် တိုက်တွန်းအားပေးပြောကြားသင့်သည်။ ဤသို့ခွင့်ပြုပါက သင်ယူသူများနှင့် ဆရာ/ဆရာမများ၏ မိခင်ဘာသာစကားဖြင့် ရေးသားပြုစုထားခြင်း မဟုတ်သည့် အရေးပါသော သင်ယူမှုအကြောင်းအရာများ၊ ဆရာလမ်းညွှန်များ၊ ကျောင်းသားသုံး ဖတ်စာအုပ် များ၊ အခြားစာအုပ်စာတမ်းနှင့် အရှပ်အသံ အထောက်အကူများကို သင်ကြားမှုတွင် အသုံးပြုသည့် ဘာသာစကားသုံး ဘာသာပြန်ဆိုရန် လိုအပ်မည့်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ဤသို့ခွင့်မပြုပါက သင်ယူ သူများ၏ ဘာသာစကားဖြင့် ပြုလုပ်သည့် အချိန်ပိုသင်တန်းများနှင့် လုပ်ငန်းများကို ဖုန်တီးဖော်ထုတ်ပေးသင့်သည်။

၈။ သင်ယူမှုအကြောင်းအရာနှင့် အဓိကသဘောတရားများ။ ။ သင်ယူမှုအကြောင်းအရာများကို ဆုံးဖြတ်သည့်အခါ သင်ယူသူများအတွက် အရေးပေါ်အခြေအနေ၏ အဆင့်တစ်ခုစီတွင် အသုံးဝင် မည့် အသိပညာဗဟိုသုတေသနများနှင့် ဘာသာစကား(များ)၊ အရေးပေါ်အခြေအနေ အတွင်းနှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေပြီးနောက်တွင် အမှိအခိုကင်းပြီး ထုတ်လုပ်မှုစွမ်းအားကောင်းသည့် ဘဝများ ဖြစ်လာစေရန်နှင့် သင်ယူမှု အခွင့်အလမ်းများကို ဆက်လက် ရယူနိုင်စွမ်းရှုရေးရန် ငင်းပို့၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို မြှင့်တင်ပေးမည့် ကျမ်းကျင်မှုများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။

သင့်လျော်သည့် သင်ယူမှုအကြောင်းအရာများနှင့် အဓိကသဘောတရားများသည် အောက်ပါ အချက်များပေါ်တွင် အခြေခံသင့်သည်။

- (အသက်အရွယ်၊ အခြေအနေတို့နှင့် သင့်လျော်သည့်) ကျမ်းကျင်မှုအခြေပြု ကျန်းမာရေးပညာ ပေးမှု၊ ရေးဦးသူနာပြုစွမ်း၊ မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေး၊ လိပ်မှတစ်ဆင့် ကူးစက်သောရောဂါ များ၊ အဲတ်ချုံအိုင်း/အော်အိုင်းအက်စ်။
- လူအခွင့်အရေးများနှင့် လူသားချင်းကုလ္ပ်စားသိပ္ပါယ်ပုံမှု စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ တက်ကြသည့် နိုင်ငံသားဖြစ်ခြင်း၊ ဤမှုးချမ်းရေးပညာပေး/ဤမှုးချမ်းရေးတည်ဆောက်ခြင်း၊ အကြမ်းမဖက်ခြင်း၊ ပဋိပက္ခ ကာကွယ် တားဆီးခြင်း/စီမံခန့်ခွဲခြင်း/ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊ ကလေးသူငယ် ကာကွယ် စောင့်ရောက်ခြင်း၊ လုံခြုံရေးနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေး။
- တေးဂါတာ၊ အကာ၊ ဘတ်သဘင်၊ အားကစားနှင့် ကစားခန်းစားခြင်းကဲ့သို့ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ လူပ်ရှားဆောင်ရွက်ချက်များ။
- ပတ်ဝန်းကျင်သစ်တွင် အသက်ရှင်သန်နိုင်ရန် လိုအပ်သည့် သတင်းအချက်အလက်၊ မြေမြှေပိုင်းနှင့် မပေါက်ကဲ့သေးသည့် လက်နက်ခဲယမ်းများကို သတိပြုရေး၊ ဘေးလွတ်ရာသို့ အလျင်အမြန်ထွက်ခွာရေးနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို ရရှိအသုံးပြုနိုင်ရေး။
- ကလေးသူငယ် ဖွံ့ဖြိုးရေး၊ ဆယ်ကျော်သက်အရွယ်နှင့်
- အသက်များဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ ကျမ်းကျင်မှုများနှင့် လုပ်ငန်းခွင်လေ့ကျင့်သင်ကြားရေး။

၉။ အမျိုးမျိုးအဖုံ့ဖုံး ကွဲပြားမှု။ ။ အရေးပေါ်အခြေအနေတစ်ရပ်၏ အဆင့်တိုင်းတွင် ပညာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို ရေးဆွဲပြုစုံ အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ အမျိုးမျိုးအဖုံ့ဖုံး ကွဲပြားမှုကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။ အထူးသဖြင့် အမျိုးမျိုးအဖုံ့ဖုံး ကွဲပြားသည့် နောက်ခံရှိ ဆရာ/ဆရာမများ/ဦးဆောင်ပို့ချသူများကို ထည့်သွင်းထားမှု၊ အမျိုးမျိုးအဖုံ့ဖုံး ကွဲပြားသည့် နောက်ခံရှိ ဆရာ/ဆရာမများ/ဦးဆောင်ပို့ချသူများကို ထည့်သွင်းထားမှုနှင့် သည်းခံမှုနှင့် လေးစားမှုတို့ကို အားပေးမြှင့်တင်ခြင်းတို့ကို ထည့်သွင်းထားမှုတို့ ဖြစ်သည်။ အမျိုးမျိုးအဖုံ့ဖုံး ကွဲပြားမှုကို တိုက်တွန်းအားပေးရာ၌ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည့် ရူထောင့်များတွင် ကျား/မ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ လူမျိုး၊ မျိုးနှံယ်စုံ၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု၊ သင်ယူနိုင်သည့်စွမ်းဆောင်ရည်၊ အထူးပညာရေးလိုအပ်ချက်များ ရှိသည့် သင်ယူသူများနှင့် အဆင့်ပေါင်းစုံနှင့် အသက်အရွယ်ပေါင်းစုံအတွက် သင်ကြားပို့ချချက် စသည်တို့ ပါဝင်နိုင်သည်။

၁၀။ မြို့ရွာဒေသအတွင်း ရရှိနိုင်သည့် သင်ထောက်ကူ စာအုပ်စာတမ်းများ။ ။ သင်ယူသူများ
အတွက် မြို့ရွာဒေသအတွင်း ရရှိနိုင်သည့် အထောက်အကူဗျာများ၊ စာအုပ်စာတမ်းများကို အရေးပေါ်
အခြေအနေ စတင်ကျရောက်ချိန်တွင် စိစစ်အကဲဖြတ်သင့်သည်။ ဒုက္ခသည်များ အတွက်မူ ထိစာအုပ်
စာတမ်းများတွင် ငှုံးတို့၏ မူလဒေသ သို့မဟုတ် နိုင်ငံမှ အထောက်အကူဗျာများ ပါဝင်သည်။
အထောက်အကူဗျာများ စာအုပ်စာတမ်းများကို မြို့ငြေမှုး၍ဖြစ်စေ၊ ပြုစုဖော်ထုတ်၍ဖြစ်စေ၊
ဝယ်ယူ၍ဖြစ်စေ အရေအတွက် လုံလုံလောက်လောက် ပြင်ဆင်ထားသင့်သည်။ စာအုပ်စာတမ်း
အားလုံးအား သို့လျှောင်ခြင်း၊ ဖြန့်ဖြူးခြင်းနှင့် အသုံးပြုခြင်းကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရန် လိုအပ်
သည်။ သင်ယူသူများသည် သင်ယူမှုအကြောင်းအရာကို နားလည်သောပါက်နိုင်စွမ်း ရှိရမည်
ဖြစ်ပြီး စာအုပ်စာတမ်းများသည် သင်ယူသူများ၏ ယဉ်ကျေးမှုကို ထင်ဟပ်ရုံမက လေးစားသမှု
လည်း ပြုသင့်သည်။

သင်ကြားမှုနှင့် သင်ယူမှု စံသတ်မှတ်ချက် ၂။ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်း

ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြား ပညာရေးဝန်ထမ်းများသည် ကိုက်ညီဆီလျှော်မှုရှိပြီး စနစ်တကျ
ဖွဲ့စည်းစီစဉ်ထားသည့် တည်ဆောက်ထားသည့် အချိန်မှန်လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးမှုကို လိုအပ်ချက်နှင့်
အခြေအနေများအလိုက် ရရှိသင့်သည်။

အမိကအညွှန်းကိန်းများ: (ငှုံးတို့ကို လမ်းညွှန်မှတ်စုများနှင့် အတူယူဉ်တဲ့ ဖတ်ရှုရန်ဖြစ်သည်။)

- လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးမှုသည် ဦးစားပေးအမီအစဉ် သတ်မှတ်ထားသော လိုအပ်ချက်များ၊ ပညာရေး
ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်း၏ ဦးတည်ချက်များ၊ သင်ယူမှုအကြောင်းအရာများနှင့် ပတ်သက်ဆက်နွယ်နေသည်။
(လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၁ - ၂ ကို ကြည့်ပါ။)
- သင့်လျှော်သည့်အခြေအနေတွင် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးမှုကို သက်ဆိုင်ရာ ပညာရေးအာဏာပိုင်များက
အသိအမှတ်ပြုပြီး ခွင့်ပြုပေးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၃ - ၄ ကို ကြည့်ပါ။)
- သင်တန်းများကို အရည်အချင်းပြည့်ဝသည့် သင်တန်းဆရာ/ဆရာမများက ဦးဆောင်ပို့ချုပြီး
အထောက်အကူဗျာမှုနှင့် လမ်းညွှန်မှု ဆက်လက်ရရှိနေစေရန်၊ စီမံကိန်းနယ်မြတ်တွင် သင့်လျှော်သည့်
နောက်ဆက်တဲ့ လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကြခြင်း ပြုလုပ်ရန်နှင့်
မွမ်းမံသင်တန်း ပို့ချေပေးရန် ကြိုတင်စီစဉ်မှုများကို ပြုလုပ်သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၄ ကို ကြည့်ပါ)
- နောက်ဆက်တဲ့ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း အပါအဝင်ဖြစ်သည့် လေ့ကျင့်သင်ကြားမှုသည် ဆရာ/
ဆရာမ ဖြစ်သူကို သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဦးဆောင်ပို့ချုပ်တစ်ဦးအဖြစ် တိုက်တွန်းအားပေးခြင်း၊
ပါဝင်လုပ်ဆောင်သော သင်ကြားမှုနည်းစနစ်များကို အားပေးမြှင့်တင်ခြင်းနှင့် သင်ကြားမှုအထောက်
အကူဗျာများ အသုံးပြုပုံကို လက်တွေ့ပြသခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်သည်။
- လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးသည့် အကြောင်းအရာများသည် ဆရာ/ဆရာမများ၊ ကျောင်းသားများနှင့်
ရပ်စွာလူထု၏ လိုအပ်ချက်များကို ပြည့်မိခြင်းရှိမရှိ ဆုံးဖြတ်ရန် ငှုံးတို့ကို ပုံမှန်အကဲဖြတ်ပြီး လိုအပ်
ပါက ပြန်လည်ပြင်ဆင်သည်။

- လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးမှုသည် ဆရာ/ ဆရာမများအနေဖြင့် ရပ်စွာလူထုပြည်သူများက
တောင်းဆိုလာပါက ခေါင်းဆောင်မှုအခန်းကဏ္ဍများကို တာဝန်ယူနိုင်စေရန် သင့်လျော်သည့်
ကျမ်းကျင်မှုများကို ထောက်ပံ့ပေးသည်။

လုပ်: ညွှန်ပှုပါသများ

၁။ ‘ဆရာ/ဆရာမ’ဟူသည့် ဝါဘာရာသည် ကျောင်းသင်ပညာရေး အစီအစဉ်များမှ သင်ကြားပိုချက်
များနှင့် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေး အစီအစဉ်များမှ ဦးဆောင်ပို့ချသူများ သို့မဟုတ် စည်းရုံးလုပ်ရားသူ
များ နှစ်မျိုးလုံးကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည်။ (ဝန်ထမ်းရွေးချယ်ခန့်အပ်မှု၊ လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေ
များနှင့် အထောက်အကူပေးခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်းတို့နှင့် ပတ်သက်၍ ပိုမိုသိရှိနိုင်ရန်
စာမျက်နှာ ရှိ ဆရာ/ ဆရာမများနှင့် အခြား ပညာရေးဝန်ထမ်းများ စံသတ်မှတ်ချက်များ ၁ -
၃ ကို ကြည့်ပါ။)

၂။ သင်တန်း သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများနှင့် အကြောင်းအရာ ပြုစုဖော်ထုတ်ခြင်း ကို ပညာရေး
ဝန်ထမ်း၏ သီးသန့်လိုအပ်ချက်များအပေါ် အခြေခံရမည်ဖြစ်ပြီး ဆက်စပ်အခြေအနေနှင့်အညီ
အသုံးစရိတ်နှင့် အချိန် ကန့်သတ်ချက်များအတွင်း၌ ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ လေ့ကျင့်သင်ကြား
ရေး အစီအစဉ်များသည် အရေးပေါ်အခြေအနေများအတွင်း တန်ဖိုးအခြေခံသည့် ပညာ သင်ကြား
ရေး၏ စိန်ခေါ်မှုများကို ဖြေရှင်းပေးရန် လိုအပ်ပြီး ဘဝအတွက် ကျမ်းကျင်မှုများနှင့် ပြိုမြဲများ၏
ပညာပေးခြင်းတို့ကို လိုအပ်သလို ထည့်သွင်းပေးရမည်။

သင်တန်း သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများတွင် အဓိက ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ ဗဟိုသုတေသန၊ သင်ကြားမှုအတတ်
ပညာနှင့် သင်ကြားမှုနည်းစနစ်များ၊ ကလေးသူငယ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ လူကြီးများအား ပညာ
သင်ကြားခြင်း၊ အမျိုးမျိုး အပုံးပုံး ကွဲပြားမှုကို လေးစားခြင်း၊ အထူးလိုအပ်ချက်များ ရှိနေသည့်
သင်ယူသူများကို သင်ကြားခြင်း၊ လူမှုစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊
ပဋိပက္ခတားဆီးခြင်း/ ဖြေရှင်းခြင်းနှင့် ပြိုမြဲများ၏ ပညာပေးခြင်း၊ လူအခွင့်အရေးများနှင့်
ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများ၊ အပြုအမှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များ၊ ဆရာ/ ဆရာမများအတွက်
(အိတ်ချုပ်အိုင်ဖွံ့ဗြာမှု/ အော်အိုင်ဒီအက်စ် အပါအဝင်) ဘဝအတွက် ကျမ်းကျင်မှုများ၊ စာသင်ကျောင်းနှင့်
ရပ်စွာလူထုအကြား ဆက်ဆံရေး၊ ရပ်စွာလူထုအတွင်းရှိ ရင်းမြစ်များကို အသုံးချခြင်း၊ ပြည်တွင်း၌
ရွှေပြောင်းခံရသော ပြည်သူများ သို့မဟုတ် ဒုက္ခသည်များကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်ထိုင်သော ပြည်သူများ
သို့မဟုတ် ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသော ပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်များကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခြင်း
နှင့် ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း စသည်တို့ ပါဝင်နိုင်သည်။

၃။ လေ့ကျင့်သင်ကြားမှ အထောက်အကုန်း ပေါင်းစည်းညွှန်းမှု။ ။ အရေးပေါ်အခြေအနေ
တည်ပြုမှုရရှိသည်နှင့် နိုင်ငံနှင့် မြို့ရွာဒေသအဆင့် ပညာရေးအာဏာပိုင်များနှင့် ရပ်စွာပညာရေး
ကော်မြတ်များသည် ကျောင်းသင်ပညာရေးနှင့် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေးမှ ဆရာ/ ဆရာမများအား
လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရေး လုပ်ဆောင်မှုများကို ရေးဆွဲသတ်မှတ်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်
ဖော်ခြင်းတို့တွင် ပါဝင်သင့်သည်။ ဘဝအန်ထမ်းဆောင်ဆဲ ဆရာ/ ဆရာမများအား လေ့ကျင့်

သင်ကြား ပေးရန် သင်ရိုးညွှန်းတစ်းများအကြောင်း ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် လက်ခံရရှိသည့် လေ့ကျင့် သင်ကြားပေးမှုများကို အသိအမှတ်ပြုရန် နည်းစနစ်များအကြောင်း ဆွေးနွေးခြင်းတို့ကို အရေးပေါ် အခြေအနေ တုံ့ပြန်မှု၏ အစောပိုင်းကာလတွင် စတင်သင့်သည်။ သို့သော်လည်း ကွဲသည် အခြေအနေများတွင် ကွဲသည်အသိုင်းအပိုင်း၊ ငှါးတို့၏ ပညာရေးအစီအစဉ်များနှင့် ဒေသအဆင့် ပညာရေးစနစ်တို့အကြား ဆက်စပ်မှ မရှိတတ်ပါ။

ဖြစ်နိုင်ပါက ဆရာ/ဆရာမများအတွက် သင့်လျော်သည့် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးမှုကို ပြုစုဖော်ထုတ် ရန်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဒေသတွင်းမှ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးသူများကို ရွှေးချယ်သတ်မှတ် ပေးသင့်သည်။ ငှါးတို့၏ အထောက်အကူပြုမှုဆိုင်ရာနှင့် သင်တန်းပို့ချမှုဆိုင်ရာ ကျမ်းကျင်မှု များအတွက် စွမ်းဆောင်ရည် ပြန့်ပိုးဆောင်ပေးခြင်းကိုလည်း လိုအပ်သလို ဆောင်ရွက်ပေး သင့်သည်။ အကယ်၍ ရရှိနိုင်သော လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးသူ အရေအတွက်သည် အကန့်အသတ်ရှိ နေပါက သို့မဟုတ် ငှါးတို့ကိုယ်တိုင် လုံလုံလောက်လောက် လေ့ကျင့်သင်ကြားထားခြင်း မရှိပါက ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ (ဥပမာ—ကုလသမဂ္ဂ၊ နိုင်ငံတကာ အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ) နှင့် မြို့ရွာဒေသအဆင့်၊ နိုင်ငံအဆင့်နှင့် ဒေသတွင်းအဆင့် အဖွဲ့အစည်းများ ပူးပေါင်းကြိုးပမ်းကြ ခြင်းဖြင့် ဆရာ/ဆရာမများအား တာဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ်နှင့် တာဝန်မထမ်းဆောင်မီ လေ့ကျင့် သင်တန်းပေးရန်အတွက် တည်ရှိဆဲနှင့် ယာယိဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်မှုပုံစံများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ ကို ပို့မို့ခိုင်မာအောင် ပြုလုပ်ရမည်။

၄။ အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့် သက်သေခံလက်မှတ်ထုတ်ပေးခြင်း။ ။ လတ်တလောအခြေအနေတွင် အရည်အသွေးကို အာမခံနိုင်ရန်နှင့် အသိအမှတ်ပြုနိုင်ရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ အရေးပေါ် ကာလနောက်ပိုင်း အခြေအနေအတွက် ကြိုးတင်မျှော်မှန်းချက်အဖြစ်လည်းကောင်း နိုင်ငံအဆင့်နှင့် မြို့ရွာဒေသအဆင့် ပညာရေးအာဏာပိုင်များ၏ အသိအမှတ်ပြုခြင်းနှင့် သက်သေခံလက်မှတ် ထုတ်ပေးခြင်းကို ရပုံသည်။ ဒုက္ခသည် ဆရာ/ဆရာမများနှင့် ပတ်သက်၍မှ လက်ခံသည့်နိုင်ငံ သို့မဟုတ် မိခင်နိုင်ငံ/ဒေသမှ ပညာရေးအာဏာပိုင်များသည် သင်တန်းကို အသိအမှတ်ပြုရန် လိုအပ်သည်။ ထို့အတွက် ဆရာ/ဆရာမများ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရေး သင်တန်းများသည် ကောင်းမွန်စွာ တည်ဆောက်ထားရန်နှင့် ပြည့်စုံစွာ မှတ်တမ်းပြုစုံထားရှိရန်၊ ပညာရေးအာဏာပိုင် များ၏ ဆရာ/ဆရာမ အရည်အချင်းသတ်မှတ်ချက်များကို ပြည့်မိရန်နှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေနှင့် ပတ်သက်သည့် အခြားအစိတ်အပိုင်းများ ပါဝင်ရန် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည်။

သင်ကြားခြင်းနှင့် သင်ယူခြင်း စံသတ်မှတ်ချက် ၃။ သင်ကြားပို့ချခြင်း

သင်ကြားပို့ချခြင်းသည် သင်ယူသူ ဗဟိုပြုဖြစ်ပြီး ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် သဘောကိုဆောင်ကာ အားလုံးပါဝင်ခွင့်လည်းရှိသည်။

အမိန့်ဆုံးကိန်းများ (ငှုံးတို့ကို လမ်းညွှန်မှတ်စုများနှင့် အတူယွင်းတွဲ ဖတ်ရှုရန်ဖြစ်သည်။)

- သင်ယူသူများကို ငှုံးတို့၏ သင်ယူမှုတွင် တက်ကြစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းများ ပေးအပ်ထားသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၁ ကို ကြည့်ပါ။)
- ငှုံးတို့၏ သင်ယူမှုတွင် သင်ယူသူများ ပါဝင်မှုကို အထောက်အကြုပြုရန်နှင့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်ကို တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန် ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေသည့် နည်းစနစ်များကို အသုံးပြုသည်။
- လောက့်ခြင်း၊ သင်ယူသူများနှင့် အပြန်အလှန် တုံ့ပြန်လုပ်ဆောင်ခြင်းတို့ဖြင့် ဆရာ/ဆရာမများသည် သင်ခန်းစာပါ အကြောင်းအရာများနှင့် သင်တန်းများအတွင်း ရရှိခဲ့ကြသည့် သင်ကြားမှုဆိုင်ရာ ကျေမှုများကို နားလည်သဘောပေါက်ကြောင်း ပြသကြသည်။
- အားလုံးပါဝင်နိုင်ခွင့်ကို အားပေးမြှင့်တင်ခြင်း၊ သင်ယူမှုအတွက် အတားအဆီးများကို ဖယ်ရှားခြင်း တို့ဖြင့် သင်ကြားပို့ချခြင်းသည် အထူးလိုအပ်ချက်များရှိနေသည့် သင်ယူသူများအပါအဝင် သင်ယူသူအားလုံး၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၂ ကို ကြည့်ပါ။)
- မိဘများနှင့် ရပ်စွာလူထူခေါင်းဆောင်များသည် သင်ယူမှုအကြောင်းအရာနှင့် အသုံးပြုသည့် သင်ကြားပို့ချမှု နည်းစနစ်များကို နားလည်လက်ခံကြသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၃ ကို ကြည့်ပါ။)

လမ်းညွှန်မှတ်စုများ

၁။ တက်ကြစွာ ပါဝင်ခြင်း။ ။ သင်ကြားမှုသည် အပြန်အလှန် တုံ့ပြန်လုပ်ဆောင်မှုရှိပြီး ပါဝင် ဆောင်ရွက်မှုရှိရ မည်။ ငှုံးသည် ဖွံ့ဖြိုးမှုအဆင့်အလိုက်အရ သင့်လျော့သည့် သင်ကြားမှုနှင့် သင်ယူမှုနည်းစနစ်များကို အသုံးပြုရန်လည်း လိုအပ်သည်။ ထိုနည်းစနစ်များတွင် အပ်စွဲဖြင့် လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းပေးလုပ်ဆောင်ခြင်း၊ သက်ရွယ်တူချင်း ပညာပေးခြင်း၊ အခန်းကဏ္ဍဖြင့် သရပ်ဆောင်ခြင်း၊ ဓာတ်ကြောင်းပြောဆိုခြင်း၊ ကစားနည်းများ၊ ဖီဒီယို ပြသခြင်းနှင့် ပုံပြင်များနှင့် အခြားနည်းစနစ်များ ပါဝင်သည်။ တက်ကြစွာ သင်ယူခြင်းသည် ဆရာ/ဆရာမနှင့် သင်ယူသူများ အကြားနှင့် သင်ယူသူအချင်းချင်းအကြား အပြန်အလှန်သဘောဆောင်သည့် ဆက်ဆံရေးကို ထူထောင်ပေးနိုင်ပြီး အပြသဘောဆောင်သည့် လူမှုစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာပျော်ရွင်မှုကို ရရှိစေသည်။ (စာမျက်နှာ ၃ တက်ရောက်သင်ယူနိုင်မှုနှင့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင် စံနှုန်း ၂။ လမ်းညွှန်မှတ်စု ၆ ကို ကြည့်ပါ။)

၂။ သင်ယူမှုဆိုင်ရာ အတားအဆီးများ။ ။ ဆရာ/ဆရာမများသည် အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ကျောင်းသင်ပညာရေးနှင့် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ၏ အရေးပါမှုကို မိဘများ၊

ရပ်စွာလူထုမှ ပြည်သူများ၊ ပညာရေးနယ်ပယ်မှ ဦးဆောင်သူများနှင့် အခြားသက်ဆိုင်သူများအား ရှင်းလင်းပြောကြားပေးရန်နှင့် အမျိုးမျိုးအဖွဲ့ဖွဲ့ ကွဲပြားမှု၊ အားလုံးပါဝင်စေမှုနှင့် ရပ်စွာလူထုအထိ ရောက်ရှိမှုတို့အကြောင်း ဆွေးနွေးရန် လေ့ကျင့်သင်ကြားထားသင့်သည်။ အားလုံးပါဝင်စေခြင်းကိစ္စ နှင့် သင့်လျော်သည့် ရင်းမြစ်စာရွက်စာတမ်းများ ထောက်ပံ့ခြင်းတို့ကို ပညာရေးနယ်ပယ်မှ ဦးဆောင် သူများ၊ မိဘများနှင့် ရပ်စွာလူထုမှ ပြည်သူများ နားလည်သောပေါက်ကြောင်းနှင့် ထောက်ခံကြောင်း သေချာစေရန် ငှုံးတို့နှင့် စကားပြောဆိုဆွေးနွေးရန် လိုအပ်သည်။

၃။ သင်ကြားပို့ချသည့် နည်းစနစ်များ ရွေးချယ်ခြင်းနှင့် အသုံးပြုခြင်း။ သင်ကြားပို့ချသည့် နည်းစနစ်များ ရွေးချယ်ခြင်းနှင့် အသုံးပြုခြင်းတို့တွင် ဆရာ/ဆရာမများ၏ ပညာရေးအတွက် လေ့ကျင့်သင်ကြားမှုနှင့် လိုအပ်ချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုမည်ဖြစ်သည်။ ဆရာ/ဆရာမများသည် ပြောင်းလဲသွားသည့် အကြောင်းအရာနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဆရာ/ဆရာမများ၏ သိရှိမှုနှင့် အမူအကျင့်များတွင် မျှော်လင့်ထားသော ပြောင်းလဲမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ လည်းကောင်း ရင်းနှီးကျမ်းဝင်ရန် လိုအပ်သည်။ မိဘများ၊ ရပ်စွာလူထုများနှင့် မိရိုးဖလာ ခေါင်းဆောင်များနှင့် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ ပါဝင်မှုနှင့် လက်ခံမှုတို့သည် ရပ်စွာလူထု အလေးထားသည့် ကိစ္စရပ်များကို ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ပေးမည့် သင်ကြားနည်းများနှင့် လုပ်ငန်းများကို အသေးစိတ်ကိုက်ညီပြုပြင်ရာတွင် အလွန်အရေးပါသည်။

သင်ကြားမှုနှင့် သင်ယူမှု စံသတ်မှတ်ချက် ၄။ စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်း

သင်ယူမှုဆိုင်ရာ အောင်မြင်မှုများကို တန်ဖိုးဖြတ်ရန်နှင့် တရားဝင်ဖြစ်စေရန် သင့်လျော်သည့် နည်းစနစ် များကို အသုံးပြုသည်။

- အမိန့်ကိန်းများ (ငှုံးတို့ကို လမ်းညွှန်မှတ်စုံများနှင့် အကူယှဉ်တဲ့ ဖတ်ရှုရန်ဖြစ်သည်။)
- သင်ယူမှုကို အချိန်မှန်မှန်နှင့် သင့်တော်မှန်ကန်စွာ စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ရန် စဉ်ဆက်မပြတ် အကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်း နည်းစနစ်များအား အမျိုးမျိုးရှိသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုံ၊ ကိုကြည့်ပါ။)
  - သင်ယူသူ၏ အောင်မြင်မှုကို အသိအမှတ်ပြုပြီး ရမှတ်များ သို့မဟုတ် သင်တန်းပြီးမြောက်ကြောင်း လက်မှတ်နှင့် စာရွက်စာတမ်းများကို ထိုက်သင့်သလို ပေးအပ်သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုံ၊ ကိုကြည့်ပါ။)
  - စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း နည်းစနစ်များသည် မျှတပြီး ယုံကြည်အားထားလောက်ကာ သင်ယူသူအတွက် ခြိမ်းခြောက်မှုမရှိဟု ယူဆထားသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုံ၊ ကိုကြည့်ပါ။)

လမ်းညွှန်မှတ်စုများ:

၁။ ထိရောက်သည့် စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း နည်းစနစ်များနှင့် အတိုင်းအတာများ ထားရှိခြင်းဖြင့် အောက်ပါအချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားကြောင်း ထင်ဟပ်ဖော်ပြသင့်သည်။

- ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု (ဥပမာ-စစ်ဆေးမှုနှင့် စာမေးပွဲများသည် သင်ယူမှုဆိုင်ရာ ဆက်စပ်အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီဆီလျော်ပြီး သင့်တော်မှုရှိသည်။)
- တစ်ပြီးညီဖြစ်မှု (ဥပမာ-အကဲဖြတ်ခြင်းနည်းစနစ်များကို နေရာဒေသအားလုံးရှိ ဆရာများ အားလုံးက သိရှိကြပြီး ပုံစံတစ်မျိုးတည်းဖြင့် အသုံးပြုနေသည်။)
- အခွင့်အလမ်း (ပျက်ကွက်သည့် သင်ယူသူများအား စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ရန် နောက်ထပ် အခွင့်အလမ်းတစ်ခု ပေးအပ်သည်။)
- အချိန်ကာလ (စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းကို သင်ကြားပို့ချမှု အတွင်းနှင့် အဆုံးတွင် ပြုလုပ်သည်)
- အကြိုမ်အရေအတွက် (ငှုံးမှာ အရေးပေါ်အခြေအနေပေါ်၌ မျှတည်မည်ဖြစ်သည်။)
- သင့်လျော်သည့် အခြေအနေသတ်မှတ်ချက် (သင့်လျော်သည့် အခြေအနေသတ်မှတ်ချက် သို့မဟုတ် အထောက်အကူပြုအသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများသည် သင့်လျော်သည့် ပညာရေးဝန်ထမ်းက ဆောင်ရွက်သည့် ပုံစံတကျပြုလုပ်သော စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းအတွင်း၌ ရရှိနိုင်သည်။)
- သက်ဆိုင်သူများနှင့် ပွဲလုပ်လုပ်မှု (အကဲဖြတ်မှုရလဒ်များကို သင်ယူသူများအား အသိပေးဝေမျှပြီး ကလေးများအတွက်ဆိုပါက မိဘများအား အသိပေးဝေမျှသည်။)

၂။ အကဲဖြတ်ခြင်း ရလဒ်များ။။ ကျောင်းသင်ပညာရေး အစီအစဉ်များတွင် သင်ယူသူများ၏ အောင်မြင်မှုများနှင့် စာမေးပွဲရလဒ်များကို လက်ခံသည့်နိုင်ငံနှင့်/သို့မဟုတ် မိခင်နိုင်ငံရှိ ပညာရေးအာဏာပိုင်များက အသိအမှတ်ပြနိုင်မည့် နည်းလမ်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်။ ဒုက္ခသည်များ အတွက်မှု မူလနိုင်ငံ သို့မဟုတ် ဒေသရှိ ပညာရေးအာဏာပိုင်များက အသိအမှတ်ပြုလာစေရန် ကြိုးပမ်းရမည်။ သင်တန်းပြီးမြောက်ကြောင်း လက်မှတ်နှင့် စာရွက်စာတမ်းများတွင် ဒီပလိုမာများ၊ ဘွဲ့လက်မှတ်များ ပါဝင်နိုင်သည်။

၃။ အကဲဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်။။ စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းတို့ကို ကိုယ်ကျင့်တရား စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ ပြုစုဖော်ထုတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ စစ်ဆေး အကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းတို့ကို မျှတည်အားထားလောက်သည်ဟု သဘောထားသင့်ပြီး ကြောက်ရွဲမှုနှင့် ထိခိုက်နာကျင်စေမှုတို့ကို မတိုးပွားစေသည့် နည်းလမ်းဖြင့် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ အမှတ်ကောင်းများ ရရှိရေးအတွက် သို့မဟုတ် ကျောင်းအတွင်း သို့မဟုတ် အစီအစဉ်အတွင်း အဆင့်တိုးမြှုင့်ပေးရေးအတွက် သင်ယူသူများကို ဒုက္ခပေးနောက်ယူက်မှုမရှိစေရန် ဂရပြုရမည်။

၄။ ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြားပညာရေးဝန်ထမ်းများ

နိဒါန်း

လူသားချင်းကုညီထောက်ပံ့မှု၏ ကဏ္ဍအားလုံးသည် ခက်ခဲဖြီး တစ်ခါတစ်ရုတွင် လုံခြုံမှုမရှိသည့် အခြေအနေများတွင် လုပ်ကိုင်နေကြရသည့် ဝန်ထမ်းများနှင့် လုပ်အားပေးများ၏ ကျမ်းကျင်မှု များ၊ အသိပညာဗဟိုသုတန်း ကတိကဝတ်ထားချက်တို့ပေါ်၍ မူတည်နေသည်။ ငင်းတို့အပေါ်၍ ကျရောက်နေသည့် တောင်းဆိုမှုများမှာ များပြားနေနိုင်သည်။ ငင်းတို့သည် အနိမ့်ဆုံး လိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များကို ပြည့်စီအောင် ဆောင်ရွက်မည်ဆိုပါက ငင်းတို့အား သင့်တော်မှန်ကန် စွာ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးထားခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ရန် မရှိမဖြစ်အရေးကြီးသည်။

အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ဆရာ/ဆရာမများနှင့် ပညာရေးဝန်ထမ်းများအား ရွှေးချယ်ခန့်ထားခြင်းသည် ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုသဘောကိုဆောင်ပြီး ပွင့်လင်းမှုရှိကာ သတ်မှတ်ထားသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များပေါ်တွင် အခြေခံရမည်ဖြစ်သည်။ ဖြစ်နိုင်ပါက ပညာရေးဝန်ထမ်းများကို ဘေးဒုက္ခခံစားနေရသည့် ပြည်သူများအနက်မှ ရွှေးချယ်ခန့်ထားရမည်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ဘေးဒုက္ခခံစားနေရသည့် ပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်များ၊ ယုံကြည်မှုစိုင်ရာ အစဉ်အလာများ၊ အပြုသဘောဆောင်သည့် အလေ့အထများကို အလေးထားသည့် လေ့ထုံးစံများနှင့် အတွေအကြံများကို လိုအပ်ချက်များဆိုင်ရာ ပညာရေး အစီအစဉ်များနှင့် ပေါင်းစည်းပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ဆရာ/ဆရာမများနှင့် ပညာရေးဝန်ထမ်းများကို ရွှေးချယ်ခန့်ထားပြီးပါက ငင်းတို့သည် ကျင့်ဝတ်များနှင့် သတ်မှတ်ထားသည့် လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေများကို ဖော်ထုတ်ပေးရန် ရပ်စွာလူထုနှင့်အတူ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြားပညာရေးဝန်ထမ်းများအား ခန့်အပ်ခြင်းကို ရှင်းလင်းပြတ်သားသည့် စာချုပ်စာတမ်းများဖြင့် ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ပြီး ထိစာချုပ်များတွင် ငင်းတို့၏ ရပိုင်ခွင့်များ (လစာသို့မဟုတ် ခံစားခွင့်၊ အလုပ်ဆင်းရမည့်ရက်များနှင့် အလုပ်ချိန်များ၊ လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေ၊ စသည်) နှင့် တာဝန်ဝေါဘာများကို ရှင်းလင်းဖော်ပြထားရမည်။ အပြုအမှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များသည် ဆရာ/ဆရာမများနှင့် ပညာရေးဝန်ထမ်းများအတွက် အပြုအမှုဆိုင်ရာ ရှင်းလင်းပြတ်သားသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များကို ဖော်ပြရမည်ဖြစ်ပြီး ထိစံသတ်မှတ်ချက်များကို မလိုက်နာသူများအတွက် နောက်ဆက်တဲ့ရလဒ်များကိုလည်း ဖော်ပြထားရမည်။ ဘေးဒုက္ခ ခံစားနေရသည့် ပြည်သူများထံမှ ပညာရေးအတွက် ထောက်ခံအားပေးမှုကို

ရရှိခြင်းသည် ဆရာ/ဆရာမများနှင့် ပညာရေးဝန်ထမ်းများအား ရွှေးချယ်ခန့်ထားခြင်း၊ ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် မိဘများက ငှုံးတို့၏ ကလေးများကို ကျောင်းသို့ပို့ရန် လိုလိုလားလားရှိခြင်းနှစ်ခုလုံးကို အထောက်အကူပြုမည် ဖြစ်သည်။

အကျပ်အတည်းအခြေအနေနှင့် ကြံ့တွေ့နေရသည့် ဒေသများတွင်မှ ဆရာ/ဆရာမများနှင့် ပညာရေး ဝန်ထမ်းများသည် ရပ်စွာလူထုမှ အခြားသူအားလုံးကဲ့သို့ပင် ငှုံးတို့တွေ့ကြံ့ခြစားခဲ့ရသည်များကို လက်ခံနိုင်ရန်နှင့် ငှုံးတို့၏ဘဝများကို ပြန်လည်တည်ဆောက်ရန် ကြိုးပမ်းကြရသည်။ ကျောင်းသင်ပညာရေးနှင့် ကျောင်းပြင်ပပညာရေး အစီအစဉ် နှစ်မျိုးလုံးမှ ဝန်ထမ်းများသည် အရေးပေါ်အခြေအနေကို အဆင်ပြေပြေ ဖြတ်သန်းနိုင်ရန်နှင့် ဘေးအန္တရာယ် သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ထိခိုက်နာကျင်မှုနှင့် ဖြစ်းမှုကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းနိုင်ရန် အထောက်အကူလိုအပ်သည်။ ငှုံးတို့အချင်းချင်း ပုံပိုးရန်အထောက်အကူဖြစ်ပြီး သင်ယူသူများ၏ ကျိန်းမာပျော်စွဲမှုကို တိုးမြှုင့်ပေးရန် လိုအပ်သည့် နည်းလမ်းများ၊ ကျွမ်းကျင်မှုများကို ဆရာ၊ ဆရာမများအား ဖြည့်ဆည်းပေးမည့် အထောက်အကူပြစ်နစ်များကို ဖန်တီးပေးသင့်သည်။

ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြားပညာရေးဝန်ထမ်းများအား သင့်တော်သည့် လေ့ကျင့်သင်ကြားမှုပေးခြင်းသည် အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် ပညာသင်ကြားရေး အစီအစဉ်များ အောင်မြင်ရန်အတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည်။ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးမှုအတွက် စံသတ်မှတ်ချက်များကို သင်ကြားမှုနှင့် သင်ယူမှုအခန်းတွင် တွေ့ရှိနိုင်သည်။

ဆရာ/ဆရာမများနှင့် ပညာရေးဝန်ထမ်းများသည် ကြိုးကြပ်ကွပ်ကဲသည့် ပုံစံမျိုးဖြင့်လည်း အထောက်အကူရရှိရန် လိုအပ်သည်။ ရပ်စွာအဆင့်တွင် မိဘများ၊ ကျေးဇူးခေါင်းဆောင်များ၊ ရပ်စွာလူထုပညာရေးကော်မတီဝင်များနှင့် မြို့ချာဒေသအဆင့် အစိုးရအရာရှိများသည် ငှုံးတို့ဒေသအတွင်း ပညာရေးအစီအစဉ်များကို မည်သို့ စောင့်ကြည့် လေ့လာမည်၊ မည်သို့အထောက်အကူပေးမည်ကို လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးမှ ရရှိရန်လိုအပ်သည်။ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ကြံ့တွေ့နေရသည့် ပြည်သူများသည် ငှုံးတို့၏ ပညာရေးအစီအစဉ်များကို အပြည့်အဝ ထိန်းချုပ်နိုင်ရန် လုပ်ပိုင်ခွင့်အပ်နှင့်ခြင်းခံရသည့်အခါ ငှုံးတို့၏ မိမိကိုယ်မိမိ အားကုံးနိုင်သည့် အခွင့်အရေးကို အသုံးချဖြီး ပြသုနာများအတွက် အဖြေများကို ရှာဖွေနိုင်သည်။ ပညာရေးဝန်ထမ်းကို အထောက်အကူပေးခြင်းနှင့် ကြိုးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်းတွင် ရပ်စွာလူထုက ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် သင်ယူမှုပေါ်ဝန်းကျင်တွင် ရပ်စွာလူထုနှင့် ဆရာ/ဆရာမများအကြား ဆက်ဆံရေးနှင့် ရလဒ်ကောင်းများကို ထွက်ပေါ်စေသည်။

ကျောင်းစီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့၊ ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြားပညာရေးဝန်ထမ်းများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်ကို အမြှုမပြတ်စောင့်ကြည့်လေ့လာပြီး အကဲဖြတ်သင့်သည်။ သို့မှသာ ငှုံးလုပ်ဆောင်ချက်များ၏ အရည်အသွေးနှင့် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ကြံ့တွေ့နေရသည့် ပြည်သူများအပေါ် ဆက်လက်အထောက်အကူပြနေခြင်း ရှိ-မရှိသေချိန်မည်ဖြစ်သည်။ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းသည် ထိန်းချုပ်သည့်ပုံစံသာမဟုတ်ဘဲ လမ်းညွှန်ပေးသည့်ပုံစံလည်း ရှိရမည်ဖြစ်သည်။ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင် အကဲဖြတ်ခြင်းတို့သည် ဆရာ/ဆရာမများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်နှင့် အလေ့အရေးကြိုးသည်။ ဝန်ထမ်းများ၏ လုပ်ဆောင်ချက် သုံးသပ်အကဲဖြတ်ခြင်းများကို တတ်နိုင်သူမျှ ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ဆရာ/ဆရာမများအတွက် အပြုသောဆောင်သည့် သင်ယူမှုအတွေ့အကြံတစ်ခု ဖြစ်သင့်သည်။

အမျိုးအစားအားလုံးအတွက် တူညီသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် ချိတ်ဆက်မှုများ

ပညာရေးဆိုင်ရာ တုံးပြန်မှုတစ်ခုကို ဖော်ထဲတို့ အကောင်အထည်ဖော်သည့် ဖြစ်စဉ်သည် ငှါး၏ ထိရောက် မှုတွင် အလွန်အရေးပါသည်။ ဤအခန်းကို ရပ်စွာလူထု ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုနှင့်သေတွင်း ရင်းမြစ်များ၊ ကန်းမြို့ အကဲဖြတ်ခြင်း၊ တုံးပြန်မှု၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်း စသည်တို့ အကျိုးဝင်သည့် အမျိုးအစား အားလုံးအတွက် တူညီသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် တွဲဖက်အသုံးပြုသင့်သည်။ အထူးသဖြင့် ထိခိုက်ခံစားလွယ်သော လူအပ်စုများ အပါအဝင် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ကြံတွေနေရသည့် ပြည်သူများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုကို အမြင့်မားဆုံး ဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ သို့မှသာ ထိပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုသည် သင့်လျော်ခြင်းရှိမရှိနှင့် အရည်အသွေး ပြည့်မီခြင်းရှိမရှိ သေချာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ။ ၍င်းတို့မှာ ပင်ကိုသဘာဝအားဖြင့် အရည်အသွေး သဘောဆန်းပြီး ပညာရေးဆိုင်ရာ တုံးပြန်လုပ်ဆောင်မှု ပြုလုပ်ရာတွင် ရရှိရမည့် အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် အဆင့်များကို သတ်မှတ်ပေးသည်။

အဓိကအညွှန်းကိန်းများ။ ၍င်းတို့မှာ သတ်မှတ်စုနှစ်းကို ပြည့်မီခြင်းရှိမရှိ ဖော်ပြသည့် ‘သက်တများ’ ဖြစ်ကြသည်။ ငှါးတို့သည် အစီအစဉ်၏ သက်ရောက်မှု သို့မဟုတ် ရလဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ အသုံးပြုသည့် လုပ်ငန်းစဉ် သို့မဟုတ် နည်းလမ်းကိုလည်းကောင်း တိုင်းတာရန်နှင့် ဆက်သွယ်ပြောဆိုရန် နည်းလမ်း တစ်ခုကို ထောက်ပံ့ပေးသည်။ အညွှန်းကိန်းများသည် အရည်အသွေးသဘောသော်လည်းကောင်း၊ အရေအတွက်သဘောသော်လည်းကောင်း ဆောင်နိုင်သည်။

လမ်းညွှန်မှတ်စုများ။ ၍င်းတို့တွင် စုနှစ်းနှင့် အညွှန်းကိန်းများကို ကွဲပြားစားနားသည့် အခြေအနေ များတွင် လက်တွေအသုံးပြုသည့်အခါ စဉ်းစားရန် သီးသန့်အချက်များ၊ လက်တွေရှင်ဆိုင်ရသည့် အခက် အခဲများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်လမ်းညွှန်နှင့် ဦးစားပေးကိစ္စရပ်များအတွက် အကြံ့ဗြာက် စသည်တို့ ပါဝင်သည်။ ငှါးတို့တွင် စုနှစ်းသို့မဟုတ် အညွှန်းကိန်းများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အလွန်အရေးကြီးသော ကိစ္စရပ်များလည်း ပါဝင်နိုင်သလို လက်ရှိသိရှိထားသော အချက်များတွင် ဘေးကျပ်နံကျပ်အခြေအနေများ၊ အငြင်းပွားဖွယ်ကိစ္စများနှင့် လစ်ဟာမှုများကိုလည်း ဖော်ပြနိုင်သည်။ နောက်ဆက်တွဲ ၂ တွင် ဤအခန်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ယော်ယျာ ကိစ္စရပ်များနှင့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ သီးသန့်ကိစ္စရပ်များ နှစ်မျိုးလုံးနှင့် ပတ်သက် သည့် သတင်းအချက်အလက် ရင်းမြစ်များကို ညွှန်းဆိုထားသည့် ရည်ညွှန်းစာရင်း ပါဝင်သည်။

ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြားပညာရေးဝန်ထမ်းများ

**စံသတ်မှတ်ချက် ၁
ရွှေးချယ် ခန့်ထားခြင်း**

အရည်အချင်း သင့်တော်
ပြည့်မီသည့် ဆရာ/ဆရာမ
များနှင့် အခြား ပညာရေး
ဝန်ထမ်း အရေအတွက်
အလုံအလောက်ကို အမျိုး
မျိုးအဖုံ့ဖုံး ကွဲပြားမှုနှင့် ညီမျှ
မှုကို ထင်ဟပ်သည့်
ရွှေးချယ်မှူ စံနှုန်း ပေါ်၍
အခြေခံသော ပါဝင်
ဆောင်ရွက်မှု ရှိပြီး ထင်သာ
မြင်သာ ရှိသည့် ဖြစ်စဉ်ဖြင့်
ရွှေးချယ်ခန့်ထားသည်။

**စံသတ်မှတ်ချက် ၂
လုပ်ငန်းခွင်
အခြေအနေများ**

ဆရာ/ဆရာမ များနှင့်
အခြား ပညာရေးဝန်ထမ်း
များသည် လုပ်ငန်းခွင်
အခြေအနေများကို
ရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ်
ထား သည်။ အပြုအမှ
ဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များကို
လိုက်နာကြသည်။
သင့်တင့် လျောက်ပတ်
သော လစာငွေကြေးကို
ရရှိခဲ့စားကြရသည်။

**စံသတ်မှတ်ချက် ၃
အထောက်အကူ နှင့်
ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်း**

ကြီးကြပ် ကွပ်ကဲခြင်းနှင့်
အထောက်အကူ ပေးခြင်း
စနစ်များကို ဆရာ/
ဆရာမ များနှင့် အခြား
ပညာရေး ဝန်ထမ်းများ
အတွက် ထူထောင် ထား
ရှိပြီး ပုံမှန်အသုံးပြုသည်။

နောက်ဆက်တဲ့ ၁။

အပြုအမှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များ

နောက်ဆက်တဲ့ ၂။ ရည်ညွှန်းစာအပ်စာတမ်းများနှင့် ရင်းမြစ်လမ်းညွှန်း

ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြားပညာရေးဝန်ထမ်းများအခန်း

ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြားပညာရေးဝန်ထမ်းများ စံသတ်မှတ်ချက် ၁။ ရွှေးချယ် ခန့်ထားခြင်း

အရည်အချင်းသင့်တော်ပြည့်မီသည့် ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြား ပညာရေးဝန်ထမ်းအရေအတွက် အလုံအလောက်ကို အမျိုးမျိုးအဖို့ဖို့ ကဲပြားမှုနှင့် တန်းတူညီမှုမှုကို ထင်ဟပ်သည့် ရွှေးချယ်မှုစံနှင့်ပေါ်၍ အခြေခံသော ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုရှိပြီး ဖွင့်လင်းသည့် ဖြစ်စဉ်ဖြင့် ရွှေးချယ်ခန့်ထားသည်။

အမိကအညွှန်းကိန်းများ: (ငှါးတိုကို လမ်းညွှန်မှတ်စုများနှင့် အတူယူဉ်တဲ့ ဖတ်ရှုရန်ဖြစ်သည်။)

- ရွှေးချယ်ခန့်ထားခြင်း မပြုမီ ရှင်းလင်းပြီး သင့်လျော်မှုရှိသည့် အလုပ်တာဝန် သတ်မှတ်ဖော်ပြချက် များကို ပြုစုဖော်ထုတ်သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၁ ကို ကြည့်ပါ။)
- ရွှေးချယ်ခန့်ထားမှု ဖြစ်စဉ်အတွက် ရှင်းလင်းသည့် လမ်းညွှန်ချက်များ ရှိသည်။
- ရပ်စွာလူထိကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်သည့် ရွှေးချယ်ရေးကော်မတီသည် လျောက်ထားသူများ၏ အရည်အချင်းများကို ဖွင့်လင်းသည့် အကဲဖြတ်ခြင်းအပေါ် အခြေခံပြီး ကျား/မ၊ အမျိုးမျိုးအဖို့ဖို့ ကဲပြားခြင်းနှင့် ရပ်စွာလူထိမှ လက်ခံခြင်းတိုကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားလျက် ဆရာ/ဆရာမများကို ရွှေးချယ်သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၂ - ၅ ကို ကြည့်ပါ။)
- ရွှေးချယ်ခန့်ထားပြီး တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် နေရာချေပေးထားသည့် ဆရာ/ဆရာမ အရေအတွက်သည် အရွယ်အစား ကြီးမားလွှန်းသည့် အတန်းများ မဖြစ်ပေါ်စေရန်အတွက် အလုံအလောက်ရှိသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၆ ကို ကြည့်ပါ။)

လမ်းညွှန်မှတ်စုများ

၁။ အလုပ်တာဝန် ဖော်ပြချက်များ: တွင် အခန်းကဏ္ဍများ၊ တာဝန်ဝါဒရားများနှင့် ရှင်းလင်းသည့် အစီရင်ခံရေး လမ်းကြောင်းများ၊ အပြုအမှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များနှင့် အခြားအစိတ်အပိုင်းများ ပါဝင်သည်။

၂။ အတွေအကြံနှင့် အရည်အချင်းများ: ၁။ အရေးပေါ်အခြေအနေတစ်ရပ်တွင် ရည်မှန်းချက်မှာ အသိအမှတ်ပြုထားသည့် အရည်အချင်းများရှိသော အရည်အချင်းပြည့်မီသည့် ဆရာ/ဆရာမ များကို ရွှေးချယ်ခန့်ထားရေးဖြစ်သည်။ သို့သော အချို့အခြေအနေများတွင်မူ အတွေအကြံနည်းပါးသူ သို့မဟုတ် လုံးဝမရှိသူများကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်သည်။ ထိုကိစ္စမျိုး များတွင် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးမှု လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။ အရည်အချင်းပြည့်မီသည့် ဆရာ/ဆရာမ များတွင် အောင်လက်မှတ်များ သို့မဟုတ် အခြားစာရွက်စာတမ်းများ မရှိပါက လျောက်ထားသူ များကို စစ်ဆေးခြင်းကဲ့သို့သော အတည်ပြုပေးနိုင်မည့် အခြားနည်းလမ်းများကို ပုံပိုးပေးရန် အရေးကြီးသည်။ ဆရာ/ဆရာမများအတွက် အနိမ့်ဆုံး အသက်သတ်မှတ်ချက်သည် ၁၈ နှစ် ဖြစ်သင့်သော်လည်း ထို့ကိုပိုမိုင်ယူယ်သော ဆရာ/ဆရာမများကိုလည်း ခန့်ထားရန် လိုအပ် ကောင်းလိုအပ်နိုင်သည်။ အချို့အခြေအနေများတွင် ဖြစ်နိုင်ပါက ကျား/မ ညီမှုမှုကို အားပေး မြှုပ်တင်ရန်အတွက် ဆရာမများကို ဦးတည်ရွှေးချယ်ခန့်ထားရန်နှင့် ရွှေးချယ်ခန့်အပ်ရေး စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲရန် လိုအပ်ကောင်းလိုအပ်နိုင်သည်။

င်းတို့၏ ဘာသာစကားဖြင့် မဟုတ်ဘဲ ရုံးသုံးဘာသာစကားဖြင့် သင်ကြားရသည့် လူနည်းစုဝင် သင်ယဉ်သူများအတွက် ကြုံးတို့၏ မူလဘာသာစကား(များ)ကို ပြောဆိုသည့် ဆရာ/ဆရာမများကို ရွှေးချယ်ခန့်ထားရန် လိုအပ်သည်။ ဖြစ်နိုင်ပြီး သင့်လျော်မူလည်းရှိပါက အချိန်တိအတတ်သင်သော သင်တန်းများကို ရုံးသုံးဘာသာစကား သို့မဟုတ် လက်ခံသည့်နိုင်ငံ၏ ဘာသာစကားဖြင့် ဖွင့်လှစ်ပို့ချ ပေးသင့်သည်။ (စာမျက်နှာ ရှိ သင်ကြားခြင်းနှင့် သင်ယူခြင်း စံနှုန်း ၁။ လမ်းညွှန်မှတ်စု ၇ ကိုလည်း ကြည့်ပါ။)

၃။ စံသတ်မှတ်ချက်များတွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင်နိုင်သည်-

- အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှုဆိုင်ရာ အရည်အချင်းများ - ပညာရပ်ဆိုင်ရာ၊ စာသင်ကြားမှုဆိုင်ရာ နှင့် လူမှုစိတ်ပညာ ဆိုင်ရာ အတွေအကြံ၊ အခြားကျမ်းကျင်မှုများ/ အတွေအကြံ၊ ကိုက်ညီ ဆီလျော်သည့် ဘာသာစကား အရည်အချင်း။
- လူပုဂ္ဂိုလ်၏ အရည်အချင်းများ - အသက်၊ ကျား/မ (ဖြစ်နိုင်ပါက ဝန်ထမ်းရွှေးချယ်ခန့်ထားသူများ အနေဖြင့် ကျား/မ ညီမျှမှုရှိအောင် ဦးတည်ဆောင်ရွက်သင့်သည်)၊ လူမျိုးစုဆိုင်ရာနှင့် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ နောက်ခံ၊ အမျိုးမျိုးအဖုံ့ဖုံး ကွဲပြားမှ (ရပ်စွာလူထုကို ကိုယ်စားပြုစေရန်)။
- အခြားအရည်အချင်းများ - ရပ်စွာလူထုမှ လက်ခံခြင်းနှင့် င်းတို့နှင့် အပြန်အလှန် တုံ့ပြန် လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ကြိုတွေ့နေရသည့် ပြည်သူများမှဖြစ်ခြင်း။

၄။ ရွှေးချယ်ခြင်း။။ ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြားပညာရေးဝန်ထမ်းများကို အခြေခံအားဖြင့် ဘေးဒုက္ခန္တနှင့် ကြိုနေရသည့် ပြည်သူများအနက်မှ ရွှေးချယ်ရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း လိုအပ်ပါက ပြင်ပမှ ရွှေးချယ်နိုင်သည်။ ဒုက္ခန္တသည်များ သို့မဟုတ် ပြည်တွင်းမြှေ ရွှေပြောင်းခံရသည့် ပြည်သူများအတွက် နေရာတစ်ခု သတ်မှတ်ထားပြီး ကောင်းမွန်သည့် ဆက်ဆံရေးများကို ထွက်ပေါ် စေနိုင်မည်ဆိုပါက အရည်အချင်း ပြည့်မီသည့် ဒေသခံလျောက်ထားသူများထံမှ လျောက်လွှာများကို လက်ခံနိုင်သည်။ ရွှေးချယ်မှုကို ဒုက္ခန္တသည်အသိုင်းအပိုင်းဒေသခံ ရပ်စွာလူထုနှင့် ဒေသအာဏာပိုင် များနှင့် တိုင်ပင်ပြီး ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

၅။ ထောက်ခံချက်များ။။ အကျပ်အတည်းအခြေအနေများတွင် သင်ယဉ်သူများအပေါ် ဆုံးဝါးသည့် သက်ရောက်မှုမျိုး ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည့် သို့မဟုတ် သင်ယဉ်သူများ၏ အခွင့်အရေးများကို အပြည့်အဝ လေးစားခြင်းမရှိသည့် သူမျိုးကို ခန့်အပ်မိခြင်းမှ ရှောင်ရှားနိုင်စေရန် ဆရာ/ဆရာမများနှင့် ပညာရေးဝန်ထမ်းများအတွက် ထောက်ခံချက် စစ်ဆေးခြင်းကို ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

၆။ မြို့ရွာဒေသအဆင့်တွင် ဖြစ်နိုင်သည့် စံနှုန်း။။ အများဆုံး သင်ကြားပေးနိုင်သည့် အတန်း အရွယ်အစားအတွက် မြို့ရွာဒေသအဆင့်တွင် ဖြစ်နိုင်သည့် စံနှုန်းကို သတ်မှတ်ပေးသင့်သည်။ ထို့နောက်တွင် င်းစံနှုန်းမှ များစွာသွေဖော်ခြင်း မရှိစေရန် ဆရာ/ဆရာမ အလုံအလောက် ခန့်ထားရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာများသည် ပညာသင်ယူသည့် အဆင့်အသီးသီးတွင် အရွယ်အစား ကြိုးမားလွန်းသည် အတန်းအရောအတွက် မည်မှုရှိသည် ကို ရည်ညွှန်းဖော်ပြသင့်သည်။

ဆရာ/ ဆရာမများနှင့် အခြားပညာရေးဝန်ထမ်းများ စံသတ်မှတ်ချက် J။ လပ်ငန်းခွင်အခြေအနေများ

ဆရာ/ ဆရာမများနှင့် အခြား ပညာရေးဝန်ထမ်းများသည် လုပ်ငန်းခွင် အခြေအနေများကို ရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ်ထားသည့် အပြုအမူဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များကို လိုက်နာကြသည်။ သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော လုပ်ခလစာကို ရရှိခံစားကြရသည်။

အမိကအညွှန်းကိန်းများ (လမ်းတိုကို လမ်းညွှန်မှတ်စုများနှင့် အတူယူဉ်တဲ့ ဖတ်ရှုရန်ဖြစ်သည်။)

- လုပ်ခလစာခံစားခွင့်နှင့် လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေများကို အလုပ်စာချုပ်တွင် သတ်မှတ်ဖော်ပြထားသည်။ လုပ်ခလစာကို လုပ်ငန်းကျမ်းကျင်မှုအဆင့်နှင့် ထိရောက်စွာလုပ်ဆောင်နိုင်မှုအပေါ် မူတည်ပြီး အချိန်မှုန် ပေးအပ်သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၁ - J ကို ကြည့်ပါ။)
- နိုင်ငံတကာမှ လုပ်ဆောင်သူများသည် သင့်လျော်သည့် မဟာဗျာဗျာများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရန် အတွက် ပညာရေးအာဏာပိုင်များ၊ ရပ်စွာလူထူ ပညာရေးကော်မတီဝင်များ၊ အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညိုနိုင်းဆောင်ရွက်သည်။ ထို့ပြင် ဆရာ/ ဆရာမများနှင့် အခြားပညာရေးဝန်ထမ်းများ အမျိုးအစားနှင့် အဆင့်အတန်း အမျိုးမျိုးတို့အတွက် မျှတသော၊ လက်ခံနိုင်ဖွယ်ရှိသော၊ ရေရှည် တည်တဲ့ နိုင်သော လုပ်ခလစာနှုန်းထားများကို အသုံးပြုရန်လည်း သဘောတူညီသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၁ နှင့် ၂ ကို ကြည့်ပါ။)
- အပြုအမူဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များနှင့် သတ်မှတ်ထားသော လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေများကို ပညာရေးဝန်ထမ်းများနှင့် ရပ်စွာမှ ပြည်သူများပါ ဖူးပေါင်းလျက် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် ပုံစံဖြင့် ဖော်ထုတ်သည်။ ထို့ပြင် ရှင်းလင်းသည့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး လမ်းညွှန်ချက်များ ရှိသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၁ နှင့် ၃ ကို ကြည့်ပါ။)
- အပြုအမူဆိုင်ရာကျင့်ဝတ်များကို ပညာရေးဝန်ထမ်းများက လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး လိုက်နာဆောင်ရွက်ကြသည်။ လွှာများသော အပြုအမူများနှင့်/ သို့မဟုတ် အပြုအမူဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များကို ဖောက်ဖျက်သည့် ဖြစ်ရပ်များတွင် သင့်လျော်သည့် အရေးယူဆောင်ရွက်ချက်များကို မှတ်တမ်းပြုစုထားပြီး အသုံးချသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၃ - ၄ ကို ကြည့်ပါ။)

လမ်းညွှန်မှတ်စုများ

၁။ လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေများ သည် အလုပ်တာဝန်ဖော်ပြချက်၊ လုပ်ခလစာခံစားခွင့်၊ တက်ရောက်မှု၊ အလုပ်ချိန် နာရီ/ရက်များ၊ စာချုပ်သက်တမ်း၊ အထောက်အကူပေးခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်း စနစ်များ၊ အငြင်းပွားမှု ဖြေရှင်းရေးစနစ်များကိုသတ်မှတ်ဖော်ပြသင့်သည်။ (အထက်ရှိ စုနှုန်း ၁။ လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၁ ကိုလည်း ကြည့်ပါ။)

၂။ လုပ်ခ လစာ သည် ငွေကြေးဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ ငွေကြေးမဟုတ်သည့်အရာလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ငှုံးကို (သဘောတူညီထားသည့်အတိုင်း) သင့်တော်သည့်ပမာဏဖြင့် ပုံမှန်ပေးအပ်ရမည်။

သင့်လျော်သည့် လုပ်ခလစာ ပမာဏကို ပါဝင်ပတ်သက်သည့် လုပ်ဆောင်သူများအကြား ဆွေးနွေး ညီးနှင့် မှုရှိသော ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် ဖြစ်စဉ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရမည်။ ဂင်းသည် အသက်မွေး ဝမ်းကြာင်းပြနိုင်ရန်၊ ဝန်ဆောင်မှုဆက်လက်ပေးနိုင်ရန်နှင့် ရေရှည်တည်တဲ့ရန် အာမခံနိုင်သည့် အဆင့်တစ်ဆင့်တွင် ရှိနေစေရန် ဦးတည်ချက်ထားရမည်။ အထူးသဖြင့် လုပ်ခလစာသည် ဆရာ/ဆရာမများအား ငင်းတို့၏ အခြေခံလိုအပ်ချက်များကို ပြည့်မိရန်အတွက် အခြားဝင်ငွေ ရှာရန်မလိုဘဲ ငင်းတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကြာင်းအလုပ်ပေါ်၌ အာရုံစိုက်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် လုံလောက်မှု ရှိရမည်။ လုပ်ခလစာသည် လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေများနှင့် အပြုအမူဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များနှင့်အညီ လိုက်နာမှုရှိမရှိပေါ်တွင် မူတည်သင့်သည်။

ကွဲပြားခြားနားသည့် နောက်ခံရှိသည့် ဆရာ/ဆရာမများ (ဥပမာ-နိုင်ငံသားများနှင့် ဒုက္ခသည်များ) သည် ကွဲပြားခြားနားသည့် လစာအဆင့်ကို ရရှိသည့် အခြေအနေမျိုးကို ရှောင်ရားရန် အထူး ကရပြုရမည်ဖြစ်သည်။ ရေရှည်တည်တဲ့သည့် လုပ်ခလစာခံစားခွင့် စနစ်တစ်ရပ်ကို ရေရှည်မဟာ ဗျာဟာများဖြင့် သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်မှုတွင် အိုကလုပ်ဆောင်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်ရန် လိုအပ်သည်။ ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပညာရေးအာဏာပိုင်များနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများအကြား တူညီသည့် လုပ်ခလစာခံစားခွင့် အဆင့်များကို သတ်မှတ်ပေးရန် ညီးနှင့် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

၃။ အပြုအမူဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များ သည် ပညာရေးဝန်ထမ်းများအတွက် ရှင်းလင်းသည့် အပြုအမူ ဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များကို သတ်မှတ်ပေးရမည်ဖြစ်ပြီး ထိုစံသတ်မှတ်ချက်များကို မလိုက်နာ သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် နောက်ဆက်တွဲ အရေးယူဆောင်ရွက်ချက်များကို သတ်မှတ်ပေးရမည်။ ကျင့်ဝတ်များသည် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်အတွက် လည်းကောင်း၊ ပညာရေးအစီအစဉ်ဖြစ်ရပ်များ အတွက်လည်းကောင်း၊ လုပ်ငန်းများအတွက် လည်းကောင်း အကျိုးဝင်သည်။ (စာမျက်နှာ ရှိနောက်ဆက်တွဲ ၁ မှ အပြုအမူဆိုင်ရာကျင့်ဝတ် နမူနာကို ကြည့်ပါ။)

ကျင့်ဝတ်များသည် ဆရာ/ဆရာမများနှင့် ပညာရေးဝန်ထမ်းများက အပြုသဘောဆောင်သော သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သင်ယူသူများ၏ ကျန်းမာပျော်ရွှင်မှုကို မြှင့်တင်ပေးကြာင်း သေချာစေရမည်။ ကျင့်ဝတ်များသည် ပညာရေးဝန်ထမ်းများ လုပ်ဆောင်ရမည့် အောက်ပါအချက် များကို ဖော်ပြုပေးရမည်။

- အဆင့်အတန်းမြှင့်မားသည့် အပြုအမူ၊ မိမိကိုယ်ကိုယ် ထိန်းချုပ်မှုနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ အပြုအမူတို့ကို ထိန်းသိမ်းထားခြင်းဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရှင်တစ်ဦး၏ အပြုအမူ ကို ဖော်ပြုသည်။
- ကျောင်းသားအားလုံးကို လက်ခံသည့် ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုကို ဖန်တီးရာ၌ ပါဝင်ဆောင်ရွက် သည်။
- (လိုင်မှုဆိုင်ရာ အနောင့်အယုက်အပါအဝင်) အနောင့်အယုက်ပေးခြင်း၊ ကြောက်ချုံစေခြင်း၊ မလျော်မကန် အသုံးပြုခြင်း၊ အကြမ်းဖက်ခြင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းတို့မှ ကင်းရှင်းသည့် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းပြီး အဆင်ပြေကောင်းမွန်သည့် ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုကို ထိန်းသိမ်းထား သည်။

- ကျောင်းတက်မှန်မှုနှင့် အချိန်မှန်ကန်မှုကို ထိန်းသိမ်းထားသည်။
- ငှုံးတို့၏ အလုပ်တွင် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပညာရှင် ပီသခြင်းနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝခြင်းကို ဖော်ပြသည်။
- ရပ်စွာလူထုနှင့် ပညာရေးနှင့် သက်ဆိုင်သူများက သင့်လျော်သည်ဟု ယူဆသည့် အခြားအပြု အမူများကို ဖော်ပြသည်။

၄။ ကျင့်ဝတ်အကောင်အထည်ဖော်ရေး လမ်းညွှန်ချက်များ။ ၁၁၁ ပညာမှုပတ်ဝန်းကျင်တွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်သည့် ပညာရေးဝန်ထမ်းနှင့် ပညာရေးနှင့်မသက်ဆိုင်သော ဝန်ထမ်းများအားလုံး အတွက် အပြုအမူဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များကို လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးသင့်သည်။ ရပ်စွာပညာရေး ကော်မတီဝင်များ၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲသူများနှင့် စီမံခန့်ခွဲသူများအား အပြုအမူဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကို စောင့်ကြည့်လေ့လာရ၍ ငှုံးတို့၏ အခန်းကဏ္ဍများနှင့် တာဝန်ထွေရားများနှင့် ပတ်သက်၍ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်းနှင့် အထောက်အကူပေးခြင်း ပြုသင့် သည်။ အပြုအမူဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များနှင့် ပတ်သက်သည့် အခိုက စိုးရိမ်ဖွယ်ကိစ္စများကို သတ်မှတ် ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်နှင့် ကျောင်းသင်/ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေးအစီအစဉ်၏ လုပ်ဆောင်ချက်အစီအစဉ် များအတွင်း ထည့်သွင်းပေးနိုင်ရန်လည်း ငှုံးတို့ကို ကူညီသင့်သည်။ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရေး စနစ် များသည် မြင်သာဖွင့်လင်းသည့် အစီရင်ခံခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များကို ထူထောင်ပေးသင့်သည်။ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်များသည် ပါဝင်ပတ်သက်သူအားလုံး၏ လျှို့ဝှက်ပိုင်ခွင့်ကို ကာကွယ်စောင့်ရောက်ပေးရမည်။ (အောက်တွင်ဖော်ပြထားသည့် စံနှုန်း ၃ ကိုလည်း ကြည့်ပါ)

ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြားပညာရေးဝန်ထမ်းများ စံသတ်မှတ်ချက် ၃။ အထောက်အကူနှုန်း ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်း

ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်းနှင့် အထောက်အကူပေးရေး စနစ်များကို ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြားပညာရေး ဝန်ထမ်းများအတွက် ထူထောင်ထားရှိပြီး ပုံမှန်အသုံးပြုသည်။

အခိုကအညွှန်းကိန်းများ (ငှုံးတို့ကို လမ်းညွှန်မှတ်စုများနှင့် အတူယူဉ်တဲ့ ဖတ်ရှုရန်ဖြစ်သည်။)

- ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရေး စနစ်တစ်ခုသည် ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြားပညာရေးဝန်ထမ်းများအား ပုံမှန်အကဲဖြတ်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အထောက်အကူပေးခြင်းတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုများ ၁ – ၂ ကို ကြည့်ပါ။)
- ဝန်ထမ်းများ စွမ်းဆောင်ရည် အကဲဖြတ်ခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ရေးသားပြုစုခြင်းနှင့် သက်ဆိုင် သည့်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဆွေးနွေးခြင်းတို့ကို ပုံမှန်ဆောင်ရွက်သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၃ ကို ကြည့်ပါ။)
- သင့်လျော်မှုရှိပြီး ရယူအသုံးပြနိုင်သည့် လူမှုစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အထောက်အကူပေးခြင်းနှင့် နှစ်သိမ့် ဆွေးနွေး ပညာပေးခြင်းတို့ကို ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြားပညာရေးဝန်ထမ်းများအတွက် လိုအပ် သလို ဆောင်ရွက်ပေးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၄ ကို ကြည့်ပါ။)

လမ်းညွှန်မှတ်စုများ:

- ၁။ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရေး စနစ်များ။** နိုင်ငံတိုင်း သို့မဟုတ် ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်သည့် ဒေသ တိုင်းသည် ဆရာ/ဆရာမများနှင့် ပညာရေးဝန်ထမ်းများအတွက် စံသတ်မှတ်ချက်များကို သတ်မှတ်ပေးပြီး အထောက်အကူပေးရေးနှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရေး စနစ်ကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း ပြုသင့်သည်။ ဤစနစ်တွင် (အစဉ်အလာခေါင်းဆောင်များနှင့် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ အပါအဝင်) ရပ်စွာလူထု၊ ရပ်စွာတွင်းရှိ မိဘဆရာအသင်းများကဲ့သို့ ကျောင်းနှင့်သက်ဆိုင်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသအာဏာပိုင်များ၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးများနှင့် ဆရာ/ဆရာမ သမဂ္ဂများတို့မှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်နိုင်သည်။ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရေး စနစ်သည် ရပ်စွာပညာရေးကော်မတီနှင့် နီးနိုးကပ်ကပ် ချိတ်ဆက်မှုရှိသင့်သည်။ ကော်မတီသည် ငှါး၏ တာဝန်ဝါတေသနရားများတွင် ပညာရေးဝန်ထမ်းများအား အပြုအမှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များနှင့် ပတ်သက်၍ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းကို ထည့်သွင်းထားသင့်သည်။ ထိုသို့စောင့်ကြည့်လေ့လာရာတွင် ငှါးတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ပညာရှင်ပိသမ္မ၊ လုပ်ငန်းစဉ်းဆောင်ရည် ပြည့်ဝမှုနှင့် သင့်လျော့သည့် အပြုအမှုတို့ အပေါ်တွင် အဓိကထားဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။ (စာမျက်နှာ ရှိ ရပ်စွာလူထု ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု စံနှုန်း ၁ ကိုလည်း ကြည့်ပါ။)
- ၂။ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်း။** ပညာရေးဝန်ထမ်းများ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးမှုနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို သိရှိရန် စာမျက်နှာ ရှိ သင်ကြားမှုနှင့် သင်ယူမှု စံနှုန်း ၂ ကို ကြည့်ပါ။)
- ၃။ ဝန်ထမ်းစွမ်းဆောင်ရည် အကဲဖြတ်ခြင်းများ** တွင် ဆရာ/ဆရာမများ သို့မဟုတ် အခြား ပညာရေးဝန်ထမ်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှုနှင့် ထိရောက်မှုကို အကဲဖြတ်ခြင်း ပါဝင်သင့် သည်။ ထိုပြင် ပြဿနာများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရန်နှင့် အားလုံးသောတူညီထားကြသည့် နောက်ဆက်တွဲ လုပ်ငန်းများကို ဖော်ထုတ်ရန် ဆရာ/ဆရာမများ၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးများနှင့် အခြား သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းများအတွက် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးရန် အခွင့်အလမ်းများကို ပေးအပ်သင့်သည်။ အကဲဖြတ်ရာတွင် ပညာရေးဝန်ထမ်းများအား တွန်းအားပေးရန်အတွက် အောင်မြင်မှုများကို အသိ အမှတ်ပြုခြင်း၊ ချီးကျျားရှုကြပြခြင်းတို့ကို သင့်လျော့သလို ပြရလုပ်ပေးသင့်သည်။ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင် အကဲဖြတ်ခြင်းတို့သည် ဆရာများကို တွန်းအားပေးခြင်း၊ ငှါးတို့၏ စွမ်းဆောင်ရည်များကို တိုးတက်စေခြင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။
- ၄။ အကျပ်အတည်းအခြေအနေ့ အထောက်အကူပေးခြင်း။** လေ့ကျင့်သင်ကြားထားပြီး အတွေ့ အကြံ ရင့်ကျက်သည့် ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြားပညာရေးဝန်ထမ်းများပင်လျှင် ဖြစ်ရပ်များ ကြောင့် ထိခိုက်နာကျင့်မှု ခံစားရနိုင်ကြောင်းနှင့် သင်ယူသူများနှင့် ပတ်သက်သည့် စိန်ခေါ်မှုနှင့် တာဝန်ဝါတေသနရား အသစ်များနှင့် ရင်ဆိုင်နေရကြောင်း တွေ့ရှုလှနိုင်သည်။ ထိုအခါတွင် အဆင် ပြေအောင် ကျင့်သုံးလုပ်ဆောင်နိုင်မည့် ငှါးတို့၏ အရည်အချင်းသည် ကိုက်ညီဆိုလျော့သည့် အထောက်အကူ ရရှိနိုင်မှုအပေါ်၌ မှတည်နေသည်။ အကျပ်အတည်းအခြေအနေ့ ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းနေသည့် ဆရာ/ဆရာမများနှင့် အခြားပညာရေး ဝန်ထမ်းများအား ကူညီရန် အထောက်အကူပေးရေးစနစ်တစ်ရပ်ကို ရပ်စွာလူထုအတွက်း၌ ထဲထောင်သင့်သည်။

သင်ကြားမှန်င့် သင်ယူမှု

နောက်ဆက်တွဲ

ဆရာ/ဆရာမသည် အပြုအမှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များ

ဆရာ/ဆရာမသည် အမြဲတစေ-

- ဆရာအလုပ်၏ ဂုဏ်သိက္ခန့်င့် ကိုက်ညီသည့် အပြုအမှုဖြင့် ပြုမှုလုပ်ဆောင်သည်။
- ကျောင်းသားက ယုံကြည်စွာ ဖွင့်ဟတိင်ပင်သည့် အရာရာတိုင်းကို လျှို့ဝှက်စွာ ထိန်းသိမ်းထားသည်။
- သင်ယူမှုတွင် အနောက်အယျက်ပြုသည့် သို့မဟုတ် ကျောင်းသား၏ ကျွန်းမာရေးနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံမှုကို အန္တရာယ်ပြုသည့် အခြေအနေများမှ ကျောင်းသားများကို ကာကွယ်ပေးသည်။
- ငှုံး၏ အနေအထားကို အခွင့်ကောင်းယူ၍ မည်သည့်နည်းလမ်းမျိုးနှင့်မှ အမြတ်မထုတ်ပါ။
- မည်သည့်ကျောင်းသားကိုမျှ လိုင်မှုဆိုင်ရာ အနောင့်အယျက်ပေးခြင်း မရှိပါ။ သို့မဟုတ် ကျောင်းသားနှင့် မည်သည့်ပုံစံမျိုးနှင့်မျှ လိုင်မှုဆိုင်ရာ ဆက်ဆံရေး မရှိပါ။
- ကောင်းမွန်ပြီး ရှိုးသားဖြောင့်မတ်သည့် စံပြုပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။

ဆရာ/ဆရာမသည် စာသင်ခန်းအတွင်း၌-

- အပြုသဘောဆောင်ပြီး ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းသည့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင်ကို အားပေးမြှင့်တင်သည်။
- ကျောင်းသားအားလုံး၏ ဂုဏ်သိက္ခန့်င့် အခွင့်အရေးများကို လေးစားသည့် အပြုအမှုဖြင့် သင်ကြားပို့ချသည်။
- ကျောင်းသားများ၏ မိမိကိုယ်ကိုယ်လေးစားမှု၊ ယုံကြည်မှုနှင့် တန်ဖိုးထားမှုတို့ကို အားပေးမြှင့်တင်သည်။
- ကျောင်းသားများ၏ မြင့်မားသည့် မျှော်လင့်ချက်များကို အားပေးမြှင့်တင်ပြီး ကျောင်းသားတစ်ဦးချင်းစီကို ငှုံး၏ အရည်အချင်းရှိသလောက် ဖြစ်မြောက်အောင်မြင်ရန် ကူညီပေးသည်။
- ကျောင်းသားများအား တက်ကြသော၊ တာဝန်သိတတ်သော၊ ထိရောက်သော သင်ယူသူများအဖြစ် ပေါ်ထွန်းလာစေရန် တိုက်တွန်းအားပေးသည်။
- ယုံကြည်မှုရှိသည့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖန်တီးပေးသည်။

ဆရာ/ဆရာမသည် ငှါး၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ ဘဝတွင်-

- ပညာသင်ကြားရေး နည်းစနစ်များနှင့် ငှါး၏ ဘာသာရပ်တွင် အခြေခံကျမ်းကျင်မှုရှိကြောင်း ဖော်ပြသည်။
- ကလေးများ မည်သို့သင်ယူကြသည်ကို နားလည်သောပေါက်ကြောင်း (ငှါး၏ သင်ကြားမှုတွင်) ပြသသည်။
- အမြဲတမ်း အတန်းသို့ အချိန်မီရောက်ရှိပြီး သင်ကြားရန် အသင့်ပြင်ဆင်ပြီးဖြစ်သည်။
- ငှါး၏ သင်ကြားမှုအရည်အသွေးကို ဆိုးဆိုးဝါးဝါးထိခိုက်စေမည့် ဆောင်ရွက်ချက်များတွင် ပါဝင် ခြင်းမရှိပါ။
- မိမိ၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေမည့် အခွင့်အလမ်းများအားလုံးကို အသုံးချက်သော ခေတ်မီပြီး လက်ခံထားသည့် သင်ကြားနည်းစနစ်များကို အသုံးပြသည်။
- နိုင်ငံသားကောင်းတစ်ဦး၏ ခံယူချက်များ၊ ပြိုမြို့များနှင့် လူမှုတာဝန်ဝါဒရားများကို သင်ကြားပေးသည်။
- ကျောင်းသားတိုင်း၏ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် စာမေးပွဲရလဒ်များကို ရှိုးသားစွာ တင်ပြပေးသည်။

ဆရာ/ဆရာမသည် ရပ်စွာလူထုနှင့်ပတ်သက်၍-

- ကလေးများ၏ သင်ယူမှုတွင် မိဘများ အထောက်အကျပြုရန်နှင့် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် တိုက်တွန်းအားပေးသည်။
- ကျောင်းတွင် မိသားစုနှင့် ရပ်စွာလူထု၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု အရေးကြီးကြောင်း အသိအမှတ်ပြသည်။
- အပြုသောဆောင်သည့် ကျောင်း၏ ရပ်သွင်ကို ထောက်ခံအားပေးမြှင့်တင်သည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် အချက်များအပြင် ဆရာ/ဆရာမသည် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် ပတ်ဝန်းကျင် (စခန်း၊ ကျောင်း၊ စသည်) ၏ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ မူဝါဒများနှင့်အညီ ကျင့်သုံးနေထိုင်ရမည်ဖြစ်သည်။

၅။ ပညာရေးဆိုင်ရာမှတ်ချက်များနှင့် ညီးစီးဆောင်ရွက်မှု

နိဒါန်း

နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက်များနှင့် ကြေညာချက်များက လုပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီ၏ ပညာသင်ယူနိုင်သော အခွင့်အရေးကို ထုတ်ဖော်ကြညာထားသည်။ ငှင့်အခွင့်အရေးသည် လူအခွင့်အရေးအားလုံးကို အားပေးမြှင့်တင်ရန်အတွက် အခြေခံအတွက်ဖြစ် ချေပေးလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရေးသားခွင့်၊ တန်းတူညီမျှရှိခွင့်နှင့် လူမှုရေးနှင့် ပညာရေးဆိုင်ရာ မှတ်ချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ရာ၌ ပါဝင်ပြောဆိုခွင့်ရှိခြင်းတို့သည်။ ပညာရေး၏ အစိတ်အပိုင်းများဖြစ်သည်။

အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ထိုအခွင့်အရေးများကို ထိန်းသိမ်းပေးထားရန် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည်။ အရေးပေါ်အခြေအနေဆိုင်ရာ တို့ပြန်ဆောင်ရွက်မှု၏ တစ်စီတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ် ပညာရေးအာဏာပိုင်များနှင့် အဓိကသက်ဆိုင်သူများသည် နိုင်ငံအဆင့်နှင့် နိုင်ငံတကာအဆင့် ပညာရေးမှတ်ချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည့်။ ပညာသင်ကြားခွင့်ကို ထိန်းသိမ်းမြှင့်တင်ပေးသည့်၊ ဘေးဒုက္ခန်းကြံတွေ့နေရသည့် ပြည်သူများ၏ သင်ယူမှုဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို တို့ပြန်ဆောင်ရွက်သည့် ပညာရေးစီမံကိန်းတစ်ခုကို ဖော်ထုတ်ရန်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန် လိုအပ်သည်။ ထိုမှာဘောင်သည် ပညာရေး၏ အရည်အသွေးနှင့် ကျောင်းတက်ရောက်သင်ကြားနိုင်မှုတို့ကို တိုးတက်ကောင်းမွန်ရောက် ရည်မှန်းချက်ထားရှိသင့်ပြီး အရေးပေါ်အခြေအနေဆိုင်ရာ တို့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုမှ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးသို့ ကူးပြောင်းမှုကို ရှင်းလင်းစွာ ပြသသင့်သည်။ ဝင်ရောက်ဖြေရှင်းခြင်းများ၊ အစိအစောင်များနှင့် မှတ်ချက်များအတွက် အစိအစောင်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတွင် ရပ်ရွာလူထူးပါဝင်မှုသည် အရေးပေါ်အခြေအနေဆိုင်ရာ တို့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုတစ်ခု အောင်မြင်ရေးအတွက် အလွန်အရေးကြီးသည်။

အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ညီးစီးဆောင်ရွက်မှုမရှိဘဲ ဖြစ်တတ်ပြီး ပညာရေးအစိအစဉ်များကို ကဲပြားစြားနားသည့် သက်ဆိုင်သူများက သီးစြားစီ ဆောင်ရွက်လေ့ရှိကြသည်။ စပေါင်းစခန်း/ရပ်ရွာအဆင့်၊ ခရိုင်အဆင့်၊ နိုင်ငံနှင့် ဒေသတွင်းအဆင့်များ၏ အဖွဲ့အစည်းများအကြား ညီးစီးဆောင်ရွက်မှုစနစ်များ လိုအပ်ပြီး ငှင့်စနစ်များသည် အားလုံးပါဝင်မှုရှိပြီး ထင်သာမြင်သာရှိရမည်ဖြစ်သည်။ လိုအပ်ချက်များကို အကဲဖြတ်ရန်၊ တစ်ပြီးညီ သတ်မှတ်ထားသည့် ချဉ်းကပ်မှုများကို ဖော်ထုတ်ရန်နှင့် လုပ်ဆောင်သူများနှင့် သက်ဆိုင်သူများအားလုံးအကြား ရင်းမြစ်များနှင့် သတင်းအချက်အလက်များကို မျှဝေရန်အတွက် ထိစနစ်များကို မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည်။

ပညာရေးကို ပိုမိုကြီးမှာသည့် ကန်းလူသားချင်းကူညီထောက်ပံ့ရေးဆိုင်ရာ တုံးပြန်ဆောင်ရွက်မှုများဖြစ်သည့် အစားအစာ၊ နေထိုင်ရန်နေရာ၊ ကျော်မှာရေး၊ ရေနှင့် သန်ရှင်းမှုဆိုင်ရာ ဝင်ရောက်ဖြေရှင်းမှုများအတွင်း၌ ညိုနှင့်ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ သိရှိပြီးဖြစ်သည့် ကောင်းမွန်သော အမှုအကျင့်များပေါ် အခြေခံသည့် ပညာရေးဆိုင်ရာ တုံးပြန်ဆောင်ရွက်မှုများကို အရေးပေါ်ဖြစ်ပုံ၏ ဆက်စပ်အခြေအနေအတွင်း၌ ရပ်စွာလူထု၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အံဝင်ခွင့်ကျဖြစ်စေရန် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ အသက်ရှင်သန်ရန် လိုအပ်သည့် ကျမှုံးကျင့်မှုများဖြစ်သည့် မြေမြှေပြုမိုင်းများ၊ သန်ရှင်းမှုနှင့် အိတ်ချုပ်အိုင်ဗြို့/အော်အိုင်ဒီအက်စ်အကြောင်း သိရှိနားလည်စေရေး လုပ်ရားမှုများကို အသက်အချုပ်အုပ်စု အားလုံးအတွက် ထောက်ပံ့ပေးရမည်။

အမျိုးအစားအားလုံးအတွက် တုညီသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် ချိတ်ဆက်မှုများ

ပညာရေးဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်မှုတစ်ခုကို ဖော်ထဲတဲ့ပြီး အကောင်အထည်ဖော်သည့် ဖြစ်စဉ်သည် ငါး၏ ထိရောက် မှုတွင် အလွန်အရေးပါသည်။ ဤအခန်းကို ရပ်စွာလူထူ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု၊ ဒေသတွင်း ရင်းမြစ်များ၊ ကန်ဦး အကဲဖြတ်ခြင်း၊ တုံ့ပြန်မှု၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်း စသည်တို့ အကျိုးဝင်သည့် အမျိုးအစား အားလုံးအတွက် တူညီသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် တဲ့ဖက်အသုံးပြုသင့်သည်။ အထူးသဖြင့် ထိခိုက်ခံစား လွယ်သော လူအုပ်စုများ အပါအဝင် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ကြံတွေ့နေရသည့် ပြည့်သူများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု ကို အမြင့်မားဆုံး ဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ သို့မှသာ ထိပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုသည် သင့်လျော်ခြင်း ရှိ-မရှိ နှင့် အရည်အသွေး ပြည့်မီခြင်းရှိမရှိ သေချာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ။ ။ ငှုံးတို့မှာ ပင်ကိုသဘာဝအားဖြင့် အရည်အသေး သဘောဆန်ပြီး ပညာရေးဆိုင်ရာ တုံးပြန်လုပ်ဆောင်မှု ပြုလုပ်ရာတွင် ရရှိရမည့် အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် အဆင့်များကို သတ်မှတ်ပေးသည်။

အမိကအညွှန်းကိန်းများ။။ ငုတ်မှတ်စံနှုန်းကို ပြည့်မိခြင်းရှိမရှိ ဖော်ပြသည့် ‘သက်တများ’ ဖြစ်ကြသည်။ ငုတ်တို့သည် အစီအစဉ်၏ သက်ရောက်မှု သို့မဟုတ် ရလဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ အသုံးပြုသည့် လုပ်ငန်းစဉ် သို့မဟုတ် နည်းလမ်းကိုလည်းကောင်း တိုင်းတာရန်နှင့် ဆက်သွယ်ပြောဆိုရန် နည်းလမ်း တစ်ခုကို ထောက်ပံ့ပေးသည်။ အညွှန်းကိန်းများသည် အရည်အသွေးသောသော်လည်းကောင်း၊ အရေ အတွက်သောသော်လည်းကောင်း ဆောင်နိုင်သည်။

လမ်းညွှန်မှတ်စုံများ။ ။ ငိုင်းတို့တွင် စံနှုန်းနှင့် အညွှန်းကိန်းများကို ကဲ့ပြားခြားနားသည့် အခြေ
အနေများတွင် လက်တွေအသုံးပြုသည့်အခါ စဉ်းစားရန် သီးသန့်အချက်များ၊ လက်တွေရင်ဆိုင်ရသည့်
အခက်အခဲများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်လမ်းညွှန်နှင့် ဦးစားပေးကိစ္စရပ်များအတွက် အကြံောက်
စသည်တို့ပါဝင်သည်။ ငိုင်းတို့တွင် စံနှုန်း သို့မဟုတ် အညွှန်းကိန်းများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အလွန်
အရေးကြီးသော ကိစ္စရပ်များလည်း ပါဝင်နိုင်သလို လက်ရှိသိရှိထားသော အချက်များတွင် ဘေးကျပ်
နံကျပ်အခြေအနေများ၊ အငြင်းပွားဖွယ်ကိစ္စများနှင့် လစ်ဟာမူများကိုလည်း ဖော်ပြနိုင်သည်။ နောက်ဆက်
တဲ့ ၂ တွင် ဤအခန်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ယော်ယျ ကိစ္စရပ်များနှင့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ သီးသန့်ကိစ္စရပ်များ
နှစ်မျိုးလုံးနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက် ရင်းမြစ်များကို ညွှန်းဆိုထားသည့် ရည်ညွှန်းစာရင်း
ပါဝင်သည်။

ပညာရေးဆိုင်ရာမူဝါဒနှင့် ညီးနှင့်ဆောင်ရွက်မှု

စံနှုန်း ၁

မူဝါဒရေးဆွဲခြင်းနှင့်
အတည်ပြုခြင်း

ပညာရေးအာဏာပိုင်
များသည် အားလုံးအခမဲ့
ကျောင်းတက်ရောက်
သင်ကြားနိုင်ရန် ဦးစားပေး
ဆောင်ရွက်ပြီး အရေးပေါ်
ကာလနှင့် ဆက်စပ်အခြေ
အနေတွင် အားလုံးပါဝင်
နိုင်ခြင်းနှင့် ပညာရေး
အရည်အသွေးတို့ကို
ဖြို့တင်ရန် ပျောင်းလွယ်
ညွတ်လွယ်သော မူဝါဒ
များကို သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်း
ပေးသည်။

စံနှုန်း ၂

ကြိုတင်စီစဉ်ခြင်းနှင့်
အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း

အရေးပေါ်အခြေအနေတွင်
ဆောင်ရွက်သည့် ပညာ
ရေး ဆိုင်ရာ လူပ်ရှား
ဆောင်ရွက်ချက်များ
သည် နိုင်ငံအဆင့်နှင့်
နိုင်ငံတကာအဆင့်
ပညာရေးမူဝါဒများနှင့်
ဘေးဒုက္ခနှင့် ကြံ့တွေ့
နေရသည့် ပြည်သူများ၏
သင်ယူမှုဆိုင်ရာ လိုအပ်
ချက်များကို ထည့်သွင်း
စဉ်းစားသည်။

စံနှုန်း ၃

ညီးနှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း

သက်ဆိုင်သူများ အကြား
ထိရောက်သည့် သတင်း
အချက်အလက် မျှဝေခြင်း
အပါအဝင် အရေးပေါ်
အခြေအနေတွင် ဆောင်
ရွက်သည့် ပညာရေး
ဆိုင်ရာ လူပ်ရှား
ဆောင်ရွက်ချက်
များအတွက် ထင်သာ
မြင်သာရှိသည့် ညီးနှင့်
ဆောင်ရွက်ရေး စနစ်
တစ်ရပ် ရှိသည်။

နောက်ဆက်တဲ့ ၂။ ရည်ညွှန်းစာအပ်စာတမ်းများနှင့် ရင်းမြစ်လမ်းညွှန်း

ပညာရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒနှင့် ညီးနှင့်ဆောင်ရွက်မှုအခန်း

ပညာရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒနှင့် ညီနှင့်ဆောင်ရွက်မှုစုံနှင့် ၁။ မူဝါဒရေးဆွဲခြင်းနှင့် အတည်ပြုခြင်း

ပညာရေးအာဏာပိုင်များသည် အားလုံးအခမဲ့ ကျောင်းတက်ရောက်သင်ကြားနိုင်ရန် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ပြီး အရေးပေါ်ကာလနှင့် ဆက်စပ်အခြေအနေတွင် အားလုံးပါဝင်နိုင်ခြင်းနှင့် ပညာရေးအရည်အသွေးတို့ကို ဖြိုင့်တင်ရန် ပျောင်းလွယ်ပြင်လွယ်သော မူဝါဒများကို သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေးသည်။

အမိကအညွှန်းကိန်းများ (ငှါးတို့ကို လမ်းညွှန်မှတ်စုံများနှင့် အတူယူဉ်တဲ့ ဖတ်ရှုရန်ဖြစ်သည်။)

- အရေးပေါ်အခြေအနေအတွင်းနှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေပြီးနောက်တွင် ပညာရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေများနှင့် မူဝါဒများသည် နိုင်ငံတကာ လူအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များနှင့် ကြညာချက်များတွင် အတိအလင်း ဖော်ပြထားသည့် ပညာသင်ကြားခွင့်ကို ထိန်းသိမ်းမြှုင့်တင်ပေးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုံများ ၁ – ၂ ကို ကြည့်ပါ။)
- ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် မူဝါဒများသည် ထိနိုက်ခံစားလွယ်သော၊ ပစ်ပယ်ခံထားရသော လူအပ်စုများနှင့် ပတ်သက်၍ ပညာရေးတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းမှ ကာကွယ်တားဆီးပေးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုံများ ၃ ကို ကြည့်ပါ။)
- သင်ယူသူများသည် ငှါးတို့၏ သို့မဟုတ် ငှါးတို့မိသားစုံများ၏ အကန့်အသတ်ရှိသော ရင်းမြစ်များ ကြောင့် ပညာသင်ကြားခွင့် ငြင်းပယ်မခံရစေရန် ကာကွယ်ပေးသည့် ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် မူဝါဒများ တည်ရှိနေသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုံများ ၄ ကို ကြည့်ပါ။)
- ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် မူဝါဒများသည် ဒုက္ခသည်များအတွက် ဖွင့်လှစ်ထားသည့် ကျောင်းများအား မူလနိုင်ငံ သို့မဟုတ် အသမှုသင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို သင်ကြားခြင်းမပြုရန် ပိတ်ပင်တားဆီးခြင်းမပြုပါ။
- ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် မူဝါဒများသည် လိုအပ်ပါက အစိုးရမဟုတ်သည့် လုပ်ဆောင်သူများအား အရေးပေါ်ပညာသင်ကြားရေး အဆောက်အအုံများကို ပညာရေးအာဏာပိုင်များ၏ လမ်းညွှန်မှု၊ စစ်ဆေးမှုဖြင့် တည်ဆောက်ခွင့်ပြုသည်။
- ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် မူဝါဒများကို သက်ဆိုင်သူများအားလုံး နားလည်နိုင်သည့် ပုံစံဖြင့် ဖြန့်ဝေပေးသည်။
- မူဝါဒသည် တက်ရောက်ပညာသင်ကြားနိုင်မှုနှင့် ပြီးမော်ကုမ္ပဏီတို့တွင် အပြောင်းအလဲများကို ပိုင်းခြားသုံးသပ်ရန်နှင့် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ပညာရေးစီမံခန့်ခွဲမှု သတင်းအချက်အလက်စနစ် (အီးအမ်အိုင်အက်စ်) အချက်အလက်စစ်ဆေးမှုစနစ် ပြုစုံဖော်ထုတ် အသုံးပြုမှုကို အားပေါ်မြှုင့်တင်သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုံများ ၅ ကို ကြည့်ပါ။)
- အမျိုးသား ပညာရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများကို ဥပဒေဆိုင်ရာနှင့် အသုံးစရိတ်ဆိုင်ရာ မူဘောင်များဖြင့် အထောက်အပံ့ပေးပြီး ထိုမူဘောင်များက အရေးပေါ်အခြေအနေများကို လျင်မြန်စွာ တုံ့ပြန်မှုပေးရန် စွင့်ပြုသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုံများ ၆ ကို ကြည့်ပါ။)

လမ်းညွှန်မှတ်စုများ

၁။ **နိုင်ငံတကာ လူအခွင့်အရေး သဘောတူညီချက်များနှင့် ကြေညာချက်များ။** ထိန်းသိမ်းမြှင့်တင်ရမည့် နိုင်ငံတကာ လူအခွင့်အရေး သဘောတူညီချက်များနှင့် ကြေညာချက်များတွင် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ သဘောတူညီချက် (၁၉၈၉)၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူအခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်း (၁၉၉၈)၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအခွင့်အရေးများ ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက် (၁၉၉၆)၊ အမျိုးသမီးများအား ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံအားလုံးကို ဖယ်ရှားရေး သဘောတူညီချက် (၁၉၇၉) နှင့် ဒါကား လက်တွေလုပ်ဆောင်ရန် မူဘောင်လူတိုင်းအတွက် ပညာရေး (၂၀၀၀) တို့ ပါဝင်သည်။

သဘောတူညီချက်များနှင့် ဥပဒေဆိုင်ရာ မူဘောင်များတွင် ကလေးများနှင့် လူငယ်များ၏ စိတ်ကျွန်းမာရေး၊ အာဟာရ၊ အပန်းဖြေခြင်း၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ အလွှဲသုံးမှုမှ ကာကွယ်ခြင်း၊ ခြားချက်နှစ်အောက် ကလေးငယ်များအား ကန်းပညာသင်ကြားခြင်း စသည့် နယ်ပယ်များကို အထူးအလေးပေးသည့် ပြည်သူများအား ပြုစုစောင့်ရှောက်ခြင်းဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ စည်းမျဉ်းများလည်း ပါဝင်သည်။ (စာမျက်နှာ ရှို့ တက်ရောက်ပညာသင်ယူနိုင်မှုနှင့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင် စံနှုန်း၊ ၁၁ လမ်းညွှန်မှတ်စု ၂ ကိုလည်းကြည့်ပါ။)

၂။ **ခုကွဲသည်များ၊ ရွှေပြောင်းခံရသည့် ပြည်သူများနှင့် အီမာရှင်ပြည်သူများ။** ပတ်သက်ဆက်နှယ်သည့် သက်ဆိုင်သူအားလုံးက ပညာသင်ကြားမှုသည် လူအုပ်စုအားလုံးထံသို့ ညီတူမျှတောက်ရှိစေရန် ပူးပေါင်းအကြံပြောကြရမည်။ ဤသို့ပြုလုပ်ရာတွင် ၁၉၅၁ ခန့်ကွဲသည်များ၏ အခြေအနေဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် အပိုဒ် ၂၂ (အများပြည်သူ ပညာသင်ကြားရေး) ကိုထိန်းသိမ်းမြှင့်တင်ပေးရမည်။ ၄၂းသဘောတူညီချက်က ခုကွဲသည်များသည် နိုင်ငံသားများနှင့် တန်းတူ မူလတန်းနှင့် ထိုထက်ပိုမိုမြင့်မားသည့် အတန်းများတွင် ပညာရေးဆိုင်ရာ ရပိုင်ခွင့်များကို ခံစားခွင့်ရှိပြောင်း၊ ပညာသင်ယူခွင့်၊ အောင်လက်မှတ်များ၊ ဒီပလိုမာများ၊ ဘွဲ့များကို အသိအမှတ်ပြုခံပိုင်ခွင့်၊ စရိတ်စကများ သက်သာခွင့်၊ ပညာသင်စရိတ် ရရှိခံစားပိုင်ခွင့်တို့ကို နိုင်ငံခြားသားများ ခံစားပိုင်ခွင့်ထက် မလျော့သောအခြေအနေဖြင့် ရရှိခံစားပိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ပြည်တွင်း၌ ရွှေပြောင်းခြင်းခံရသည့် ပြည်သူများသည် အထူးကာကွယ် စောင့်ရှောက်မှု မရရှိသော်လည်း အလားတူခံစားခွင့်များ ရရှိသင့်သည်။ အဖွဲ့အစည်းများသည် ခုကွဲသည်လက်ခံသည့် နိုင်ငံများ သို့မဟုတ် ဒေသများနှင့် စစ်ဘေးစစ်ဒဏ်ခံရသည့် နိုင်ငံများတွင် နိုင်ငံသားကျောင်းသားများ၏ ပညာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို ထိန်းလည်းကူ တင်ပြအကြံပြုသင့်သည်။

၃။ **ပစ်ပယ်ခံထားရသည် လူအုပ်စုများ** သည် လူအဖွဲ့အစည်းတစ်ခု သို့မဟုတ် ရပ်စွာလူထုတစ်ခု အတွင်းရှိ ပြည်သူအုပ်စုများ ဖြစ်ကြပြီး ၄၂းတို့၏ အကျိုးစီးပွားများကို ထိုလူအဖွဲ့အစည်း၏ အခိုကအပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့က ကိုယ်စားပြခြင်း မရှိပါ။ ပစ်ပယ်ခံထားရသည့် အုပ်စုများကို လူတစ်ဦးချင်း စီ၏ ၀၂၄၄ သို့မဟုတ် ချမ်းသာကြော်ယောက် မျိုးနွှယ်စုံ သို့မဟုတ် လူမျိုး၊ ကျား/မ၊ ပထဝိအနေအထားအရ တည်ရှိမှု၊ ကိုးကွယ်သည့် ဘာသာ၊ နိုင်ငံသားအဆင့်အတန်း၊ ပြည်တွင်း၌ ရွှေပြောင်းခံရမှု၊ သို့မဟုတ် ရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေအနေ စသည့် လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာ

အင်္ဂါရပ်များဖြင့် သတ်မှတ်သည်။ ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများ ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် သည် နိုင်ငံ၏ နယ်နမိတ်အတွင်း၌ ရှိနေသည့် ၁၈ နှစ်အောက် ကလေးများနှင့် ဆယ်ကျော်သက်များ အားလုံးအတွက် အကျိုးဝင်သဖြင့် ခိုလုံးခွင့်လျောက်ထားသည့် ကလေးများသည် ပညာသင်ကြား နိုင်ခွင့်ကို ရရှိသင့်သည်။ (စာမျက်နှာ ရှိ တက်ရောက်ပညာသင်ကြားနိုင်မှုနှင့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင် စံနှုန်း ၁။ လမ်းညွှန်မှတ်စု ၁ ကိုလည်း ကြည့်ပါ။)

၄။ ပညာသင်ကြားမှု၏ စရိတ်များ။ ။ ကျောင်းလခအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အခြားဆက်စပ်ကုန်ကျစရိတ်များ ဖြစ်သည့် စာအုပ်စာတမ်းများနှင့် ကျောင်းဝတ်စု စသည်တို့အားဖြင့်ဖြစ်စေ တက်ရောက်မှု၏ ကုန်ကျ စရိတ်များကို မတတ်နိုင်သည့်အတွက်ကြောင့် မည်သည့်သင်ယူသူကိုမျှ ပညာသင်ကြားရေးအစီ အစဉ်များမှ ငြင်းပယ်ခြင်း မပြုသင့်ပါ။ သယ်ယူပို့ဆောင်မှုအတွက် စရိတ်များနှင့် ဝင်ငွေ ဆုံးရုံးမှ တိုကဲ့သို့ ကျောင်းနေရန် သယ်ပို့က် ကုန်ကျစရိတ်များကို လျှော့ချာရန် တတ်နိုင်သမျှ ကြိုးပမ်းသင့် သည်။ သို့မှသာ ကလေးများ၊ လူငယ်များနှင့် လူကြီးများအားလုံး ပါဝင်သင်ကြားနိုင်ကြ မည်ဖြစ်သည်။

၅။ အီးအမဲ့အိုင်အက်စ် အချက်အလက်များ။ ကို အချို့သော အရေးပေါ်အခြေအနေ အမျိုးအစားများ နှင့် ကြံ့တွေ့ရလေ့ရှိသည့် ဒေသများ၊ ပြည်သူများနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက် များနှင့် ချို့တ်ဆက်ထားသင့်သည်။ ငြင်းသည် အသင့်ပြင်ဆင်ထားခြင်းဆိုင်ရာ မဟာဗျာဘာတစ်ခု ဖြစ်ပြီး ငြင်းကို အမျိုးသားအဆင့်နှင့် မြို့ချာဒေသအဆင့် ပညာရေးစီမံကိန်းချမှတ်ခြင်းတွင် သွင်းအားစုတစ်ခုအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်။ ဖြစ်နိုင်ပါက ပညာရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ရပ်စွာပြည်သူများက စုဆောင်းပြီး အမျိုးသားအဆင့် အီးအမဲ့အိုင်အက်စ် စနစ်တွင်းသို့ ထည့်သွင်းပေးသင့်သည်။ အထောက်အကူဗော်သော အဖွဲ့အစည်းများသည် ကျောင်းသားများ ကျောင်းအပ်နှုန်း၊ ဆက်လက်တက်ရောက်မှုနှင့် ပြီးမြောက်မှုတို့ကို တိုးမြှင့်ပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ရပ်စွာလှတုမှ သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်နှင့် ကျောင်းမနေသည့် လူငယ်များ၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် ကူညီပေးသင့်သည်။ (စာမျက်နှာ ရှိ ပိုင်းခြားသုံးသပ်ခြင်း စံနှုန်း ၁ နှင့် စာမျက်နှာ ရှိ စံနှုန်း ၂ တို့ကိုလည်း ကြည့်ပါ။)

၆။ အရေးပေါ်အခြေအနေ မူဘောင်များ။ ။ အမျိုးသားအဆင့် ဘေးအန္တရာယ်အတွက် အသင့် ပြင်ဆင်ထားခြင်း ဆိုင်ရာ မူဘောင်တွင် ပညာရေးကို ထည့်သွင်းသင့်ပြီး ထိရောက်ပြီး အချိန်မီ ဆောင်ရွက်သည့် ပညာရေးဆိုင်ရာ တုံးပြန်ဆောင်ရွက်မှုကို ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန် ရင်းမြစ်များ အသေ အချာ ရရှိထားရန် ဆောင်ရွက်ထားသင့်သည်။ အမျိုးသားအဆင့် သို့မဟုတ် မြို့ချာဒေသအဆင့် ပညာရေးဖွံ့ဖြိုးမှု အစီအစဉ်များကို အထောက်အကူဗော်နေသည့် နိုင်ငံတကာ လုပ်ဆောင်သူ များသည် အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ တုံးပြန်ဆောင်ရွက်မှု အတွက် အသင့်ပြင်ဆင်ထားခြင်းကို ထိုအစီအစဉ်များ၏ အစီတော်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် အားပေးမြှင့်တင် သင့်သည်။

ပညာရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒနှင့် ညီနှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း စံနှစ်း ၂။ စီမံကိန်းချမှတ်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း

အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် ပညာသင်ကြားရေး လူပ်ရှားဆောင်ရွက်ချက်များသည် နိုင်ငံတကာအဆင့်နှင့်
အမျိုးသားအဆင့် ပညာရေးဆိုင်ရာ မူဂိုလ်များနှင့် စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ကြံတွေ့ရသည့်
ပြည်သူများ၏ သင်ယူမှုဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်။

အမိကအညွှန်းကိန်းများ (လမ်းတိုကို လမ်းညွှန်မှတ်စုများနှင့် အတူယူဉ်တဲ့ ဖတ်ရှုရန်ဖြစ်သည်။)

- နိုင်ငံတကာအဆင့်နှင့် အမျိုးသားအဆင့် ဥပဒေဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့် မူဝါဒများသည် ကယ်ဆယ်
ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အဖွဲ့အစည်းများ၏ ပညာရေးအစီအစဉ်များတွင် ထင်ဟပ်နေသည်။
(လမ်းညွှန်မှတ်စု ၁ ကို ကြည့်ပါ။)
- အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် ပညာသင်ကြားရေး အစီအစဉ်များကို ပညာရေးကဏ္ဍ ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုး
တိုးတက်မှုတွင် ပေါင်းစည်းထည့်သွင်းနိုင်စေမည့် ပုံစံမျိုးဖြင့် စီမံကိန်းရေးဆွဲပြီး အကောင်အထည်
ဖော်သည်။

ပညာရေးအာဏာပိုင်များနှင့် အခြားအမိကလုပ်ဆောင်သူများသည် လက်ရှိနှင့် အနာဂတ် အရေးပေါ်
အခြေအနေများအတွက် အမျိုးသားအဆင့်နှင့် မြို့ဒေသအဆင့် ပညာရေးစီမံကိန်းများကို ဖော်ထုတ်ပြီး
လုပ်းတို့ ပုံမှန်ပြန်လည် သုံးသပ်နိုင်မည့် စနစ်တစ်ခုကို ဖန်တီးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၂ ကို ကြည့်ပါ)

- အရေးပေါ်အခြေအနေအတွင်းနှင့် အရေးပေါ်အခြေအနေ ပြီးနောက်တွင် သက်ဆိုင်သူအားလုံးသည်
ပညာရေးဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုတစ်ခုအတွက် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ရန် အတူတက္က
လုပ်ဆောင်ကြသည်။ ထိုတုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုသည် အနီးကပ်ဆုံးပြုလုပ်ထားသည့် လိုအပ်ချက်များ
အကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် ချိတ်ဆက်မှုရှိပြီး ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ကြံတွေ့နေရသည့် ပြည်သူများ၏ ယခင်
ပညာရေးဆိုင်ရာ အတွေ့အကြုံ၊ မူဝါဒများနှင့် အလေ့အထများပေါ်တွင် အခြေပြုတည်ဆောက်ထား
ခြင်း ဖြစ်သည်။

ပညာရေးဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများသည် ထိရောက်သည့် စီမံကိန်းရေးဆွဲမှာ အကောင်အထည်
ဖော်မှုနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုတိုးအတွက် လိုအပ်သည့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ၊ နည်းပညာဆိုင်ရာနှင့်
လူသားဆိုင်ရာ ရင်းမြစ်များကို သတ်မှတ်ပေးသည်။ လိုအပ်သော ရင်းမြစ်များကို ရရှိနိုင်စေရန်
သက်ဆိုင်သူများက ဆောင်ရွက်ပေးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၃ ကို ကြည့်ပါ။)

- ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ လူပ်ရှားဆောင်ရွက်ချက်များအား စီမံကိန်းချမှတ်ခြင်းနှင့် အကောင်
အထည်ဖော်ခြင်းကို အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်သည့် အခြားကဏ္ဍများနှင့်
ပေါင်းစည်းပေးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၄ ကို ကြည့်ပါ။)

လမ်းညွှန်မှတ်စုများ

၁။ ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများနှင့် ရည်မှန်းချက်များအား ပြည့်မိခြင်း။

ပညာသင်ကြားရေး အစီအစဉ်များသည် သက်ဆိုင်ရာ ပညာရေးအကောင်များ၏ အကျိုးဝင်သော မူဘောင်များနှင့် မူဝါဒများအပြင် နိုင်ငံတကာ မူဘောင်များဖြစ်သည့် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများ ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် (၁၉၈၉)၊ အပြည့်ပြည့်ဆိုင်ရာ လူအခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်း (၁၉၄၈)၊ အားလုံးအတွက် ပညာရေး မူဘောင် (၂၀၀၀) နှင့် ထောင်စုနှစ် ဖွံ့ဖြိုးရေး ရည်မှန်းချက်များ (၂၀၀၀) တို့နှင့်အညီ အားလုံးပါဝင်သည့် ပညာသင်ကြားရေး ဆိုင်ရာ လူပ်ရှားဆောင်ရွက်ချက်များ ကို ထောက်ပံ့ပေးသင့်သည်။

၂။ အမျိုးသားအဆင့် ပညာသင်ကြားရေး စီမံကိန်းများ သည် အစီအစဉ်များ၊ လုပ်ဆောင်သူများ၊ သက်ဆိုင်သူများ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းနှင့် ညီးနှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်းအတွက် လုံခြုံရေးနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရောက်ခြင်းဆိုင်ရာ အကြောင်းတရားများနှင့် စနစ်များနှင့် သက်ဆိုင်သည့် လက်ရှိ သို့မဟုတ် အနာဂတ် အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် လုပ်ဆောင်ရမည့် အရေးယူဆောင်ရွက်ချက်များကို ရည်ညွှန်းဖော်ပြသင့် သည်။ ထိုစီမံကိန်းကို သင့်လျော့သည့် ပညာရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒနှင့် မူဘောင်များဖြင့် အထောက်အကူပေးရမည်။ ဖြစ်နိုင်ခြေ ဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များကို ပညာရေးကဏ္ဍတွင် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် သဘာဝတေးအန္တရာယ်များ (ဥပမာ-ရွှေကြီးခြင်း၊ ငလျင်လူပ်ခြင်း၊ မှန်တိုင်းတိုက်ခတ်ခြင်း) အတွက်နှင့် မြို့သွားသောအဆင့်နှင့် နိုင်ငံအဆင့် ပညာရေးစနစ်အပေါ် သက်ရောက်မှုဖြစ်စေမည့် ဒုက္ခသည်များ သို့မဟုတ် ပြန်လာသူ များ အလုံးအရင်းနှင့် ဝင်ရောက်လာနိုင်သည့် အရေးအတွက်လည်း ပြင်ဆင်ထားသင့်သည်။ (စာမျက်နှာ ရှိ ရပ်ရွာလူထု ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း စံနှုန်း ၁၊ လမ်းညွှန်မှတ်စုများ တို့ကိုလည်း ကြည့်ပါ။)

၃။ ရင်းမြစ်များ။

အာဏာပိုင်များ၊ အလှုံ့ရှင်များ၊ အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် သက်ဆိုင်သူများသည် လူမှုစိတ်ပညာဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို ပြည့်မိစေရန် ရည်ရွယ်ပြုလုပ်သော သင်ယူမှု၊ အပန်းဖြေမှန်း သက်ဆိုင်ရာ လူပ်ရှားဆောင်ရွက်ချက်များအပေါ် အခိုက်တော်သည်။ အရေးပေါ်အခြေအနေများအတွက် ငွေကြေးထောက်ပံ့မှ အလုံးအလောက် ရရှိစေရန် အတူတကွ လုပ်ဆောင်သင့်သည်။ အရေးပေါ်အခြေအနေများ တည်းငြိမ်မှ ရရှိသည်နှင့် ကလေးဘာဝအစောင့်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ မူလတန်း၊ အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်း ကျောင်းများတွင် တက်ရောက်ပညာသင်ယူရေး၊ သက်ကြီးစာတတ်မြောက်ရေး၊ လုပ်ငန်းခွင် ပညာရေး အစီအစဉ်များနှင့် အဗြားအရာများ ပါဝင်စေရန် ပညာသင်ကြားရေး အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း အတွက် အခွင့်အလမ်းများကို ချွဲထွင်သင့်သည်။ ရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပစ္စည်းများ (ဥပမာ-နောက်ထပ်စာသင်ခန်းများ၊ ဖတ်စာအုပ်များ၊ သင်ကြားမှုနှင့် သင်ယူမှု အထောက်အကူပြု ပစ္စည်းများ) နှင့် အရည်အသွေးဆိုင်ရာ အစီတ်အပိုင်းများ (ဥပမာ-ဆရာ/ဆရာမနှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုဆိုင်ရာ လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးခြင်းများ) ကို တိုးမြှေ့နှစ်အတွက် ရင်းမြစ်များ ခဲ့ဝေသတ်မှတ်ပေးခြင်းကို ဘက်ညီစွာ ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

၄။ *Sphere* အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ။ ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်နှင့် ငှုံးကို Sphere အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ အကောင် အထည်ဖော်ခြင်းတို့ကို အောက်ပါကဏ္ဍများ၏ ချိတ်ဆက်ပေးနိုင်ရန် အထူးကြီးပမ်းလုပ်ဆောင် ရမည်ဖြစ်သည်။

- ရေ၊ သန့်ရှင်းမှုနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းမှုမြှင့်တင်ခြင်း
- စားနပ်ရိုက္ခာဖူလုံရေး၊ အာဟာရနှင့် အစားအစာအထောက်အပံ့
- နေထိုင်ရန်နေရာ၊ စုပေါင်းစခန်းနှင့် အစားအစာမဟုတ်သည့် အရာများ
- ကျွန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုများ

ပညာရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒနှင့် ညီနှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း စံနှစ်း ၃။ ညီနှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း

သက်ဆိုင်သူများအကြား ထိရောက်သည့် သတင်းအချက်အလက် မျှဝေခြင်းအပါအဝင် အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ လူပ်ရှားဆောင်ရွက်ချက်များအတွက် ထင်သာမြှင့်သာရှိသည့် ညီနှင့်ဆောင်ရွက်ရေး စနစ်တစ်ရပ်ရှိသည်။

အဓိကအညွှန်းကိန်းများ (ငှုံးတို့ကို လမ်းညွှန်မှတ်စုများနှင့် အတူယူဉ်တဲ့ ဖတ်ရှုရန်ဖြစ်သည်။)

- ပညာရေးအာဏာပိုင်များသည် လက်ရှိနှင့် အနာဂတ် အရေးပေါ်အခြေအနေဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုအတွက် အဖွဲ့အစည်းများအကြား ညီနှင့်ဆောင်ရွက်ရေး ကော်မတီတစ်ရပ်ကို ထူထောင်ထားရှိသည်။ ငှုံးကော်မတီသည် အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ လူပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုများအား စီမံကိန်းချမှတ်ရေးနှင့် ညီနှင့်ဆောင်ရွက်ရေးတို့တွင် အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှ ဆောင်ရွက်သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၁ ကို ကြည့်ပါ။)
- ပညာရေးအာဏာပိုင် မရှိသည့်အခါ သို့မဟုတ် ညီနှင့်ဆောင်ရွက်မှုကို ဦးမဆောင်နိုင်သည့်အခါ အဖွဲ့အစည်းများအကြား ညီနှင့်ဆောင်ရွက်ရေးကော်မတီသည် ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ လူပ်ရှားဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် အစီအစဉ်များကို လမ်းညွှန်ခြင်း၊ ညီနှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်သည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၁ ကို ကြည့်ပါ။)
- အာဏာပိုင်များ၊ အလျှောက်မှုပုံစံများနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများသည် ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုဆိုင်ရာ တည်ဆောက်မှုပုံစံများကို ထူထောင်ကြပြီး ငှုံးတို့ကို ပညာရေးဆိုင်ရာ သက်ဆိုင်သူများ၏ လူပ်ရှားဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် ညီနှင့်ဆောင်ရွက်ပေးသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၂ ကို ကြည့်ပါ။)
- ညီနှင့်ဆောင်ရွက်ရေးဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များ၊ အညွှန်းကိန်းများနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ၏ တူညီသည့် သဘောထားဖော်ပြချက်တစ်ရပ် တည်ရှိနေပြီး ပညာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်သူအားလုံးသည် ထိုမှုဆောင်အတွင်း၌ လုပ်ကိုင်ရန်နှင့် အဓိကသတင်းအချက်အလက်နှင့် ကိန်းကဏ္ဍားများကို အများပြည့်သူ သိရှိအောင် တင်ပြထားရန် သန္တာနာန်ချမှတ်ထားကြသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စု ၃ ကို ကြည့်ပါ။)

- ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ကြံ့ထွေရသည့် ရပ်ရွာလူထုများအား ငင်းတို့အပေါ် တိုက်ရိုက်သက်ရောက်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာ၏၊ အထူးသဖြင့် မူဝါဒ သို့မဟုတ် အစီအစဉ်ရေးဆွဲပြုစုစွင်း၊ အကောင် အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းတို့တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ပြထားပြီး ပါဝင် ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းလည်း ရှိကြသည်။
- ကဏ္ဍများအကြားနှင့် အမိကကျေသည့် နိုင်ငံအဆင့်နှင့် နိုင်ငံတကာအဆင့် သက်ဆိုင်သူများအကြား သတင်းအချက်အလက် မျှဝေရန် ထင်သာမြင်သာရှိပြီး သက်ဝင်လှပ်ရှားသည့် စနစ်တစ်ရပ် တည်ရှိ နေသည်။ (လမ်းညွှန်မှတ်စုံ ငါ ကို ကြည့်ပါ။)

လမ်းညွှန်မှတ်စုံများ

၁။ အဖွဲ့အစည်းများအကြား ညိုနှိုင်းဆောင်ရွက်ရေး ကော်မတီ။ ဖြစ်နိုင်ပါက ကိုယ်စားလှယ် များတွင် သက်ဆိုင်သူအမျိုးအစားပေါင်းစုံမှ ပါဝင်သင့်ပြီး ပညာရေးအာဏာပိုင်၏ ဦးဆောင်မှူ အောက်၌ ရှိရမည် ဖြစ်သည်။ အရေးပေါ်အခြေအနေ၏ သဘောသာဝပ်၏ မူတည်၍ ညိုနှိုင်းဆောင်ရွက်ရေး ကော်မတီများကို ဒေသအဆင့်၊ နိုင်ငံအဆင့်၊ ခရိုင်အဆင့် သို့မဟုတ် မြို့ရွာဒေသ အဆင့်များ၏ လိုအပ်နိုင်သည်။ ပညာရေး အာဏာပိုင်များသည် စွမ်းဆောင်ရည်ကင်းမဲ့နေပါက သို့မဟုတ် တရားဝင်ဖြစ်ခြင်း မရှိပါက ဦးဆောင်မှူကို သဘောတူညီချက်ဖြင့် ကွဲပြားသည့်အဖွဲ့အစည်းများသို့ တာဝန်ပေးအပ်နိုင်သည်။ သို့သော်လည်း မြို့ရွာဒေသအဆင့် အာဏာပိုင်၏ ကိုယ်စားလှယ်သည် ကော်မတီဝင်တစ်ဦး ဖြစ်ရမည်ဖြစ်သည်။ အခြေအနေပေးသည်နှင့် ညိုနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ တာဝန်ဝေါယာများကို သင့်လျော်သည့် အာဏာပိုင်များသို့ လွှဲပြောင်းပေးသင့်သည်။

၂။ ငွေကြေးထောက်ပံ့ခြင်း။ အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပညာသင်ကြားခြင်းဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များ အောင်မြင်စွာနှင့် အချိန်မီ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အတွက် လုံလောက်သည့် ငွေကြေးများ လိုအပ်သည်။ အထူးသဖြင့် ဆရာ/ဆရာမများ လုပ်ခလစာ ခံစားခွင့်အတွက် လစာပေးမှုစနစ်များသည် ပြည့်စုံလုံလောက်မှ မရှိပါက သို့မဟုတ် လည်ပတ်လုပ်ဆောင်ခြင်းမရှိပါက ငွေကြေးထောက်ပံ့ရန်အတွက် ထင်သာမြင်သာရှိပြီး ညိုနှိုင်းဆောင်ရွက်သည့် ချဉ်းကပ်နည်းများကို အသုံးပြုရန် တတ်နိုင်သမှာ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရမည်။ အရေးပေါ်အခြေအနေ၏ ငွေကြေးထောက်ပံ့ရေး အစီအစဉ်များတွင် မြို့ရွာဒေသအတွင်းရှိ လုပ်သားဖျေးကွက် အခြေအနေများနှင့် အစဉ်အလာများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်ဖြစ်ပြီး ရေရှည်မတည်တဲ့နိုင်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကို စံနမှနာအဖြစ် ပြလုပ်ခြင်းမှ ရောင်ကြည့်သင့်သည်။

၃။ အမိက ညိုနှိုင်းဆောင်ရွက်ရေးဆိုင်ရာ စီနှုန်းမှုများ ကို အရေးပေါ်အခြေအနေ၏ အဆောင်းဆင်းက သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ပြီး ဖြေရှင်းသင့်သည်။ သို့မှသာ ကုန်ကျစရိတ်နည်းပြီး ထိရောက်မှုရှိသည့် ချဉ်းကပ်မှုမျိုးကို ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး ရေရှည်တည်တဲ့၍ သဟဇာတဖြစ်သည့် အနာဂတ် ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများသို့ ဦးတည်သွားစေမည်ဖြစ်သည်။ ပြသာများတွင် ဆရာ/ဆရာမ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရေး၊ အောင်လက်မှတ်ထုတ်ပေးရေးနှင့် လစာငွေပေးရေး၊ သင်ရှိုးညွှန်းတမ်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့်အစီတ်အပိုင်းများ (ဖတ်စာအုပ်များ၊ သင်ကြားမှုနှင့် သင်ယူမှု အထောက်အကူများ) နှင့် ကျောင်းတက်ရောက်ခြင်းနှင့် စာမေးပွဲများကို တည်ဆောက်ယူခြင်းနှင့် အသိအမှတ်ပြခြင်းတို့ ပါဝင်နိုင်သည်။

၄။ ပူးတဲ့မူဝါဒ သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရေးနှင့် လေကျင့်သင်ကြားရေး အလုပ်ရုံးဆွေးနွေးပဲများ
ကို ပညာရေး အာဏာပိုင်များနှင့် ပြင်ပလုပ်ဆောင်သူများအကြား ကောင်းမွန်သည့် ဆက်သွယ်
ပြောဆိုမှုများ ရရှိစေရန်၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် တူညီသည့် အမြင်ကိုင်စွဲထားမှုကို အားပေး
မြှင့်တင်ရန်နှင့် ပညာရေးစနစ်တစ်ခုလုံး ဖံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို တိုးမြှင့်ရန်အတွက် အတူတကွ ပူးပေါင်း
ဖော်ထုတ်သင့်သည်။

နောက်ဆက်တဲ့များ

နောက်ဆက်တဲ့ ၁။ ဝေါဟာရရှင်းလင်းချက်

- တက်ရောက်ပညာသင်ယူနိုင်မှု (Access) ။** တက်ရောက်ပညာသင်ယူနိုင်မှုဆိုသည်မှာ ကျောင်းသင် သို့မဟုတ် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေးအစီအစဉ်တွင် အပ်နိုင်နှင့် ပြီးစီးရန် ကန့်သတ်တားဆီးမှုမရှိသည့် အခွင့်အလမ်းကို ဆိုလိုသည်။ ‘ကန့်သတ်တားဆီးမှု မရှိသည့် အခွင့်အလမ်း’ ဆိုသည်မှာ ကလေးများ၊ လူငယ်များနှင့် လူကြီးများအား ပညာသင်ကြားရေး အစီအစဉ်တစ်ခုတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် သို့မဟုတ် ထိုအစီအစဉ်ကို ပြီးစီးရန် တားဆီးသည့် လက်တွေဖြစ်စေ၊ ငွေကြေးအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖြင့်ဖြစ်စေ၊ လုံခြုံရေးအရဖြစ်စေ၊ တည်ဆောက်မှုပုံစံအရဖြစ်စေ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအရဖြစ်စေ၊ လူမှုယဉ်ကျေးမှုအရဖြစ်စေ အဟန်အတားများ မရှိခြင်းကို ဆိုလိုသည်။
- အခြေခံပညာရေး (Basic education) ။** အခြေခံပညာရေးဆိုသည်မှာ ဘဝတစ်လျောက် သင်ယူမှု နှင့် လူသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အခြေခံအတ်မြစ်ဖြစ်၍ ကျောင်းသင်နှင့် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေး အစီအစဉ်များ နှစ်မျိုးလုံး အကျိုးဝင်သည်။ ကလေး၊ လူငယ်နှင့် လူကြီးအပါအဝင် လူတိုင်းလူတိုင်း သည် ငှါးတို့၏ အခြေခံ သင်ယူမှုဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို ပြည့်မီရန် ရည်ရွယ်ပြုစုစုထားသည့် ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများမှ အကျိုးကျေးဇူးရရှိသင့်သည်။ ထိုလိုအပ်ချက်များတွင် အသက်ရှင်သနနိုင်ရန်၊ နေထိုင်ရန် အတွက် စွမ်းဆောင်ရည်များကို အပြည့်အဝ ဖော်ထုတ်မြှုင့်တင်ရန်၊ သိရှိနားလည်ပြီးမှ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရန်နှင့် ဆက်လက်သင်ယူရန်အတွက် လူသားများအနေနှင့် လိုအပ်သည့် မရှိမဖြစ်အရေးကြီးသော သင်ယူရေးဆိုင်ရာ အသုံးချေနည်းလမ်းများ (ဥပမာ-စာတတ်မြောက်မှု၊ နှုတ်ဖြင့်ထုတ်ဖော်ပြောဆိုနိုင်မှု၊ အတွက်အချက် တတ်မြောက်မှုနှင့် ပြဿနာဖြေရှင်းမှု) နှင့် အခြေခံသင်ယူမှု အကြောင်းအရာများ (ဥပမာ-အသိပညာဗဟိုသုတေသန၊ ကျမ်းကျင်မှုများ၊ တန်ဖိုးများနှင့် သဘောထားများ) နှစ်မျိုးလုံးပါဝင်သည်။ အခြေခံသင်ယူမှု လိုအပ်ချက်များ၏ အတိုင်း အတာနှင့် ငှါးတို့ကို ဖြည့်ဆည်းရန် မည်သို့ဆောင်ရွက်မည် ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံအလိုက်၊ ယဉ်ကျေးမှု အလိုက် ကွဲပြားခြားနားပြီး အချိန်နှင့်အမျှလည်း ပြောင်းလဲနေမည်မှာ အသေအချာဖြစ်သည်။
- တိုက်ခိုက်ရေးတပ်ဖွဲ့များတွင် ပါဝင်နေသော ကလေးများ (Children associated with fighting forces - CAFF) ။** အရေးပေါ်အခြေအနေများနှင့် အကျပ်အတည်းကာလများအတွင်း ကလေးများသည် အတင်းအကြပ် ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်ခြင်း၊ တပ်သားသစ်စုဆောင်းခြင်း၊ မလိုက်မနေရ ထည့်သွင်းခြင်း၊ ‘မိမိသဘောဆန္ဒအလျောက်’ လိုက်ပါခြင်း စသည့် အကြောင်းများကြောင့်

အနိုင်းရတပ်ဖွဲ့များဖြစ်စဉ်၊ အခြားတပ်ဖွဲ့များဖြစ်စဉ် တိုက်ခိုက်ရေးတပ်ဖွဲ့များတွင် မကြာခဏဆိုသလို ပါဝင်နေကြရသည်။ ဤကလေးများသည် အမြတ်စွဲကိုင်ကြရသည်တော့ မဟုတ်ပါ။ အထမ်းသမားများ၊ သူ့ရှိခိုးများ၊ ထမင်းချက်များ၊ သို့မဟုတ် ဆိုးဆိုးဝါးဝါး အလွှဲအသုံးချခံရသည့် လိုင်မှုသားကောင်များလည်း ဖြစ်လာနိုင်ကြသည်။ ဤကလေးများအားလုံးသည် တိုက်ခိုက်ရေးတပ်ဖွဲ့တွင် ပါဝင်ရသည့် အတွေအကြံများနှင့် ပညာသင်ကြားနိုင်သည့် အခွင့်အရေး ဆုံးရှုံးရသည့် အတွေအကြံများ ရှိကြသည်။ တပ်ဖွဲ့များ ဖျက်သိမ်းသည့် ကာလနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းသည့် ဖြစ်စဉ် များအတွက် ကျောင်းသင်နှင့် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေး၊ အရှိန်မြှင့်သင်ယူရေး၊ ဘဝအတွက် ကျမ်းကျင်မှု များနှင့် လုပ်ငန်းခွင်တွင် သင်ယူမှုတို့ အပါအဝင် ထိုကလေးများ၏ ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ သီးသန့်လိုအပ်ချက်များကို အထူးအာရုံစိုက်သင့်သည်။ အမြတ်များလိုလို လျှစ်လျှော့စွာထားခြင်း၊ ပြန်လည်ထူထောင်ရေး အစီအစဉ်များမှ ဖယ်ထုတ်ခံထားရသည့် မိန်းကလေးများကိုမှ အထူးအာရုံစိုက်သင့်သည်။

- **ရပ်စွာလူထု ပညာရေးကော်မတီ (Community education committee) ။ ။** ရပ်စွာလူထု၏ ပညာရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ် ဖြေရှင်းပေးရန် ဆရာ/ဆရာမများနှင့် သင်ယူသူများ (ဆီလျော်သည့် နေရာတွင်) သာမက မိဘများ သို့မဟုတ် မိဘ/ဆရာအသင်းများ၊ ဒေသခံအဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဘက် လူအဖွဲ့အစည်းများ၊ ရပ်စွာလူထုအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူငယ်များနှင့် အပျိုးသမီးအဖွဲ့များမှ ကိုယ်စားလုပ်များဖြင့် ထူထောင်ထားသည့် ကော်မတီတစ်ခုဖြစ်သည်။ ငင်တွင် ကော်မတီခွဲများ ရှိနိုင်ပြီး ထိုကော်မတီခွဲများ၏ အဖွဲ့ဝင်များသည်လည်း ငင်း၏ဖွဲ့စည်းမှုတွင် ကိုယ်စားပြု ပါဝင်ကြသည်။ အချို့ဖြစ်ရပ်များတွင် ရပ်စွာလူထု ပညာရေးကော်မတီများသည် ပညာသင်ကြားရေး အစီအစဉ် တစ်ခုတည်းအတွက် တာဝန်ရှိပြီး အချို့ဖြစ်ရပ်များတွင်မှ နေရာအောင်သတ်မှတ်သည်။
- **ရပ်စွာလူထု ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု (Community participation) ။ ။** ‘ရပ်စွာလူထု ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု’ သည် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ကြံတွေနေရသည့် ပြည်သူများအား ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ပေးခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပါဝင်နိုင်အောင် လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးအပ်ခြင်း၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရုပ်များတွင် တိုက်ရှိက် အရေးယူဆောင်ရွက်နိုင်စေခြင်း စသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် လုပ်ရားဆောင်ရွက်ချက်များ နှစ်ခုလုံးကို ရည်ညွှန်းသည်။ ရပ်စွာလူထု တက်ကြစွာ ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းသည် ရပ်စွာအောင် ပညာရေးဆိုင်ရာ ပြဿနာများနှင့် ထိုပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရှု၍ ထိရောက်သည့် မဟာဗုံးဟာများ သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရှု၍ အထောက်အကူးပြုသည်။ ထိုအပြင် ရပ်စွာလူထု ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ရပ်စွာအတွင်းရှိ ရင်းမြစ်များကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ပြီး အသင့်ပြင်ဆင်ပေးသည်။ ထိုပြင် ပညာသင်ကြားရေး အစီအစဉ်များအတွက် သဘောတူညီမှုနှင့် အထောက်အကူးပြု တည်ဆောက်ရယူသည့် မဟာဗုံးဟာတစ်ခု အဖြစ်လည်း ဆောင်ရွက်သည်။ ရပ်စွာလူထု ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်းတွင် စစ်မှန်ပြီး ရေရှည်တည်တုံးသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အပ်နှင်းခြင်းနှင့် စွမ်းဆောင်ရည် ပြစ်ပိုးထောင်ပေးခြင်းတို့ ပါဝင်ရမည်ဖြစ်ပြီး အမှန်တကယ် စတင်လုပ်ဆောင်လျက် ရှိသည် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများပေါ်၍ အခြေခံရမည်ဖြစ်သည်။
- **ရွတ်ထွေးသော အရေးပေါ်အခြေအနေ (Complex emergency) ။ ။** သက်ဆိုင်သည့် ပြည်သူများ၏ အသက်အိုးအိမ်များ၊ ကျိုးမာပျော်ရွင်မှုနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာတို့သည် သဘာဝဘေးခုံက္ခာ၊ လူသားဖန်တီး

သည့် ဘေးဒုက္ခ၊ လူထုဆူဟုအံကြမ်းနှင့် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများကဲသို့ အကျပ်အတည်းအခြေအနေ အကြောင်းတရားမျိုးစုံတို့ကြောင့် မြိမ်းခြောက်ခံရသည့် အခြေအနေတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

- **သင်ရိုးညွှန်းတစ်း (Curriculum)။** ။ သင်ယူသူများအား ငှင်းတို့၏ အသိပညာဗဟိုသတနှင့် ကျော်များအား အခြေခံတို့ကို ချွဲထွင်နိုင်ရန် ကူညီပေးသည့် လုပ်ဆောင်မှုအစီအစဉ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ၏ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီစေရန် ‘သင်ရိုးညွှန်းတစ်း’ ကို ကျောင်းသင်နှင့် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေး အစီအစဉ်နှစ်မျိုးလုံး အကျိုးဝင်သည့် လွမ်းခြားပြောဂျာရ အဖြစ် အသုံးပြုထားသည်။ ငှင်းတွင် သင်ယူမှု ဦးတည်ချက်များ၊ သင်ယူမှု အကြောင်းအရာများ။ သင်ကြားမှု နည်းစနစ်များနှင့် နည်းလမ်းများ၊ သင်ကြားပို့ချရမှု အသုံးပြုသည့် စာရွက်စာတမ်းများ နှင့် အကဲဖြတ်မှုနည်းလမ်းများ ပါဝင်သည်။ ကျောင်းသင်နှင့် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေးအစီအစဉ် နှစ်မျိုးလုံးကို သင်ယူသူများ၏ အသိပညာဗဟိုသတနှင့် အတွေအကြံပေါ်တွင် တည်ဆောက်ထားပြီး အနီးကပ်ဆုံး ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ကိုက်ညီဆီလော်မှုရှိသည့် သင်ရိုးညွှန်းတစ်းက လမ်းညွှန်ထိန်းကျောင်း ပေးသည်။ အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များအတွက် အောက်ပါအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များကို အသုံးပြုသည်။
- သင်ယူမှုလီးတည်ချက်များ (learning objectives) သည် ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ လျှပ်ရား ဆောင်ရွက်ချက်များအားဖြင့် ဖော်ထွက်ယူမည့် အသိပညာဗဟိုသတာ၊ ကျော်များ၊ တန်ဖိုးများနှင့် သဘောထားများကို သတ်မှတ်ပေးသည်။
- သင်ယူမှုအကြောင်းအရာများ (learning content) သည် လေ့လာမည့် သို့မဟုတ် သင်ယူမည့် အကြောင်းအရာ (အသိပညာဗဟိုသတာ၊ ကျော်များ၊ တန်ဖိုးများနှင့် သဘောထားများ) ဖြစ်သည်။
- သင်ကြားမှုနည်းစနစ် (teaching methodology) သည် သင်ယူမှုအကြောင်းအရာကို တင်ဆက်ရာ၌ ရွေးချယ်အသုံးပြုသည့် ချဉ်းကပ်ပုံကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည်။
- သင်ကြားမှုနည်းလမ်း သို့မဟုတ် ချဉ်းကပ်ပုံ (teaching technique or approach) သည် နည်းစနစ်၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး နည်းစနစ်တစ်ခုလုံးကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် အသုံးပြုသည့်ဖြစ်စဉ် ပါဝင်သည်။
- သင်ကြားပို့ချရမှု အသုံးပြုသည့် စာရွက်စာတမ်းများ (instructional material) သည် စာအုပ် များ၊ ပိုစတာများနှင့် အခြားသင်ကြားမှုနှင့် သင်ယူမှု အထောက်အကူပြု စာရွက်စာတမ်းများ ပါဝင်သည်။
- ဘေးဒုက္ခ (Disaster) ။ ။ ဘေးဒုက္ခဆုံးသည်မှာ အသက်ဆုံးရှုံးမှုများ၊ အပြင်းအထန် ခံစားမှုနှင့် ဖိစိုးမှုများ၊ ပမာဏကြီးမားစွာ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများ ဖြစ်ပေါ်စေသည့် ဖြစ်ရပ်ဆုံးတစ်ခု ဖြစ်သည်။
- ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ လျှပ်ရားဆောင်ရွက်ချက်များ (Educational activities) ။ ။ ပညာ သင်ကြားရေးဆိုင်ရာ လျှပ်ရားဆောင်ရွက်ချက်များသည် ကျောင်းသင်နှင့် ကျောင်းပြင်ပ သင်ယူမှု အစီအစဉ်များဖြစ်ပြီး လက်ဆုပ်လက်ကိုင်ပြနိုင်သည့် သင်ယူမှုရလဒ်များကို ဆောင်ကြုံးပေးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်သည်။ ထိုပြင် ငှင်းတို့သည် ကလေးများနှင့် လူငယ်များ ပညာသင်ကြားမှုတွင် အဆက်မပြတ်

လုပ်ဆောင်နိုင်စေရန် သို့မဟုတ် လူကြီးများအတွက် သင့်လျော်သည့် သင်ယူမှုအခွင့်အလမ်းများ ပေးကမ်းရန်လည်း ရည်ရွယ်သည်။

- ကျောင်းသင်ပညာရေးအစီအစဉ် (*Formal education programme*) ။ ။ ကျောင်းသင်ပညာရေး အစီအစဉ်သည် အသိအမှတ်ပြုသည့် အောင်လက်မှတ်တစ်ခုဆီသို့ ဦးတည်သွားစေသည့် ပညာရေး ဆိုင်ရာ အောင်မြင်မှုအဆင့်တစ်ခုကို ဖော်ထုတ်ပေးရန် သတ်မှတ်ထားသည့် လုပ်ဆောင်မှု အစီအစဉ် ဖြစ်သည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ကြုံးသည် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနများက ဖော်ထုတ်ပေးသည့် နိုင်ငံ၏ ပညာသင်ကြားရေး အစီအစဉ်များကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည်။ ငှါးကို နိုင်ငံတော်၏ ဆရာအတတ် သင် သင်ကြားရေးဌာနများတွင် (သို့မဟုတ် အစိုးရအသိအမှတ်ပြု ပုဂ္ဂလိက သင်ကြားရေး ဌာနများ တွင်) လေ့ကျင့်သင်ကြားခဲ့သည့် ဆရာ/ဆရာမများက နိုင်ငံတော်က သတ်မှတ်ထားသည့် သို့မဟုတ် အခြား အသိအမှတ်ပြု သင်ရုံးညွှန်းတမ်းကို အသုံးပြုလျက် နိုင်ငံတော်၏ တည်ဆောက်ထားသည့် စနစ် သို့မဟုတ် မှတ်ပုံတင်ထားသည့် ပုဂ္ဂလိကကျောင်းများမှတစ်ဆင့် သင်ကြားပို့ချခြင်းဖြစ်သည်။ ကြုံးသည် ဝန်ကြီးဌာနမှ အကြံပေးပုဂ္ဂလိလ်များ၊ စစ်ဆေးသူများနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းမှ အကျိုးကျေးဇူးရရှိသည်။ သို့သော်လည်း အရေးပေါ်အခြေအနေ များစွာတွင်၊ ကွွဲသည်များအတွက် သို့မဟုတ် ပြည်တွင်း၌ ရွှေပြောင်းခြင်း ခံရသည့် ပြည်သူများအတွက် ကျောင်းသင်ပညာရေးကို ဒုက္ခသည်စခန်း၌ပင် တည်ထောင်နိုင်ပြီး အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရေး မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်း များက စခန်းကော်မတီဝင်များနှင့် ပူးတွဲဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်နိုင်သလို ရပ်ရွာလူထုကျောင်းများ သို့မဟုတ် ဘာသာရေးကျောင်းများတွင် လူသားချင်းကူညီထောက်ပံ့ရေးအဖွဲ့များက ပညာသင်ကြား ရေး အထောက်အကူပြု စာရွက်စာတမ်းများနှင့် ပစ္စည်းများ၊ ဆရာ/ဆရာမများ လေ့ကျင့်သင်ကြား ပေးခြင်း၊ စာသင်ကျောင်းတည်ဆောက်ခြင်း သို့မဟုတ် ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်းတို့ကို ကူညီပံ့ပိုးပေးခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။
- အားလုံးပါဝင်ခြင်း (*Inclusion*) ။ ။ ‘အားလုံးပါဝင်ခြင်း’ သည် ပညာသင်ကြားရေး အစီအစဉ်တွင် သင်ယူသူအားလုံးကို လက်ခံခြင်းနှင့် ပညာသင်ကြားနိုင်ရန် ငှါးတို့၏ တူညီသော အခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းတို့အား ရည်ညွှန်းသည်။
- ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေးအစီအစဉ် (*Non-formal education programme*) ။ ။ ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေး အစီအစဉ်များသည် သာမန်အားဖြင့် စနစ်တကျတည်ဆောက်ထားသည့် ကျောင်းသင် ပညာရေးအစီအစဉ်များ၏ ပြင်ပတွင် လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်ပြီး အောင်လက်မှတ် သို့မဟုတ် အသိအမှတ်ပြုခြင်းအဆင့်သို့ ဆိုက်ရောက်ခြင်း မရှိပါ။ သို့သော်လည်း အချို့ဖြစ်ရပ်များတွင် ငှါးတို့ကို ကျောင်းများနှင့် တွဲဖက်ထားခြင်း သို့မဟုတ် ပညာရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ ကြီးကြပ်မှုအောက်တွင် ထည့်သွင်းထားရှိခြင်းတို့ ရှိနိုင်သည်။ သင်ယူသူများသည်လည်း ကျောင်းသင်ပညာရေး အစီအစဉ်များသို့ နောက်ကျမှ ဝင်ရောက်နိုင်ရန်အတွက် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေးကို ခုန်ပုံကျော်လွှားရန် ခုတုံး အဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်။ အဆိုပါအစီအစဉ်များတွင် လုပ်ဆောင်ရန်အစီအစဉ် တစ်ခုရှိပြီး ငှါးက သင်ယူမှုဥုးတည်ချက်များ၊ သင်ယူမှုအကြောင်းအရာနှင့် သင်ကြားပို့ချရာ၌ အသုံးပြုသည့် စာရွက်စာတမ်းများကို သတ်မှတ်ဖော်ပြုပေးသည်။ ထိုအစီအစဉ်များတွင် အမျိုးအမည်ကွဲပြားမှု၊ ပျောင်းလွယ် ပြင်လွယ်ရှိမှု၊ သင်ယူသူ သီးသန်းအပ်စုများနှင့် ကိုက်ညီဆီလျော်မှုနှင့် ကလေးများနှင့် လူကြီးများ၏ ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်အသစ်များကို အလျင်အမြန် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်နိုင်မှ စသည်။

**အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် ပညာသင်ကြားခြင်းအတွက် အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များ
(မူကြမ်း)**

လက္ခဏာရပ်များ ရှိသည်။ ငါးတို့၏ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများသည် တစ်ခါတစ်ရုံတွင် အရိုင်မြှင့်ပို့ခဲသည့် ဝန်ကြီးဌာနမှ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများ ဖြစ်နိုင်သလို လုံးဝသစ်လွင်သည့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများနှင့် သင်ယူမှုကို ချဉ်းကပ်မှုအသစ်များလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။

- အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ (*Non-governmental organizations - NGOs*) ။ အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများသည် ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်း နှစ်မျိုးလုံးကို ရည်ညွှန်းခြင်း ဖြစ်ပြီး ငါးတို့ကို တည်ထောင်ရာနိုင်ငံ၏ အစိုးရနှင့် သီးခြားကင်းလွတ်စွာ ထူထောင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။
- အခြားပညာရေးဝန်ထမ်းများ (*Other education personnel*) ။ ငါးသည် ပညာသင်ကြားရေး အစိအစဉ်တွင် ပါဝင်ပတ်သက်နေသည့် သို့မဟုတ် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးသည့် ဆရာ/ဆရာမများ မဟုတ်သော လူပုဂ္ဂိုလ်များကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည်။ ငါးတို့တွင် ကျောင်းကြီးကြပ်သူများ၊ ဆရာ/ဆရာမ လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးသူများ၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ အရာရှိများ၊ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း ပြုစု သူများ၊ ကျောင်းစာရေးများနှင့် ဘဏ္ဍာရေးမျိုးများ၊ အစောင့်များ၊ ထမင်းချက်များ၊ သန့်ရှင်းရေးနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေး ဝန်ထမ်းများနှင့် အခြားသူများ ပါဝင်သည်။
- အရည်အသွေးပြည့်မီသော ပညာရေး (*Quality education*) ။ အရည်အသွေးပြည့်မီသော ပညာရေးတွင် အစိတ်အပိုင်းမျိုးစုံ ပါဝင်သည်။ ငါးတို့တွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင်သည်။

(၁) ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းသည့် သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင် (၂) အကြောင်းအရာကို ကောင်းစွာသိရှိသည့် အရည်အချင်းပြည့်ဝြီး ကောင်းစွာလေ့ကျင့်သင်ကြားပေးထားသည့် ဆရာ/ဆရာမများ (၃) သင်ကြားမှုနှင့် သင်ယူမှုအတွက် လုံလောက်သော စာရွက်စာတမ်းများ (၄) ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် သင်ကြားပို့ချမှု နည်းလမ်းများ (၅) လက်ခံနိုင်ဖွံ့ဖြိုးသည့် အတန်းအချေယ်အစားများ။ ရူတ်ထွေးသည့် အရေးပေါ် အခြေအနေများတွင် အရည်အသွေးပြည့်မီစွာ ပညာသင်ကြားပေးခြင်းဖြင့် ကုစားပေးသည့် ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခု ထောက်ပံ့ပေးရန် လိုအပ်သည့် မဟာဗုဒ္ဓဘာများကို ဖြည့်ဆည်းပေးရာရောက်သည်။ အရည်အသွေးပြည့်မီသော ပညာရေးသည် အနားယူအပန်းဖော်ခြင်း၊ ကစားခုန်စားခြင်းနှင့် အားကစားလုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ဖန်တီးနိုင်စွမ်းရှိသော လူပ်ရှားဆောင်ရွက်ချက်များကို ထောက်ပံ့ပေးခြင်း စသည် တို့အပေါ်၌ အလေးပေးထားသည်။ သို့မှသာ သင်ယူသူများသည် ငါးတို့၏ စဉ်းစားတွေးခေါ်နိုင်မှု ဆိုင်ရာ စွမ်းရည်များကို တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရုံသာမက လူမှုရေးနှင့် မျိုးဆက်ဆိုင်ရာအဆင့်တွင် ဒေါသ သံသရာနှင့် လူသားအချင်းချင်း ပျက်စီးစေခြင်းမှုလည်း ကာကွယ်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ကိုက်ညီဆီလီလျှော်သည့် ပညာသင်ကြားရေး (*Relevant education*) ။ ‘ကိုက်ညီဆီလီလျှော်သည့် ပညာသင်ကြားရေး’သည် မည်သည့်အရာကို သင်ယူသည်၊ မည်သို့သင်ယူသည်၊ ထိရောက်မှုအတိုင်း အတာ သို့မဟုတ် သင်ယူမှုအရည်အသွေးတို့ကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည်။ ပညာသင်ကြားရေးကို ကိုက်ညီဆီလီလျှော်မှ ရှိစေရန်အတွက် နိုင်ငံတွင်းရှိ လေ့ထုံးတမ်း အစဉ်အလာများနှင့် ဥပဒေများ၊ အပြုသဘောဆောင်သည့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အပြုအမူများ၊ ယုံကြည်မှုစနစ်များနှင့် ရပ်စွာလူထုံးလုံးကို လိုအပ်ချက်များ၊ အနာဂတ်ကာလတွင် ရပ်စွာလူထုံးသာမက လူအဖွဲ့အစည်းအတွင်းဦးပါ

ကလေးများ လိုအပ်လာမည့် ရေရှည်လိုအပ်ချက်များကို ပညာသင်ကြားရေးအစီအစဉ်အတွင်း ပေါင်းစည်းထည့်သွင်းထားသည်။

- အထူး ပညာသင်ကြားရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များ (*Special education needs*) ။ ဤစောင့်ပေါ်သော သည် (လူမှုရေး၊ ဘာသာရေးနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ အပါအဝင်) လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာတွင် အားနည်းချက်များ ရှိနေသည့် သင်ယူသူများနှင့် (စဉ်းစားတွေးခေါ်မှုဆိုင်ရာ၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ခံစားမှုပိုင်းဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်ရှိနေသူများ အပါအဝင်) တစ်စုံတစ်ရာသော မသန့်စွမ်းမှုများ ရှိနေသူများကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည်။
- သက်ဆိုင်သူများ (*Stakeholders*) ။ သက်ဆိုင်သူများသည် တစ်စုံတစ်ရာသော လုပ်ဆောင်မှုနှင့် ယင်း၏ အကျိုးဆက်များ၊ ထိုလုပ်ဆောင်မှု၏ သက်ရောက်မှုကို ခံစားရသူများအပေါ် တူညီသည့် စိတ်ဝင်စားမှုရှိသည့် လူများ သို့မဟုတ် လူအပ်စုများကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။
- ဆရာ/ဆရာမ (*Teacher*) ။ ဆရာ/ဆရာမတစ်ဦးသည် ကျောင်းသင်ပညာရေး အစီအစဉ်မှ သင်ကြားပိုချေသူ/ပညာပေးသူတစ်ဦး ဖြစ်နိုင်သလို ပုံစံကျ လေ့ကျင့်သင်ကြားထားမှုရှိသည့် သို့မဟုတ် မရှိသည့် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေးအစီအစဉ်မှ ဦးဆောင်ပိုချေသူ သို့မဟုတ် လုပ်ရှားသရုပ်ဖော်သူလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။